

Αντιγραφή
Παπιδίου Αποστολ
Τόμος 1.

1-5105-10

2

Αντιγραφή
Παπιδίου Αποστολ
Τόμος 1.

1-5105-10

17655

[Faint, illegible handwritten text or markings in the top right corner.]

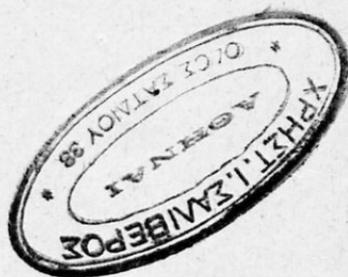
Νεοελληνική Ανθολογία

Της Μ. Σακελλαρίου

Εκδόσεις Πατάκης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

17655

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΔΙΣΤΟΛΟΘΥΔ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

Αρ. ε.σ. 17655

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ-ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ-ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ

ΕΝ ΤΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1917-1918 ΚΑΙ ΕΦΕΞΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΙΝ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΤΗΣ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ (ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ) 46

1924

Η ΔΙΜΝΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΔΟΓΓΙΟΥ ὑπὸ Σπυρίδ. Τρικούπη .	167
Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ὑπὸ Ἀλεξάνδρ. Σούτσου	168
ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΑΟΥΛΗΝ ὑπὸ Παναγιώτου Σούτσου.....	170
Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ ὑπὸ Ἰουλίου Τυπάλδου .	171
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΩΝΙΑΝ ὑπὸ Ἰωάννου Καρασούτσα	172
ΤΟ ΣΤΕΡΕΩΜΑ ὑπὸ Ἰωάννου Καρασούτσα	173
ΚΟΡΩΝΑ ΚΑΙ ΣΠΑΘΙ(ἀπόσπασμα) ὑπὸ Γεωργ.Ζαλοκόστα	175
ΥΠΑΤΙΑ ὑπὸ Δημητρίου Βυζαντίου	178
ΜΕΓΑΣ ΕΠΑΙΤΗΣ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Βυζαντίου	179
ΙΣ ΤΗΝ ΒΕΝΕΤΙΑΝ ὑπὸ Στεφάνου Κουμανούδη .	183
ΒΡΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΜΑ ὑπὸ Ἀριστοτέλ. Βαλαωρίτου	184
ΤΟ ΕΡΡΙΖΩΜΕΝΟ ΔΕΝΔΡΟ ὑπὸ Ἀριστοτ. Βαλαωρίτου	187
ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ ὑπὸ Ἀριστοτ. Βαλαωρίτου..	191
Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ ὑπὸ Γερασίμου Μαρκορᾶ	193
ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΑΛΗΠΑΣΑ ὑπὸ Γερασ. Μαρκορᾶ .	196
ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΓΡΥΛΟΣ(μῦθος) ὑπὸ Ἄνδρ.Λασκαράτου	197
ΕΙΔΟΝ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΜΑΣ ὑπὸ Ἀχιλλ. Παράσχου	198
ΤΑΦΟΣ ΠΡΟΔΟΤΟΥ ὑπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου.....	200
Η ΠΑΤΡΙΣ ΜΟΥ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ρ. Ραγκαβῆ	202
Ο ΠΑΛΔΙΟΣ ΚΑΙΡΟΣ ὑπὸ Ἠλία Τανταλίδου	204
ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ ὑπὸ Ἠλία Τανταλίδου	206
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ ὑπὸ Δημητρ. Βερναρδάκη.	207
Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝ ὑπὸ Ἀγγέλου Βλάχου.....	208
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ὑπὸ Ἀγγέλου Βλάχου.	211
ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΟ ὑπὸ Δημητρίου Βικέλα.....	214
Ο ΝΑΥΤΗΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ὑπὸ Γερασίμου Μαυρογιάννη.	216
ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ὑπὸ Δημητρίου Παπαρηγοπούλου.....	221
ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ ὑπὸ Δημητρίου Παπαρηγοπούλου....	222
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ὑπὸ Σπυρίδωνος Βασιλειάδου.....	227

	Σελ.
ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ὑπὸ Γεωργίου Βιζυηνοῦ.	230
Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ὑπὸ Γεωργίου Βιζυηνοῦ.	231
Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ὑπὸ Ἀριστομένους Προβελεγγίου.	234
ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΟΥ ΟΔΥΜΠΟΥ ὑπὸ Ἀρ. Προβελεγγίου.	246
ΤΙ ΚΟΣΜΟΣ !... ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ.	238
ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ.	238
ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ ὑπὸ Γεωργίου Στρατήγη.	239
ΣΤΑ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ ὑπὸ Γεωργίου Στρατήγη.	242
ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.	244
ΤΟ ΧΕΡΙ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.	247
ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΥΜΝΟΣ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.	248
ΤΑ ΚΟΜΜΕΝΑ ΧΕΡΙΑ ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη	252
ΤΟ ΩΡΑΙΟ ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.	253
* ΔΕ ΘΕΛΩ... ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.	254
Η ΕΛΙΑ ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη.	254
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη.	255
ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη	256
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ ὑπὸ Κώστα Κρυστάλλη.	257
ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ ὑπὸ Λαυρεντίου Μαβίλλη	257
ΑΙΜΑ ! ὑπὸ Ζαχαρίου Παπαντωνίου.	258
Η ΒΡΥΣΗ ὑπὸ Ἰωάννου Γρυπάρη	259
ΥΜΝΟΣ ὑπὸ Ἰωάννου Γρυπάρη	261
ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΣ ΑΓΕΡΑΣ ὑπὸ Λάμπουρ Πο. φύρα.	261
Δυσνόητοι λέξεις	263

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄.—ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.
ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐκ τοῦ Δ΄. λόγου), ἐκδ. Α. Μηλιαράκη	3
ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐκ τοῦ Η΄. λόγου). ἐκδ. Σ. Π. Λάμπρου	9
ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ (ἀπόσπασμα), ἐκδ. Κ. Βάγνερ	13
ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ (ἐκ τοῦ Β΄.) ὑπὸ Βιτσέντζου Κορνάρου	18
Ἡ ΤΟΥΡΚΟΜΑΧΟΣ ΕΛΛΑΣ (ἐκ τοῦ Β΄. ἄσματος) ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Σούτσου	24
ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ (ἀπόσπασμα) ὑπὸ Γεωργ. Ζαλοκώστα.	32
ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ (ἐκ τοῦ Γ΄ ἄσματος) ὑπὸ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου	42
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ (ἐκ τοῦ Δ΄. ἄσματος) ὑπὸ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου	42
Ο ΟΡΚΟΣ (ἐκ τοῦ Α΄. μέρους) ὑπὸ Γερατίμου Μαρκορά	47
Ἡ ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ὑπὸ Κωστή Παλαμᾶ	53

ΜΕΡΟΣ Β΄.—ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΡΩΦΙΛΗ (ἐκ τῆς Γ΄. πράξεως) ὑπὸ Γεωργίου Χορτάτζη	61
ΓΥΠΑΡΗΣ (ἐκ τῆς Α΄. καὶ τῆς Ε΄. πράξεως) ἐκδ. Κ. Σάθα	66
ΑΣΠΑΣΙΑ (ἐκ τῆς Γ΄. πράξ.) ὑπὸ Ἰακωβάκη Ρίζου Νερουλοῦ	71
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ (ἐκ τῆς Γ΄. πράξεως) ὑπὸ Ἰωάννου Ζαμπελίου	74
Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ (ἐκ τῆς Α΄. πράξεως) ὑπὸ Παναγ. Σούτσου.	79
ΟΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ (ἐκ τοῦ Α΄. μέρους) ὑπὸ Ἀλεξ. Ρ. Ραγκαβῆ	85

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ (ἐκ τοῦ Β'. μέρους) ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ	91
ΚΥΨΕΛΙΔΑΙ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως) ὑπὸ Δημητρ. Βερναρδάκη	97
ΜΕΡΟΠΗ (ἐκ τῆς Γ'. πράξεως) ὑπὸ Δημητρίου Βερναρδάκη	101
ΦΑΥΣΤΑ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως) ὑπὸ Δημητρίου Βερναρδάκη	109
ΛΟΥΚΑΣ ΝΟΤΑΡΑΣ (ἐκ τῆς Β'. πράξεως) ὑπὸ Σπυριδω- νος Βασιλειάδου	121
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως) ὑπὸ Ἀριστο- τέλους Προβελεγγίου	129
ΦΑΙΔΡΑ (ἐκ τῆς Γ'. πράξεως ὑπὸ Ἀριστοτέλ. Προβελεγγίου	134

ΜΕΡΟΣ Γ'.—ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ (ἀπόσπασμα) ὑπὸ Θεοδώρου Προδρόμου	139
ΠΟΙΗΜΑ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΝ (ἀπόσπασμα) ὑπὸ Α. Κομνηνοῦ	141
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ (ἀπόσπασμα) ἐκ τῆς ἐκδ. Κ. Βάγνερ	144
Ο ΕΛΕΦΑΣ (ἀπόσπασμα) ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. Βάγνερ..	145
Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΔΟΥ (ἀπόσπασμα) ὑπὸ Ἰωάν. Πικατόρου	148
ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΣΜΑ ὑπὸ Ρήγα Φερραίου	150
Η ΑΝΟΙΞΙΣ ὑπὸ Ἰωάννου Βηλαρά	151
ΕΡΩΤΑΣ ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ ὑπὸ Ἀθανασίου Χρηστοπούλου	152
ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟΝ ὑπὸ Ἀνδρέα Κάλβου	153
ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΛΟΧΟΝ ὑπὸ Ἀνδρέα Κάλβου	156
ΥΜΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ (ἀπόσπασμα) ὑπὸ Διονυσίου Σολωμοῦ	158
ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ ὑπὸ Διονυσίου Σολωμοῦ	161
Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ ὑπὸ Διονυσίου Σολωμοῦ	165
Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ὑπὸ Διονυσίου Σολωμοῦ	166

Γεωργίου Γεννησι

Ευφροσύνη Γεννησι
29/10/1927

Κρητική Τριτοκλασική Ημερησία
Τεύχος 21^ο Τεύχος 1927.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ὅστις τοίνυν ὁ θαυμαστός Βασίλειος ὁ Ἀκρίτης
παιδόθεν εἰς διδάσκαλον παρὰ πατρός ἐδόθη·
τρεῖς χρόνους γὰρ ἐμάνθανε παιδείαν τῶν γραμμάτων,
θεὸς ἦτο εἰς τὸν νοῦν καὶ γρήγορος εἰς τὸ λέγειν,
καὶ μετὰ ταῦτα ἀγάπησε κυνήγια καὶ τόξα,
να κυνηγᾷ, να πολεμᾷ, να τρέχη τότε πάντα.
Με τὸν πατέρα εὐγαινεῖν ἐν τούτοις πάσαν ἡμέραν,
καὶ τὸ κοντάρι μάνθανε καὶ τὸ σπαθί ὁμοίως,
ἔγινεν ἄξιος στὸ σπαθί, ἀνδρεῖος στὸ κοντάρι,
ὑπερθαύματος ἐφάνηκε εἰς ὅλους τοὺς ἀνδρεῖους,
καὶ ὅλοι ἐθαυμάζοντο τὴν ὄλην του ἀνδρείαν,
καὶ τὸ πολὺ τὸ τρέξιμον ἔδειχεν εἰς τὴν πρᾶξιν.
Ὅταν δὲ ἐγένηκεν δώδεκα χρόνων κείνος,
ὥς ἥλιος ἀπέλαμπεν εἰς ὅλα τὰ παιδιά,
ἀπέρνα εἰς τὴν δύναμιν ὥπερ ἀνδρειωμένος.
Καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν πρὸς τὸν πατέρα εἶπεν
τοιαῦτα λέγων πρὸς αὐτὸν ὁ Διγενῆς Ἀκρίτης
«πόθος ἀνῆψεν εἰς ἐμέ, αὐθέντα καὶ πατῆρ μου,
τοῦ δοκιμάσαι ἔμαντὸν εἰς θηριομαχίαν·
καί, εἴπερ ὅλωσ ἀγαπᾷς τὸν σὸν υἱὸν Ἀκρίτην,
ἐπιδίδου μοι θέλημα θηρία κυνηγῆσαι,
[καὶ] πάρδους τε καὶ λέοντας, ἄρκτους μετὰ δρακόντων,

νὰ δοξασθῆς, αὐθέντα μου, ἐν ταῖς ἀνδραγαθιαῖς μου-
 Δεῦτε, καρβαλλικεύσωμεν, πάγωμεν εἰς κυνήγιν,
 καὶ εἰς τόπον ἀπέλθωμεν ἔνθα εἰσι θηρία,
 καὶ πάντας σβέσω λογισμοὺς τοὺς ἐμὲ ἐνοχλοῦντας».

Τούτους τοὺς λόγους ὁ πατὴρ ἀκούσας τοῦ φιλιτάτου,
 ἠγάλλετο τῷ πνεύματι, ἔχαιρε τῇ καρδίᾳ,
 καὶ μετὰ πολλῆς τέρψεως αὐτὸν ἔκατεφίλει,
 καὶ ἔλεγε πρὸς τοῦτον γὰρ τὸν Διγενῆν Ἀκρίτην :

«θαυμαστὴ γὰρ ἡ γνώμη σου καὶ γλυκεῖοι οἱ λόγοι,
 πλὴν δὲ οὐ παρέστι καιρὸς, δεινότερος ὑπάρχει·
 καὶ σὺ γάρ, περιπόθητε, δωδεκαετῆς ὑπάρχων,
 οὐ δύνασαι, γλυκύτατε, θηρία πολεμῆσαι·
 ὦ τέκνον μου γλυκύτατον, μὴ τοῦτο νῦν ποιήσης,
 μὴ ἄνθος σῆς νεότητος πρὸ καιροῦ ἀπολέσης,
 ἂν γὰρ θεοῦ θελήματι, ἀνδρὸς εἰς μῆκος φθάσης,
 τότε, παμφίλτατε υἱέ, θηρία πολεμήσεις».

Ἀκρίτης δὲ ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοὺς τοιούτους,
 ἐθλίβητε κατὰ πολὺ, ἐπόνεσε καρδίαν,
 κατὰ πολὺ δακρύσας δέ, λέγει πρὸς τὸν πατέρα :

«ὑστερον εἰς τέλος μας νὰ νικήσω, πάτερ;
 Τί μοι τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκεῖνος;
 Πότε νὰ γίνῃ πόλεμος τὸ γένος νὰ λαμπρύνω;
 πληροφορήσω γὰρ καὶ σὲ τὸν ἐμὸν εὐεργέτην
 ὅτι ἔχεις με συνεργὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ δοῦλον».

Βλέποντας τοίνυν ὁ πατὴρ τὸ πρόθυμον θαυμάζει·
 φύσεως γὰρ τὸ εὐγενὲς χαρίζει ἡ καρδιά·
 λαβὼν δὲ τὴν ἐπαύριον τὸν γυναικάδελφόν του,
 λαμπρὸν τὸν Κωνσταντινόν τε καὶ τὸν υἱόν του Ἀκρίτην,
 τινὰς δ' ἐκ τοὺς ἀγούρους του ἤνευ νὰ κυνηγήσῃ.

Τεράκια ἐβίσταζον ἄσπρα ἐκ τῶν μουτάτων,
 καὶ ὅταν ἀποσώσασιν εἰς τὰ μεγάλα ὄρη,
 ἀπὸ μακρόθεν βλέπουσα σκληρότατα ἀρκούδια,
 ἐκεῖνα τότε ἠήδησαν μέσα ἀπὸ τὸν λόγγον
 ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ μετὰ μεγάλης τόλμης.
 Καὶ ὡς εἶδε ταῦτα ὁ Διγενῆς τὸν θεῖόν του ἠρώτα
 «τὶ εἶναι αὐτὰ ὅπου πηδοῦν μέσα ἀπὸ τὸ δάσος,
 φεύγουν καὶ τρέχουν γρήγορα, δὲν στέκουν εἰς τοὺς κάμπους»;
 Καὶ παρευθὺς ὁ θεῖός του λέγει πρὸς τὸν Ἄκριτην
 «Βασίλειε, καρδιά μου, θέλω ἐγὼ ὄρᾶν σε
 αὐτὰ ἀρκούδαις λέγονται καὶ ὅποιος τὰς νικήσῃ
 ἀνδρειωμένος λέγεται ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
 Πλὴν τὸ ῥαβδὶν σου κράτησον, καὶ τὸ σπαθὶ σου ἄφες,
 ἀρκούδα δὲ εἶναι δυνατὸν μὲ τὸ σπαθὶν νὰ φύγῃ,
 εἶνε νὰ ἰδῆς θαῦμα φρικτὸν καὶ ἄξιον ἐπαίνου».
 Καὶ τὸ παιδίον ἤκουσε τοὺς λόγους δὲ τοῦ θειοῦ του.
 Εὐθὺς δὲ τότε ἠπέλευσεν, τὴν ζώνην του ἀχαμνίζει,
 καὶ καμηλαύχιν χαμηλὸν βάζει στὴν κεφαλὴν τοῦ
 ἐπίασε εἰς τὸ χέρι του ἓνα ῥαβδί μέγαλον,
 καὶ ὡς ἀστραπὴ ἐπήδησεν ἀπὸ περιστηθίου,
 καὶ τότες ἔφθασεν ἐκεῖ, ὅπου ἴσαν τὰ ἀρκούδια.
 Ἄρκουδα δὲ ἡ θηλυκὴ μετὰ ἀρκουδοπούλου
 μέγαλα αὐτὴ ἐφώνηξε καὶ ἔφθασε πρὸς τοῦτον,
 ὁ δὲ Ἄκριτης γρήγορα αὐτὴν περιλαμβάνει,
 καὶ κλειδώσας τὰς χεῖράς του εὐθὺς ἀπέσφιξέ την.
 Τὰ ἔγκατα εὐγένασιν ἐκ στόματος ἀρκούδας,
 καὶ παρευθὺς ἐξέψυξεν εἰς χεῖρας τοῦ παιδίου.
 Ἄρκουδα δὲ ἀρσενικὴ ἀπέφυγεν εἰς τὸ δάσος·
 ὁ θεῖός του δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτὰ τὰ λόγια εἶπεν

«βλέπε, ὦ τέκνον μου, καλὰ μὴν χαωθῆ ἡ ἀρκούδα»
 Ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ σπουδῆς ἐξάπλωσε τὴν ῥάβδον,
 καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον ἔφθασεν ὅπου ἔον εἰς τὸ δάσος.
 Ἀρκούδα δὲ ἐγύρισεν καὶ ἐχάσχισεν μεγάλα,
 ὤρησε γὰρ τὴν κεφαλὴν συντρίψαι τοῦ παιδίου.
 Εὐθὺς τότε ἄρπαξε ἐκ στόματος τὴν ἄρκτον,
 ἀπεστρουφήσας δὲ αὐτὴν ἐξέψυξεν ἡ ἄρκτος.
 Καὶ ἐκ τῶν ἄρκτων τῶν βρυγμῶν καὶ τῶν ποδῶν τὸν κτύπον
 ἔλαφος ἐξεπήδησεν ἀπὸ τῆς παγαναίας.
 Ὁ Ἀμηνῶς ἐκάλησε ταῦτα εἰς τὸν Ἀκρίτην
 «ἔμπροσθέν σου, ὦ φίλτατε, βλέπε θηρίον ἄλλον».
 Τὸ δὲ παιδίον τὰς φωνὰς ὡς ἤκουσεν εὐθέως,
 ὡς λέων ἐβρυχήσατο, ὡς πάρδος συνεσφίχθη,
 καὶ εἰς οὐρίγον πῆδημα τὴν ἔλαφίνα φθάνει.
 Ἐκ τοῦ ποδὸς δραξάμενος τὴν ἔλαφον εὐθέως.
 καὶ ἐκτινάξας ἔσχισεν αὐτὴν εἰς δύο μέρη.
 Ποῖος δὲν βλέπει μέγεθος θεοῦ τῶν χαρισμάτων,
 καὶ τὴν μεγάλην δύναμιν, τὴν φοβερὰν ἐκείνου.
 Ἄπας γὰρ νοῦς ἀνθρώπινος ἐκπλήττει τὸ τοσοῦτον,
 πῶς ἔφθασε τὴν ἔλαφον παιδί χωρὶς τοῦ ἵππου,
 πῶς τοὺς ἄρκτους ἀπέκτεινε ἐν χερσὶ χωρὶς τὴν ῥάβδον
 πάντα θεοῦ θελήματα, τοῦ δώσαντος δυνάμεις.
 παιδίον γὰρ μικρότατον πτερύγων ὁμοιοῦται.
 Βλέποντες γὰρ οἱ ἅπαντες παράδοξον τοιοῦτον
 τὸν Κύριον ἀνύμνησαν σὺν τῇ μητρὶ πιοθένω,
 ὀπόδωσε τόσην δύναμιν καὶ τέρατα τοιαῦτα,
 «Κυρία, μήτηρ τοῦ θεοῦ, θεὸς δὲ πανοικτίρμον,
 πράγματα βέλομεν φρικτὰ ἔς τὸν νέον ὅπου κάμνει.»
 Σὺν τούτοις δὲ καὶ ἔλεγον καθ' ἑαυτοῖς τοιαῦτα

«οὗτος οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου,
 τοῦτον δὲ ἔστειλεν θεὸς διὰ τοὺς ἀπελάτας,
 καὶ τρέμιν θέλουσιν αὐτὸν εἰς χρόνους τῆς ζωῆς του.»
 Καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες εἰς ὅλην τους τὴν νίκην,
 εἶδον δὲ λέαιναν σκληράν, ἐκάθειυδε μὲ σκύμνον,
 καὶ ὑπεστράφησαν εὐθύς εἶδον τὸν νέον τοῦτον,
 ὁ παῖς δὲ διερχόμενος ἔσυρε τὰ θηρία ταῦτα.
 Εἰς τὴν δεξιὰ του τῇ χειρὶ εἶχε τοὺς δύο ἄρκτους,
 καὶ εἰς τὴν ἄλλην δὲ χειρὶ τὴν ἔλαφον ἐκράτει.
 Ὁ θεῖός του ἐφώνησεν αὐτὸν ἐκεῖνος τότε
 «ἔλθὲ ἐνθάδε, τέκνον μου, παμφίλτατε Ἄκριτα,
 καὶ τὰ νεκρὰ κατάλιπε, ἔχομεν ἄλλα ζῶντα,
 εἰς ταῦτα δοκιμάζονται τῶν εὐγενῶν οἱ παῖδες.»
 Ὁ παῖς δὲ ἀπεκρίνατο λέγων αὐτῷ τοιαύδε
 «Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα θεοῦ παντοδυνάμου,
 ἵνα ἴδῃ καὶ αὐτὸν νεκρὸν ὡς καὶ τοὺς ἄρκτους.»
 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὥρμησε στὴν λέαιναν δὲ οὗτος,
 ὁ δὲ θεῖος πάλιν αὐτοῦ ἐφώνησε πρὸς τοῦτον,
 «λάβε τὸ σπαθίον σου, ὦ ποθητόν μου τέκνον,
 αὐτὸς δὲν εἶνε ἔλαφος στὴν μέσην νὰ τὸν σχίσῃς,
 ἀλλὰ δεινὸν θηρίον ἦν, βλέπε μὴ σ' ἀδικήσῃ.»
 Ὁ νέος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει
 «εἶπον καὶ πάλιν λέγω σοι, αὐθέντα μου καὶ θεῖε,
 ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον παρὰ θεῶ ὑπάρχει.»
 Εὐθύς τὴν σπάθην ἐσήκωσε καὶ πρὸς θηρίον τρέχει,
 καὶ ὅταν ἐσήμωσεν εἰς αὐτὸ ἐπήδησεν ὁ λέων,
 καὶ ἐπιπλώσας τὴν οὐρὰν κατὰ τὰς πλευράς του
 καὶ μέγα βρυχησάμενος ὥρμηθη εἰς τὸν νέον,
 Ὁ νέος δὲ τὴν σπάθην του ἐσήκωσεν ἀπάνω,

κρούει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἰς μέσον τοῦ μετώπου,
 ἔσχισε δὲ τὴν κεφαλὴν, ἔφθασεν εἰς τὸν ὄμωμον.
 Ὁ δὲ νεώτερος εὐθύς λέγει πρὸς τὸν θεῖον
 «βλέπεις αὐθέντα, θεῖέ μου, θεοῦ τὰ μεγαλεῖα,
 οὐκ ἐδιχάσθη καὶ αὐτὸς ὥσπερ τὴν ἐλαφίνα;
 Καὶ κατεφίλησαν αὐτὸν θεῖος καὶ ὁ πατήρ του,
 καὶ χαίροντες ἀμφοτέροι λέγουσι πρὸς ἐκεῖνον
 «ὅποιος βλέπει τὸ κάλλος σου καὶ ἔτι τὴν ἡλικίαν,
 ὦρατε καὶ νεώτερε, πῶς μὴ θαυμάσῃ τοῦτο;
 Ἄλλὰ βεβαίως δέξεται τὰς σὰς ἀνδραγαθίας,
 τέκνον μου ποθεινότατον, καύχημα τῶν γονέων.»
 Εἶχε γὰρ ὁ νεώτερος πανθαύμαστος ἐκεῖνος
 κόμην ξανθὴν, ὑπόσγουρον, καὶ ὄμματα μεγάλα,
 πρόσωπον ἄσπρον ροδινόν, κατάμαυρον ὄφρυδι,
 στήθος ὡς κρύσταλλον κριοῦ ὄργυιαν εἰς τὸ μάκρος.
 Τοῦτον βλέπων ἐχαίρετον κατὰ πολλὰ ὁ πατήρ του,
 καὶ χαίρων ἔλεγεν αὐτῷ μετὰ χαρᾶς μεγάλης
 «τὰ μὲν θηρία κρύπτονται, ἐμπήκασιν στὸ δάσος,
 ἔρχεσθε νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸ νερὸν τὸ κρῦο,
 καὶ νίψον σου τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν πολλῶν ἰδρώτων,
 ἄλλαξον δὲ τὰς στολάς, ὅπου ἴβαν ἀπὸ τὸ αἶμα,
 πλύνω τὰς χεῖράς σου ἐγώ, ὁμοῦ δὲ καὶ τοὺς πόδας,
 καὶ καθάρισω τοὺς ἀφροὺς θηρίων τῶν ἀρκουδῶν,
 πλύνω τοὺς πόδας σου καλῶς ἐγώ μετὰ χειρῶν μου
 καὶ τρεῖς μακάριος εἰμι ἔχων τοιοῦτον παῖδα,
 καὶ τώρα πᾶσαν μέριμναν ἐκ τῆς ψυχῆς μου ῥίπτω
 καὶ γέγονα ἀνέννοιαστος πάσας μου τὰς ἡμέρας,
 διατὶ δὲν ἔχω μέριμναν ὅπου καὶ ἂν σὲ στείλω,
 εἰς τε τὰ κούρση τῶν ἔθνῶν, μάχας τῶν πολεμίων.»

Καὶ παρευθὺς οἱ δύο τους στήν βρύσιν δὲ ἀπῆλθον·
καὶ τὸ νερὸν ἦτο δροσερόν, ὡσεὶ χιῶν ψυχρῶδες.
Στήν βρύσιν τότε ἐκάθισαν, τρίγυρα πάντες, ὄλοι·
καὶ ὄλοι ὅπου ἦσαν τὸν νέον ἐπροσκύνουν,
ἄλλοι τοὺς πόδας του ἔνιπτον, καὶ ἄλλοι τὸ πρόσωπόν του,
ὁμοίως εἰς τὰς χεῖράς του ἐκ τῶν πολλῶν αἱμάτων.
Ἄλλαξε δὲ καὶ τὸ παιδί τὴν ἀκριβῆ στολήν του,
βάζει γλαμύδα ἑλαφρὴν διὰ τὸ καταψύχιν,
καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτο κόκκινον μὲ τὰ χρυσᾶ τζαπράζια.
Εἶχε ταις ῥίζιαις ἀκριβαῖς μὲ τὸ μαργαριτάρι,
ἢ τραχηλέα του ἦτονε μὲ ἄμπαριν καὶ μόσχον,
μαργαριτάρια ἀκριβῆ τρίγυρα καρφωμένα,
καὶ τὰ κομτῖα ἔστραπτον ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ,
τὰ ὑποδήματα αὐτοῦ χρυσοῦ ὠραῖσμένα,
τὰ δέ γε περνιστήρια μετὰ λιθομαρμάρων·
ἀντὶ δὲ ἔργου τοῦ χρυσοῦ εἶχε μαγνήτας λίθους.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΕΚ ΤΟΥ ΟΓΔΟΥ ΔΟΓΟΥ

Στὸ Χάρο ὀμπρὸς ἢ ἀνδρεῖά τίποτις δὲν ἀξίζει,
Τοὺς ἀνδρειωμένους τίποτις ὁ Χάρος δὲν τους χρήζει.
Τινὰς δὲν τον ἐκέρδισεν τὸν ψεύτικον τὸν κόσμον·
βασιλεῖς οὐδὲ ἄρχοντες ἔζησαν χάρις πόνο.
Ὁ Χάροντας τοὺς βασιλεῖς στὸ νοῦν του δὲν τους βάνει,
μὰ ἔρχεται μὲ δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴ τους ἔβγάνει,

ἔρχεται μ' ἀγριότητα, ὅταν χόρτα μᾶς θερίζει
 καὶ τὴν ψυχὴν ἐκ τὸ κορμὶ ἀλύπητα χωρίζει,
 οὐδὲ ποσῶς δέ μας ἑλεῖ δόξα οὐδὲ ἀνδρεία,
 μὰ τὴν ψυχὴ χωρίζει μας ἐκ τοῦ κορμοῦ μὲ βία.
 Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Χάροντας καὶ τοὺς γονεῖς τὰ κρήνη
 ἐπῆρεν κ' εἰς τὸν ὕστερον αὐτόνον μὲ δριμύτη.
 Ἄν ἦν λοιπὸν καὶ θέλετεν, γρικῆσετεν καὶ τοῦτον
 τοῦ ὕστερου βιβλίου μου τρόπον τὸ τηλικούτον.
 Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Διγενὴς στὸ ποταμὸν Εὐφράτη
 παλάτι εὐμορφὸ ἔκτισεν καὶ τὸν τόπον ἐκράτει
 καὶ περιβόλι εὐμορφο μὲ δένδρα στολισμένο
 ἔκαμεν στὸ παλάτι του εὐμορφα ἑρδινιασμένο,
 καὶ ἐκκλησίαν ἔκτισεν ἰαγίου Θεοδώρου
 τοῦ Στρατηλάτου καὶ λαμπροῦ, Χριστοῦ τροπαιοφόρου,
 κοὶ ἀναθήματα πολλὰ καὶ σκευὴ ἔφησέν του,
 φελόνια καὶ ἱερὰ πολλὰ ἀφιέρωσέν του.
 Ὡσάν τον ἐτελείωσεν, στὴν Ῥωμανία ἑπαγαίνει
 γιὰτ' ὁ πατέρας τοῦ ἡμαθεν Ἀμηρᾶς ἀποθαίνει.
 Ἀποθαμμένον βρῖσκει τον, κλαίει πολλὰ θρηγᾶ τον,
 μὲ παρηρησίαν περισσὴ τὸν πατέρα τιμᾶ τον.
 Ἐκάλεσεν ἀρχιερεῖς καὶ ἱερομονάχους
 διακόνους καὶ ἱερεῖς, ψάλτας καὶ καλονόχους.
 Τὸ λείψανον ἐψάλασιν μὲ πλείστην παρηρησίαν·
 ἀμέτρητον ἐμοίρασεν τότε κληροδοσίαν·
 στοῦ Στρατηλάτου τὸν ναὸν τὸ λείψανον ἐπῆγαν·
 καὶ ὅταν τὸ ἐθάψουσιν, οἱ ἱερεῖς ἐφύγαν.
 Εἰς ὀλιγούζικον καιρὸν θάπτει καὶ μητέρα
 καὶ θρηγὸν πολὺν ἔκαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα
 καὶ ἔμεινένη μοναχὸς εἰς πάντα κληρονόμος

καθὼς εἶν' ἡ συνήθεια καὶ τοῦ θεοῦ ὁ νόμος.
 Μετὰ τὸν θάνατον λοιπὸν πατὴρ καὶ τῆς μητρός του.
 ἀνδραγαθίαις ἤκαμεν ἄμετρες μοναχὸς του
 ὥστε νά'θην ἀκούσωσιν, ὁ Διγενὴς ἐφάνη,
 ὅλοι τοὺς νὰ τρομάζωσι καὶ φόβος νά τους πιάνη.
 Οἱ ἀπελάται καὶ αὐτὸς ὁ Φιλοπάπατός του,
 ὅλοι τὸν ἐτρομάζωσιν καὶ 'φεῦγαν ἀπ' ὄμπρός του.
 Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ὅταν ἄνθρωπος ἔμελλε νὰποθάνη
 γιὰτὶ Κυρίου τοῦ θεοῦ γὰ τὸνε παρεφάνη.
 Ἀρρώστησεν λοιπὸν αὐτὸς ὁ Διγενὴς ἀνδρεῖος
 γιὰτὶ δὲν ἦτο δυνατὸ νὰ ζῆ πάντ' αἰδίως.
 Τέσσαρες κράζει ἰατροὺς γιὰ νὰ τὸν στοχαστοῦσι
 ἂν φοβᾶται γιὰ θάνατον εὐθύς νά τῆς τὸ ποῦσι,
 Οἱ ἰατροὶ μὲ βότανα καὶ μὲ ἰατρικ' ἄλλα
 ἐναντία στὴν ἀρρωστία ἐπήγαιναν μεγάλα.
 Ἄλλὰ στοῦ Χάρου ταῖς πληγαῖς βότανα δὲν ἀξίζουσι,
 γιὰ τοῦτο καὶ οἱ ἰατροὶ αὐτὸν ἀποφασίζουσι.
 Ὡσὺν ἀποφασίστηκεν, πικρὰ ἀνεστενάζει
 καὶ τὴν γυνή του Εὐδοκίᾳ πλησίον τοῦ την κράζει.
 Λέγει τῆς· «γλυκυτάτη μου, ἡ ζωὴ ἔσωσέ μου
 καὶ τὸ πικρὸ ποτήριον θανατῶ κόντεψέ μου.
 Ὡ χέρια μου, καὶ ποῦ' στενε. Χάρου νὰντισταθῆτεν
 καὶ σεῖς, ποδάρια δυνατά, νά τον καταπατῆτεν:
 Μὰ δὲν δυνοῦστεν, ὅτ' οὐτὸς εἶναι πλεῖο ἀνδρειωμένος
 κ' εἰς τοὺς ἀνδρεῖους ἔρχεται πολλὰ ἀγρωμένος».
 Ταῦτά λεγεν ὁ Διγενὴς, ἡ δὲ γυνή του πάλι
 κλαίγει ἀπαρηγόρητα μὲ θλίψι τῆς μεγάλης,
 Ὁ Διγενὴς μὲ προσευχὴ ἔδωσε τὴν ψυχὴν του
 εἰς χεῖρας τοῦ Κυρίου του, σῶμα δὲ στὴν ἡγῆν του.

Ἡ δὲ γυνή, ὡς εἶδενε λυτὸν νενεκρωμένον,
 ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην του χάρις πνεῦμ' ἀπλωμένον,
 πέφτει ἀπάνου στὸ νεκρὸ σῶμα — ὦ μέγα θαῦμα —
 ἐξεψύχησεν καὶ αὐτὴ, τὴν ὥρα ἐν τῷ ἅμα
 καὶ ὄλοι ἐθαυμάσασιν καὶ ὄλοι ἐτρομάξαν,
 τὸ πρᾶγμα ὁποῦ ἔγινεν ὄλοι τὸ ἐθαυμάσαν.
 Ἐσυναχθήκασιν λοιπὸν δοῦλοί τε καὶ δουλίσκαις,
 βάργαις καὶ ἐκλεγαν αὐτοὺς ὁμοῦ μὲ ταις παιδίσκαις,
 Ἐπειτα ἐσυνάξασιν ὅλην τὴν γερουσίαν
 τῶν ἱερέων καί' ἔθαψαν αὐτοὺς μὲ παρηρησίαν,
 καὶ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς μέσα ἐκεῖ τους βάζουν
 καὶ μὲ τὸν λίθον τὸν σκληρόν, οὐαί, τους ἐσπαράζουν,
 Τὸ δὲ ταχὺ ἐτρέξασιν ὄλοι οἱ ἀνδρειωμένοι
 εἰς τὸν τάφον τοῦ Διγενῆ μὲ δάκρυα φλογισμένοι
 καὶ κλαίγοντας ἐλέγασιν μὲ πικραμένα λόγια.
 τὰ θλιβερὰ καὶ λυπηρὰ ἐτοῦτα μυριολόγια
 «ὦ πέτραις, νῖν ῥαγίσετεν, δένδρα ξερριζωθῆτεν
 καὶ σεῖς, βουνά, θρηνηῆσετεν καὶ κάμποι λυπηθῆτεν
 τ' ὄλοι τον ἴστερευτήκαμεν ἄξια παλληκάρια.
 ἐκεῖνον ὁποῦ ἔφριτταν ἄνθρωποι καὶ λειοντάρια.
 ὦ θάνατε ἀχόρταγε, πῶς δὲν τον ἐλυπήθης ;
 αὐτὸν τὸν ἄνδρα τὸν καλὸ πῶς δὲν τον ἐφοβήθης ;»
 Ταῦτα ἐκεῖνοι εἶπασιν, ἔπειτα ἐδιαβῆκαν,
 ἐκεῖνα ὁποῦ ἔπρεπεν μὲ τιμὴ το ἐποῖκαν.
 Ἄφῆκεν λοιπὸν ὄνομα σ' ὅλην τὴν οἰκουμένην
 ὁ Διγενῆς νά τον ἴπαινοῦν ὄλοι οἱ ἀνδρειωμένοι.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Σ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

. . . Τί οὖν συνέβη·ε λοιπὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει,
 ὡς πάντ' αὐτῇ ἀνάγονται ὡς οὔση μητροπόλει;
 Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν, ὥρα μεσονυκτίοι,
 ἐφθάσασι μετὰ σπουδῆς μαντάτα ἐναντίοι,
 πλεῖστα δεινά, καὶ χαλασμός τῆς Ῥωμανίας πάσης,
 φουσάτο μέγα καὶ πολὺ ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης
 ἄρπασαν, ἠχμαλώτευσαν τοῦ βασιλέως χώρος,
 κατέκοψαν, ἠφάνισαν δένδρα μετὰ ὀπώρας.
 Ὡς τό 'κουσεν ὁ βασιλεὺς, δριμὺν πολλὰ τοῦ φάνη
 κ' εἰς κάκην τὸν ἐγύρισεν νὰ ρίψη τὸ στεφάνι,
 ἐκ τῆς πικρίας τῆς πολλῆς καὶ τοῦ δεινοῦ μαντάτου
 ἡμέρας τρεῖς ἐποίησεν νὰ πᾶ τινὰς κοντά του,
 ἄρτου μηδὲν γευσάμενος μηδὲ ποτοῦ καθόλου
 τὴν νίκην μελετώμενος τοῦ ἐναντίου στόλου.
 Εἰς δ' ὄλο λιγυδιάπημα μισοῦ χρόνου ἡμέρας
 ἄρματα ᾤκοιόμησεν, ἐστίλβωσε μαχαίρας,
 κάτεργα ἐβδομήκοντα στέλλει διὰ τὴν νίκην
 καὶ ἄλλα δὲ τριάκοντα ἀπὸ Θεσσαλονίκην.
 Γρίπους καλοὺς καὶ περγαντιά, ἀμέρηταις γαλιώταις,
 ἄνδρες καλοὶ πολεμισταί, τῆς μάχης στρατιώταις,
 ἐσέβησαν στὰ κάτεργα ὄλοι ἄρματωμένοι
 μὲ ἄρματα πολεμικά, ὄλοι ἄνδρειωμένοι
 καὶ ἄρχηγοὶ ἐξαίρετοι, ἄγγελοι μὲ στεφάνι
 ἀρμάδα οὕτω φοβερὰ ἀλλόττε οὐκ ἐφάνη.

Ἄρχοντες, ἀρχοντόπουλα ἔτρεχαν εἰς τὸ μόλο·
 νὰ εἶδες ἄμετρη χαρὰν, παρῴησιασμένον στόλον
 καὶ παλληκάρια ἔμορφα μυριογαριτωμένα
 εἰς τὴν ἀρμάδα ἐτρεχαν καλὰ λουρικωμένα.
 Δὲν ἐπαινῶν καὶ γράψω το, οὐ ψεύδομαι τὸ λέγειν·
 ἠρξάμην ἀπὸ τὴν χαρὰν νὰ κλίνω πρὸς τὸ κλαίγειν,
 ὄρῶντα νέους τρυφεροὺς πρὸς πόλεμον νὰ τρέχουν
 τὰ δάκρυά μου ἐκατέβαινοντὰ ῥοῦχα μου νὰ βρέχουν.
 Πετρίταις τε καὶ φάλκωνες οἱ ναύταις πάντες ἦσαν
 καὶ τῶν κατέργων οἱ λαοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ὅς' ἦσαν.
 Πλὴν τῆς ἀρμάδας οὐδὲ εἰς ἐγίνωσκε τὸν τρόπον,
 ἀλλήλως δὲ ἐμάχοντο ποῖον νὰ ποίσουν πρῶτον.
 Ὅριζι γοῦν ὁ βασιλεὺς νὰ συναχθοῦν εὐθέως
 οἱ ἄρχοντες, νὰ ἔλθωσιν ὀμπρὸς τοῦ βασιλέως
 εἰς τὸ παλάτι μὲ σπουδὴν, καθεὶς νὰ τὸν διδάξῃ
 καὶ τὴν βουλὴν του καθεὶς νὰ δώσῃ μὲ τὴν τάξιν.
 Πλήθος ἀρχόντων ἔδραμεν τοῦ παλατίου μέσον·
 ὁ βασιλεὺς δ' ἐσύντυχε καὶ λέγει εἰς τὸ μέσον
 ἰ, ἄρχοντες γνήσιοι συγγενεῖς, χρεῖα νὰ σαλευθοῦμεν·
 καιρὸς μᾶς ἐπενέβηκε νὰ ἐπιμεληθοῦμεν,
 μὲ τοῦ θεοῦ τὴν δύναμι νὰ πέψωμε τὸν στόλον,
 ἴν' ἀκουσῆ ἡ φήμη μας τῶρα ἔς τὸν κόσμον ὅλον.
 Ὁ γὰρ ἐπιμελούμενος μὲ τοῦ θεοῦ τὴν δόξαν,
 ἔχει ἐλπίδα καὶ τιμὴν καὶ καύχημα καὶ δόξα.
 Ἄβουλος γὰρ οὐ βούλομαι νὰ στείλω τὴν ἀρμάδα,
 τὰ παλληκάρια τᾶμορφα καὶ τὴν καλὴν ὁμάδα.
 Εἶπατε, δότε μου βουλὴ στοῦτο, σᾶς γέγω, πρῶτο,
 τίνα νὰ στείλω μὲ ἀρχὴν καὶ τῆς ἀρμάδας πρῶτο.
 Εἶπατ', ὁμολογήσατε, τινὰς μὴν τὸ σκεπασθῇ

κι' ἄ; δώση καθαρὰν βουλήν καὶ λόγον καταπλάσῃ
 τῆς πράξεως, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀπολογίας,
 τῶν ἐναρέτων ἡδηγὸς καὶ παιδευτὴς κακίας.
 Εἶπατε, δότε μου βουλήν, μὴ φιλοπροσωπεῖτε,
 καὶ τὸν σκοπὸν σας σύντομα καὶ τὴ βουλήν νὰ πῆτε.»
 Οἱ ἄρχοντες ἀπόκρισιν τινὰς οὐκ ἀπεκρίθη,
 οὐδὲ σκοπον οὐδὲ βουλήν οὐδεὶς ἀπηλογήθη·
 εἷς ἕκαστος ἐκδέχεται νὰ λάβῃ τὸ πρωτεῖον,
 διὰ τοῦτο κατακρύπτουσι τὸ φιλοπροσωπεῖον.
 Τότε τὸ πλῆθος μὲ κραυγὴ ἔμπροσθεν βασιλέως,
 «δέσποτα, πάντων δέσποτα», ἐβόα θαρσαλέως,
 «τῆς Ρωμανίας ἦλιε, τῶν δυτικῶν αὐθέντα,
 ἡμῶν δὲ καὶ κραταίωμα ἅμα καὶ εὐεργέτα,
 πρῶτον θεὸν πιστεύομε, δεύτερον βασιλέα
 καὶ τρίτον Βελισάριον νᾶχωμε προβολέα,
 ἂν θέλῃς γ' αὐτυχήσουμε, νικήσειν τοὺς ἐχθροὺς μας,»
 τὸ πλῆθος ὅλον ἔκραζε, «ἴδε τοὺς στεναγμούς μας,
 καὶ δός μας Βελισάριον αὐθέντη στήν ἀρμίδα,
 νὰ λάμπῃ εἰς τὸ μέσον μας σὰν φωτερὴ λαμπάδα.
 Ἔχει γὰρ φρόνησιν πολλήν, ἔχει καὶ σωφροσύνην,
 καὶ τὴν ἀνδρείαν ὡς οὐδεὶς καὶ τὴν δικαιοσύνην,
 εἷς λόγους τ' εὐτυχεστάτος, εἷς πρᾶξιν εὐτυχίτης,
 εἴ τί' λεγῆν, ἐγίνετο ὡς δεύτερος προφήτης.
 Βελισαρίου γὰρ οὐδεὶς δύναται ἀριθμῆσαι
 τὰς φυσικὰς του ἀρετὰς οὐδὲ αὐτὸν μισῆσαι.
 Ὁ λόγος του εἶν φοβερός, τὸ πρόσταγμα γενναῖον,
 πάντ' ἄνθρωπον ἐσάλευσε καὶ γέροντα καὶ νέον·
 εἷς Τούρκους καὶ Σαρακηνοὺς νέος ἐφάνης Ξέρξης,
 καὶ τοῦτο λέγω ἀληθῶς, κἂν τε καὶ σὺ μὴ στέρξης,

εὐνυχος ἦτον πανταχοῦ καὶ ῥιζικάρης μέγας
 καὶ τροπαιοῦχος ἄριστος καὶ θαυμαστός καὶ μέγας.»
 Ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσεν τοῦ πλήθους ὀμιλίας
 βοῶντος Βελισάριον, εὐθύς μὴ ἀμελήσας,
 μᾶλλον δὲ καὶ ὑπέλαβε, ἀναίτιος ὑπάρχει,
 ὀρίζει νὰ τὸν φέρουσιν ὡσπερ λαμπρὸ τοπάρχη.
 Μὲ τὸ μαντήλιον τὸ χρυσοῦ ὅπου ἦν βουλωμένος,
 τρεῖς χρόνους ἐτελείωσε στὸν πύργον σφαλισμένος.
 Ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν ὄρμησέ του νὰ κλαίγη
 ὅμως ἀφήσει φωνή, πρὸς Βελισάριον λέγει
 «ὦ Βελισάριε ἐκλεκτέ, φίλε πιστότατέ μου,
 εὐχαριστῶ τὸν ὑψιστον ὅτι ἐπήκουσέ μου
 καὶ οὐ κατήλθες εἰς νεκροὺς οὐδὲ σὲ ἄδου γοῦλα,
 σύντομα λύσατε δεσμὰ καὶ καταλύσω βοῦλα,
 κι' αὐτὴν ἦν εἶχες πρότερον δόξαν καὶ παρρησία
 νὰ σὲ διπλάσω καὶ τιμὴν ὡσπερ ἔμοι γνησία.
 Οἰκονομήσω τοιγαροῦν ναύταις εἰς τὰ φουσάτα,
 τὰ κάτεργα καὶ τὸν λαόν, ὅλα κατώρθωσά τα».

Γόττε ὁ Βελισάριος οὕτω ἀνταπεκρίθη
 «ὦ βασιλεῦ πανάριστε, εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι,
 Οὐκ ἔπταισα τῷ κράτει σου ποτὲ εἰς ἓνα ῥῆμα·
 οὐδὲ μετέβην ὀρισμοῦ ποτὲ μου ἓνα βῆμα·
 ὁ φθόνος μὲ κατήφερε ἀδίκως ν' ἀποθάνω,
 κι' ὄνειδισμοὺς ἀπὸ πολλῶν ἄει ν' ἀπολαμβάνω.
 Ἄρχοντας ἔχεις θαυμαστούς, εὐγενικούς, γενναίους,
 ἀξίους νὰ διδάσκωσι καὶ γέροντες καὶ νέους·
 ὄρισε νὰ ὑπάγουσιν εἰς τὴν παράταξίν σου
 καὶ νὰ ποιήσουν, δέιποτα, πᾶσαν τὴν πρόσταξί σου.
 Ἄφες ἐμένα, ὦ βασιλεῦ, κι' ἄς ἦμαι τυφλωμένος

καὶ κεκλεισμένος σ' φυλακαῖς καὶ καταδικασμένος».
 Πάλιν πρὸς Βελισάριον ὁ βασιλεὺς ὀρίζει
 «οὐκ οἶδας, Βελισάριε, ὅτι ὁ τροχὸς γυρίζει ;
 ποτὲ μὲν ἄνω φέρεται, ποτὲ δὲ κάτω πάγει,
 ποτὲ δ' ἐκ τῆς κατωφορᾶς γυρίζει κι' εἰς τὸ πλάγι.
 Τῶρ' ὁ τροχὸς ἐγύρισε καὶ φέρνει σ' εἰς τὸ νοῦ μου·
 θέλω ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ ποίσης ὀρισμὸ μου,
 τὴν ὥραν ταύτην ν' ἀναιβῆς στὴν πρῦμνην τοῦ κατέργου,
 νὰ σηκωθῆς μετὰ σπουδῆς καὶ ἄψεσαι τοῦ ἔργου».
 Δένει σφικτὰ τὰ χέρια του, πίπτει στὴ γῆ ταχέως,
 καὶ κατεφίλησεν εὐθὺς τὸν ποῦν τοῦ βασιλέως.
 Καὶ τότε ὁ μέγας βασιλεὺς ἔλυσεν τὸ μανδῆλι,
 τὴν βοῦλαν ἐκατάλυσε, λαμβάνει τὸ μανδῆλι,
 τὸν ὀρισμὸν ὑπόγραψεν, λαμβάνει τὴν λαμπάδα,
 ὀρίζει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, « σέβα εἰς τὴν ἀρμάδα,
 αὐθέντης μῆγας, φοβερός, νὰ πράξης ἐπαξίως.»
 κι' εὐθὺς ἀπεχαιρέτησεν, ὡς ἔπρεπεν ἀξίως.
 Ἐμίσευσαν τὰ κάτεργα, πάγουν μὲ εὐθυμία.
 τὸν βασιλεῖα ἐποίκασιν μεγάλην εὐφημία.
 Ἄνάγουσιν τὰ ἄρμενα ἄνωθεν καταρτίου,
 εἰς δέκα ἕξ μίσευσαν μηνὸς ταῖς τοῦ Μαρτίου.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Γ. ΒΑΓΝΕΡ

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ (1)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ Β΄.

Μέσα σὲ τοῦτον τὸν-καιρὸ ἦρθεν ἡ-ώρα
 νὰ μαζωχτοῦν οἱ στρατηγοί, ν' ἀναγαλλιάσῃ ἡ Χώρα,
 νὰ κονταροχτυπήσουσι, τὰ δῶρα νὰ κερδαίσου,
 νὰ τιμηθῶσιν οἱ καλοί, ντροπιαστοῦ ὅσοι πέσου.

Ἦρθεν ἡ ὥρα κι' ὁ καιρὸς ἤφταξε καὶ σιμώνει,
 καὶ πασανεῖς τὸ-φίλο του μὲ πόθον ἀρματώνει.
 ὦρισ' ὁ Ρῆγας νὰ γενῆ ἓνα ψηλὸ πατάρι,
 ἐκεῖ ποῦ θὲ νὰ μαζωχτοῦν νὰ τρέξου οἱ καβαλλάροι.
 Τάβλες καὶ τράβες καὶ καρφιά καὶ τέχνη τῶ μαστόρω
 ἔξετελειῶσα ὅτι θέλε ὁ Ρῆγας εἰς τὸ φόρο.
 Καὶ μὲ χρυσὰ καὶ μ' ἀργυρὰ τριγύρου τὸ στολίζου,
 κ' ἐκάμπασινε τὰ θροινιά, κι' οἱ τόποι, πὺν καθίζου·
 ἡ ὥρα ἡ πεθυμητικὴ ἦρθεν, ὅπ' ἀνιμένα,
 νὰ δείξουν τὰ καμώματα ὅλοι τὰ παινεμένα.
 Μὲ βούκιν' ἀποῦ τὴν αὐγὴ στὴ χώρα διαλαλοῦσι
 οἱ ἀνήμποροι καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ νὰ φυλαχτοῦσι·
 κι' ἄν εἰς τὸ φόρο γῆ μωρὸ γῆ ἀνήμπορος προβάλλῃ,
 κι' ἀπὸ κιανένα σκοτωθῆ φονιά μὴν τότε βγάλλῃ,

1) Ἐτηρήθη ἀπαράλλακτος ἡ γραφὴ τῆς ἐκδόσεως Α. Ξανθουδίδου (1915), ἐξ ἧς ἐλήφθη

Βγάνουσι τὰ μποδίσματα, σφαλίζουσι-τ' ἀργαστήρια,
 γέμουσι τὰ δώματα λαὸ οἱ αὐλῆς καὶ παραθύρια.
 Κι ὡς ἔκαλοξημέρωσε, δευτεροδιαλαλοῦσι,
 τοὶ καβαλλάρους κράζουσι, τὰ βούκινα χτυποῦσι.
 Ἦρθαν παραπρωτύτερα Ρηγόπουλοι μεγάλοι,
 μὰ χώνουνταν, δὲν ἤθελε κιανεῖς τῶς νὰ προβάλλῃ
 στὸ φόρο, γιὰ νὰ μὴ τῆς δοῦν νὰ ξέρουσι ποιοί-ῆναι τοῦτοι,
 μὰ ξάφνου νὰ προβάλουσι μὲ φορεσῆς καὶ πλούτη.
 Ἦρθεν ὁ Ρῆγας κ' ἤκατσεν ἀπάνω στὸ πατάρι,
 κι ὤρισε τότε τὸ ζιμιὸ νὰ βγοῦν οἱ καβαλλάρου.

.....
 Εἰς τὸ χαρτὶ ἦσα γράμματα μὲ τοῦ Ρηγὸς τῆ χέρα,
 κ' ἔλέγα, «Ποῦ ἔβγη νικητῆς ἐτούτην τὴν ἡμέρα,
 »κ' εἰς τὸ κονιαροχτύπημα εἶναι καλλιὰ ἀντρειωμένος,
 »νὰ ἔχη τὰ δῶρα τ' ἀκριβὰ, καὶ νὰ ἔναι καὶ παινεμένος».
 Ἐκράτετε πάλ' ἡ Ρήγισσα ἀθὼ περιπλεγμένο,
 ποῦ φαίνετό σ' ὄχ' τὸ δεντροῦ τὸν εἶχασι κομμένο·
 ἦτονε πλούσιος κι ἀκριβὸς στὰ φύλλα κ' εἰς τὴ ρίζα,
 γιὰτὶ ζιφειρομπάλασα ὄλο τὸν ἐστολίζα.
 καὶ μὲ μετὰξά καὶ χρυσὰ τὰ φύλλα ἔναι καμωμένα,
 ποῦ κόμπωνε θωροῦντάς τον, κ' ἐγέλα πᾶσα ἕνα,
 ἀλογιάζοντας, κι ἀπὸ δεντροῦ τὴν ὥρα κείνη πιάστη,
 κ' ἦκαμε κάθε ἄνθρωπο ἐτότες κ' ἐγελάστη.
 Τοῦτος ἀθὼς εὐρίσκειτο ἔς τοὶ Ρήγισσας τῆ χέρα,
 ἕγλι νὰ τόνε δώσῃ ἑνοὺς ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
 ὁ τοιοῦς πλι πλούσα κι ὄμορφα κι ἄξα ἔθελε προβάλλει,
 καὶ βάλει τὸ κοντάριν του μὲ τέχνη στὴ μασκάλη.
 Κι ἦστεκε στὴ βασίλισσα νὰ δῆ καὶ νὰ γνωρίσῃ,
 κι ὅτινος τῆς ἦθελε φανῆ νὰ κάμῃ δίκια κρίσι.

Ἔστέκασι μὲ πεθυμιὰ ὄλοι μικροὶ μεγάλοι
 ν' ἀκούσου ἄρμάτων ταραχή, στρατιώτη νὰ προβάλλη.

Ἐπρόβαλεν ὡσὰ θερῖὸ ἕνας Καραμανίτης,
 ὁποῦ ἔχεν ὄχθηριτα πολλή μὲ τὸ νητὶ τῆς Κρήτης.

Ἦτον Ἀφέντης δυνατὸς καὶ πλούσιος καὶ μεγαλός,
 ἔς κείνα τὰ μέρη σὰν αὐτὸ δὲν ἐγεννήθη ἄλλος·
 δὲν ἐπροσκύναν' Οὐρανὸ Ἄστρα μηδὲ Σελήνη.
 τὸν κόσμον ἐφοβέριζε μὲ τὴν θωρειάν ἐκείνη,
 εἰς τὸ σπαθίν-το· πίστευγε, κ' ἐκείνον ἐπροσκύνα,
 πάντα πολέμους κ' ὄχθηριτες πάντα μαλιῆς ἐκίνα.

Ἦτονε κοκοσύβαστος καὶ δύσκολος περίσσα,
 εἰς τὴν μαλιῶν ἐχαίρετο, καὶ τὴν ἀγάπ' ἐμίσα.
 Σπιδόλιοντας ἐκράζετο, κ' ὦ; ἦρθεν εἰ; τὸ Ρῆγα,
 μὲ γρίνες ἐχαιρέτησε, καὶ μίλησε καὶ λίγα.

Ποτέ ντου δὲν ἐγέλασε, μὰ πάντα ντου λογιόζει,
 κ' εἶν ἢ λαλιὰ ντ' ἢ σιγανὴ σὰν ἄλλου ὄντε φωνιάζει·
 μιλιῶντας ἐφοβέριζε, μὲ τὴ θωρειάν-του βιάφτει,
 καὶ μιὰ πλεξοῦδι κρέμουντον εἰς τὸ ἵνα του ριζάφτι.

Ἐκαβαλλίκευγε ἔα ζῶ ἀγριώτατο περίσσα,
 ὁποῦ τὸ φοβηθήκασι στὸ φόρ' ὅσοι κ' ἄ ἦ α.
 Ὅρὰ ἔχε σὰν κατόπαρδος, καὶ πόδια σα βουβίλι,
 καὶ μίτια σαν ἀγριόκατο, κ' ἦ γλώσσά ντου μεγάλη
 ἦτον ἢ τρίχα ντου ψαρὴ μακρώματα γεμάτη
 κόκκινα μαῦρα μούρτζινα ἔς ὄλον-του τὸ δερμάτι.

Ἦτο λυγρὸ κ' ἐλευτερο, στο γλακι δὲν τὸ σώνει
 νὰ ἴν κ' ἀτὸ χερα δυνατὴ σαῖ τα οὐδὲ βερύνη.

Συχνιά συχνιὰ σურνε φωνές μὴ δὲ χιλιμιοτρεζι
 ἀμ' εἶχεν ἄγρι τὴ φωνή, καὶ σὰ θεῖο μούρτζιζει.

Ὡσάν ἐγράφη στοῦ Ρηγός, καί τ' ὄνομα ντου λέγει,
 γιά νά σταθῆ τόπο πολὺ μεγάλ' ἀδειά γυρεύγει.
 Οἱ κάμποι δέν-τ' ἀρέσουνσι, κι' ὁ τόπος; δέν-τόν παίρνει,
 κ' ἐπὰ κ' ἐκεῖ μὲ τὸ φαριὶ συχνοπηανογιαγέρνει.
 Εἶχεν-κι ἀπάνω στ' ἄρματα βαλμένο -να δερμάτι,
 νους λιονταριοῦ, πὺν σκότωσε στὰ δάση, πὺν πορπάτει,
 κ' ἐκρέμουνταν τοῦ λιονταριοῦ τὰ πόδι' ὀμπρὸς στὰ στήθη,
 πολλά 'χε δυνατὴ καρδιά, πὺν δέν τὸν ἐφοβήθη.
 Συχνὰ συχνὰ τοῦ λιονταριοῦ τὰ πόδια ἔτσι σαλεῦγα,
 πὺν φαίνεται, πὺν; ἄνθρωπο ν' ἀρπάξουν ἐγυρεύγα.
 Καὶ δίχως νά στραφῆ νά δῆ τ' ἄλλους νά χαιρετήση,
 καὶ δίχως νά συγκατεβῆ ἀνθρώπου νά μιλήση,
 ἐγρίνια πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐγρίνια στὸν αἆρα,
 ἦ-ὄψι ντου φανέρωνε, τά κανε μὲ τὴ χέρσα.
 Ἡ φορεσά ντου κι' ἡ θωριά καὶ τὸ φαριν ὀμάδι
 ἐδείχναν-πὺν; εἶ δαίμονας, κ' ἐβγῆκ' ἀπὸ τὸν ἄδη.
 Στὴν κεφαλή 'χε ὀλόμαυρα τὸ Χάρο μὲ δρεπάνι,
 καὶ μὲ τὸ αἶμα γράμματα κι' ὄχι μὲ τὸ μελάνι,
 κ' ἔλεγαν, «Ὅποιος μὲ θωρεῖ ἄς τρέμη κι' ἄς φοβᾶται,
 καὶ τὸ σπαθὶ ὀποῦ βαστῶ, κλανένα δὲ λυπᾶται».

 Μὲ στόλισι βασιλικὴ καὶ πλούσια πλιά παρ' ἄλλη
 καὶ μ' ἐπαρσες ῥηγατικὲς καὶ μ' ἀφεντιὰ μεγάλη,
 ἐπρόβαλεν ὡσάν αἰτὸς τ' ἄλογο καβαλλάρης
 τοῦ Ρήγα τοῦ Βυζάντιου ὁ γιὸς ὁ κανακάρης
 μὲ καβαλλάρους εἴκοσι κ' εἴκοσι πεζολάτες,
 κι' ἀπὸ μακρὰ πλουμίζανε κ' ἐλάμασιν οἱ στρατές.
 Τσι πεζολάτες εἶχ' ὀμπρὸς, χρυσ' ἄρματα φοροῦσα,
 καὶ τὰ σπαθιά βαστοῦ γδυμνά ἐκεῖ, πὺν πορπατοῦσα,

κ' οἱ καβαλλάρ ὀπίσω ντου ὁμορφοστολισμένοι,
 καὶ παραστέκαν·τ' Ἀφεντός, σάν ἦταν μαθημένοι,
 κι ὀμπρός ἀπ' ὄλους ἤρχουνταν πεζοὶ ὄχι καβαλλάροι
 νέοι ὀχιτῶ ξαρμάτωτοι τοῦ Βασιλιού ἀλογάροι,
 ἐνού; καιροῦ ἐνού; κορμιού μιὰ φορεσὰ ντυμένοι
 σγουροί, ξανθοί, μακροί, λυγνοί κι ὁμοφοκαμωμένοι,
 Πάνε μὲ ζάλα μετρητά, μὲ διῶμα πορπατοῦσι,
 κι ὄλοι τοὶ μυριορέγουνται κείνοι, πού τοὶ θοροῦσι.
 Καὶ ἄρνασι κι ὀχιτῶ ἄλογα, πού ἄλλο σάν κ' ἐκεῖνα
 στοὶ σταῦλο τὸ ρηγατικὸ δὲν ἦσ', οὐδ' ἀπομείνα,
 τριά μαῦρα, τρία κόκκινα, κ' ἓνα ψαρὸ μεγάλο
 κ' ἓνα στή μέση μούρτζινο, πού πήδα 'ς κάθε ζάλο,
 Μὰ ὀμπρός ἀπ' ὄλους ἤρχουνταν τέσσερις καβαλλάροι,
 στή μάστοριά τοὶ σάλπιγγας εἶχα μεγάλη χάρι,
 μ' ἔτοια φυσηματιὰ γλυκειὰ ἐξέραν·καὶ λαλοῦσα,
 πού φαίνεται σου καὶ πουλιὰ ἦσαν καὶ κιληδοῦσα.
 Τ' ἄλογο π' ὁ Ρηγόπουλος ἦτονε καβαλλάρις
 εἶχε μεγάλη δύναμι, ἦτο μεγάλης χάρις·
 ἐπήδα μὲ τὰ τέσσερα ἐπάνω στὸν ἄερα,
 πολλὰ θαυμάσματά καμε ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
 Τό' γε πηδήξει στὰ ψηλά, στή γῆς νὰ μὴν ἀγγίξει,
 ἐτζίνα κι ἀγριεύοντας, κι ὡσὰ θεριὸ μουγκρίζει,
 καὶ δίχως νὰ πατῆ στή γῆς, καθῶς ἀναθιβάνω,
 ἤρριχνεν ἑκατὸ τσινιὲς στὸν ἄνεμον ἀπάνω.
 Ἐτοῦτα ὄλα τὰ κανεν Ἀφέντης, πού τ' ὀρίζει,
 κι ὀπού τὴν γνώμην·του γρικᾶ, τοὶ πρᾶξές του γνωρίζει.
 Πάλ' ἦτεκε στοὶ χέριν·του, πρᾶμά' τονε μεγάλο,
 νὰ τὸ μερώνη σάν ἀρνί, νὰ δείχνη πῶς εἶν' ἄλλο.
 Ἄδειάσας ὡς τὸν εἶδασι, κ' ἐκάμασιν·του τόπο,

κι' ἤλαμψε σὰν Αὐγερινὸς στὴ μέση τῶν ἀνθρώπων.
 Ἐφάνηκε ὡς ἐπρόβαλεν ἡ ἀφεντιά τὴν ἔχει,
 καθέννας τὸν ἐγνώρισε, κι' ἄς μὴν τότε κατέχη,
 πὼς εἶν Ἀφέντης Βασιλὸς ψηλοῦ δεντροῦ κλωνάρι,
 γιατί τὸν συντραφιάζασι πεζοὶ καὶ καβιλλάρου.
 Πάει στοῦ Ρῆγα τὸ ζιμιό, μὲ γνῶσι χαιρετᾶ το
 λίγα σαλεύγει τὸ κορμί, λίγα τὰ κλίει κάτω,
 ἐπέτετο κ' ἐρέμπετο στὴν ἀφεντιά τὴν-τόση.
 στὴ μεγαλότητα κιανεῖς δὲν εἶν νὰ τοῦ σιμῶση.
 Πιστόφορος ἐκράζετο, ἐδέτσι τότε λέσι,
 ὄλοι τὸν ἐρεχτήκασι, πολλὰ ὄλωνῶν ἀρέσει.
 Ἦτονε δράκος στήν-καρδιά, στὴ δύναμι λιοντάρι,
 ποτὲ δὲν ἐφοβήθηκε πεζὸ γῆ καβαλλάρι,
 ἐφόρειε κάποια φορεσά, π' ὄποι κι' ἄν-τὴ θωροῦσι,
 εἰντὰ νὰ πῶς νὰ γίνηκε, δὲν-ξέρουσι νὰ ποῦσι
 Ἦλαμπε τόσο, κ' ἦστραφτε, πὸν κάθε φῶς θαμπώνει,
 κ' ἡ λαμπιράδα τῆς ἡ πολλὴ τὴν ὁμορφιά τῆς χάνει·
 γιατί δὲν ἦτο μπορετὸ κιανεῖς νὰ τοῦ σιμῶση,
 καὶ βγῆ ἡ-ἀχτίνα τῶν ρουχῶ νὰ μὴν-τόνε θαμπῶση.

.....
 Ἦρθε ὁ λαὸς ἀρίφνητος ἐγέμισεν ὁ φόρος.
 στὸ ὕστερ' ὁ Ρωτόκριτος ἦσωσεν ἀσπροφόρος.
 Ἔνα φαριν ὀλόμαυρο τὸ νὰ ντου πόδι ἔναστρο·
 καὶ μέσα σ' ὄλους ἤλαμπε ὡσὰν τσὶ μέρας τ' ἄστρο.
 Ὅλοι σταθῆκα νὰ θωροῦν ἔτοιο κορμί ἀξωμένο
 Νιὸν-καβαλλάρου ὁμορφο αὐτὸ ζγουραφισμένο·
 ἄσπρη φαντὴ χρυσάγγυρη ἦτον ἡ φορεσά ντου,
 καὶ μὲ μεγάλη μαστοριά σκεπάζει τ' ἄρματά ντου,
 καὶ μ' ἔτοια τέχν' ἡ φορεσά καὶ μαστοργιὰν ἐγίνη,

ποῦ φαίνονταν-καὶ τ' ἄρματα, κ' ἐφαίνονταν- καὶ κείνη.
 Ὅσ' τσί κεφαλῆς τῆ ζγουραφιά τουνοῦ τοῦ διωματᾶρι
 ἦτονε μέσα στῆ φωτιά καημένο — ἔναν-ψυχᾶρι,
 κ' εἶχε μὲ γράμματ' ἀργυρὰ καὶ παραχρυσωμένα
 εἰς μόδο κατασκεπαστὸ τὰ πάθη ντου γραμμένα.
 «Τῆ λαμπιράδα τσί φωτιᾶ; ὠρέχτηκα κ' ἐθώρου,
 κ' ἐσίμωσα κ' ἐκάηκα, νὰ φύγω δὲν ἐμπόρου.»
 Ἐῆεν εἰς τοῦ Βασιλιοῦ, κ' ὡς ἦνωσε κοντὰ ντου.
 τὸ πρόσωπο φανέρωσε, κ' ἦλαμψ' ἡ ὁμορφιά ντου.

ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ

Η ΤΟΥΡΚΟΜΑΧΟΣ ΕΛΛΑΣ

ΕΚ ΤΟΥ Β' ΑΣΜΑΤΟΣ

.....

Εἰς τὸ συνέδριον (1) ἄγνωστός τις
 Ἐφάνη τότε πολεμιστής,
 Μικρὸς τὸ σῶμα καὶ νέος, ὅστις
 Αὐτοπροσφέρθη πυρπολητής.
 Λέοντος εἶχε τοὺς χαρακτῆρας
 Αὐτοῦ τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκτῆρας
 Καὶ ὁ Κανάρης ἦταν ἐκεῖνος·

(1) Τὸ συνέδριον, τὸ ὁποῖον συνῆλθεν εἰς τὰ Ψαρά.

Πυρακτοστόλοι δύο κρυφοί,
Ἐκεῖνος ἅμα καὶ ὁ Πιπῖνος
Συναποστέλλονται παμψηφεί.

Ἡ νῆτος εἶχε ναὸν εἰς μνήμην
Τοῦ Ποσειδῶνος χριστιανῶν,
Ὅστις ἀπέλαβε πολλὴν φήμην·
Εἰς τοῦτον πλήθος θαλασσινῶν
Ἐφερε πλήθος ἀναθυμάτων,
Ἄγκυρας, σκάφη μὲ τ' ἄρμενά των,
Ὅλα ἐξ ὕλης ἀργυροχόρου,
Καὶ πᾶσαν ὥραν ἦτον αὐτὸς
Εἰς ἐγγωρίους ξένους ἐξίσου
Φωτοχυμένος καὶ ἀνοιχτός.

Ἐκεῖ κατέβαινε θεία χάρις·
Ἐκεῖ τὴν σκέπην τῆς κεφαλῆς
Κρατῶν εἰς χειρᾶς τοῦ ὁ Κανάρης,
Ὅς ναύτης ἔρχεται ἀφελής·
Εἰς τὴν Ἁγίαν ἔμπρὸς Τριάδα
Τρέμων ἀνάπτει χρυσοῦν λαμπάδα
Καὶ εἰς τὸν Ἅγιον τρέμων ἄλλην
Ὅ τῶν τρικρότων καταστροφεύς,
Καὶ κράζει ἄρας φωνὴν μεγάλην
Τῆς ἐκκλησίας ὁ Ἱερεὺς·

«Μέγας εἰ, Κύριε, καὶ καμμία
Γλῶσσα πρὸς ὕμνον σου δὲν ἄρκεϊ.
Γάίας, στερέωμα καὶ στοιχεῖα

Ἐν μόνον νεῦμά σου διοικεῖ,
 Πνεύσας, ἐκίνησας τοὺς ἀέρας·
 Βλέψας, προσήλωσας τοὺς ἀστέρας·
 Ζωὴ ὦν ἀναρχος, ἀεννάως
 Ἄφθονον χύνεις νᾶμα ζωῆς·
 Καθὼς ἐποίησας Πᾶν τὸ χάος,
 Ἄν θέλῃς χάος τὸ Πᾶν ποιεῖς·

« Ὁ χρόνος ὄλος ἀκαριαία
 Ἐνώπιόν σου εἶναι στιγμή,
 Καὶ τὸ διάστημα πᾶν, κεραία.
 Οἱ κοσμοσκόποι σου ὀφθαλμοὶ
 Φωτοδοτῆρες δύο, χιλίους
 Σπινθηρακίζουν ὁμοῦ ἡλίους·
 Τὴν ἐθνομήτορα χώραν ταύτην,
 Θεέ, σκεπάζει τάφου σποδός·
 Εἰς τὸν ἀτρόμητον αὐτῆς ναύτην
 Τυραννοπλήκτορα νίκην δός ! »

Σχίζει τὴν θάλασσαν ὁ Πιπῖνος
 Καὶ ὁ Κανάρης πλέων ἰδοῦ
 Νέος Κυνέγειρος Σαλαμῖνος·
 Ἄλλὰ κατὰ μεσα τῆς ὁδοῦ
 Τοὺς δώδεκά του ναύτιας ἢ κρύα
 Φλεβοπαγώνει μικροψυχία·
 Ἐκεῖνος ὄλους ἀποστομώνων,
 « Φύγετε, κράζει, καὶ δίχως σᾶς,
 Ἀπὸ τὰς χεῖρας μου αὐτὰς μόνον
 Ἄπόψε καίεται ὁ Πασᾶς !

Μετὰ γλυκεῖαν θέρους ἡμέραν,
 Τέλος ἀστράπτουν οἱ οὐρανοὶ
 Ὡς εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν ἔσπεραν
 Ὅταν ἀπλώθησαν κυανοῖ,
 Καὶ τῶν ἀστέρων ἡ ἄμμος νέα
 Διεσκορπίσθη πλέον ὠραία.
 Εἰς τὰς φωσφόρους ὑγρὰς ἔκτασεις
 Ἐντὸς χρυσοῦ κυματισμοῦ
 Ὡς δύο δράκοντες τῆς θαλάσσης
 Τὰ δύο σκάφη φεύγουν ὁμοῦ.

Βλέπων προτρέχοντα τὸν Ὑδραῖον,
 Ὁ ἦρως ἔκραξε τῶν Ψαρῶν·
 «Δὲν σὲ προφθάνω, Πιπῖνε, πλέον·
 Νὰ προσπεράσω δὸς με καιρὸν
 Ἄμα εἰς πλοῖον ἐγὼ πῦρ βάλω,
 Πετᾶς σὺ τότε καὶ καίεις ἄλλο».
 Ἐκεῖνος πείθεται μειριάζων
 Τσῦ καταρτίου του τὸν ἱστόν,
 Καὶ μένει ὀπισθεν θυσιάζων
 Εἰς τὴν πατρίδα του ἑαυτόν.

Καὶ ὁ Κανάρης διπλασιάζει
 Καρδίαν, τόλμην καὶ προχωρεῖ
 Καὶ τὰς ἀρπάγας του ἔτοιμάζει
 Καὶ ποῦ νὰ τρέξῃ παρατηρεῖ·
 Ἄλλ' ὡς νὰ πίπτῃ ὁ Γαλαξίας,
 Ἀπὸ τὰ βάρη τῆς οὐρανίας
 Καὶ σαφειρίνης τότε ἀψίδος

Κύκλος ἀστρώδης γοργοῦ φωτὸς
 Εἰς τὴν μεσαίαν τῆς ναυαρχίδος
 Ἴστοκεραίαν πίπτει ἐντός.

Δίς, τρεῖς σταυροῦται ὁ Ἕλλην ναύτης
 Εἰς τόσῃν ἔκχυσιν πυραυγῇ
 Καὶ λέγει «Κύριε! στολοκαῦτις
 Ἡ δεξιὰ σου μὲ ὀδηγεῖ».
 Καὶ εἰς τὸν ὄρμον τῆς Χίου φθάνων,
 Ὅπου ὁ στόλος τῶν Μουσουλμάνων
 Τὴν ναυαρχίδα των πλησιάζει
 Κ' αἴφνης εἰς ταύτην πῦρ ἔξερονᾷ·
 «Φωτοχυσίαν θέλεις; φωνάζει,
 Φωτοχυσίαν, θηρίον, νά!

Εἶχεν ὁ Κάραλης εὐωχίαν·
 Ἐκεῖ τοῦ στόλου οἱ ἀρχηγοὶ
 Φαιδρὰν ἐτέλουν ὀλονυκτίαν,
 Καὶ τὰ ἐξάρτια φωταυγῇ
 Ἀπὸ κανδήλας ἦσαν μυρίας
 Καὶ ὁ Βαλέστας ὁ τολμητίας
 Ἐκεῖ ἐκρέματο εἰς ἀγχόνην·
 Φιλέλλην, ὅστις τὸν ἀγαθὸν
 Καὶ ἀρειότολμον Μελιδόνην
 Αἰχμαλωτίσθη ἀκολουθῶν.

Εἰς τὴν ἰδίαν φέρεται ὄραν
 Ἡ παντοφάγος πυρκαϊὰ
 Καὶ εἰς τὴν πρύμνην καὶ εἰς τὴν πρῶραν,

Καὶ νὰ τὴν σβύσῃ ἀγωνιᾷ
 Τρέχων ὁ Κάραλης καὶ γογγύζων·
 Δράκων ὀρθούμενος καὶ συρίζων.
 Αὐτὴ χιλίας γλώσσας ἀπλώνει
 Καὶ χύνει ἴεφῃ μαύρων ἀτμῶν·
 Ἦ τοῦ Βαλέστα τότε ἀγχόνη
 Σφίγγει τὸν Τοῦρκον εἰς τὸν λαιμόν.

Ὡς ὁ ἐλέφας, ὅστις ὀδεύει
 Τρώων πᾶν ὄ,τι χλωρὸν ξηρόν,
 Ἄρμενα, κάλους τὸ πῦρ χωνεύει·
 Χύνουν οἱ ναῦται βροχὴν νερῶν,
 Αὐτὸ τὴν δέχεται ὡς τὴν πόσιν
 Τὴν διδομένην μετὰ τὴν βρῶσιν·
 Ἐδῶ ἀνοίγει, ἐκεῖ κρατῆρας.
 Καὶ τῶν ἐντρομῶν ἐπιβατῶν
 Καίει τοὺς πόδας, καίει τὰς χεῖρας
 Τὸν ναύαρχόν των ζητεῖ αὐτόν....

Ζητεῖν' ἀφήσῃ αὐτὸς τὸ πλοῖον·
 Ἄλλ' εἰς τὸ πρόσωπον τὸν κτυπᾷ...
 Ὁ κρεμασμένος Βαλέστας. . . κρούον
 Νεκροκολάφισμα! . . . σιωπᾷ . . .
 Κι' ἐν ᾧ εἰς λέμβον ἔντρομος πίπτει
 Θεοῦ ἐπάνω του ὀργὴ ρίπτει
 Δοκὸν συντρίβουσαν τὰ νεφρά του. . .
 Ἐκφαρυγγίζει αἷμα δριμύ,
 Τὸ σκότος ἔρχεται τοῦ θανάτου,
 Καὶ τὴν ψυχὴν του συνεξεμεῖ. . .

Ἐν ᾧ ἡ Χίος τόνε ὀρθώνει
 Τὴν κεφαλὴν τῆς αἵματηρᾶν
 Καὶ εἰς τὸ πέλαγος προσηλώνει
 Βλέμμα ἐκφράζον Ἄδου χαράν,
 Μακρὰν εἰς λέμβον πλέει ὁ Ἄρης
 Τῶν θαλασσίων μαχῶν Κανάρης.
 Ὅμοίως ὅταν τὸν κάμακά του
 Εἰς κῆτος πῆξῃ ὁ ἀλιεύς
 Καὶ λαβῆ τραῦμα βαθύ θανάτου
 Τῶν δύο πόλων ὁ βασιλεύς.

Ἐνᾧ τὸ τρέμον βαρὺ του σῶμα
 Κυμάτων φέρει κλυδωνισμόν,
 Ἐνᾧ τὸ βρέμιν πλατύ του στόμα
 Ὑδάτων χύνει κατακλυσμόν,
 Ἐκεῖνος φεύγει. . . πλὴν μετ' ἀγῶνας
 Τὸ ζῆσαν τέρας δέκα αἰῶνας.
 Ποδῶν χιλίων ἀπλώνει πτώμα
 Λεπιδοθώρακον καὶ ξηρὸν
 Εἰς τῆς θαλάσσης τὸ μέγα στρῶμα
 Σῶζον τὴν λόγχην εἰς τὸ πλευρόν.

Σκηνὴ φορικώδης! . . τῶν τηλεβόλων
 Ἐκατὸν δέκα τὸν ἀριθμόν
 Εἰς τὰ πλευρά τῆς βροντῶντων ὄλων,
 Καὶ εἰς τοῦ ἄντλου τὸν ἐκρηγμόν
 Σαλευομένων ξηρᾶς καὶ νήσων,
 Συγκλονομένων καὶ τῶν ἀβύσσων,
 Εἰς μαῦρον σύννεφον φερομένη

Καὶ ναύτας φέρουσα δυστυχεῖς
 Τὴν ἐπουράνιον ἀναβαίνει
 Ἄψιδα τότε ἢ ναυαρχίς . . .

Ἄλλ' ἐν ἐξαίφνης τμημά της ἔχον
 Δύο κατάρτια φλογερά
 Ὁ Ἐωσφόρος ἀρπάζει τρέχων
 Εἰς καταιγίδος μαῦρα πτερά,
 Εἰς τὴν παλάμην του τὸ ζυγίζει
 Καὶ ἤδη ὄλον τὸ σφενδονίζει
 Πρὸς τοῦ Κανάρη τὴν λέμβον ἤδη,
 Ὅταν ὁ Κύριος ἐντολὴν
 Εἰς τὸν πιστὸν του Γαβριὴλ δίδῃ
 Ν' ἀπομακρύνῃ τὴν προσβολὴν.

Ὁ στρατηλάτης τοῦ Κοσμοπλάστου
 Τόξον εἰς χεῖρα δράττει γοργήν,
 Καὶ εἰς τὸ τάνυσμα τῆς νευρᾶς του
 Καὶ εἰς τοῦ βέλους τὴν ἐκφυγὴν
 Ὅλος δονεῖται καὶ πάλλει ὄλος
 Ὁ ἐναέριος ἄνω θόλος . . .
 Τὸ βέλος φθάνει τὴν ὀπλισμένην
 Ἀκόμῃ χεῖρα τοῦ Σατανᾶ
 Εἰς τοὺς ἀέρας σταθμιζομένην,
 Τὴν τραυματίζει καὶ τὴν πλανᾷ...

Τὸ καῖον λείψανον τοῦ τρικρότου
 Εἰς ἐν τῆς Χίου πίπτει βουνὸν
 Ἐν μέσῳ λάμπει βραθυσκότου

Ὁ Δαίμων τότε τὸν οὐρανὸν
 εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὄλον κλείων
 Σαλεύει ὄλον ἐκ θεμελίων,
 Καὶ τοῦ Σαμψῶνος τὴν λύσσαν ἔχει
 Τὰς στήλας δρᾶντων τοῦ Ναοῦ.
 Καὶ τὸ διάστημα πληρῶν τρέχει
 Ὁ γογγυσμὸς τοῦ κατὰ θεοῦ.

Καὶ ὁ Κανάρης εἰς τὰ Ψαρά του
 Ν' ἀγγελίη ἔρεχε τὴν χαράν;
 Καὶ εἰς τὸν ἓνα βραχίονά του
 Σημαίαν ἔσειε πορφυρᾶν·
 Κρότος σημάτων ἠκούσθη μέγας·
 εἰς τὰ κατάρτια καὶ εἰς τὰς στέγας
 Ἔδραμον ὄλοι νὰ τὸν ἰδῶσι·
 Πλὴν φεύγων ὄλους εἰς τὸν Ναόν,
 Ὁ ἥρωσ ἔσπευδε ν' ἀποδώσῃ
 Εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Θεόν.

ΑΛ. ΣΟΥΤΣΟΣ

ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

.... Ἔσιγα τ' ὄπλον πρὸ πολλοῦ. Τα στόματα τῶν ὄλων
 Ἔχυναν μόνα κύκλωθεν τὰ φοβερά πυρά των.
 Πλὴν ν' ἀνακύψουν ἔκτοτε οἱ Τούρκοι δὲν ἐτόλμων
 Ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων,
 Καὶ οὔτε νᾶν ἠλέλιζον θαρροῦντες εἰς τὸ πλῆθος.
 Ὁ φόβος εἶλ' ἐνιδρυθῆ εἰς τῶν δειλῶν τὸ σιῆθος.

Σιωπηλά διέμενον τὰ φοβισμένα πλήθη.
 Πλὴν μίαν νύκτ' ἀκούσαμεν ἀνάμεσα τοῦ σκότους
 Χαράς πυροβολήματα, κραυγᾶσματ' ἀσυνήθη,
 Ἄλαλαγμοὺς καὶ κρότους·
 Κ' ἠκούσαμεν ἄλβανικὴν φωνήν· «Μεσολογγίται,
 Φαρμακωμένην, αὔριον, ἡμέραν καρτερεῖτε!»

Μὲ τῆς αὐγῆς τὸ χάραγμα πρὸς τῆς ἀκτῆς τὰ μέρη
 Ἄσυνθησίτου μουσικῆς ὁ τονισμὸς ἀντήχει,
 Καὶ στίλβοντες κατήρχοντο ἀπὸ τὸ Κρουονέρι
 Ἄνδρῶν ἐνόπλων στοῖχοι.
 Ὀλολαμπῆς κατέβαινε στρατὸς πεζῶν κ' ἱππέων,
 Στρατὸς, ὡς ρεῦμα ποταμοῦ, ὡς λάβα Αἴτης ῥέων.

Ὅπταν ἐπλησίασαν τῆς μουσικῆς οἱ φθόγγοι
 Καὶ Τοῦρκ' οἱ πρώην ἄλαλοι ἠλάλαζον κ' ἔβδων,
 Κραυγαὶ χαρᾶς ἠκούσθησαν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι,
 Κραυγαὶ χαρᾶς ἠρώων.
 ὦ τακτικοί, ταχύνετε τὸ μετρημένον βῆμα.
 Ἀκόρεστον πρὸ τῶν τειχῶν σᾶς περιμένει μνημα.

Ἐνῶ μὲ τύφον καὶ πομπήν, εὐθύγραμμος, δασεῖα,
 Ἐνώπιόν μας ἡ πληθὺς τῶν τακτικῶν ἐπέρα,
 Πανήγυρις μᾶς ἔφθασεν, ἐλέγομεν. Καμμία
 Δὲν θ' ἀστοχῆση σφαῖρα,
 Καὶ μειδιῶντες τοὺς πυκνοὺς ἐβλέπομεν ἐχθροὺς μας
 Κ' ἐγεύετο τῆς συμπλοκῆς τὴν ἡδονὴν ὁ νοῦς μας.

Σιδεράη, Ἀνθολογία, ἔκδοσις 4η, 20/6/1924

3

Ἄλλ' ἔνδεκ' ἀνυπόμονοι, ξιφήρεις ἐκ τοῦ τείχους
 Πηδοῦν μὲ μένος Δῦντος, μὲ τάχος Ἀχιλλέως,
 Καὶ χύνονται, προπέμποντες τὸ θάμβος, εἰς τοὺς στοίχους
 Τῶν Αἴγυπτίων ἕως

Τὸ πῦρ ἀπὸ τοὺς χάνδακας ἐβρόντα μὲ μανίαν
 Ἐπέστρεψαν ἀνέπαφοι μ' ὀκτῶ καμήλων λείαν.

Ματαίως αἱ προσκλήσεις μας ἐπλήρουν τοὺς αἰθέρας,
 Ὁ λογχοφρούρητος Πασᾶς, ὁ ταραχώδης φύσει,
 Ἡσύχαζε κτυπούμενος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας
 Χωρὶς ν' ἀντικτυπήσῃ

Πολλάκις ἔρρεεν ἡ νύξ ἀπόλεμος, κι' ἐπέρα
 Χωρὶς πυρός, χωρὶς βροντῆς ὀλόκληρος ἡμέρα.

Πλὴν μόνα τὰ κτυπήματα πελέεως καὶ σφύρας
 Μυστηριώδη κύκλωθεν ἀντήχουν εἰς τὰ ὄρη,
 Καὶ δύο πύργ' ὑψώνοντο ὡς ἀπὸ μάγων χεῖρας
 Βαρεῖς καὶ ὀλμοφόροι,

Ὁ Ἄραψ πολιορκητής, μακρόθεν πυργωμένος,
 Ἐφαίνετο φοβούμενος τῶν ὄπλων μας τὸ σθένος.

Ἀλλὰ καθὼς ἡ θάλασσα, πρὶν νήνεμος καὶ λεία,
 Ὑπὸ τοῦ νότου τὴν πνοὴν ὀγκοῦται θυμωμένη,
 Καὶ τότε κεραυνοὶ βροντοῦν καὶ τότε τρικυμία
 Μυκᾶται λυσσασμένη·

Οὕτω καὶ μίαν τῶν νυκτῶν ἡ στρατιὰ ἐκείνη
 Ἀστράπτει, καίεται, βροντᾷ καὶ κεραυνοὺς ἐκχύνει.

Ἄπο τὴν κοίτην τῆς φρικτῆς πυρκαϊᾶς ἐκείνης
Κρουνοὶ πυρὸς ἀκοίμητοι τὰ σκότη διεπέρων.

Ἐφλέχθ' ἢ φύσις, ἔσβυσεν ἢ λάμψις τῆς σελήνης,
Τὸ φέγγος τῶν ἀστέρων.

Πυρίνη πρὸς τὰ ὄρη μας ἡμέρα διεχύθη
Καὶ τῶν ὀρέων ἢ χιῶν εἰς αἶμα μετεβλήθη.

Οὐρανοπόρους δράκοντας χεῖρ ἔρριπτε δαιμόνων,
Κ' ἐνῶ γραμμὰς ἐχάραττε πυρὸς αἰθεροβάτου,

Ἐξέχυνεν ὀλόγυρα μὲ παταγώδη κλόνον
Συρίγματα θανάτου.

Οἱ μαχηταὶ δὲν ἤκουον τοὺς λόγους τῶν πλησίων,
Καὶ μί' ἀκούετο βροντὴ ἀπὸ βροντῶν μυρίων.

.

Αἱ βόμβαι τῆς τρεμούσης γῆς ἀνέσκαπτον τὸ βάθος,
Κ' εἰς μέγα κοιμητήριον ἢ πόλις μετεβλήθη.

Πλὴν τῆς ἀλκῆς τὸ κάχλασμα, πλὴν τῆς ὀργῆς τὸ πάθος
Μᾶς ἔφλεγε τὰ στήθη.

Τὰ στόματα τῶν ὄλων μας δὲν ἔμενον σιγῶντα,
Τὸ πῦρ μας ἀντικέλαδον ἐκ τῶν τειχῶν ἐβρόντα.

Ἄλλ' ἤδη τῶν πολεμιστῶν τὸ μένος ἐξησθένει.

Ἦσύχασαν αἱ στρατιαί, ἐσίγησαν οἱ κρότοι
Κ' ἐπῆλθεν ἡ αὐγὴ θολή, θολὴ κ' αἱματωμένη,
Διώκουσα τὰ σκότη.

Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν εἰς σύννεφα κουμμένους,

Ὡσὰν ἀπὸ τὸν πάταγον τῆς μάχης πτοημένους.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ

ΕΚ ΤΟΥ Γ' ΑΣΜΑΤΟΣ

Σηκώνει' ὁ Ἀλήπασας βαρὺς ἀπὸ τὸν ὕπνο
 Καὶ στρώνεται σ' ὀλόχρυσο μεταξωτὸ διβάνι.
 Τὰ βλέφαρά του κόκκινα ἀπὸ τὴν κοκονύχτια,
 Μελανιασμένα καὶ θολά, σπαράζουνε καὶ τρέμουν.
 Θεέ μου, πῶς ἐγέρασεν ἀπὸ τὰ ψῆς τὸ βράδυ!
 Ἐκύτταξε τὰ γένηια του, λευκότερα τὰ βλέπει
 Κ' ἐπέρασε τὰ δάκτυλα στὸ κρῦο μέτωπό του,
 Σὰν νᾶθελε μὲ δύναμι νὰ σβύση ταῖς ἑυτίδαις,
 Ποῦ ἐχάραξεν ἐπάνω του τὸ φοβερό του κρίμα.

Ἀκίνητοι τριγύρω του, ὄρθοι κοὶ τρομασμένοι,
 Στέκουν ὁ Γκέκας ὁ Βελῆς μὲ τὸ Γιουσούφ Ἀράπη.
 Κρυφά, κρυφὰ κυττάζονται, ῥωτιῶνται ἀνάμεσά τους,
 Τί σύγνεφο νὰ πλάκωνε τὰ στήθη τοῦ Βιζήρη.
 Σιωπηλὸς παρᾶμερα, ἄχνός, συλλογισμίνος.
 Μὲ τὸ κεφάλι του γυρτό, ἔστεκε κι' ὁ Ταχήρης.

Ὅλοι γνωρίζουν τὸν Ἀλῆ, κανεὶς δὲν ἀνασαινεῖ.
 Βουβὰ τὰ παληκάρια του ἐπαίζανε τὰ μάτια
 Στᾶρματα τ' ἀξετίμωτα ποῦ κρέμονται τριγύρω.
 Ἐκεῖ σπαθιὰ τῆς Δαμασκοῦ, ἐκεῖ χρυσὰ πιστόλια
 Καὶ καρυοφύλλια ξακουστὰ καὶ χίλια γιαταγάνια.
 Τί κρίμα ποῦταν ἄνεργα καὶ τὰ φοροῦσε ὁ τοῖχος!
 Ἀστράφτει ἀκόμη φλογερὸ ἀνάμεσ' ἀπὸ τᾶλλα

Τοῦ Χρήστου τὸ περήφανο, τὸ φοβερὸ μιλλιόνι,
Τοῦ Μπουκουβάλα τὸ σπαθί, ποῦ ἀκόμη λαχταρίζει,
Τὸ καρυοφύλλι τοῦ Σταθαῖ, τοῦ Ζίδρου τὸ χαντζάρι,
Τοῦ Ζίδρου τᾶγιο λείψανο, ποῦ δίπλα μέσ' στὴ θήκη
Κοιμᾶται κ' ὄνειρεύεται κρυφὰ τὴν Ἐλασσόνα !
Εἴκοσι χρόνια θὰ σταθοῦν ἀκόμη κρεμασμένα
Καὶ θὰ ξυπνήσουν ὕστερα, θ' ἀναστηθοῦνε πάλι
Καὶ ποιὸ θὰ πάρῃ σύντροφο τὸ Μάρκο καὶ τὸ Διάκο,
Καὶ ποιὸ μὲ τὰ Γριβόπουλα καὶ μὲ τὸν Καρατάσο,
Θὰ στήσῃ τὸ λημέρι του ψηλὰ στὸ Μοναστήρι.
Κι' ὅταν ἀρχίσῃ ὁ σκοτωμὸς κ' ὁ πόλεμος ἀνάψῃ
Καὶ πιάσῃ πάλι τᾶρματα τοῦ Λούρου τὸ ποτάμι
Καὶ ξαφνισθῇ στὸν ὕπνο της ἡ ἔρμη Βαλαώρα,
Τότε καὶ τ' Ἀσπροπόταμο τὸ κῦμά του θ' ἀνοίξῃ
Καὶ θὰ φωνάξῃ στὰ βουνά, στὸ Περγαντί, στὴ Λάμια
Ν' ἀνθίσουν, νὰ γιορτάσουνε τὴν ὄρα, τὴν ἡμέρα,
Ποῦ ἀνέλπιστα ἐξωντάνεψαν τὰ κόκκαλα τοῦ Βάλτου,
Φυτά, λουλούδια ὀλόχαρα κοσμοῦν τὰ παραθύρια,
Καὶ ρίχνουν χίλιες μυρωδιαὶς καὶ χαίρονται στὸν ἥλιο.
Δυὸ μέραις δὲν τὰ πότισαν, κανεὶς δὲν τὰ θυμᾶται.
Δίγῃ δροσοῦλα πῶπεσε τᾶνάστησε τὰ μαῦρα,
Κ' εὐχαριστοῦν τὸν οὐρανό, ποῦ δὲν τὰ λησμονοῦσε
Κ' ἐφρόντιζε γιὰ τ' ἄχαιρα μέσα σ' ἐκεῖον τὸν ἄδη.
Λαλοῦν φλογέραις γύφτικαις, ἀκούονται τραγούδια
Καὶ βροντοφῶνα τύμπανα καὶ θόρυβος καὶ γέλοια
Καὶ σκλάβοι ποῦ χορεύουνε καὶ θέλουνε νὰ πνίξουν
Μέσ' στὴν ψευδῇ τους τὴ χαρὰ τὸ φόβο, ποῦ τοὺς δέρνει,
Ἄλλοι σιὸ γῶμα σέρνονται, στὴν πέτρα γονατίζουν,
Παρακαλοῦνε τὸ Θεὸ γιὰ τὸν καλὸν ἀφέντη

Καὶ σκούζουνε καὶ ρυάζονται καὶ δὲ γυρεύουν ἄλλο,
 Παρὰ νὰ ρίξη ἐπάνω τους ὅλη του τὴν κατάρρα
 Κι' οὔτε μιὰ τρίχα νὰ βλαφθῆ, νὰ πέση τοῦ Βιζήρη.

Ἄλλοι φονιάδες σέρνουνε, σιτὴ γῆ ποδοκυλοῦνε
 Μὲ βλασφημίαις, μὲ χαραῖς λαχταριστὰ κεφάλια
 Καὶ παίζουν, μετωρίζονται, γελοῦνε, κυνηγιῶνται.
 Καὶ ποιὸς πετᾷ στὸν ἄλλονε ἓνα κομμάτι αἷμα,
 Ποιὸς δέρνει τοὺς συντρόφους του μὲ σκοτωμένου χέρι,
 Καὶ ποιὸς βαστοῦσε μιὰ καρδιά γιὰ νὰ πετροβολήση,
 Μικρὰ παιδιὰ, ποῦ ἐμάθαιναν τὴν τέχνη τοῦ πατέρα.
 Μὲ τὰ λεπίδια τους κεντοῦν τᾶψυχα τὰ κουφάρια
 Καὶ τρέχουν καὶ σκοτώνονται, χτυπιῶντ' ἀνάμεσό τους,
 Ποιὸ κεφαλαῖς περισσότεραις σκληρὰ νὰ προταρπάξη,
 Γιὰ νὰ ταῖς βάλῃ ἐπανωταῖς, νὰ χτίση πυραμίδα.
 Κ' ἐκεῖ ὁποῦ ταῖς ἔστενε, ἄλλο παιδί τὸ σπρώχνει,
 Τὸ ρίχνει κατακέφαλα καὶ τοῦ χαλᾷ τὸν πύργο.

Διαβαίνει ἓνας γέροντας, τυφλὸς καὶ λιμασμένος,
 Κ' ἐλεημοσύνη τοὺς ζητεῖ, τὸ χέρι του ἀπλώνει.
 Κ' ἐκεῖνα μεσ' στὰ δάχτυλα, ποῦ τρέμουν ἀπὸ κρύο,
 Τοῦ ρίχνουν ἓνα κάρβουνο, κ' ἓνα κομμάτι πτώμα,
 Καὶ τότε δειώχουν σκούζοντας «Ψῆσέ το νὰ χορτάσης».
 Γιάννινα, μαῦρα Γιάννινα, πῶς σᾶς βαστάει ὁ κόσμος !

Τέτοιαις χαραῖς ἀκούονται, καὶ τέτοια πανηγύρια
 Μεσ' στὸ παλάτι τοῦ Ἄλῃ, μὲς τῆ σπηλιὰ τοῦ λύκου.
 Τὸν ἐξυπνοῦσαν τὴν αὐγή, τὴ νύκτα τὸν κοιμίζουν·
 Σήμερα δὲν ἐπρόσεχεν, εἶχεν ἄλλοῦ τὸ νοῦ του.

Α Δ Η Σ

Γιουσουφ Ἀράπη καὶ Βελῆ, συρτέτε, δὲ σᾶς θέλω·
 Ἄς μείνῃ μόνος ὁ Ταχῆρ, οἱ ἄλλοι τραβιχθῆτε. . .

Ὅχι, σταθῆτε μιὰ στιγμή. μὴ φύγετε σταθῆτε.
 Μῦθανε πῶς ἐπιάσετε μὲ προδοσιὰ στὸν ὕπνο,
 Τὸ γέρο Δράκο στὰ βουνὰ μὲ δυὸ του παλληκάρια,
 Συρῆτε νὰ τὸν φέρετε, θέλω νὰ ἰδῶ ποιὸς εἶναι.

Φεύγει ὁ Γιουσουφ κ' ἐγύρισε σὲ λίγο μὲ τὸν κλέφτη·

Ἦταν ὁ Δράκος γέροντας, ὀρθὸς σὰν κυπαρίσσι,
 Τὰ χρόνια δὲν ἐλύγισαν τὸ φοβερό του αὐχένα,
 Ὡς τὰ νεφρὰ τοῦ σέρνεται ἡ κάτασπρή του χήτη.
 Καὶ τὰ γυμνὰ τὰ στήθη του μαυρίζουν λογκωμένα.
 Εἶναι τὰ μάτια του ἀετοί, τὸ μέτωπό του βράχος,
 Καὶ μὲς τὸ βράχο ἐρρίζωσαν σὰν δυὸ κισσοὶ τὰ φρύδια.
 Περήφανο τὸ μέτωπο, ψηλὸ καὶ χιονισμένο,
 Γυρεύει ἀκόμη πόλειο σὰν τὸ βουνὸ τῆς Κιάφας.
 Τὸ πάτωμα τοῦ παλατιοῦ τὰ πόδια του κλονίζουν
 Καὶ τ' ἄρματα, ποῦ κρέμοντο τριγύρω καρφωμένα,
 Ἐγνώρισαν τὸ πάτημα τοῦ φοβεροῦ τοῦ κλέφτη
 Κ' ἐξύπνησαν κ' ἐβρόντησαν, γιὰ νὰ τὸν χαιρετίσουν.
 Ὁ τοῖχος ἀντιβόησε κι' ὁ Δράκος στὴ φωνή τους
 Γιὰ πρώτη κ' ὕστερη φορὰ ἔννοιωσε λίγο δάκρυ,
 Ποῦ ἐθάμβωσε τὰ μάτια του, Εὐλογημένο δάκρυ!

ΑΛΛΗΣ

Ποιὸς εἶσαι σὺ παλιόγυρε, καὶ μ' ἀγριοκυτιάζεις ;

ΔΡΑΚΟΣ

Δράκο μὲ λένε, Ἀλήπασα, καὶ Δράκος θὰ πεθάνω.

ΑΔΗΣ

Γονάτισε, προσκύνησε, κ' εἶμαι καλλίτερός σου.

ΔΡΑΚΟΣ

Δὲν ἔγονάτισα ποτέ, παρὰ στὸ μετερίζι
Ἄλλου δὲν ἐπροσκύνησα, παρὰ στὴν ἐκκλησιά μου.

ΑΔΗΣ

Ἄκομη μ' ἀνδρειεύεσαι ! Ἔλα στὸ νοῦ σου Δράκο.
Καὶ λάβε χάρι τῆ ζωῆ. Προσκύνα, παραδώσου.

ΔΡΑΚΟΣ

Ἔχει ἡ καρδιά μου κόκκαλο, Ἄλῃ, καὶ δὲ λυγίζει.
Τοῦ κάκου νὰ παιδεύεσαι κόψε με, κρέμασέ με.

|ΑΔΗΣ

Τὶ νὰ σέ κόψω ; ἐκούφωσες. Ἡ φλέβα σου δὲν ἔχει
Γιὰ νὰ μοῦ βάψη τὸ σπαθὶ ἓνα ποτήρι αἷμα.
Προσκύνα τὸ Βιζήρη σου, κ' ἔλα στὴ δούλεψί του.

ΔΡΑΚΟΣ

Λῦσε τὰ χέρια μου νὰ ἰδῆς, Ἄλῃ, ἂν εἶμαι κούφιος.
Ποτάμι εἶναι τὸ αἷμά μου, κ' ὅπου χυθῆ θὰ πνίξῃ
Κόψε με, σουῦπα, κόψε με, δὲ θέλω τὸ ψωμί σου.
Ἄν ἔχῃς σκύλους ῥίξε το, δός το τοῦ Βελῆ Γκέκα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὁ Βελῆ Γκέκας τῶφαγε καὶ τώρα τρώει καὶ σένα.

ΔΡΑΚΟΣ

Μ' ἐξάφνισες στὸν ὕπνο μου, δὲν εἶσαι παλληκάρι.
Μὲ τὸ ψωμί τ' Ἀλήπασα ἔγινες χήρα μάνα.

Πῶς δὲ θυμᾶσαι τῇ βραδείᾳ στὰ Πέντε στὰ Πηγᾶδια,
 Ποῦ σ' ἔκραξα, σοῦ φώναξα μέσ' ἀπὸ τὸ καρτέρι,
 Νὰ βγῆς νὰ πολεμήσωμεν οἱ δυό μας, Βελῆ Γκέκα,
 Καὶ σὺ δὲν ἀποκρίθηκες κ' ἔκρυφτηκες στὸ λόγγο;
 Ἄν ἤθελα σ' αἱμάτων, σ' ἔπιανα ζωντανόνε,
 Καὶ δὲν ἔκαταδέχτηκα, γιατίι μὲ λένε Δράκο!

Ἄν Βελῆ Γκέκας ἄχινε κ' ἄπλωσε στὸ μαχαῖρι.

ΔΔΗΣ

Εἶσαι Σουλιώτης; . . . Πᾶρτέ τον, πᾶρτέ τον χάρισμά σας,
 Μὴ τὸν χασομερήσετε. Μ' ἔψησε τόσα χρόνια·
 Ἦλθε καιρὸς ταῖς χάραις του νὰ τοῦ πλερώσω τώρα.
 Μηνύστε το τοῦ Σαμουήλ, τρισάγιο νὰ τοῦ ῥίξει,
 Γιατ' εἶναι ἀξεμολόγητος κ' ἡ γῆ δὲν θὰ τὸν λυώση.
 Συρέτε, στρῶστε τ' ἄλογα, τροχῆστε τὰ σπαθιά σας,
 Κ' ἐβγαῖτε στὸ Ξηρόμερο, φᾶτε βουνὰ καὶ λόγκους,
 Καὶ μὴ γυρίσετε σ' ἐμὲ καὶ μὴ φανερωθῆτε,
 Ἄν πρῶτα δὲ μοῦ πιάσετε τοὺς δυὸ Κατζαντωναίους.

Καὶ μὲ τὸ χέρι ἐπρόσταξε νὰ τραβηχθοῦν νὰ φύγουν.
 Ὁ Δράκος τὸν ἐκύτταζε καὶ βγαίνει τραγουδῶντας·
 «Σαράντα χρόνια ἐνήστεψα μὲ τῆς Τουρκιάς τὸ αἶμα,
 »Καὶ σήμερα τὸ πάσχα μου τὸ Σοῦλι θὰ γιορτάση.
 »Φάγε, Βελῆ, τὴ σάρκα μου, φάγε τὰ γηρατειά μου
 »Νὰ βάλῃς αἶμα στὴν καρδιά, ψυχὴ μέσ' στὸ κουφάρι,
 »Πρὶν ἔβγη; στὸ Ξηρόμερο καὶ βρῆς τὸν Κατζαντώνη».

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

ΕΚ ΤΟΥ Δ' ΑΣΜΑΤΟΣ

. . . Κ' ἰδοὺ τοῦ κάστηκε μὲ μιᾶς ὄτ' εἶδε τὴν κουφάλα
 τοῦ δέντρου ν' ἀναδεύεται. Τοῦ ῥουπακιοῦ τὰ φύλλα
 νὰ πέσουν ὅλα καταγῆς, νὰ μεταμορφοθοῦνε
 νὰ γένουν σάρκες ζωνταναίς, καὶ τᾶψυχο τὸ ξύλο
 νὰ λάβῃ ἀνθρώπινη μορφή. Ἡ φλοῦδα μοναχὴ της
 χωρίζει, ξεδιπλώνεται, καὶ τότε μὲ τὸ χέρι,
 τὸ σιωπηλὸ τὸ φάντασμα, ποῦ στέκει ἐπάνωθ' αὐτοῦ,
 τὴ σήκωσε, τὴν ἔρριξε στὴν πλάτη του σὰ ῥάσο,
 κ' ἔμειν' ἔμπρός του ἀκίνητο. . . Τριγύρω στὸ λαιμὸ του
 χαράκι κόκκινο βαθύ, σὰν νᾶθελε περάσῃ
 ἐκεῖθε ἢ κόψι τοῦ σπαθιοῦ. . .

— Χριστὸς ἀνέστη, Διάκε !

— Παπαῖ, τί θέλεις ἀπὸ μέ ; . Ποῦθ' ἔρχεσαι ; .. ποιὸς εἶσαι ;

— Ποιὸς εἶμαι, Διάκε ; .. καὶ ῥωτιᾶς ; .. κῦτταξε... ὁ Ἅγιος,
 Ἔλα μαζί μου γλήγορα, μὴ μᾶς προλάβ' ἡ μέρα.

— Δέσποτή μου, μ' ἐδέσανε... Τὰ σίδερά μου κόψε.

— Θανάση, μὴν εἶσ' ἄπιστος... Δὲ σὲ κρατεῖ κανένας.

Ἀνέβηκαν μεσουρανίς. Πετοῦν. Πετοῦν ἀκόμα..

Ἀφίνουν πίσω τους βουνὰ καὶ πέλαγα κι' ἀστέρια.

Τρυγόνια διαβατάρικα, ποῦ πήγαιναν στὴ Δύσι,
 τοὺς ἀπαντοῦν στὰ σύγνεφα καὶ τοὺς καλημερίζουν.
 Ὁ Διάκος τὰ χαιρέτησε, ταῦλόγησε ὁ Δεσπότης
 καὶ τὰ ρωτᾷ ποῦ θὰ σταθοῦν νὰ ξεκαλοκαιρέψουν,
 κ' ἐκεῖν' ἀπολογήθηκαν· «Στὰ Σάλωνα, στὴν Κιόνα,
 στὴ Λιάκουρα τὴ δροσερῆ, στῆς Γκούρας τ' ἀκροβούνια.

— Ἀλλάξετε τὸ δρόμο σας, πουλιά μου εὐλογημένα,
 σύρει' ἄλλοῦ νὰ ζήσετε καὶ νὰ ξευγαρωθῆτε.
 Ἐκεῖ ἐθολῶσαν τὰ νερά, εἶναι φωτιὰ τ' ἀγέρι,
 καὶ δὲ θὰ βρῆτε γιὰ φωλιὰ οὔτε κλωνὶ χορτάρι». —

Οἱ δυὸ ψυχαῖς πάντα πετοῦν... Πετοῦν ὀλίγο ἀκόμα
 καὶ φτάνουν σ' ἓνα ψήλωμα...

— Θανάση, στάσου τώρα,

κι' ὀλόγυρά σου κύτταξε.

— Δεσπότη !!! Ποιὰ εἶν' ἐκείνη

ἡ χώρα, ποῦ μαυρολογᾷ, χτισμένη σ' ἑπτὰ ράχαις;...
 Μοῦ φαίνεται ἄγρια θάλασσα, καὶ τὸ ροχάλια σμά της
 τᾶκούω ποῦ φτάνει ὡς ἐδῶ...

— Προσκύνησε τὸ Θρόνο

τοῦ πρώτου μας τοῦ Βασιλιᾶ, τὸ μνήμα τοῦ στερνοῦ μας...
 Πῶς τρέμεις, Διάκε; Γιατὶ κλαῖς! . Θανάση!.. εἶναι δική μας.

— Ἐλεημοσύνη... Ἐνα σπαθί... Πρὶν φέξη τήνε παίρνω...

— Διάκε, δὲν ἦρθ' ἡ ὥρα μας. Θὰ βαφτισθοῦμε πρῶτα
 στὸ αἷμα, στὰ παθήματα καὶ κοφτερὰ στουρνάρια
 στὸ μετερίζι τοῦ βουνοῦ τὸ γόνα μας θὰ τρίψουν.

Θὰ πιούμε τὸν ἰδρωτὰ μας. Θὰ μείνη μαύρη χήρα
 ἡ γῆ μας ἢ ταλαίπωρη καὶ τὰ κοιλόρφανά της
 θὰ μάθουν νὰ χορταίνουνε λαθύρια, βρακανίδαις,
 καὶ τοῦ νεροῦ τὰ κάρδαμα, παρὰ νὰ τα σαρκώνη
 τοῦ ξένου τὸ ἄτιμο ψωμί, πῶχει προζύμι πάντα,
 φαρμάκια, καταφρόνεοις, περίγελα καὶ δάκρυ.
 Τότε θάρθῃ περήφανο τὸ γένος νὰ χτυπήσῃ
 τὴ θύρα τῆς Ἀγιάς Σοφιάς μὲ τοῦ σπαθιοῦ τὴ φοῦχτα
 τὰ σιδερένια μάνταλα, στὴν προσταγὴ θὰ πέσουν,
 γ' ἐκεῖ, ποῦ τῶρ' ἀνάσκελα, μ' ὀλόρθα δαγγανάρια
 μὲ τὸ λαρύγγι διάπλατο, θρασομανάει καὶ χάσκει
 τὸ μισοφέγγαρο χρυσό, σὰν νᾶθελε μὲ πείσμα,
 ἀφοῦ μᾶς ἔφαγε τὴ γῆ, νὰ πιῇ τὸν οὐρανὸ μας,
 ὁ σταυρωμένος θὰ σταθῇ... Μὴν κλαῖς... εἶναι δική μας.

—Κ' ἐμεῖς, πατέρα μου, οἱ φτωχοί, θάμεθα πεθαμένοι...

—Θὰ νὰ χιτισθῇ μὲ κόκκαλα τὸ μακρυνὸ γεφύρι.
 Μὴν εἶσαι, Διάκε, ἀχόρταγος. Κύτταξ' ἐκεῖ ποιὸς ἄλλος
 μὲ τὸ κορμὶ τὰ θέμελα θὰ νὰ στοιχειώσῃ τώρα.
 Θανάση μου! Γονάτισε. . . κρεμνοῦν τὸν Πατριάρχη!

Ἐγονάτισαν βουβοί. Κ' εὐθὺς στὴν ἔρημην χώρα!
 ἔβρεξε φῶς ἀπὸ ψηλὰ καὶ τήνε πλημμυρίζει.
 Καὶ κόσμον εἶδαν πολύν, σιμὰ στὸ περιγιάλι
 νὰ μερμηγκιάξῃ ἀνήσυχος καὶ μέσ' ἀπῶνα ξύλο,
 ὅπου εἶχε ἀράξῃ βιαστικά, τὸ Γέρο νὰ προβάλλῃ
 μὲ τ' ἀπανωκαλύμμαυκο, μὲ τὸ ραβδί στὸ χέρι.
 Τὰ βάσανά του, οἱ ἀγρυπνιαῖς, τὰ χρόνια του, οἱ νηστεῖαις
 τὸ φοβερὸ τὸ μυστικὸ, ποῦ ἐκράτει κλειδωμένο

βαθειὰ στὰ φυλλοκάρδια του, τὰ εἶχανε συντριψή
κ' εἶναι τὸ πάτημά του ἀργό. Φονιάδες λυσσασμένοι
τὸν ἔσπρωχναν νὰ περπατῆ καὶ τὰ γεράματά του
περιγελοῦσανε σκληρά. — «Τὴ λαγουδιά σου χτύπα. . .
Ἐμπρός... κ' οἱ λύκοι, πιστικέ, θὰ φᾶν τὰ πρόβατά σου».
Τὸν ἔσυραν σὲ μιὰ ἀδειά. . . Πέφτει στὴ γῆ. . . Σταυρώνει.
τὰ χέρια νὰ τὸν κόψουνε... «Ἐμπρός! . . ἔμπρός! . . Δεσπότη.
δὲν ἔχεις σβέρο γιὰ σπαθί. . . Ἀκέριος θὰ πεθάνης».
Μουγκρίζει ὁ ἀνεμοστρόβιλος. Σφιχτὰ τὸν ἀγκαλιάζουν
καὶ τότε διώχνουν παρεμπρός: «Μόχτα... Δεσπότη... μόχτα...
Καὶ στὸ πατριαρχεῖό σου θαύρησ νὰ ξαποστάσης».
Κι' ἀνεμοδέρνει τᾶλαφρό, τὸ μαραμμένο φύλλο.
Ἄλ' οὐ τὸν ἔφεραν ἐκεῖ κι' ἀφοῦ τὸν παραδῶκαν,
ἔβουβαθήκανε μὲ μιᾶς. Ἕνας στὸν ἄλλο ἐπάνω
λαχάμανοῦν, ἀφρίζουνε. . . Στὴ μεσινὴ τῆ θύρα
σὲ λίγο τρίξει τὸ σχοινί. . . Ἀλαλαγμός, κατάραις. . .
Σπαράζει τᾶγιο λείψανο. . . Τᾶχόρταγα τὰ ὄρνια
ὀλόγυρά του σφίγγονται... Τοῦ ξέσχισαν τὰ ῥάσα. . .
Ξεγύμνωσαν τὰ στήθεια του κ' ἐφάνηκε στὸν ἥλιο
ἀπόκρυφη λαβωματιά... Πλευρώνουν τὴν κρεμάλα
γρηαῖς ἀρκουδογύφτισσαι καὶ μὲ τὰ δοκανίκια
τοῦ δένουνε τὸ πρόσωπο. . . Πλακῶσαν κι' οἱ Ἑβραῖοι
καὶ ξεκρεμάσαν τὸ νεκρό. . . Ἀρπάζουν τὴν τριχιά του,
δαιμονισμένοι τρέχουνε. . . Ὅπισωθε ἀλυχτοῦσαν,
χιλιάδες σκύλοι νηστικοί. . . Ἐφτάσαν στὰκρογιαλί. . .
Στοῦ Πατριαρχῆ τὸ λαιμὸ δένουν σφιχτὰ μιὰ πέτρα
καὶ μ' ἓνα ῥυάσιμο βραχνό, ποὺ τᾶκουσαν οἱ τάφοι
καὶ τὰ παιδιὰ μέσ' στὴν κοιλιά, στὰ χέρια τότε παίρνουν
καὶ τὸν πετοῦν στὴ θάλασσα. . . Νυχτώνει. . . ὁ πεθαμένος

προβαίνει στὴν ἀστροφεγγιά. . . Σιωπαλὰ τὰ γέρι
 φυσᾷ μέσ' σιᾶσπρα του μαλλιά. . . Τὸ λείψανο ἀρμενίζει. . .
 Τὰ κολουθοῦν τὰ κύματα. . . Ἡ νεκροσυνοδεία
 σ' ἓνα καράβι σταματᾷ. . . Τοῦ μάρτυρα τὰ πόδια
 χτυποῦν τὴν πρύμνη μιὰ φορά. . . χτυποῦν πάλε τὴν πλώρη. . .
 Ἐτρίξανε οἱ ξυλοδεσαίς. . . Ξυπνοῦν. . . τὸν ἀνεβάξουν. . .
 Ἐμπρός του γονατίζουνε. Ὁ πρωτοσύγκελλός του
 τότε γνωρίζει. . . τοῦ φιλεῖ τὸ μέτωπο, τὰ χέρια. . .
 Σηκώνουνε τὸ σίδερο. . . Μὲ τὰ πανιά ἀπλωμένα
 σχίζει τὴν ἄβυσσο ὁ νεκρὸς στὸ ξυλοκρέββατό του. . .

— Θανάση μου, ἐνίκησαμε ! . . τὸ ψυχομάχημά του
 μεταλαβὴ κ' ἀντίδωρο. . .

— Πατέρα, δὲ θὰ νάρθη

γιὰ μᾶς, ποῦ προσιμίζουμε, Δευτέρα Παρουσία
 σ' αὐτὴν τὴν ἀκροπελαγιά ; Αὐτὸ τὸ ἔρμο χῶμα
 δὲ θὰ τὸν ἰδοῦν ἐλεύθερο μιὰ μέρα οἱ πεθαμένοι ;

— Πίστευε, Διάκε, στοῦ Θεοῦ τὴν παντοδυναμία.

— Δεσπότη μου ! . . . πνευματικέ. . . Στοῦ δέντρου τὴν κουφάλα
 πρὶν ξημερώση νὰ μὲ πᾶς. . . Καὶ μὴ μὲ παρατήσης. . .

— Θὰ σοῦναι πάντα στὸ πλευρὸ μ' ἐμὲ κι' ὁ Πατριάρχης.
 Ἀπλώνουν πάλε τὰ φτερά. Συχνά, συχνὰ ὁ Θανάσης
 πετῶντας ἔστρεφε νὰ ἰδῇ στὴ νεκρωμένη χώρα
 τὸ θόλο τῆς Ἀγιᾶς Σοφιάς, ὅπου φεγγοβολοῦσε
 στὸ πρῶτο γλυκοχάραγμα, ὅσο ποῦ λίγο λίγο
 τὸν ἔχασε ἀπ' τὰ μάτια του. . . Ἐλάλησε τῶρνίθι
 καὶ τῶνειρό του ἐσβύστηκε. . .

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ο ΡΟΚΟΣ

ΕΚ ΤΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ

Μέσ' στὸ γοργὸ πλεούμενο, ποῦ τὰ νερά σου τρέχει,
 Τώρα ποῦ ἡ ξάστερη βραδεῖα καμμιά πνοὴ δὲν ἔχει,
 Νᾶξερές, θάλασσα καλή, μὲ πόση τρικυμία
 Χτυπάει ψυχαῖς ἀδύναταις νύχτα τυφλὴ καὶ κρούα!
 Γυρνοῦν τὰ γυναικόπαιδα στὰ αἱματομένα μέρη,
 Ὅπου ὁ οταυρὸς νικῆθηκε τοῦ Τούρκου ἀπὸ τ' ἀστέρι.
 Στὰ κακορρίζικα — γιὰ ἰδές! — παρηγοριὰ δὲ δίνει
 Μῆτε οὐρανοῦ χαμόγελο, μῆτε πελάου γαλήνη.
 Ἔχουν ἀκίνητα, στεγνά, σ' ὄλη τὴ φύσι ξένα,
 Στὴν ἄβυσσο τσ' ἀπελπισιάς τὰ μάτια βυθισμένα,
 Καί, σὸν ἀπάνου στ' ἄπειρο κ' ἔρμο στοιχεῖο θωροῦνε,
 Τὴ μαύρη μοῖρα τους ἀργὰ λὲς καὶ σ' αὐτὸ μετροῦνε.
 Φοβᾶτ' ὁ ναύκληρος νὰ πῆ, πῶς αὔριο τὸ καρᾶβι
 Θ' ἀράξη στὴν πατρίδα τους. Κι' ἔχουν πατρίδα οἱ σκλάβοι;

Ἐλπίδα θεία, ποῦ ξέμακρα, σὲ βάσανα, σὲ πόνους,
 Ἔκαμες πλάσματα ὡς αὐτὰ ν' ἀντισταθοῦν τρεῖς χρόνους,
 Γύρισε πάλε, ὦ γύρισε! Στουῦ караβιουῦ τὴν πλώρη
 Ἔλα, ἡ γυναῖκα νὰ σὲ ἰδῆ, τ' ἀνήλικο κ' ἡ κόρη,
 Ὡς, μ' ἓνα θράσινο κλαρί, ξανοίξανε μιὰ μέρα
 Τῆς κιβωτῶς οἱ κάτοικοι τὴν ἄσπρη περιστέρα!
 Ἔλα! στὸν ἴσκιο σου ἄς διαβοῦν τὸ νέο τῆς τύχης ρέμα,
 Ψηλά, ψηλά κυττάζοντας μὲ θαρρεμένο βλέμμα·

Βάλε τὸ χέρι σου γλυκὰ στὰ πονεμένα στήθια,
 Ποῦ δὲ γυρεύουνε τῆς γῆς ἢ τ' οὐρανοῦ βοήθεια,
 Καί, ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς μητρὸς μέσ' τοῦ παιδιοῦ τὸ στόμα,
 Ἐλπίδα θεία, τὸ γάλα σου κάμε νὰ τρέξῃ ἀκόμα!

. . .

Πλέει τὸ καράβι ἀδιάκοπα, κ' ἡ πούλια ὥστόσο δείχνει,
 Στὸν οὐρανὸ ἀρμενίζοντας, πῶς εἶναι μεσανύχτι.
 Ὅλα σιγοῦν. Στὴ θάλασσα γλυκοκοιμοῦντ' οἱ ἀνέμοι,
 Καὶ κάθε ἀστέρι, ποῦ ψηλὰ φεγγοβολάει καὶ τρέμει,
 Φαίνεται ἄγγελου σπλαχνικοῦ προσηλωμένο βλέμμα
 Στὸν κόσμο, ποῦ ποτίζεται πάντα μὲ δάκρυα κ' αἷμα.
 Κάποιο, στὰ βάρη τῆς νυχτός. Πνεῦμα καλὸ καὶ θεῖο
 Μ' ἔλεημοσύνη θάγγυρε τὰ μάτια καὶ στὸ πλοῖο,
 Ἄν ἓνα κοῦρασμα γλυκὸ κ' ὕπνος ἀγάλια ἐχύθη
 Σὲ τόσα ἐκεῖ, ποῦ λάχτιζαν, ἀπελπισμένα στήθη.

Ἡ Κρήτη! — δὲν ἐχύθηκε τέτοια φωνὴ τριγύρου,
 Δὲν εἶν' ἀπάτη λογισμοῦ, δὲν εἶνε πλάσμα ὄνειρου·
 ὦ! πῶς χουμᾶνε γιὰ νὰ ἴδουν τ' ἀγαπημένα μέρη,
 Ποῦ σημαδεύει ἀκίνητο τῆς κορασιᾶς τὸ χέρι!
 Μὲ τι φωνή, ξανοίγοντας μακρὰ τὸν Ψηλοῤῆτη,
 Χίλιαι φοραὶς νὰ ξαναποῦν, ἡ Κρήτη! ἀκοῦς, ἡ Κρήτη!
 Λὲς ὄτ' ἡ φλόγα τῆς ἀύγῃς, ποῦ φέγγει ἀπὸ τὴν Ἴδα,
 Τὰ στήθη αὐτὰ ξεπάγωσε μὲ μία της μόνῃ ἀχτίδα,
 Καὶ τόσα κλαῖματα χαρᾶς ἐκεῖθε μέσα βγαίνουν.
 Ὅπου τὰ πρῶτα αἰσθητήματα σὰ χόρτο ἀναχωραίνουν,
 Χαίρονται οἱ δύστυχοι! Καὶ τι στὸν κόσμον θεὸς νὰ ἐλπίσουν;
 Ἄχ! γιὰ τὴν ἔρημη τους χαρὰ κι' οἱ ἄγγελοι θὰ δακρῦσουν!
 Στὴ γῆ, ποῦ πλῆθος ἔπεσαν, σὰν θερισμένο σιτάρι,

Ἴσως κανένα θαῦρουνε τ' ὀλέθρου ἀπομεινάρι.
 Ἡ μία, χωρὶς τὰ τέκνα της, τὸν ἄκληρο ἀσπρομάλλη,
 Ἐνα της μόνον ἀδελφὸ, κάποιο παιδί της ἄλλη·
 Στὸ χῶμα ἐκεῖνο παῦρηκαν τόσοι γενναῖοι τὸ μνημα,
 Νὰ κλάψουνε θὰ δυνηθοῦν, ὡς τὸ κομμένο κλῆμα·
 Μία μέρα ἐκεῖ τὰ κόκκαλα θέλει καὶ αὐταῖς ἀφήσουν. . .
 Ἄχ! γιὰ τὴν ἔρμη τους χαρὰ κ' οἱ ἄγγελοι θὰ δακρῦσουν!

Ἐκεῖ ποῦ κλαῖνε καὶ γελοῦν καὶ δυνατὰ φωνάζουν,
 Μ' ἀθῶα τρομάρα τὰ μικρὰ στὰ μάτια ταῖς κυτάζουν
 Ψευδὰ τῆς Κρήτης τ' ὄνομα κατόπι ξαναλένε,
 Καὶ, σὰν τὴ μάννα τους καὶ αὐτά, χαμογελοῦν καὶ κλαῖνε.
 Ἄλλ' ὅσα Κρητικόπουλα χλωμὴ καὶ μακρυσμένη
 Στὸ νοῦ τους μνήμη ἐφύλαξαν τῆς γῆς ποῦ τὰ προσμένει,
 Σκαρβαλωμένα στὰ σκοινιά καὶ στὸ κατάρτι τώρα,
 Νὰ ξαναἰδοῦν γυρεύουνε τὴν ἀκριβὴ τους χώρα·
 Κ' ἐνῶ κατάγναντα τὸ φῶς ἀπλοχωράει καὶ βάνει
 Στὰ πορφυρένια γνέφια της ἕνα χρυσὸ στεφάνι,
 Βλέποντας ταῦτα νὰ σειστοῦν ἀπ' τὴν πνοὴν τ' ἀνέμου,
 Θαρροῦν πῶς εἶναι οἱ γίγαντες τοῦ κρητικοῦ πολέμου,
 Ὅποῦ μὲ ροῦχα αἵματερά καὶ δόξας θεῖο σημάδι,
 Ψηλὰ στὰ κορφοβούνια τους γυρνοῦν ἀπὸ τὸν Ἄδη.
 Ἴδὲς τ' ἀτρόμητα παιδιὰ! στιγμὴ δὲν ἀπαριάζουν
 Τ' ἀνάερο ξάγναντο, κ' ἐκεῖ συμμαζωμένα, μοιάζουν
 Χρυσὸ μελίσι ἀρίθμητο, πιασμένο ἀπὸ κλωνάρι,
 Ποῦ πλέει σταῖς αὔραις τοῦ Μαγιοῦ, κρεμάμενο κουβάρι!
 Πλὴν σὲ ψυλότερη κορφῇ, σὲ τέτοιο μέρος, ὅπου
 Δὲ φτάνει πέταμα πουλιοῦ, δὲ φτάνει μάτι ἀνθρώπου,
 Τῶν γυναικῶν ἢ δέησι φλογόβολη ἀνεβαίνει,

Κ' ἴσως οἱ ἀγγέλοι τὴν ἀκοῦν, κατὰ τὸ πλοῖο γυρμένοι.
 Παρακαλοῦν οἱ δύστυχαις, θερμὰ παρακαλοῦνε
 Γιὰ τοὺς πολλοὺς ὀπώπασαν, γιὰ τοὺς ἀθλίους ποῦ ζοῦνε,
 Δίχως ἐρώτησι κρυφὴ στὸν Πλάστη ν' αἰθαδειάσουν.
 Ποιὸν ἀκριβὸ θὰ κλάψουνε καὶ ποιόνε θ' ἀγκαλιάσουν.
 Ἐλπίδα, φόβος, λύπησι, χαρὰ κ' εὐγνωμοσύνη,
 Σμίγονται χίλια αἰσθήματα στὴν προσευχὴν ἐκείνη,
 Ποῦ μουρμουρίζουνε τ' ἀγνὰ τῆς Κρήτης περιστέρια,
 Μὲ σηκωμένα βλέμματα, μὲ σηκωμένα χέρια.
 Ἔτσι, κι ἡ νύχτα σὰ διαβῆ, σὰν πάψ' ἡ ἀνεμοζάλη,
 Στὸ φῶς ξανασηκώνονται τὰ λουλουδάκια πάλι.
 Ξανασηκώνονται στὸ φῶς καὶ πυρωμένα βγαίνουν
 Χίλιαις ὀλόγυρα εὐωδιαίς, ποῦ μιὰ μονάχη κάνουν.
 Ὡ ναί ! περνῶντας τὰ βουνά, περνῶντας κάθε ἀστέρι,
 Βυθίστε τὴν ἀγνότατη ψυχὴ στὰ οὐράνια μέρη,
 Ἐκεῖ ποῦ μ' ἄργητα ὁ Καιρὸς ἢ μὲ τρεχάτη βία
 Ποτέ του δὲν ἐτάραξε τὴν ἔπειρη εὐτυχία.
 Μὴν ἕνας ξένος λογισμὸς αὐτοῦθε σὰς ἀρπάξῃ,
 Πρὶν στ' ἀκρογιαλὶ τοῦ νησιοῦ τὸ ξύλο πάη καὶ ἀράξῃ,
 Γιατί, ἀγκαλὰ τραβήξετε πολυκαιρνοὺς ἀγῶναις,
 Ὀλίγαις ὥραις καὶ στιγμαῖς θὰ σὰς φανοῦν αἰῶνες !
 Ὅμπρός ! Ἡ γῆ, ποῦ ξέμακρα πολὺ δὲν εἶναι ἀκόμα,
 Ὀλίγο λίγο ἀπόσβυσε τὸ ἀγερικὸ τῆς χρῶμα
 Φαίνεται ἡ γλῶση, καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ Ἰσκιου τὸ σκοτάδι
 Βουνὸ χωρίζει ἀπὸ βουνό, καὶ ράχη ἀπὸ λαγκάδι.
 Δὲν εἶν' ἀπάτη! ξάστερα σ' αὐτὸ τὸ πλάγι κάτω
 Ἀσπρολογαίει τὸ ῥέθυμνο, καὶ γύρω τὰ χωριά του.
 Πλὴν μαῦρο κάψαλο κ' ἐρμιὰ δείχνουν τὰ μέρη ἐκεῖνα,

Ὅδε ὄργισμένη ἀπέρασε Τούρκου φωτιά καὶ ἀξίνα.
 Γοργά, πουλί μου, ἀρμένιζε, κ' εὐχομαι πάντα ὀμπρός σου
 Σὲ κάθε πέλαγο νὰ ἰδῆς τὸν μοναχὸν ἀφρό σου !
 Μικρὸς ὁ δρόμος· μοναχὰ στὰ μάτια μεγαλώνει,
 Γιατὶ τὸ μαῦρον ἴσκιο τοὺς ρίχνουν αὐτοῦ τρεῖς χρόνοι.

Τρεῶτε, ἀγγέλοι τ' οὐρανοῦ, μὴ τὰ θλιμμένα στήθια
 Στὴ νέα χαροτρομάρα τοὺς βρεθοῦν χωρὶς βοήθεια !
 Νά ! μὲ τ' ἀρώματα τῆς γῆς τερπνὸ ἀγεράκι φτάνει !
 Ἄγνάντια — ἰδές ! — ἐπρόβαλε τὸ ποθητὸ λιμάνι !

Ἐδῶθε σκούζουν· μὲ φωναῖς ἐκεῖθε ἀπολογιῶνται.
 Μικρὰ ξεφτιέρια τοῦ γιαλοῦ κατὰ τὸ πλοῖο πετιῶνται,
 Γοργά τὰ γυναικόπαιδα λαβαίνουν, καὶ κατόπι
 Ξιναχτυποῦν καὶ σχίζουνε τὸ κῦμα οἱ λαμνοκόποι·
 Γλυτροῦνε, χύνονται, πετοῦν, κοντὰ ὅσο πάει ζυγώνουν,
 Οἱ βάρκες ὄλαις τὸ κουπί μέσ' στὰ ρηχὰ στυλώνουν !
 Μὲ τόση ὁρμὴ καὶ δύναμι, βαθυὰ ριμμένο κάτω,
 Τοῦ καραβιοῦ τὸ σίδερο δὲν ἄρπαξε τὸν πάτο,
 Ὡς οἱ γυναίκαις, ποῦ μὲ μιᾶς ὁρμῶν στὸ περιγιάλι,
 Ἄδ, ἄζουν στὶς ἀγκάλαις τοὺς μίαν ἀκριβὴν ἀγκάλῃ.
 Ἐκεῖ φιλιῶνται καὶ φιλοῦν· ἐκεῖ πολληῶρα μνήσκουν,
 Κ' ἐνῶ τὰ μαῦρα πλάσματα φωνὴ καμμία δὲ βρίσκουν,
 Μιλοῦν τὰ χνάρια ὅπ' ἄφηκε στὴν ὄψι τοὺς ἢ λύπη,
 Ἐφθονα κλάϊματα μιλοῦν καὶ τῆς καρδιᾶς οἱ χτύποι.
 Πῶς ἀπὸ τέτοιο ἀγκάλιασμα πῶς ἔχουν λείψη τόσο !
 Ἄχ ! οἱ καῦμέναις ! καὶ προτοῦ κανεὶς νὰ φανερώσῃ,
 Γιατὶ δὲν ἦρθαν, τὸ νογοῦν· ποῦ πήανε, τ' ἀπεικάζουν,
 Καὶ χάμου—ἰδές ! — τὰ πίστομα βροντοῦνε καὶ τοὺς κράζουν.

Φιλήστε, ναί, χίλιαις φοραῖς φιλήσετε τὸ χῶμα,
 Ποῦ ὀλοῦθε ἀπὸ τὰ αἵμά τους εἶνε βαμμένο ἀκόμα !
 Μὴ σᾶς πικράνη ὀλότελα πῶς κάθε παλληκάρι
 Δὲν ἔχει χώρια ἓνα σταυρὸ κι' ἓνα στενὸ λιθάρι !
 Γιὰ τέτοια ἐλεύθερα κορμιά, ποῦ ἐσώριασε τὸ βόλι
 Εἶν' ἄξιο μνημα μεταβιᾶς ἢ γῆ τῆς Κρήτης ὄλη.
 Κι' ὅσο αὐτοῦ μέσα δὲ θ' ἀκοῦν παρ' ἄλυσαις καὶ θρήνου-
 "Αχ ! τῆς πατρίδας ὁ σταυρὸς θᾶναι σταυρὸς γιὰ ἐκείνους !
 Φωναῖς, ἀντάραις, κλάυματα, θερμῆς ἀγάπης, λόγια,
 Μέσ' στὴν πλημμύρα τοῦ καῦμοῦ πνιμένα μοιρολόγια,
 "Αμετρα χέρια, ποῦ χτυποῦν μίαν ἀπαλάμη σ' ἄλλη,
 Μύριους ξυλνοῦν ἀντίλαλους τριγύρου στ' ἄκρογιάλι,
 Πότε τὸ χῶμα οἱ δύστυχαις, πότε ψηλὰ κυττάζουν,
 Μὲ τὴ θλιμμένη τους ψυχὴ δύο κόσμους ἀγκαλιάζουν,
 Καὶ φαίνεται σου ποῦ θὰ ἰδῆς γοργὰ νὰ τοὺς ἐνώσουν...
 Μ' ὅσα φιλιὰ δὲν παύουνε τῆς γῆς νὰ ξαναδώσουν.

Ὡς εἶχεν ἡ λάβρα τῆς καρδιᾶς ὀλίγο ξεθυμάνη,
 Μαζὶ μ' αὐτοὺς ποὺ ξέφυγαν τ' ἀνίλεο γιαταγάρι,
 Σκορποῦν ἐδῶ, σκορποῦν ἐκεῖ, σκορποῦνε ἀπάνου, κάτω,
 Μὲ χλωμιασμένο πρόσωπο καὶ μὲ σιωπὴ θανάτου.
 Μόνον ἐλπίδαις μακρυναῖς τὴν ὄψι τους φωτίζουν.
 Ὅταν στ' ἀθῶα παιδόπουλα καμμία ματιὰ γυρίζουν,
 Στεγνώνουν ταῦτα τοῦ πατρὸς ἢ τ' ἀδελφοῦ τὸ δάκρυ,
 Ποῦ ρέει στ' ἀγνό τους μάγουλο, καὶ πᾶνε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
 Στὴ φράχτη πᾶνε, στὴν ὀχτιά, τὸ φρύδι ἀπ' τ' αὐλάκι,
 Τραγουδιστὰ μαζώνοντας κἀνένα λουλουδάκι.
 Μοιάζουν ἀηδόνια, ὀπῶχουνε μὲ φόβο ξενυχτήση.
 Ἀκούοντας πάλι τρομερὴ στὴν ὠργισμένη φύσι.

Ποῦ περιβόσκουν τὸ πουργόν, χωρὶς νὰ τὰ πειράξῃ
 Ἄν ὁ οὐρανὸς ἀπάνου τους καμμιά θρανίδα στάξῃ,
 Καὶ κελαϊδῶντας προμηνοῦν ποῦ στ' ἄγνεφο κεφάλι
 Τὸν ἥλιο γιὰ στεφάνι της ἢ Ἄνατολὴ θὰ βάλῃ.

ΓΑΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

ΔΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Τρίστρατα καὶ τετράστρατα καὶ μονοπάτια. Ἐκεῖνος ¹⁾
 Λίμνες, κορφάδες, πολιτεῖες, πόρτες, ποριές, κλεισοῦρες,
 στὰ Βοδενά, στὸ Σκούταρι, στὰ Σλόπια, στὸ Μπεράτι,
 μακεδονίτικες λογιγές, ὅλα τὰ κατατόπια,
 κι' ὁ κάμπος τῆς Πελαγονιάς κι' ὁ δρόμος τῆς Τριαδίτσας,
 τὸν ξέρουν, καὶ ὅπου σαγιτιὰ ρωμαίικη σαρκοφάγα
 χτύπησε τὸν ἀλλόφυλα καὶ τὸν Ἄμαλικίτη.

Κι' ἄδραξε καὶ κατάλυσε καὶ σκλάβο τότε σέρνει
 τὸ Βούλγαρο ἀπ' τὸ Δούναβη, τὸ Σλάβο ἀπ' τὰ Μπαλκάνια,
 καὶ μὲ τὸ βρόχο στὸ λαιμό, μὲ τὸ χαλκὰ στὸ πόδι
 σέροντας, ὄρνια καὶ σκυλιά, βογιάρους καὶ ζουπάνους,
 πίσω ἀπὸ τᾶρμα του ἔδεσε τὸ σπίτι σου τσαρίνα.

Καὶ πῆγε τὸ Λογγόκαστρο, καὶ πῆγε ἀπὸ τὸ Λόγγο
 σιὴν Καστοριά πού ἀπλώνεται γλωρὴ σιμὰ στὴ Λίμνη,
 καὶ τὰ στερνὰ τὰ τσάκισε τοῦ Σαμουήλ φουσσατά,
 καὶ πνίγει μέσ' στὸν ποταμὸ τὸ βρώμιο Πετσενέγο,
 καίει, πέρα στ' Ὀστροβο σιμὰ, τοῦ τσάρου τὸ παλάτι,
 κ' ἐδῶ χαλοῦσε κ' ἔρριχνε, κ' ἐκεῖ ἔχτιζε καὶ ζοῦσε.

1) Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος

Καὶ πέσαν τὰ Βοσόγραδα καὶ βόγγυξε ἡ Βισιρίτσα,
καὶ ὁ Βλαδισλάβος ἔφυγε καὶ πάει κι' ὁ Νικολίτσης,
κι' ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ Βροχωτοῦ δεμένο τὸν Ἰβάτση
τὸν ἔσυρε στοῦ βασιλιᾶ τὰ πόδια ὁ Δαφνομήλης.
Κ' ἦρθαν, τὸν προσκυνήσανε καὶ τὰ κλειδιά τοῦ φέραν
σαράντα κάστρων, τὰ σπαθιά σαράντα καστελάνων,
ὁ Δραβομίρης, τὰ παιδιὰ τοῦ Βλαδισλάβου, καὶ ὄλοι,
καὶ ὁ Μπόγδανος μὲ τὸν Κρακᾶ καὶ μὲ τὸ Δραγομοῦζο,
μὲ τὸν Κρακᾶ ποῦ γέννησες ἦρωα στερνό, Ροδόπη!
Καὶ στὴν Πρεσλάβα στάθηκε, κι' ἦρθε κι' ἀπὸ τὴν Πρέσπα,
τὸν τόπο τὸν ιηρόχτιστο καὶ σὰ ζωγραφισμένο,
στὴ λίμνη τὴν ἀξέχαστη μὲ τὰ δασὰ λειβάδια,
μὲ τὰ μεγάλα τὰ βουνὰ τὰ λογγωμένα γῦρο.
Καὶ τὸ Βαρδᾶρι πέρασε, τὸν εἶδανε τὰ Σκόπια,
κι' ὅπου ἂν περνοῦσε, θυμιατά, κι' ὅπου κι' ἂν τράβαγε, ὕμνοι.
Καὶ γόνατα λυγίζονταν καὶ προσκυνήματα εἶταν
καὶ δάκρυα στάζαν, καὶ φιλιὰ στὸ χῶμα ποῦ πατοῦσε.
Κι' ἀπὸ τὴν Μοσυνόπολη τὴν πόρτα τῆς τοῦ ἀνοίγει
καὶ ἡ Σέρρα ἡ λαμπαδόκλειστη, καὶ πλέει μέσ' στὸ Στρουμῶνα,
καὶ μέσ' τὴν Ἀδριανούπολη, κι' ὅσοι ἀπομείναν, ἦρθαν,
τὸν προσκυνήσανε κι' αὐτοὶ κι' ἀπὸ τὸ χῶμα πῆραν
ποῦ εἶχε πατήσει, καὶ σκυφτοὶ ραντίσαν τὰ μαλλιά τους.
Τάπαρτο ποίρνει Πέρινικο, τοῦ κάμπου καβαλλάρης,
κι' αἰτὸς φωλιάζει τοῦ βουνοῦ στῆς Πιρόνιστας τὸν πύργο.
Καὶ στὴ δυσκολοσίμωτη καὶ στὴν παράξενη ἄουλα
καὶ μέσ' στὴν Ὀχριδα, καρδιὰ τοῦ Βούργαρου ποῦ στέκει
σάμπως κρυμμένη στὸ ὕψωμα πρὸς τὴ μαγεύτρα λίμνη,
ἐκεῖ ποῦ ὁ Δρίνος ἔρχεται καμπυλωτὸς καὶ πάει
μαυριδερὸς καὶ δλόμακρος καὶ ρίχνεται τοῦ Ἀδρία,

καὶ πάτησε τῆς Ὀχρίδας παλάτια καὶ χασνέδες,
καὶ τὸ στρατό του ρόγιασε μ' ἄλλους τοὺς θησαυροὺς τῆς
κ' ἤϋρε κορῶνες τσαρικές ἀπὸ μαργαριτάρια
κι' ὡς ἑκατὸ κεντηναριῶν χρυσὴ μονέδα πῆγε
στὴν ντέντα του, ἀπὸ μάλαμα πλεχτὴ καὶ ἀπὸ μετάξι.
Καὶ μήτε αὐτὸς ὁ ἀπάτητος μέσ' στὴ Χειμάρα, ὁ Τμῶρος
στὴν πιὸ ὀρθωμένη του κορφῇ, στὴν πιὸ τραχειά του ράχη
κι' ἀπείραχτο κι' ἀσκλάβωτο δὲν ἔσωσε νάφηκη
κι' ἀπὸ τὸ σσί τοῦ Συμεῶν κι' ἀπ' τοῦ Σισμᾶν τὴν κλήρα
χέρι γιὰ τὸ φοβέρισμα, γιὰ τὸ φευγιὸ ποδάρι.
Τὸν εἶδαν, τότε νοιώσανε καὶ δὲν τότε ξεχάνουν,
γιατὶ παντοῦ σημάδεψε τὰστραποπέρασμά του,
κι' ὅσα μεγάλα ὑψώνονται κι' ὅσα πλατιά κυλιένται,
Καύκασοι, Νεῖλοι, Ἀπέννινά, καὶ Ἀντίταυροι καὶ Ταῦροι.
Κι' ἀπὸ τὸ Σάβα, ὡς τὰ βουνὰ τὰ Χειμαριώτικα, ὅλα
δικά του, μονοκράτορας καὶ ὡς πέρα στὰ Μπαλκάνια.
Τὰκούει κ' ἡ Μαυροθάλασσα, κι' ὁ πάγος τῆς ρατζί,
κ' ἡ λαμπερὴ Ἀδριατικὴ κίποτε τὸ ἴσκιωμά του
νοιώθει, ἄπλωμα ἀπὸ πάνου τῆς τρικυμισμένου αἰθέρα.
Κι' ἀπὸ τὴ Θράκη χάνεται καὶ φαίνεται στὴν Πόλη
καὶ πρὸς τὴν Ἀντιόχεια τὸ φύσημά του παίρνει
γιὰ νά βρῆ τὸ Σαρακηνό, καὶ δὲν κρατιέται ἐκεῖνος
μηδὲ ἀπὸ τοὺς βαλτότοπους, καὶ μήτε ἀπὸ τὸ χιόνι
στὰ βουνοτόπια τῆς Συριᾶς· καὶ γῆρο του δὲν τρέμουν
ἄρρωστιες καὶ ἀποκάρωμα καὶ δειλίασμα, τοῦ κάκου
στὸν κουρασμένο ἢ δέητη καὶ στὸν πεσμένο ὁ βόγγος.
Πάντα μπροστά. Τοῦ φτάνουνε, πολλοὶ γιὰ λίγοι ἐκεῖνοι,
καὶ μετρητὰ καὶ διαλεμένοι, ὅσοι βασιᾶν, γιὰτ' ἔχουν
μέσ' στὰ πλεμόνια τους πνοὴ τοῦ ἀέρα τοῦ δικοῦ του.

Κι' ὀλόγουρά του ἀνάβουνε τὴ φλόγα οἱ καλιφάδες,
καὶ κάψαλα οἱ κατοῦνες τους, καὶ κάτου τᾶσματά τους,
καὶ φεύγουν πρὸς τὴ Δαμασκὸ, στῶ Λίβανου τὴ σκέπη.
τὸ λυτρωμὸ γυρεύοντας, μακριάθε σὰ γρικᾶνε
τὸ πέταλο τοῦ ἀλόγου του, σὰ χτύπημα τοῦ ὀλέθρου.
Κ' οἱ Ἑμίρηδες λυγίζονται καὶ γέρνουν καὶ στοὺ χῶμα
τὰ σέρνουν τὰ κεφάλια τους γιὰ νὰ τοὺς συμπαθήση.
Ἄπο τ' Ἀρμένικα βουνὰ κι' ἴσα μὲ τᾶκρογιαλία
τὰ Ἰταλικά τοῦ πῆρε ἡ Δόξα τῶνομα καὶ τρέχει,
πλέει τὴν αὐγὴ στοὺ Δούναβη καὶ πάει καὶ πρὸς τὸ βραδι
προβάλλει καὶ ἀργολούζεται μὲς' στὰ νερὰ τοῦ Εὐφράτη.

Κι' ἀπάνου ἀπ' ὄλα ἡ δόξα του πάει πρὸς τὴ χώρα ποὺ εἶναι
τὸ Πάγγαιο τὸ λογάρι της κ' εἶν' ἡ Θεσσαλονίκη
βασιλίσσά της, κ' ἡ Ἑδεσσα μάννα της, βρυσομάννα,
κ' εἶναι τοῦ Σλάβου τῶνειρο καὶ τοῦ Ρωμοῦ ἡ λαχτάρα.
Ἄπλώνεται καὶ ὀργώνεται κι' ἀνθίζει καὶ πατιέται
στὴ μέση τοῦ Ἀλιάκμονα καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποῦ πάντα
ποτάμια ντεληπόταμα, Βαρδάρη καὶ Βιστρίτσα,
δὲ στέκουν, ὄλο ξεχειλᾶν κι' ἀγριεύουνε καὶ τρέχουν,
καὶ τὴ φυλάγουν καὶ τὴ ζοῦν τὴ χώρα, μὰ τοῦ κάκου,
γιατὶ νεροσυρμὲς λαῶν κ' ἔθνων καταποτῆρες
κυλᾶνε πάντα ἀπάνου της καὶ τήνε πλημμυρίζουν,
πολιτισμένοι, βάρβαροι, παλιές, καινούργιες φάρες,
καὶ τιποτένιοι καὶ ἀκουστοὶ γοργὰ καὶ ἀργὰ διαβαίνουν,
ψάχνουν ἐδῶ, σκάφτουν ἐκεῖ, χτυπᾶν, παραμονεύουν,
σὰ νὰ ζητᾶν ὄλοι νὰ βροῦν κάπου στὰ χῶματά της
τὸ γιγαντένιο τᾶγαλμα, χρυσοπελεκημένο
ποῦ κάποτε στυλῶνοταν καὶ θάμπωνε τὰ μάτια

στό Σλατοβρέκι τὸ βουνό, σὲ μιὰ κορφὴ τοῦ ἀπάνου.
καὶ πολεμᾶνε τᾶγαλμα νὰ βροῦν, καὶ δὲν τὸ βρῖσκουν,
καὶ τοὺς θαμπώνει τὸ ὄραμα, κ' ἡ χώρα κ' ἴδια στέκει
σὰν ὄραμα θαμπωτικὸ τῆ φαντασίᾳ χτυπώντας.

Κι ἀπώνου ἀπ' ὅλα ἡ δόξα τοῦ πάει κ' ἔρχεται στὴ χώρα
καὶ διαβατάρᾳ ἀπὸ παντοῦ, σπιτώθηκ' ἐδῶ καὶ ἦρθε,
κ' ἡ δόξα τοῦ, γεράκι, αἰτός, γρύπας λιοκόρνο πάντα,
κ' ἡ δόξα τοῦ ἔγινε τσουκνιάς, ἔγινε ψαροπούλι
κ' ἔφαγε τὴν ἀφάγωτην ἀκρίδα τὴ βουλγάρᾳ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΡΩΦΙΛΗ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις Γ' — Σκηνή τετάρτη.

ΣΚΙΑ τοῦ Ἀδερφοῦ τοῦ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ μιλεῖ.

ΣΚΙΑ. Ἀπὸν τὸν ἄδην τὸ σκληρὸ καὶ τὸ σκοτεινιασμένο,
μὲ θέλημα τοῦ Πλούτωνα, τούτῃ τῆν ὥρα βγαίνω
στὸ φῶς τοῦ ἡμέρας τὸ λαμπρὸ, καὶ τοῦ καθάρου κόσμου
τὰ κάλλη ἀκόμη δὲν μπορεῖ καλά νὰ δῆ τὸ φῶς μου,
γιατὶ τ' ἄμμάτια ποῦ ἔσανε στὸ σκότος μαθημένα,
στὴ λάμψι τώρα στέκουσι τοῦ ἡλίου θαμπωμένα·
μὰ τοῦτ' ἄνεν καὶ δὲ μποροῦ νὰ δοῦσι τὴν ἡμέρα,
τοῦ γῆς τὴ μυρωδιὰ γροικῶ καὶ τὸν γλυκὺν ἀέρα.
ὦ κόσμε καλορροΐζικε, τόπε χαριτωμένε,
τῶ ζωντανῶ παράδεισος, δίκια ἀναζητημένε
ἀπ' ὅσους κι' ὅσ' ἐχάσαμε, κι' ὀγιάντα δὲν μποροῦμε
κ' εἰς πᾶσα χρόνο μιὰ φορὰ πάλι νὰ σὲ θωροῦμε!
Μ' ἄνεν καὶ δὲν κομπώνομαι, τὰ μάτια μου ἀρχηνοῦσι
τοῦ ἡλίου τοῦ λαμπρότατου τὴ λάμψι νὰ θωροῦσι·
βουνὰ καὶ κάμπους συντηρῶ, καθάρια βλέπω τώρα
τὴ Μέμφι τὴν ἐξακουστὴ καὶ μπορεμένη χώρα...
σκαμνὶ τοῦ δόλιου μου κυροῦ, κληρονομιά δική μου,
καὶ μόνη αἰτία τοῦ σκοτωμοῦ ποῦ λαβε τὸ κορμί μου!
στοῦτο τὸ σπίτι τὸ ψηλό, στοῦτο τὸ τιμημένο
παλάτιν ἐγεννήθηκα, στοῦτο ἀναθραμμένο
μικρὸ παιδί σ' ἀνάπαφες κ' εἰσὲ τιμαῖς μεγάλαις

κ' εἰς πλείσταις καλορριζικαῖς πάντα περίσσιαις ἄλλαις,
 στούτη τὴν γῆν ἐπάτησα, στούταις ἐμπαινοβγῆκα
 τῶν πόρταις, στοῦτα τὰ θροινὰ τ' αὐτιά μ' ἀφουκρασθῆκα
 πολλῶ λογιῶ παινέματα, σὰν εἶν' συνηθισμένοι
 νᾶν ἐκ τὸν κόσμον οἱ βασιλοὶ πάντα τῶς τιμημένοι...
 ὦ ψευτικώταταις θεωραῖς, κ' ἀσύστατή μου μοῖρα,
 στοῦτο τὸν τόπον ἀκόμη τὸ θάνατό μου ἐπῆρα
 κ' ἐγὼ καὶ τὰ παιδάκια μου, κ' ὄχι ποτὲ ἀπ' ἐχθρό μου,
 μ' ἀπὸν τὸν ἀπονώτατον τὸν ἴδιον ἀδερφό μου
 τοῦτον ποῦ στέκει ἀνέγνωιστα κί βασιλεύγει τώρα
 Τούτη τὴν ἀξιαζόμενη καὶ μπορεμένη χώρα

ὦ τῶν ἀνθρώπων λογισμοὶ καὶ θάρρη κομπωμένα,
 καὶ γιάντα ξιόμπλι σήμερον δὲν παίρνειτ' ἀπὸ μένα ;
 Νὰ μεγαλώσω ἐλόγιασα, καὶ νὰ πληθύνω πλοῦτος,
 μὰ λίγος ἦτονε γιὰ μὲ ὅλος ὁ κόσμος τοῦτος !
 Μὰ κείν ὅπου δὲν ἔφθανε ὅλη τοῦ κόσμου ἡ κτίσις
 ξάφνου σὲ λίγ' ὁ θάνατος τόπο θελε σφαλίσῃ !
 γιὰτὶ ἀδερφός μ' ἀνέγνωρος σὲ τοῦτο μιὰ ἡμέρα
 στὸ σπῆτι μ' ἐθανάτωσε μὲ τὴ δική του χέρα,
 δίχως καμμιάς λογιῆς αἰτιᾶ, μόνο γιὰ νὰ μοῦ πάρῃ
 τὴ βασιλείαν ποῦ μῶδωκε μόνο τοῦ Ζεῦ ἡ χάρι·
 καὶ δυὸ μικράκια μου παιδιὰ πολλὰ μ' ἀγαπημένα
 στὸν ἄδη τότες τὸ ζῆμιό ἐπεψε μετὰ μένα·
 καὶ κείν' ἀπ' ἐγὼ πλειότερο, καὶ πλεῖα παρὰ μαχαῖρι
 μῶδωκε πόνο στὴν καρδιά. παντοτινό του ταῖρι
 ἔκαμε ἡ γυναῖκά μου· ὦ θεέ, καὶ πῶς ἐμπόρειες
 τόσαις μεγάλαις ἀπονιαις κάτω στὴ γῆ καὶ θῶρειες !
 καὶ μετὰ κείνην ἔκαμε μιὰ θυγατέρα μόνο,

για να γροικήση σήμερα πρίκα πολλή και πόνο,
 καθώς όριζου οι ούρανοι και θέλ' ή δικαιοσύνη
 του Ζεῦ, απ' ανεκδίκιωτα κρίματα δέν άφίνει,
 μ' άνέν κι' άργή καμμιά φορά την παιδωμή να δώση,
 για νάχη ό φταίστης τίβοτας καιρό να μεταγνώση,
 πάλι θυμάται κ' έρχεται με δύναμι μεγάλη
 την ώρα που λιγότερα την καρτεροῦσιν άλλοι·
 για τοῦτο του Φιλόγονου (1) την άτυχιά την τόση
 με θάνατο πικρότατο σήμερα θά τελειώση !

.....
 Τοῦτ' άποφάσισεν ό Ζεὺς σ' αὐτοὺς να κάμη όμάδι
 και τοῦτο άγροικήθηκε σ' όλους ζημιό στον ζῆδη,
 και τόση μώδωκε χαρά κι' έτσι πολλ' άρεσέ μου,
 που τ' ζῆδ' ή παιδωμή γιαμιά μώλειψε φαίνεται μου·
 κι' ό Πλούτωνα, πῶς χαίρομαι δίκια γνωρίζοντάς το,
 σ' τοῦτο τον κόσμον ν' αναιβῶ μ' ὄρισ' άπου τον κατω,
 για να μπορούσι σήμερα τ' άμμάτια μου να δοῦσι
 τὸ σκοτωμόν μου τον πικρό, πλειότερα να χαροῦσι·
 "Έντον' έδῶ που πρόβαλε..! να τότε δῶ φοβοῦμαι,
 και την πληγή που μώσαμε στο στήθος μου ντηροῦμαι
 μη ξαναοίξη να γενῆ κ' έδᾶ σαν τότες βρούσι,
 και τούτους όλους αἵματα τσοῖ τόπουσ να γεμίση.

Σκηνη πέμπτη

ΒΑΣΙΛΕΑΣ και ΣΚΙΑ του Άδερφου του.

ΒΑΣ. Άπ' όσαις χάραις ούρανόσ, γῆ μπορεμένη φύσι
 για στόλισιν έβάλθηκε τ' ανθρώπου να χαρίση,
 πλει' άξια και πλειά καλλίτερη δέν τώδωκε σαν κείνη

1 Όνομα του Βασιλέωσ

τσ' ἀδυνατιῆς ἀποκοτιᾶς, κρίνω σ' ἀληθοσύνη·
 γιατί δὲν εἶναι μηδεμιὰ σὰν τούτη νὰ ψηλῶνη
 τσ' ἀνθρώπους γληγορήτερα καὶ νὰ τσῆ μεγαλῶνη·
 τοῦτ' ἤκοψε καὶ μόζωξε τὰ δέντρη κ' ἔκαμέν τα
 καράβια κ' εἰς τσῆ θάλασσας τσοῖ στραταῖς ἔβαλέν τα·
 ταύτη τσοῖ ποταμοὺς περνᾷ καὶ τὰ βουν' ἀνεβαίνει,
 τούτη μὲ πλείσια δύναμι τσοῖ ξένους κόσμους μπαίνει·
 τούτη τὰ κάστρη πολεμᾷ, τούτη νικᾷ, καὶ τούτη
 μόνια τσῆ δίδει τσοῖ τιμαῖς καὶ τὰ μεγάλα πλούτη,
 τούτη τὸ φόβο δὲν ψηφᾷ, τὸν ἄδη δὲ φοβᾷται,
 κ' ὅποιος τὴν ἔχει ζωντανὸς μόνο στῆ γῆ λογᾶται·
 Τούτη καὶ μέτα βασιλιὸ μ' ἄξιωσε, τούτη μόνο
 μ' ἔκανε κ' εἰς τὴν κεφαλὴ στέμμα χρυσὸ σηκώνω
 καὶ μὲ μεγάλη μου τιμὴ τὴν Αἴγυπτον ὀρίζω,
 κ' ἴσια μου καλορροίζικο κανένα δὲ γνωρίζω·
 νίκαις καὶ πλούτη καὶ τιμαῖς πᾶσ' ὥρα μου πληθαίνου,
 χαραῖς πολλαῖς στὸ σπίτι μου κ' εἰς τὴν καρδιά μου μπαίνου·
 Μιὰ μόνο μου βασάνιζεν ἔγνοια τὸ λογισμὸ μου,
 τσῆ θυγατέρας μου (¹) ἡ παντρεία... τώρα τὸ ροιζικὸ μου
 τήνε τελειώνει, σὰ θαρῶ, καὶ τούτη πλεῖ' ἀπὸ κεῖνο
 παρ' ἀποῦ λόγιαζα καλλιὰ· γιὰ τοῦτο δίκαια κρίνω
 πῶς οὐδεμιὰ καλομοιριά μὲ τῆ δική μου μοιάζει.
 μηδὲ τσῆ μπόρσεις μου πλεῖο μπόρσει δὲν ταιριάζει.
 Μὰ πάγω τσ' Ἐρωφίλης μου, τ' ἀμμάτια καὶ τὸ φῶς μου,
 γι' αὐγὴ τὴν ἄξια τσῆ παντρεία νὰ ξαναπ' ἀπατὸς μου.

ΣΚΙΑ. Ζεῦ, ἀποῦ στέκεις τσ' οὐρανοῦς, κ' ἐδῶ στὸν κόσμον κάτω,
 τσ' ἀνθρώπους ὅλους συντηρᾷς, τὰ λόγια ποῦ καυχᾶτο

1) Τῆς Ἐρωφίλης

καλὰ περίσσια γροίκησε καὶ κάμε δικιοσύνη
 γρήγορα... μὲ τὴν ἄργητα χειρότερος ἐγίνη!
 καὶ πρίκαις ἀπὸ δᾶ κι' ὄμπρὸ τοῦ δῶσε τοῦ θανάτου,
 κ' ἄς εἶν' αὐταῖς οἱ προξενιαῖς ἦγ ὕστερη χαρὰ του.
 Κ' ἐσὺ ἐκ τὸν ἄδη, Πλούτωνα, πέψε φωτιά μεγάλη,
 σὰ μ' ἔταξες, κ' ἄς ἄψουσι σὲ μιὰ μερὰ κ' εἰς ἄλλη
 μάνηταις πρίκαις, βάσανα. κλάυματα καὶ θάνατοι,
 κ' ἔρημ' ἄς γένη σήμερον ἐτοῦτο τὸ παλάτι!

.....
 ΧΟΡΟΣ. Τοῦ πλούτου ἀχορταγιά, τῆ δόξας πείνα,
 τοῦ χρυσαφιοῦ ἀκριβιά καταραμένη,
 πόσα γιὰ σᾶς κορμιὰ νεκρ' ἀπομεῖνα,
 πόσοι ἄδικοι πόλεμοι σηκωμένοι,
 πόσαις συχναῖς μαλλιαῖς συναφορμά σας
 γροικοῦνται ὀλιμερνῆς στὴν οἰκουμένη!
 Στὸν ἄδην ἄς βουλήσῃ τ' ὄνομά σας,
 κι' ὄξω στὴ γῆν μὴν ἔβγη νὰ παιδέψῃ
 νοῦ πλειὸν ἀνθρωπινὸν ἢ ἀτυχιά σας·
 γιὰτὶ ἀποδεκεῖ, ὦ; θωρῶ, σᾶς εἶχε πέψη
 κανεῖς στὸν κόσμον δαίμονας νᾶρθῆτε,
 τσ' ἀνθρώπους μετὰ σᾶς νὰ φαρμακέψῃ.
 Τὴ λύπησι μισᾶτε, καὶ κρατεῖτε
 μακρὰ τὴ δικιοσύνη ξωρισμένη,
 κι' οὐδὲ πρεπό, μηδ' ὄμορφο θωρεῖτε.
 Γιὰ σᾶς οἱ οὐραν' εἶναι σφαλισμένοι,
 κ' ἐδῶ στὸν κόσμο κάτω δὲ μπορούσι
 νὰ στέκουν οἱ ἀνθρώποι ἀναπαυμένοι.
 Μὲ τσ' ἀδερφοὺς τ' ἀδέρφια πολεμοῦσι
 κ' οἱ φίλοι τσοῖ φωλιαῖς των ἀπαρνοῦνται,

Σιδέρη, Ἀνθολογία, ἔκδοσις 4η 20/6/1924

καὶ τὰ παιδιὰ τὸν κύρην τως μισοῦσι.

.....

Πλούτη καταραμένα, ποιός σας φίλος
 μὲ ξένους, μὲ δικούς, μὲ τὴν καρδιά του,
 δὲν εἶναι λυσσιασμένος, κι' ἄγριος σκύλος;
 πότε ἓνας ἀκριβὸς τὴν πεθυμιάν του
 χορταίνει μὲ τὰ πλούτη; πότες βάνει
 τέλος ποτὲ στὴν τόσ' ἀχορταγιάν του;
 Μὲ δίκιον ὁ οὐρανός, μὲ δίκιο πιάνει
 τόσο πολὺ θυμὸν ἀντιδικά τως,
 κ' εἰς πλείσταις παιδωμαῖς συχνὰ τσοῖ βάνει·
 τὰ πλούτη τὰ μεγάλα, ἢ βασιλεία τως,
 κ' οἱ δόξαις, κ' οἱ τιμαῖς των οἱ περισσais
 χάνονται καὶ σκορποῦν μὲ τὰ κορμιά τως·
 χίλια μεγάλα πάθη, χίλιαις κρίσεις
 πρὶν καταιβοῦν στὸν ἄδη δοκιμάζουν,
 κάνοντας τσ' ὀφθαλμοὺς κλαῦμάτων βρούσες....

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΣΑΘΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΡΤΑΖΗΣ

ΓΥΠΑΡΙΣ

ΠΟΙΜΕΝΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις πρώτη

ΓΥΠΑΡΙΣ. ὦ δάση μου πυκνότατα, φύγετε ἀπὸ σιμά μου,
 μὴ σᾶς ἐκάψου σήμερο τ' ἀναστενάματά μου...
 γιὰτὶ γροικῶ στὸ στήθος μου καμίνι ἀφτουμένο
 καὶ λαύρα ἀπὸ τὸ στόμα βγαίνει τὸ πρικαμένο,
 καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ ὅ,τι βρῆ ν' ἄψη καὶ νὰ φλογίσῃ.

καὶ ὅλο τὸ κόσμον κάρβουνα φοβοῦμαι νὰ γεμίσῃ.
 Βρῦσες, τὰ πλείσά σας νερὰ τὰ δροσερὰ ἄς χαθοῦσι
 καὶ στὴν βαθύτερη μερὰ κάτω στὴ γῆ ἄς χαστοῦσι·
 μὴν τ' ἀποφρύξου οἱ λόγοι μου... καὶ σεῖς κατακαυμένα
 πρόβατα, ὅπου πορματῶ χόρτο μὴ φάτε οὐδένα,
 γιὰ τὰ φαρμακεύουσι τὰ δάκρυα τὰ δικά μου
 τόσο πικριὰ ὅπου βγαίνουνσι μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου.
 Ἴδα μου εὐγενικώτατη, ποῦ ἔσαι συνηθισμένη
 ἀπὸ χαιράμενους βοσκοὺς νὰ ἔσαι κατοικημένη,
 σήμερον θὰ σὲ στερευτῶ κ' εἰς τόπον θενὰ πάω
 ὅπου νερὸ δὲν βρίσκεται, οὐδὲ ψωμὶ νὰ φάω,
 ὅπου ἔναι δάση καὶ γκρεμνὰ καὶ δίχως χόρτα οἱ κάμποι,
 καὶ ὅπου ἔναι σπήλια σκοτεινὰ θέλω νὰ γυρέψῃ νᾶμπη,
 γιὰ νὰ μηδὲ θωροῦσι φῶς τὰ μάτια τὰ δικά μου,
 μὰ νᾶν' καὶ κεινὰ σκοτεινὰ σὺν καὶ τὰ σωθικά μου.

.....
 ἈΛΕΞΙΣ. Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ βοσκὸς ὅπου τὰ πρόβατά του
 διώχνει ἀπὸ τοῦτα τὰ λαγκά; Γιὰ τὰ δάκρυά του
 τὰ χόρτα φαρμακεύουσι, κ' ἔτσι παραπονᾶται
 τοῦ ροιζικοῦ του τοῦ κακοῦ καὶ μετ' αὐτὸ δηγᾶται;
 Ποιὸς ἄλλος κακοροϊζικὸς τώρα στὸν κόσμον ἐφάνη
 καὶ τὴ ζωὴ του δὲν ψηφᾶ, μὰ θέλει ν' ἀποθάνῃ;
 Ἐγὼ ἔλεγα τὸ πῶς ποτὲ κανεὶς ὡσὰν ἐμένα
 δὲ βρίσκεται νὰ ἔχη καρδιά καὶ σωθικά καυμένα·
 βάσανα νὰ ἔχη ὡσὰν κ' ἐμὲ στὸν κόσμον δὲν ἐκράτου
 ἄλλος κιανεὶς, κ' ἔτσι ἤμνογα ὅπου καὶ ἂν ἐπορπάτου·
 καὶ τώρα βλέπω πῶς καὶ αὐτὸς κλαίγει καὶ ἀναστενάζει.
 καὶ ἀπολιτισμένος τῆς ζωῆς, τὸ θάνατό του κράζει,
 γιὰ τοῦτο ἀπὸ τὰ χεῖλη του θέλω νὰ τοῦ γροικῆσω.

ἄν ἔχη πόνο ὡσάν κ' ἔμὲ στὰ σωθικὰ περίσσο·
 μά, ἄν εἶναι καὶ τὰ μάτια μου ὁ πόθος δὲ θαμπώνη,
 καθὼς τῇ δόλια μου καρδιά καθημερνὸ πληγώνει,
 ἐτοῦτος εἶναι ὁ Γύπαρις, ὁποῦ γι' αὐτὸ ἐρωτοῦσα
 οἱ βοσκοποῦλες ὀπροχτὲς καὶ πλεῖστα τὸν παινοῦσα,
 ὁ Γύπαρις ὁποῦ ποτὲ δὲν ἦτο πρικαμένος,
 μὰ πάντα του χαϊράμενος καὶ καλοκαρδισμένος,
 καὶ τώρα κακορροϊζικο τὸν ἑαυτὸ του κράζει
 καὶ πρικαμένος σάν κ' ἔμὲ κλαίγει καὶ ἀναστενάξει!
 Γύπαρι, πέ μου, ἄνεν καὶ θὲς ὁ Κύριος νὰ σ' ἀξώση
 σταῖς πρίκαις κ' εἰς τοὺς πόνους σου τέλος γοργὸ νὰ δώση·
 ποιά 'ναι ἡ αἰτία ποῦ σ' ἔκαμε τόσα πρικιά νὰ κλαίγῃς,
 καὶ πῶς θὰ πᾶ νὰ ξοριστῆς ἀπὸ δεπᾶ ποῦ λέγεις;
 Στράφου καὶ 'δὲ ποιὸς σ' ἐρωτᾷ... πᾶψε τὰ κλαῦματά σου,
 καὶ ἄν τύχη νὰ βρεθῆ ἰατρὸς στὰ πάθη τῆς καρδιάς σου.

ΓΥΠΑΡΙΣ. Ἀλέξι, φεῦγε τῇ λαλιά σήμερο τῆς μιλιᾶς μου,
 καὶ μὴ γυρεύῃς τὴν αἰτία νὰ μάθῃς τῆς πικριᾶς μου·
 γιὰ θαρῶ δὲ βρίσκεται θεριὸ μὴδὲ κανένα
 νὰ μὴδὲν κλάψῃ ἀπο καρδιάς περίσσο λυπημένα,
 γροικῶντας τὰ περίσσοια μου βάσανα καὶ καῦμούς μου,
 τὰ δάκρυά μου τοὺς πόνους μου καὶ τὸ ἀναστεναγμὸς μου.

ΑΛΕΞΙΣ. Ἐγὼ 'μαι, ἀδέρφι Γύπαρι, στὰ πάθη μαθημένος.
 καὶ ἄν ἤξευρες τὴν σήμερο πῶς βρίσκομαι ὁ καῦμένος,
 χαρὰ 'χες πεῖς στὴν πρίκα σου σιμὰ στὴν ἑδική μου.
 καὶ θέλεις τό 'χεις θάμασμα τὸ πῶς κρατεῖ ἡ ζωὴ μου!
 τὸν ἥλιο εἶδα νὰ σταθῆ χίλιαις φορὲς γροικῶντας
 τὰ πάθη μου καὶ νὰ 'κλαψὲ τὰ δάκρυά μου θωρῶντας!

ΓΥΠΑΡΙΣ. Ἐγὼ δὲν εἶδα νὰ σταθῆ τὸν ἥλιο νὰ μ' ἀκούσῃ,
 μὰ εἶδα χορτάρια καὶ δεντρὰ πολλὰ νὰ ἀνασπαστοῦσι,

νά φεύγου για νά μή γροικοῦ τὰ ἀναστενάματά μου,
καί τὴν περίσσα λύπησι ἀπ' ὧλω στὴν καρδιά μου.

.....

Πρᾶξις πέμπτη

ΕΡΩΤΑΣ. Ἄνθρωπος κρίνω ζωντανὸς στὴ γῆ νά μή γυρίζῃ
νά μή μιλή κακὸ για μέ καί νά μηδὲ μέ βρίζῃ,
ὄλοι μέ κράζουν ἄπονο κόπελι χωρὶς γνῶσι.
καί, ἂν ἐμποροῦσαν, θάνατο ἐθέλασι μοῦ δώση,
λέσι πῶς οἱ σαῖτες μου τούταις οἱ χρυσωμέναις
ὁποῦ δοξεύου ταῖς καρδιαῖς πῶς εἶν' φαρμακεμέναις·
συναφορμάς μου σκοτωμοί, πολέμοι καί θανάτοι
δηγοῦνται πῶς ἡ θάλασσα καί ἡ γῆς εἶναι γεμάτη.
Πάθος μέ κράζου τῆς καρδιάς καί βᾶρος μολυβένιο,
ἀπὸ εὐκαιριὰ καί ἀμελειὰ στὸν κόσμον γενναμένο·
ντροπή μέ λὲ στὰ γερατειὰ καί χαλασμός τῆς νιότης,
τῆς ἐντροπῆς προξενητῆς καί τῆς τιμῆς προδοτῆς.
Ἄδικον ἔχουσι πολὺ νά μέ καταφρονοῦσι,
καί γὼ δὲν τοὺς ὀργίζομαι σ' ὅ,τι καί ἂ θενὰ ποῦσι,
γιατὶ δὲν ξέρουσι ποσῶς τὸ τί λαλοῦ για μένα,
μηδὲ ὡς ἐδᾶ δὲν ἔχουσι ποιὸς εἶμαι γνωρισμένα.
Ὁ κόσμος πρίχουν νά σταθῆ ἔγῳ ἔμαι γεννημένος
θεὸς ἀπάνω τσ' ὄρανοὺς περίσσα μπορεμένος,
θεὸς ἀπ' ὄλους τοὺς θεοὺς κάνω συχνιὰ καί τρέμου
στὴ δύναμί μου τὴν πολλή· μηδὲ κακὸ ποτέ μου
δὲν ἔκαμα, μὰ μάλιστα καλὸ ποτὲ κιανένα
δὲν ἔχει ἀρχὴ μηδ' ἀγαθὸ τέλος, παρὰ ἀπὸ μένα·
συναφορμάς μου εἰσὲ χαραῖς ὁ κόσμος δὲ γυρίζει.
μὰ πᾶσα πρᾶμα θρέφεται καί ἀνθεῖ καί λουλουδίζει.

Ἐγὼ δὲν εἶμαι τῷ ἔντροπῆς μεσίτης, σὺν μὲ λέσει,
 μὰ εἶμαι τῆς τιμῆς βουλή, τέλος ἀρχὴ καὶ μέση·
 τὸν νοῦν φωτίζω τῶν χοντρῶν, τοὺς πελελοὺς φονεύω,
 διατάσσω τοὺς εὐγενικοὺς, καλὰ δὲν τοὺς ὀδεύω.
 Συναφορμὰς μου οἱ λογισμοὶ τῶν χοντρικῶν φιλαίνου,
 στὰ ὕψη τοῦ ὄρανοῦ πετοῦ καὶ ἀπάνω πλεῖα ἀναιβαίνου·
 τὰ ἔργα μου ταῖς διαφοραῖς τῶν βασιλειάδω σάζου,
 καὶ τοὶ ὄργιταις του παύουσι καὶ ταῖς μαλλιαῖς σχολάζου.
 Μηδένα οἱ σαῖταις μου ποτὲ δὲν θανατώνου,
 μόνο γλυκιὰ καὶ ἀπαλαφρὰ πᾶσα καρδιὰ πληγώνου,
 γιὰ νὰ ἴναι ἀγάπη πάντοτε καὶ ὁ κόσμος νὰ πληθαίνη·
 καὶ ὁ θάνατος νὰ μὴν μπορῆ τσ' ἀνθρώπους νὰ λιγαίνη·
 καὶ ὅσοι ἀπ' αὐτὸ χαθοῦσιν, νόσοι ἀπὸ μὲ γεννοῦνται,
 καὶ ἀπὸ τὸν κόσμο οὐδὲ ποσῶς γιὰ τοῦτο δὲν ξεφλιούνηται.
 Ἡ ἀγρυπνιά συντρόφισσα μοῦ εἶναι κ' ἡ προκοσύνη,
 ὁ κόπος, ἡ ἀπομονὴ καὶ ἡ ταπεινοσύνη·
 μὲ τὴν ὀλπίδα θρέφομαι καὶ μὲ τὸ θάρρος μόνο,
 ὅσο περνοῦσιν οἱ καιροὶ πλειότερα μεγαλώνω.

Φτερούγαις ἔχω καὶ πετῶ κ' εἰς πᾶσα τόπο πηαίνω,
 κι' ὄραις στὰ ὕψη πέτομαι, κι' ὄραις στὰ βᾶθη ἔμπαίνω·
 κι' ὄραις στοὺς κάμπους πορπατῶ, κι' ὄραις σ' βουνὰ καὶ δάση·
 καὶ στράτα δὲν εὐρίσκειται ποτὲ νὰ μὲ κουράσῃ·
 ἄρχοντες, πλούτους, βασιλιούς σκλάβους, πτωχοὺς καὶ δούλους
 μὲ δίχως ἔντηρησι καμμιά σύρνω δοξεύω τῇ οὐλοῦς...

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΣΑΘΑ.

Α Σ Π Α Σ Ι Α

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις Γ'—Σκηνή ἑβδόμη,

ΑΣΠΑΣΙΑ ὦ ἄγριον θανατικὸν ἐχθρὸν θνητῶν ἀθλίων !
 ὦ ἔκτρομα ὀλέθριον ἀσπλάγγων Ἐρινύων ;
 ποῖος σεισμός σχίσας τὴν γῆν εἰς τὰ θεμέλιά της,
 τέρας φρικτὸν σ' ἐξέρασε, καὶ μᾶς κατασπαράττεις ;
 Τοὺς σιδηροὺς σου ὄνυχας μὲ λύσσαν ἀκονίζεις,
 τὸν κόσμον ἐξωλόθρευες, τὰς σάρκας τῶν πτωμάτων.
 Ποτίζεις μὲ τὸν σπόρον σου γεννητικὸν θανάτων.
 ὦ τέρας, σὺ θανάτωσες, ἐσὺ τὸν Περικλέα !
 κ' ἐγὼ ἄς γένω τὸ λοιπὸν τροφή σου τελευταία.
 Ποῦ εἶσαι δράκων ἄγριε, ποῦ εἶσαι φωλευμένος ;
 ὡς πότε τὸ ἑλληνικὸν κατασπαράττεις γένος ;
 Καὶ σεῖς Στυγὸς γεννήματα τοῦ Ἄδου θυγατέρες,
 κόραι σκληραί, κ' ἀνάξιαὶ νὰ γίνεσθε μητέρες
 σιτὸν Ἄδη δὲν χορταίνετε, ὅπου ψυχὰς μυριάς
 ἀσπλάγγως βασανίζετε μὲ φλόγας αἰωνίας,
 ὦ Ἐρινύες ἄγριαι ! ἀλλὰ κ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου
 ἐγίνατε σεῖς δῆμιοι κ' ἀρπάξατε τὸ φῶς μου.
 Καὶ ἀπολύθηκ' ἀπὸ σᾶς τὸ τέρας ἡ πανώλης,
 διὰ νὰ γίνῃ ἔρημος τῶν Ἀθηνῶν ἡ πόλις !
 Ἄν ἐπιδέχεται αὔξησιν ἡ ἄκρα σας μανία,
 ἡ λύσσα σας ἡ φοβερὰ καὶ ἡ μισανθρωπία,
 ἀφρίσατε, λυσσήσατε, καὶ ὅσον ἐμπορεῖτε,
 σκληραὶ κατ' ἐμοῦ κ' ἀσπλαγγοὶ καὶ τρομεραὶ γενῆτε.

Αὐτὴ ἢ βαθυτάτη μου κι' ἐγκάρδιος ὀδύνη
ποτὲ νὰ σᾶς αἰσθάνωμαι δὲν θέλει μὲ ἀφήνει.

"Ἡ ἂν αἱ τιμωραὶ σας τὴν λύπην μου νικήσουν,
ἂν τὰ νερὰ τῆς λήθης σας τὸν φλογισμὸν μου σβύσουν,
ἂν μὲ αὐτὰ τὸν Περικλῆ νά λησμονήσω μέλλω,
τὴν λύσσαν σας ἐπιθυμῶ, καὶ τὸν θυμὸν σας θέλω.

Καὶ τώρα τί; δὲν δύνασαι νὰ αἰσθανθῆς τίς εἶσαι;
νὰ μ' ὀμιλήσης; νὰ μ' ἰδῆς ἢ κἄν νὰ μ' ἐνθυμηῖσαι;
εἶπε τὴν Ἀσπασίαν σου κἄν μίαν λέξιν μόνον.

νὰ κατακαύσης, φίλτατε, τὸν φλογερὸν μου πόνον.

"Ἀχ! ζωντανὸν ἀκομ' ἐγὼ, ὦ Περικλῆ, σὲ πλάττω!

ἀκόμη τὰς ἐλπίδας μου ἀλλοίμονον φυλάττω!

Δὲν σὲ πιστεύω, ψεύδεσαι, μὲ παίξεις, φαντασία.

Τὸν Περικλῆ σου, στὸ ἐξῆς δὲν βλέπεις, Ἀσπασία!

Κι' ἂν σὺ λοιπὸν μὲ ἀφησες, ἐγὼ, ἰδέ, σ' ἀφήνω;

στὸν Ἄδην ἂν κατέβηκες, ἐγὼ στὴν γῆν νὰ μείνω;

"Ὁ Πλούτων εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς λήθης ἂν μὲ εῖψη,

ποτὲ ἀπὸ τὴν μνήμην μου δὲν θέλει σ' ἐξαλείψῃ

Ἐκεῖ ἐγὼ μαύρη σκιά, σκιά τυραννουμένη,

θέλω ζητῆ τὸ φάσμα σου, στὸ χάος πλανωμένη.

"Ὁ Πλούτων ἀδυσώπητε, τὸ ἦθός σου ἠξεύρω,

καὶ δὲν ἐλπίζω ἔλεος στὰ σπλάγχνα σου νὰ εὔρω,

σὺ ὅμως ὅσον ἄξιός τοῦ Κωκυτοῦ δεσπότης

στοὺς στεναγμοὺς εἶσαι κωφός, στὰ δάκρυα τυφλώττεις,

τόσον ἐγὼ τὸν θρόνον σου τὸν σκοτεινὸν ἐκείνον

θέλω ταράττῃ μὲ κραυγὰς ἀκαταπαύστων θρήνων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἀπέθανε κι' ὁ Ἐρεχθεὺς κι' ὁ Θησεὺς κι' ὁ Σόλων,

κι' αὐτῶν ἡ ζωὴ ἔπαυσε καὶ τῶν ἡρώων ὄλων.

"Ὁ Ζεὺς θνητὸν διώρισε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Θάνατος καὶ σὴν Μίλητον κ' ἔδω κ' εἰς πάντα τόπον.

Τίς ἔζησε αἰώνια; ἢ ἡδονὴν ὅποιαν

δυνάμεθα νὰ εὔρωμεν εἰς τὴν μακροζωίαν;

Εἶν' ἢ ζωὴ μας λυπηρά, στενή, εὐθραυστοτάτη,

καὶ ἢ ἐλπίς τῶν ὀγαθῶν παντοτινὴ ἀπάτη.

Καὶ τὸ παρὸν μᾶς τυραννεῖ, τὸ μέλλον μᾶς συγχύζει,

τὸ παρελθὸν δὲ συμφορῶν σειρὰν μᾶς ἐνθυμίζει.

Ἄλλα κατὰ τὸ γῆράς μας καὶ ἡ νεότης; ἄλλα,

ὅσα τοῦ βίου βήματα, τόσα κακὰ μεγάλα!

Θνητοὶ δὲ θνητὰ πάσχοντες, πρὸς τί μικροψυχοῦμεν,

καὶ χαίρομεν στοὺς ζωννανούς, καὶ στοὺς νεκρούς θρη-

[νοῦμεν;

ἢ πῶς ἐγὼ τὸν Περικλῆ, τὸν θεῖον Περικλῆ μου

νὰ κλαύσω τὸν ἀθάνατον δὲν εἶναι ἐντροπὴ μου;

Δὲν εἶνε εἰς ὅλους ἐντροπὴ, καὶ εἰς ἐξέν' ὁμοίως;

ἢ σὺ φρονεῖς τὸν ἥρωι ὡς κτῆμά σου ἰδίως;

Ἄνίσως ἦτον εὐλογον κανεῖς νὰ τὸν θρηνήσῃ,

ἢ πόλις πρώτη ἤθελε δακρῶν πλῆθος χύσῃ.

Αὐτὴν εἶχε πατρίδα του μητέρα του γνησίαν,

αὐτὴ τὸν ἔδωσε τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλευθερίαν,

αὐτὴ καὶ τὸν ἀνέθρεψε στὸς μητρικὰς ἀγκάλας,

αὐτὴ τὸν εἶχε στῦλόν της εἰς συμφορὰς μεγάλας.

Ἄπεθανεν... ἄλλ' εὔρανε τὴν θαυμαστὴν πατρίδα

μὲ τὸν τοιοῦτον θάνατον ζωῆς καλὴν σφραγίδα.

Τὸν θάνατόν του ἢ κοινῇ ἐτίμησεν ἀγάπη,

κ' εἰς τοῦτον ἀποθνήσκοντα ἢ πόλις δὲν ἐντρέπη,

καθὼς εἰς τὸν Θεμιστοκλῆ καὶ εἰς τὸν Μιλτιάδη,

ὅταν αὐτοὺς ἀχάριστα τοὺς ἔστειλε στὸν Ἄδη.

Ἄθνη αὐτὸν καὶ ἢ ζωὴ, κ' ὁ θάνατος ὁμοίως

τὴν ποθητὴν πατρίδα τοῦ ἐδόξασ' αἰωνίως,
 Πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν θρηνηῖς; ἢ πρέπει νὰ λυτῆσαι;
 Σύζυγος πρὶν ἀξία τοῦ, ἀξία χήρα ζῆσε.
 Μὴ γίνεσαι αἰχμάλωτος εἰς τόσῃ φιλαυτίαν,
 μὴ θρήνει, μὴ τὸν Περικλῆ διὰ τὴν Ἀσπασίαν.
 Ὡ Ἀσπασία, ὄλ' αὐτὰ ὀλίγον συλλογίσου,
 κ' ἀπόβαλε τὴν θλίψιν σου, ἢ κἂν παρηγορήσου.
 Τοῦ Περικλέους τὴν σκιὰν φυλάξου μὴ συγχύσης,
 κ' ἡρώων τῶν συντρόφων τοῦ τὸ σοβαρὸν ὀργίσης.
 Πρόσεχε, μήπως καὶ αὐτὸς ἐκεῖ ὀποῦ εὐφραίνει
 τῶν Ἡλυσίων ἡ τροφὴ διαιωνιζομένη,
 μαθῶν ταύτην τὴν στάσιν σου ταλαντικὰ γογγύσῃ
 καὶ ἡ ἀθανασία τοῦ φορικτὰ τὸν ἀπελπίσῃ.

ΙΑΚΩΒΑΚΗΣ ΡΙΖΟΣ ΝΕΡΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις Γ' .— Σκηνὴ πρώτη

Πρωὶ πρὶν ἡλίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΑΡΙΝΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Ἄ ναί· Μαρίνε φίλε, ἤλθομεν ἤδη. ¹⁾

Ἡ ὥρα 'κείνη, τόσον καιρόν, τοσοῦτους,

¹⁾ Ἐτηρήθη ἡ στίξις τοῦ πρωτοτύπου ὡς ἐτέθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μετρικῆς ἀναγνώσεως.

Χαμένους χρόνους, καρτερουμένη τὸσον,
 "Εφθασε τέλος πάντων. "Α, οὗτος εἶναι,
 "Ο οἶκός μου· τὰς πρώτας, τῆς ζωῆς αὔρας,
 "Εδῶ ἠσθάνθη. Πόσῃν χαρὰν ἀκούω!
 "Αγαπητέ μοι οἶκε, καλῶς σὲ εὔρον.
 "Η ἀδελφή μου, ἡ δυστυχῆς μου μήτηρ,
 Νὰ ζῶσι τάχα; Αἱ ἄθλια, ἂν εἶναι,
 Εἰς λύπην εἶναι. "Επιστολὸς κ' εἰδήσεις,
 "Απὸ αὐτάς, δὲν ἔχω πρὸ πολλοῦ χρόνου.
 Πόσα, ἡ μνήμη, μοὶ ἔξυπνεῖ! "Οπότε,
 Δοῦλος ἐπέμφθη, τοῦ "Αμουράτ, ἐκβῆκα,
 Μικρὸς ἀκόμη, ἐκεῖθεν, ἐνθυμοῦμαι.
 Τέσσαρα βρέφη, μᾶς ἔφεραν, κρατοῦντες
 Εἰς τὰς ἀγκάλας, οἱ θλιβεροὶ γονεῖς μας·
 Δύο ἡ μήτηρ, καὶ δύο ὁ πατήρ μας.
 Καὶ ὅτε, κάτω, μᾶς δῶκαν πρὸς τοὺς Τούρκους,
 Μὲ τὴν εὐχὴν μας, ὑπάγετε, μᾶς εἶπον
 Κ' ἔκλαιον, κ' ἔλυποῦντο, καὶ μᾶς ἐφίλουν.
 Καὶ βλέποντές τους, νὰ κλαίωσι τοσοῦτον,
 "Εκλαίωμεν τηροῦντες, κ' ἡμεῖς ἀκόμη,
 Χωρὶς νὰ ἐννοῶμεν. — "Εφυγον ὁμως,
 "Εκεῖν' οἱ χρόνοι, τοῦ χωρισμοῦ, τῆς λύπης·
 Καὶ ἂν ἐδῶθεν, μικρὸς ἐστάλην τότε,
 Μεγάλος τώρα, ὀπίσω ἐπιστρέφω·
 Καὶ ἀρκετὸς σοὶ τάσσω. "Αφοῦ τὴν γῆν μου,
 "Εδῶ πατῶ· τὰ ἴχνη, ἀφοῦ καὶ βλέπω,
 Τῆς παιδικῆς μου πλάνης, τόσον ἐμπρός μου,
 Τοῦ δρόμου μας τὸν ὄρον, θαρρῶ νὰ φθάσω·
 Τὸ στῆθος, τόσον σφιγκτὰ πηδᾷ· κ' ἡ χεῖρ μου,

Τόσον τὴν ὥραν, τοῦ νὰ κτυπήσῃ θέλει.

Ἄ βέβαια· ματαίως, ἔδῳ δὲν φθάνω.

Ἐντάμα, ὄλα, σᾶς ἐκδικῶ, ἀφεύκτως·

Πατέρα, Θρόνον, καὶ Γένος, καὶ Θρησκείαν.

ΜΑΡΙΝΟΣ. Νὰ ἐκδικήσῃς, ὄλα ὁμοῦ. καὶ θέλεις,

Καὶ καιρὸς εἶναι. Ἄλλ' ὅμως πιστευσέ μου·

Πρέπει πρὸς ταῦτα, νὰ σμίξῃς καὶ τὴν τέχνην.

Τῶν θαυμασίων κατορθωμάτων, πάντα,

Πληκτρον, ἢ τόλμα εἶναι· ὁδός, ἢ τύχη·

Καὶ ὁδηγός, ἢ Πλάνη, Νέος ἀκόμη,

Συνηθισμένος, κατάστηθα νὰ τρέχῃς·

Νὰ παραβλέπῃς, νὰ σχίζῃς τοὺς κυνδύνους

Καὶ νὰ περᾶς, τὴν τόλμην, σύντροφον ἔχεις·

Κ' ἴσως ἀκόμη, παραπολὺ τὴν ἔχεις·

Ἡ τύχη, κάπως οὔριον οὔραν πνέει.

Ἐν ᾧ ὁ Πάππας, μ' ἄλλους πολλοὺς, τὸν Τοῦρκον,

Ζητεῖ νὰ στρώξῃ· ἐν ᾧ ὁ Οὐνιάδης,

Τὰ ὑγρά νῶτα τοῦ Ἰστρου γεφυρώσας,

Καὶ μὲ σὲ ἤδη, προακουσθεῖς, σημαίαν,

Νίκης ἐμπήγει, κ' ἐκεῖθεν μᾶς πλευρώνει,

Νὰ λυτρωθῇς, νὰ σώσῃς, Θρόνον καὶ Γένος,

Ἄλλη στιγμή δὲν ἦτο. Πρόσεχε ὅμως·

Νὰ μετρηθῇς προβαίνεις μὲ Πασσᾶν μέγαν.

Καὶ νὰ ἐγείρῃς πόλεμον, πρὸς τὸν Τοῦρκον.

Ὅθεν συμφέρει, ἡμεῖς οἱ Ἑπειῶται,

Νὰ βάλωμεν εἰς ἔργον, τὴν τέχνην πρῶτα,

Ὡστε νὰ λυτρωθῶμεν· κ' ἢ εὔρεσις μας,

Ὁρθή, καὶ ἀναγκαία, κ' εὔκαιρος εἶναι.

Ἄν πλανηθεῖς, τὴν Πόλιν, μᾶς δώση οὔτος,

Τότε, τοὺς Τούρκους σφάξε, γενοῦ Αὐθέντης,
 Κάμε ἀνδρείους, τοὺς Ἕλληνας, καὶ σπεῖρε,
 Τῆς τόσης τόλμης, τεράστια παντόθεν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Τέχνας ἐγώ; ἀκόμη, ἄπρεπον κρίνω.

ΜΑΡΙΝΟΣ. Ὅταν ποτέ, μὲ μίαν φοῦκταν ἀνδρείων,

Μέλλης νὰ τρέχης, καὶ νὰ παλεύης πάντα,

Τῆς πονηρίας, διδάσκαλος θέλ' εἶσαι.

Ἐν μέσῳ τόσων, ἀνδρειωμένων Τούρκων,

Πιθαμὴ γῆς, ἂν τώρα, πόλεμον στήσης,

Αἵματα θέλ' ἀξίση, κ' ἕως τὸ τέλος,

Τῆς Πόλεώς μας ταύτης. Σύρων κατόπιν,

Τριακοσίους μόνον, ἀνάπτεις μάχην;

Ἢ ἂν ἀνάψης, ἔπειτα, ὑποφέρεις,

Βλέπων τὴν φλόγα νὰ καίη τὴν Πατρίδα;

Παρὰ τὸ νὰ τὴν λάβης δύσκολον εἶναι,

Νὰ τὴν φυλάξης μᾶλλον· καὶ τότε ἔχεις,

Καιρὸν ν' ἀνδραγαθήσης. Γραιικὸν αἶμα,

Ἐδῶ νὰ χύσης, Γεώργιε φυλάξου.

Τουρκικὸν αἶμα, προσπάθησε νὰ χύσης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Ναί, καὶ διψᾶω· καὶ νὰ ἀρχίσω θέλω,

Πρῶτα μὲ τοῦτον, τὸν σφάκην τοῦ Πατρός μου.

Κ' ἔπειτα μὲ τοὺς ἄλλους ἐξίσου ὄλους,

Ἄμους, βαρβάρους, τοῦ Γένους μας Τυράννους.

Γένος, ὃ σὺ, κλαυμένον, δύστιχον Γένος,

Μὰ σὲ ὀμνύω· μὰ τὴν λαμπρὰν σου δόξαν·

Μὰ τὰ μνημεῖα, τῶν τόσων σου Ἡρώων,

Πολέμιος τῶν Τούρκων, νὰ εἶμαι πάντα·

Καὶ ὥστε πνέω, τοῦτόν σου τὸν ἄερα,

Ἐνα νὰ μὴ ἀφήσω, Τοῦρκον, οὔτ' ἓνα·

Ὅπου εὐρίσκω, ἕνα Βάρβαρον Γένος,
 Φυλὴ διεστραμμένη, τίς εἶμαι, βλέπεις.
 Ἐὰν δὲ δὲν ἀναστήσω, ἐγὼ ἐξάφνω,
 Ἐλληνας νέους, καὶ ὧς ἀστραπή, νὰ πέσω,
 Νὰ σᾶς φονεύσω, ἢ νὰ σᾶς διώξω βλέπεις·
 Καὶ σύ, ὦ τοῦ Πατρός μου, σκιά γενναία,
 Εἶμαι ἐδῶ, μὴ σκούζης, σ' ἀκούω παῦσε.
 Σὲ ἐκδικᾶω, χορταστικά, γεμᾶτα,
 Τόσας νὰ δώσω τοῦ σφάκτου σου μὲ τοῦτο,
 (Πιάνει τὸ σπαθί του)
 Ὅσας ῥανίδας, τοῦ αἵματός σου τότε,
 Ἐχυσας, σοὶ ὀμνύω.

ΜΑΡΙΝΟΣ.

Ἐμβα ἄν θέλγης,

Εἰς ἑαυτόν. Στοχάσου, ἰδὲ ποῦ στέκεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Στέκομαι, ἴδε, εἰς τὰ Παλάτιά μου.

Εἰς τὰς λαμπρὰς Αὐλὰς μου στέκομαι ταύτας·

Εἰς τοῦ σφαγμένου Πατρός μου, τοὺς θαλάμους·

Καὶ ἄτρομος, προσμένω τὸν δῆμιόν του,

Καὶ τοὺς κρατοῦντας, τὸν Θρόνον μου, βαρβάρους.

᾽ὦ Τοῦρκοι σεῖς· ποῦ εἴσθε; ᾽Εμπρὸς ἐκβῆτε.

᾽ὦ δειλὲ σὺ Προδότα· ἔμπειρε μόνον,

Κρυφὰ τὴν νύκτα γέροντας νὰ φονεύης·

Ποῦ εἶσαι; ᾽Ἦλθα... κρύπτεσθε; Σᾶς εὐρίσκω.

᾽Ανοίγω, κατασκάπτω, τῆς γῆς τὰ βάθη·

Τὰς Πύλας σχίζω, τὰ σκότη τοῦ Ταρτάρου,

Καὶ σᾶς ἐκβάλλω.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ

Πρᾶξις Α. — Σκηνή πρώτη.

(Φαίνονται παραθαλάσσια μέρη τοῦ Ἀγίου Ὄρους περιτριγυρισμένα ἀπὸ βράχους χιονοσκεπάστους. Ἡ Σελήνη εἶναι περὶ τὴν δύσιν της).

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ καὶ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ

- ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Ποῦ εἶναι ὁ νεόφερτος, ὁ ἕξενος Ὀδοιπόρος;
 Σὰν ἔξαφνο μετέωρὸ μᾶς φάνηκε στὸ Ὄρος.
 Τί μοναχὸς παράδοξος... Τί φεύγει τοὺς ἀνθρώπους,
 Κ' εἰς τῶν σπηλαίων κρύπτεται τοὺς ἀφωτίστους τόπους ;
- ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ. Τὰ πνεύματα τὰ ἔξοχα ζητοῦν τὴν ἐρημίαν,
 Καὶ φεύγουν τὴν μὲ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους κοινωνίαν,
 Καθὼς ὁ μέγας πλάτανος τὰς ρίζας του δὲν βάλλει
 Παρ' ὅπου πλατανόκορμοι δὲν τὸν ἐγγίζουν ἄλλοι.
- ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Τὸν εἶδα χθές... Ἐτρομάξα... Μ' ἐπάγωσαν τὸ αἶμα
 Τὸ σιγανὸ του πάτημα, τὸ σκοτεινὸ του βλέμμα,
 Κ' αἱ ὠρθωμέναις καὶ λευκαῖς τῆς κεφαλῆς του τρίχες.
 Μαζί του ἦσαν σήμερα. Τί ὁμιλίαν εἶχες ;
 Ποιὸς εἶναι ; Τί ζητᾷ ἐδῶ ; Σὲ εἶπε τ' ὄνομά του ;
 Ποιὰ εἶναι ἡ θρησκεία του καὶ ποιὰ ἡ γενεά του ;
- ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ. Συγκατοικοῦμεν φίλε μου, τρεῖς μέρες σ' ἓνα δῶμα.
 Τρεῖς λέξεις μόνον ἔφυγαν ἀπ' τὸ ὠχρὸ του στόμα.
 Ἐνῶ ἐγὼ τὸν ὁμιλῶ, αὐτὸς θρηνεῖ μονάχος,
 Κουφὸς εἰς κάθε λόγον μου καθὼς αὐτὸς ὁ βράχος.
 Αὐτὴν τὴν ὄραν, πάντοτε ἐν ᾧ γλυκοχαράζει,
 Ἐνῶ κτυποῦν τὰ σήμαντρα, κι' ὁ πετεινὸς φωνάζει,
 Σ' αὐτὰ τὰ μέρη ἔρχεται, τὴν λύραν του τονίζει,
 Παράδοξα καὶ λυπηρὰ τραγούδια μᾶς ἀρχίζει.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Τὴν νύκτα προχθῆς ἄστραπτε· τὸν εἶδα νὰ εὐγαίνῃ
 Στὴν ἔρημη ἀκρογιαλιὰ καὶ βράχους ν' ἀνεβαίνῃ.
 Ἐδῶ τριγύρω ἔσκαψε μονάχος βαθὺν λάκκον,
 Στῆς γῆς τὰ σπλάγχνα ἔθαψε κοκκάλων ἓνα σάκκον,
 Ἀπὸ μαγείαις, μυστικὰ καὶ κρίματα γεμάτος....
 Ἀκούω κρότον... ἔρχεται εἶν' ἡ φωνή του... νάτος.

Σκηνὴ δευτέρα

(Οἱ ἄνωτέρω καὶ ὁ Ὀδοιπόρος καθήμενος εἰς ἓνα βράχον καὶ σθηγι-
 μένον ἔχων τὸ μέτωπον εἰς τὸ χέρι. Ἀρχίζει μόλις νὰ χαράξῃ καὶ ἀκού-
 εται ἐκ διαλειμμάτων ἤχος σημάτων).

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ. Αὐτὸ βλέπεις τὸ ποτάμι

Ὅπου τρέχει θολωμένο ;

Αὐτὸ βλέπεις τὸ καλάμι

Τὸ ξερὸ τὸ κυρτωμένο :

Ἐγὼ εἶμαι τὸ καλάμι,

Τὸ ποτάμ' εἶν' ἡ ζωὴ μου,

Καὶ τὸ μέλλον μου, οἱ ἄμμοι

Τῆς ξηρᾶς αὐτῆς ἐρήμου.

Θόλωσε καὶ μαύρη τρέχει, Ὀδοιπόρε, ἡ ζωὴ σου.

Τὰ βουνά, τὰ σύννεφά των, νὰ οἱ μόνοι σύντροφοί σου.

Εἰς ἐρήμους πεδιάδας σὲ παραίτησαν οἱ φίλοι,

Τῆς πιστῆς σου ἐρωμένης νεκροκλείσθησαν τὰ χεῖλη.

Τὸ πᾶν ἄλλαξε, κ' ἡ φύσις, καὶ οἱ ἄνθρωποι κ' ὁ χρόνος

Πλὴν δὲν ἄλλαξεν ὁ Πλάστης· δὲν ἀλλάζει αὐτὸς μόνος·

Ὅλοι σ' ἔστησαν δολίως

Τὴν παγίδα τῆς ἀπάτης·

Πλὴν αὐτὸς εἶν' αἰώνιος

Καὶ πατήρ σου καὶ προστάτης.

Ὡς θυμίαμα λιβάνου, καθαρὸς ἐνώπιόν του,

Ζῆσ' ἐν μέσφ' ἀρωμάτων εἰς τὸν ἄγιον ναόν του.

Ὁ μελφδικὸς ὁ φοίνιξ πρὶν ἰδῆ πῶς ἀποθνήσκει.

Στὰ βουνὰ τῆς Ἀραβίας γῆν ἀπάτητον εὐρίσκει,

Προνοεῖ τὴν τελευτὴν του,

Κ' εἰς εὐδὴν ξηρὰ δάση ἐτοιμάζει τὴν ταφὴν του.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Τὸ ἄγριό του πρόσωπο ἀρχίζει νὰ μ' ἀρέσῃ.

ΠΑΙΣΙΟΣ. Ἀπὸ τὸν βράχον, ἀδελφέ, φοβοῦμαι μήπως πέσῃ.

(Μὲ δυνατὴν φωνὴν πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον).

Θὰ πέσῃς, ξένη ἀσκητή, μὴ γέρονς τὰ πλευρά σου.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. (Ὁμοίως πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον).

Τί βλέπεις εἰς τοὺς οὐρανοὺς ; δὲν βλέπεις ἔμπροστά σου ;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ. (Βυθισμένος εἰς συλλογισμούς).

Κρυσταλλωμένε Ἀθῶνα ! μὲ θάμβος σὲ κυτιάζω,

Καὶ βλέπων σε τὴν δεξιὰν τοῦ πλάστου σου δοξάζω.

Τὸ φῶς λαμβάνει τ' οὐρανοῦ ἢ κορυφῆ σου πρώτῃ

Καὶ εἰς τοῦ Ἄδου φθάνουσιν οἱ πόδες σου τὰ σκότῃ.

Διάδημ' ἀδαμάντινον τὸ μέτωπόν σου στέφει,

Τὰ δάση ἔχεις ζώνην σου καὶ κόμην σου τὰ νέφῃ.

Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος,

Σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος

Προσφέρει τὸν αὐχένα σου στὸν αἰμοβόρον χρόνον.

Νὰ τρέχῃ βλέπεις ὑπὸ σὲ ἢ κόνις τῶν αἰώνων·

Κατακλυσμὸς δὲν ἔλουσε τὸ μέγα μέτωπόν σου·

Μὲ σέβας φιλ' ἢ θάλασσα τὰς πτέρνας τῶν ποδῶν σου.

(Στέκει ὀλίγας στιγμὰς ἄφωνος καὶ ἔπειτα ἔξακολουθεῖ
δείχνων τοὺς βράχους).

ὦ φύσις ! τόσα τέκνα σου, χωρὶς ψυχὴν κ' αἰσθήσεις,

Αἰῶνας ζοῦν καὶ θέλουν ζῆ, ὅσο καὶ σύ, ὦ φύσις !

Κ' ἐν ᾧ τῶν μυστηρίων σου τὸ οἶνιγμα εὐρίσκει

Σιδέρη, Ἀνθολογία, ἔκδοσις 4η 20/6/1924

6

Τῆς γῆς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος... πῶς ζῆ! πῶς ἀποθνήσκει !
 (Ὁ ἥλιος ἀναβαίνει ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ χρυσώνει
 τὰς ἀκρωρείας τοῦ Ἄθωνος).

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. (Βλέπων τὴν φύσιν).

Τὸ φεγγαράκι ἔδυσε. Μὲ κρίνους στολισμένη
 Ἡ ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ στὸν οὐρανὸν εὐγαίνει.
 Πηγαίνω... τάρνιὰ ξύπνησαν... ἀκούω ταῖς φωναῖς των,
 Ἀκούω τὰ κουδούνια των καὶ ταῖς περπατησιαῖς των.
 (Φεύγει)

Πραξις Ε. — Ἐκ τῆς Γ' σκηρῆς.

ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ. Δυὸ κόσμους βλέπεις, ἂν τὸ πᾶν ἰδῆς μὲ σώας φρένας.

Ἀπέραντος, αἰώνιος, ἀόρατος ὁ ἓνας
 Εἰς τοὺς αἰθέρας κρύπτεται... διὰ νὰ τοὺς γνωρίσῃ.
 Τὸν ἄνθρωπον ἠθέλησεν ὁ Πλάστης νὰ προικίσῃ
 Μὲ ἀοράτους ὄρατάς, ἐντὸς κ' ἐκτὸς αἰσθήσεις.
 Μὲ δύο τὸν ἐπροίκισεν ἀντικειμένας φύσεις.
 Ἡ ψυχικὴ καὶ αἴυλος εἰς τοὺς χυδαίους μόνον
 Ἀποστερεῖται βαθμηδὸν τὸν νοερόν της τόνον.
 Ἄλ' εἰς ἐμὲ φωτοβολεῖ ὡς ἄστρον χωρὶς δύσιν·
 Ἄλλ' εἰς ἐμὲ ὡς κάτοπτρον ἀντανακλᾷ τὴν κτίσιν·
 Ἀλλὰ περιφερόμενον τὸ βλέμμα τοῦ νοός μου
 Στ' ἀόρατα, στὰ ὄρατά, ἐκτός, ἐντὸς τοῦ κόσμου,
 Σειρὰν εὐρίσκει αἰτιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων,
 Τὸ ἀφθαρτον εἰς τὴν φθορὰν τῶν δημιουργημάτων,
 Τὴν ἔντεχνον ἀπλότητα ὑπὸ τὸ σύνθετόν των,
 Τὴν κεκρυμμένην τάξιν των ὑπὸ τὸ ἄτακτόν των,
 Μίαν καὶ μόνην κίνησιν εἰς ὄλας τὰς κινήσεις,

Μίαν καὶ μόνην θέλησιν εἰς ὅλας τὰς θελήσεις.
 Τὸ σύμπαν οὕτω θεωρῶν χωρὶς σκιὰν καὶ σκότος,
 Δὲν εἶναι, λέγω, γέννημα τυφλοῦ συμβεβηκότος,
 Ἄλλ' ἔντεχνος ἐνέργεια πνευματικῆς αἰτίας,
 Μεγάλη πόλις τοῦ Θεοῦ, πολῖται τῆς ὁποίας
 Αἱ πλάσεις εἶν' αἱ νοεραί, καὶ ὁ μόνος νομοδότης
 Ἡ μία κι' ἀδιαιρέτος καὶ ἀγαθὴ Θεότης.
 Ἄφ' ἧς στιγμῆς τοῦ σύμπαντος μερὶς ἐθεωρήθη
 Καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ ἐπολιτογραφήθη,
 Φεγγοβολεῖ οὐράνιος λαμπὰς εἰς τὴν ψυχὴν μου·
 Ὡς εἰμαρμένη; δὲν φρονῶ συμβὰν τὴν ὑπαρξίν μου.
 Τοῦ θείου μου προορισμοῦ γνωρίζω τὴν ἀξίαν,
 Καὶ δὲν ἀνήκω εἰς γονεῖς, εἰς ἔθνοὺς κοινωνίαν,
 Εἰς ἓνα μόνον μέρος γῆς, εἰς ὄντων ἓνα εἶδος·
 Πολίτης εἶμαι γενικὸς τῆς γενικῆς πατρίδος·
 Ἡ τάξις, ἡ ἐντέλεια τοῦ ὄρατοῦ μας κόσμου
 Ὁ πρῶτος εἶναι κ' ἔσχατος καὶ μοναχὸς σκοπὸς μου·

.....
 ΟΔΟΠΟΡΟΣ. Τὴν μαύρην φαντασίαν μου ὁ λόγος σου ἐξάπτει
 Καὶ θείου ἐνθουσιασμοῦ πυρκαϊὰν ἀνάπτει.
 Ὑπάρχει λοιπὸν ἡ ψυχὴ ἀθάνατος οὐσία!

.....
 ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ. Ψυχὴ! ἔκτος τοῦ κόσμου μας ὡς ἄστρον θ' ἀνατείλῃς
 Δὲν εἶσαι ἀποτέλεσμα ὀργανισμοῦ τῆς ὕλης·
 Τὸ πῦρ σου τὸ αἰσθάνομαι, τὸ μέτωπόν μου φλέγει·
 Ναί, εἶσ' ἀθάνατος . . . φωνὴ κρυφία μὲ τὸ λέγει·
 Ἄπὸ τὴν πρὸς τοὺς οὐρανοὺς συχὴν ἀνύψωσίν σου
 Τεκμαίρομαι οὐράνιον καὶ τὴν καταγωγὴν σου.
 Ὄνητὴ ἂν εἶσαι, διατὶ τὸ ἀσθενὲς μου σῶμα,

Ἐν ᾧ εἰς ἑλαφρόπτερο βαρυνκοιμᾶται στρῶμα,
 Σὺ ἀγρυπνεῖς καὶ τρέχουσα εἰς πτέρυγας ὀνείρου,
 Ἐλεύθερη ὁδοιπορεῖς ἐν μέσῳ τοῦ ἀπείρου;
 Ὡς πότε, ἄφρονες θνητοί, ἀμφιβολίας δίνει
 Θ' ἀποπλανοῦν τὰς φρένας σας; ὁ κόσμος αὐτὸς εἶναι
 Γῆ ἑξορίας πρόσκαιρος, ὁ οὐρανὸς πατρίς μας
 Τῆς ἄλλης τῆς παντοτινῆς κ' εὐδαίμονος ζωῆς μας.
 Αὐτ' ἡ ζωὴ μικρὸν συμβὰν καὶ στιγμιαία φάσις·
 Ὁ θάνατος ἡ ἀληθῆς κ' αἰώνιος μας στάσις. . .
 Ὅποια ῥίγη ἠδονῆς θὰ αἰσθανθ' ἡ ψυχὴ μας,
 Ὡς πάχνης ὅταν ὕφασμα διαλυθ' ἡ ζωὴ μας,
 Καθὼς τὸ παραπέτασμα τῆς φύσεως ἀνοίξῃ,
 Τῆς ἀληθείας ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅταν μᾶς δείξῃ
 Καὶ μᾶς εἰπῇ «τὸ ἔνδυμα τῆς πλάνης σας ἀφῆτε»
 Τὴν ἄλυσιν τῶν ὄντων μου ἰδῆτε καὶ χαοῆτε!»

ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως τοῦ 1831.

ΟΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

Μέρος Α'. — ἐκ τῆς Α' Σκηνῆς

Ἡ βασιλείος Στοά. Πολῖται περιφέρονται συνδιαλεγόμενοι.

ΚΡΙΤΙΑΣ (ἐρχόμενος μετ' ἄλλων). Ναί, οὕτως εἶναι, Πλάτων,
οὕτως, Σώκρατες,

σύ, ὁ τὴν φρένα τῶν ἀνθρώπων διορῶν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὕτως ὁ καρπὸς
δὴν δρέπομεν οἱ δήμων προϋστάμενοι.
Εὐεργεσίαν σπείροντες εἰς τοὺς λαοὺς,
ἀγνωμοσύνης θέρος συγκομίζομεν.

Ἡ πόλις αἴτη ἠπειλεῖτο, πρόρριζος
ὑπὸ βιαίας λαίλαπος ν' ἀνατραπῆ.

Διὰ χειρὸς εὐρώστου τὴν ὠρθώσαμεν.

Ἄφηνιῶν ὁ δῆμος, παρεφέρετο
ἐν ἀρρυθμίστοις ἄλμασι κατὰ κρημνῶν.

Συνέχοντές τον εἰς ἀλύσεις σιδηρᾶς,
τὸν σώζομεν, τὴν ὕδραν καταβάλλοντες
τῆς ἀναρχίας τὴν μυρικοκέφαλον.

Ἄλλ' ἢ συνωμοσία ἢ ἀκοίμητος
ἐν τῇ σκοτίᾳ ναυλοχεῖ, ἐλίσσουσα
πέριξ ἡμῶν τὰς σπείρας τὰς κρυφίας της.

Ἡμῶν κατόπιν ἔρπει, ἀναμένουσα
ἕως νὰ εὕρη τὸ κενὸν τοῦ θώρακος.

Εἰς μάτην περιμένει, καὶ πῶς ἔχομεν

τὸν θώρακα, ἄς μάθη, ἄδαμάντινον,
καὶ σιδηρᾶ τὰ στήθη. Τῶν Τριάκοντα
δὲν ἐγεννήθη ἔτι ὁ ἀντίπαλος,
Πηδαλιούχοι αἰρετοὶ τῆς πόλεως,
ἀπὸ τῆς πρύμνης δὲν θενὰ κατέλθωμεν,
καί, ἄκουσαν ἔκουσαν, θὰ τὴν σώζωμεν.
Ἄν δέ τις τούτων ἄλλα, ἂν κενὰ φρονῆ
κι' ἐπιχειρῆ, ὑπάρχουν οἱ κωλύοντες·
τ' ὄξυ μὲν πρῶτον τοῦτο ἐγχειρίδιον,
τὸ ἄνθος εἶτα τῶν ἀνδρείων, οἱ ἱππεῖς,
καὶ τελευταῖοι οἱ ἐκ Σπάρτης σύμμαχοι,
οἱ σωφροσύνην εἰς ἡμᾶς διδάσκοντες.
Ἡ προδοσία ἐὰν αἶρη κεφαλὴν,
δὲν ἀγνοοῦμεν κεφαλὰς νὰ κόπτωμεν.
Ἄν εἰς αἱμάτων πάλην προκαλώμεθα,
οὐδὲν κωλύει νὰ κυλίση αἵματος
πορφυροῦν κῦμα ὁ καλλίρρους Ἴλισσός,
νὰ πλημμυρήσῃ αἷμα τὸν Κεραμεικόν,
καὶ τῶν αἱμάτων ἡ ἀναθυμίασις
μέχρι τοῦ οἴκου ν' ἀναβῆ τῆς Ἀθηνᾶς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Νομίζεις, ὦ Κριτία, πῶς εὐπρόσδεκτον
θυμίαμα θὰ εἶναι τοῦτο τῷ Θεῷ;
Ὅσακις βλέπεις εἰς τὸν Ἑκατόμπεδον
τὸ πλάσμα τοῦ Φειδίου τὸ θεοπρεπές,
ἢ χρυσελεφαντίνη θεία τῆς μορφῆ,
τὸ αἶθριόν τῆς μέτωπον, καὶ τὸ γλαυκόν
τὸ κατανεῦον ὄμμα τῆς, σοὶ φαίνονται
πνέοντα δίψαν ἀνθρωπίνων θυσιῶν;
Καὶ ὅταν φέρῃς περὶ σὲ τὸ βλέμμα σου·

εἰς τὴν ὠραίαν φύσιν τὴν θεόπλαστον,
 ἢ ἄρμονία τῶν εὐρύθμων νόμων τῆς,
 καὶ τῶν παντοίων ἀγαθῶν οἱ θησαυροί,
 οὐδ' τοῖς ἀνθρώποις δίδουσ' οἱ Ὀλύμπιοι,
 σημεῖα μίσους ἀπηνούσ σοὶ φαίνονται ;
 οὐχὶ προνοίας καὶ στοργῆς τεκμήρια ;
 Καὶ δὲν νομίζεις, οἱ διασκευάσαντες
 τὸν κόσμον τοῦτον εἰς χαρᾶς διαίτημα,
 τὴν εὐτυχίαν τῶν θνητῶν πῶς θέλουσι ;
 πῶς ἔρωσ εἶναι ἢ ὑπάτη φύσις των,
 κ' ἐξαίρεσις ὁ πόνος, καὶ ὁ στεναγμός ;
 Ἦ ἴσως ταῦτα λέγων λέγω ἄτοπα ;

ΚΡΙΤΙΑΣ. Ὅρθῶς νομίζω, Σώκρατες, φιλοσοφεῖς·
 ἢ τέχνη ὅμως τοῦ ἀνθρώπου κυβερνᾷν
 ἄλλοίους ἔχει ὄρους· ἔχει πρῶτιστον
 νόμον τὸν φόβον, πρῶτον κέντρον τὴν ποιήν.
 Ποτὲ δὲν εἶδες τὸν καλὸν ἠνίοχον
 νὰ παραλείπη, Σώκρατες, τὴν μάστιγα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Σεῖς, ὦ Κριτία, πολιτευόμενοι
 γνωρίζετε τὴν τέχνην σεῖς τοῦ κυβερνᾷν·
 σεῖς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀξιώσεις τῆς.
 Ἐγὼ δ' ἐφρόνουν πάντοτε, ὑπέριατος
 ὁ Ζεὺς πῶς εἶναι κυβερνήτης τοῦ παντός,
 ὅτι αὐτοῦ τὰ σκῆπτρα, ὅτι παρ' αὐτοῦ
 τὸ κράτος ἀπορρέει καὶ ἡ δύναμις,
 κ' οἱ νόμοι του πῶς πρέπει εἰς ὑπόδειγμα
 τοῖς κυβερνῶσι τοὺς λαοὺς νὰ πρόκεινται.
 Καὶ βλέπων τὸν Κρονίδην ὅτι διοικεῖ
 ἐν εὐμενείᾳ καὶ ἐν ἠπιότητι

λαοὺς μυρίους ἄλλων φύλων καὶ γλωσσῶν,
 ὄσους φωτίζ' εἰς τὸ μακρὸν του στάδιον
 ὃ ἀνατέλλων καὶ ὃ δύνων ἥλιος,
 πῶς τοὺς συνάπτει δι' ἀλύσεως χρυσῆς
 τῆς πατρικῆς προνοίας καὶ ἀγάπης του,
 τοὺς πάντας σώζων καὶ τοὺς πάντας συντηρῶν,
 ὡς ὁ δυνάστης τοῦ παντός, ἐνόμιζον
 κ' οἱ κυβερνῆται τῶν λαῶν πῶς δύνανται
 ἐπὶ θεσμῶν ἀγάπης νὰ στηρίζωνται,
 καὶ τὴν σκηπτροῦχον χεῖρά των νὰ τείνωσιν
 λαίνουσαν, καὶ ὄχι τραυματίζουσαν.
 Καί, κατὰ ταῦτα, μοὶ ἐφάνη πάντοτε
 ἡ ἀγαθότης τῆς ἰσχύος γνώρισμα.

ΚΡΙΤΙΑΣ.

Τὶ ἀξιοῦσιν οἱ ἀρχὰς θηρεύοντες ;
 Πρὸς κτῆσιν τίνος ποθουμένου ἀγαθοῦ
 ἀντιφθοноοῦνται καὶ διαπληκτίζονται ;
 Τὸ στάδιόν των προχωρεῖ δι' ἀκανθῶν,
 ἐφ' ὧν τὰ ῥάκη μένουσι τοῦ βίου των.
 καὶ σπεύδουσι εἰς πρῶτος ν' ἀναρριχηθῆ
 εἰς τὴν ὑπάτην κεφαλὴν τῆς κλίμακος,
 ὅπου λυσσῶσαι λαίλαπες συρίζουσιν,
 ὅπου στοιχείων σύγκρουσις ἀντιπαθῶν,
 ὅπου τοξεύει ἢ στρεβλὴ διαβολή,
 καὶ ὁ ἀγνώμων ὄχλος μᾶς προσυλακτεῖ,
 καθὼς οἱ κύνες τῆς Ἐλάτης τὸν δαυλόν.
 Ἐκεῖ ὡς κύματ' ἄλλα σπεύδοντ' ἄλλοθεν,
 παντοῖαι ἀξιώσεις ῥήγνυντ' ἐφ' ἡμῶν,
 καὶ αἱ μορφαί, κ' αἱ κρίσεις αἱ μεμψίμοιροι
 πᾶσάν μας πρᾶξιν φαρμακεύουσιν· ἐκεῖ

πᾶν βλέμμα ἔχθραν πνέει, στόμα πᾶν ἔκει
 εἰς δειλὸν ψεῦδος· ἢ εἰς ὕβριν βλάσφημον
 ἀνοίγεται, καὶ πᾶσα χεὶρ ἐγείρεται
 εἰς ἐπαιτίαν, ἢ ἐπίβουλον πληγὴν·
 σπανίως δέ, εἰς λύπη; ἀνακούφισιν·
 χεὶρ ἔκει θλίβει φιλικὴ τὴν χεῖρά μας,
 κι' εἰλικρινῆς φαιδρότης ἀκτινοβολεῖ
 ἐν μέσῳ διαστρόφων μορφαστῶν· ποτὲ
 θερμὴ καρδιά μετὰ τῆς καρδίας μας
 ἐν ἁρμονίᾳ δὲν κτυπᾷ. Τί θέλουσιν
 οἱ ἐπαιτοῦντες τὰς ἀρχάς; Σοφώτερος
 δὲν εἶν' ὁ φεύγων τῶν κοινῶν τὸν κλύδωνα
 εἰς ὄρμους ἀκυμάντους; ὁ καταλιπὼν
 τὴν ἄχαριν παλαίστραν, κ' εἰς ἀνάπαισιν
 κατακλιθεὶς τοῦ βίου τοῦ ἀπράγμονος;
 Κι' ἐγὼ ἐπίσης τρεῖς εὐδαιμονέστερος
 δὲν θενὰ ἤμην ἂν ἀντὶ ν' ἀγωνιῶ
 ὑπὲρ τῶν ἀγνωμόνων, τὸ πηδάλιον
 ἐγκαταλείπων τὸ κυματοδίνητον,
 ἠρῶμην βίον ἰδιώτην, ἄφροντις,
 νῦν μὲν, καλέ μου Πλάτων, εἰς τὸ Ἄθμονον
 εἰς τῆς Ἀμαρουσίας τ' ἄλση κυνηγῶν,
 νῦν δ' εἰς τοὺς κήτους τοὺς εὐσκίους κ' εὐθαλεῖς
 τοῦ Ἀκαδήμου τὴν τερπνὴν σου δίαιταν,
 ταῖς Μούσαις θύων κ' ἔλεγεῖα στιχουργῶν,
 τοῦ βίου δρέπων τὸν γλυκύτερον καρπὸν
 καὶ τὰς ὀξείας ἀποσιπῶν ἀκάνθας του;

ΠΛΑΤΩΝ. Σὺ δ' τὴν πείραν καὶ τὸν νοῦν πρεσβύτερος,
 Κριτία, μὲ χλευάζεις, γνώμην μοι ζητῶν·

οὐδὲ σπουδάζων λέγεις ταῦτα ἢ φρονεῖς·
 Γλυκὸν δὲ ῥύαξ τῆς ζωῆς νὰ κελαδῇ
 ἐπὶ ἀνθέων καὶ λειμώνων λιπαρῶν·
 πλὴν δὲν ἐπλάσθη ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῆς γῆς
 πρὸς ἄγονον καὶ στεῖραν ἡδυπάθειαν.
 Τὴν εὐρωστίαν τῶν μελῶν τῷ ἔδωκεν
 ὁ Ζεὺς πρὸς πάλην καὶ πρὸς νίκην, τὴν ὁδὸν
 τοῦ βίου ὅπως σχίζῃ ἐναγώνιον
 ἐν μέσῳ τῶν σκοπέλων καὶ τρικυμιῶν,
 ὅπως τὰ ὕψη κατακτᾷ, καὶ κατορθοῖ
 πᾶν ὅ,τι μέγα καὶ πᾶν ὅ,τι εὐκλεές·
 ἰσχὺν καὶ βάθος τῆς φρενὸς τῷ ἔδωκεν,
 ὅπως τῶν ὄντων ἄρχῃ, ὅπως προνοῇ.
 Προνόμιον ὁποῖον εὐγενέστερον
 τοῦ τοὺς ἀνθρώπους κυβερνᾶν, τοῦ ἐντυποῦν
 εἰς τοῦ λαοῦ τὴν ὕλην τὴν εὐμάλακτον
 τὴν ἑαυτοῦ σφραγίδα; Εἶν' ἐπίφθονος
 κ' εὐδαίμων ὅστις σώζει τὴν πατρίδα του,
 πηδαλιούχος δεξιὸς τῆς τύχης της,
 ᾧ ἐκ θεῶν ἐδόθη τὴν ιδέαν του
 περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, ἀγαθοῦ
 καὶ φαύλου νὰ χαράττῃ εἰς τὸν νόμον της,
 καὶ νὰ τῇ περιβάλλῃ δόξης στέφανον.
 Ποῖον καθῆκον τούτου εἶνε εὐγενέστερον;
 Ἄν ἐπετράπη εἰς θνητόν, ἐφάμιλλος
 τῶν Ὀλυμπίων νὰ κληθῇ, οὗτος ἐστὶν
 ὁ ἐκ τοῦ ὕψους διατάττων κ' ἐφορῶν
 τὰ πλήθη, καὶ ῥυθμίζων τὰς κινήσεις των
 ὁ διορῶν τοὺς πόθους τὰς ἀνάγκας των.

ἀκούων τὸς εὐχὰς των καὶ ἔξιλεῶν,
 ὃ τὴν ἰσχὺν καὶ δίκην ἔχων πάρεδρον,
 καὶ διανέμων τὴν ποινὴν καὶ ἀμοιβήν,
 ὃ μετ' ἀκάμπτου καὶ ἀνδρείας τῆς φρενὸς
 φρουρῶν τὸν νόμον, τὸν φρουρὸν τῆς πόλεως,
 ὃ τῶν κοινῶν προστάτης, ὃ σωσίπολις.
 Ἐν ᾧ πολίτης ἄτιμος καὶ ἀγεννής,
 ὃ ἱκανὸς τὴν πόλιν νὰ εὐεργετῇ,
 ἀλλὰ προκρίνων ῥάθυμον ἀνάπαυσιν.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
 ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

Μέρος Β'. | Σκηνή δευτέρα.

(Οικία τοῦ Λάμπρου Δεβαδέως).

ΛΑΜΠΡΟΣ καὶ οἱ ΠΑΝΤΑΧΘΕΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ

ΛΑΜΠΡΟΣ. Οὐδέποτε τὸν οἶκόν μου ὡς τώρα συνηγμένοι
 τοσοῦτοι δὲν ἐτίμησαν οὐδὲ τοιοῦτοι ξένοι.

Ἢ στέγη μου σᾶς δέχεται ὑπερηφάνως, φίλοι.

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ. Ἴδου ἐσπεύσαμεν καθὼς μᾶς εἶχες ἐπιστείλει.
 καὶ βλέπομεν μετὰ χαρᾶς συναδελφοὺς ἐντίμους,

ἀγνώστους, ἀλλὰ φίλους μας, καθὸ εἰς σὲ γνωρίζομεν.

Ἄλλὰ τί βλέπω; μὲ ἡμᾶς ὁ Πέτρος Καλλικέας!

Ἔσπευσας πράξεις προῦδὼν μεγάλας καὶ γενναίας,
οὐδὲ ἠθέλησας, υἱὲ τῆς Σπάρτης, νὰ προσμείνης
πρὶν ἔλθης νὰ συμπληρωθῇ ὁ δίσκος τῆς σελήνης.

ΚΑΛΛΙΚΕΑΣ. Ἴδου οἱ σύντροφοι ἐδῶ οἱ ἐκ Πελοποννήσου.

Εἶν' ὅλοι φίλοι μου καλοί· ἄς γίνουν κ' ἐδικοί σου.

Ὁ Φλῶρος μᾶς ἐκάλεσε κ' ἐσπεύσαμεν προθύμως.

Ἡξεύρομεν, φρονεῖ ὀρθῶς· καὶ σκέπτεται φρονίμως,
καὶ τῆς Πατρίδος του μακρὰν, τῆς ἀπὸ φῶτα χήρας
θὰ προσεκτήθη θησαυροὺς καὶ γνώσεων καὶ πείρας.

Βεβαίως ἀπὸ ἔνδοξα ἐπαναστρέφων μέρη,

δῶρον λαμπρὸν ἢ συμβουλήν πολύτιμον μᾶς φέρει·

Ὅταν ὁ λύκος ἀπειλῇ τὴν μάνδραν τοῦ ἀσμένως
τὸ ποίμνιον συνέρχεται τριγύρω τοῦ ποιμένου·

ὅταν τὸ πλοῖον φέρεται εἰς τὰς σφοδρὰς θυέλλας,
καὶ ὁ ὀρίζων πέριξ τοῦ εἶν' ἄγριος καὶ μέλας.

τοῦ κυβερνήτου τὴν φωνὴν ἐπιθυμοῦν οἱ ναῦται·

δὲν εἶν' αἱ περιστάσεις, ὧ φίλοι μου, τοιαῦται;

Ἐρχόμεθα ν' ἀκούσωμεν τί σκέπτεται, τί θέλει,

νὰ τὸν περιστοιχίσωμεν συμφέροντ' ἂν ἀγγέλλῃ.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡ. Τὸν Φλῶρον; τὸν ἐγνώρισα ἐξ ἀπαλῶν δυνύχων·

τῆς πρώτης τοῦ ἀνατροφῆς τὴν ἐφορείαν εἶχον·

τὰ πρῶτα τὸν ἐδίδαξα στοιχεῖα τῶν γραμμάτων·

τῆς ἐμβριθοῦς τοῦ κρίσεως, τῶν νέων αἰσθημάτων

εἶδα γενναίως εἰς αὐτὸν ἀναπτυχθὲν τὸ σπέρμα·

καὶ ἂν δὲν ἠκολούθησα μαζί του ὧς τὸ τέρμα

ἤδη τὸν κρίνω ἐντελῶς ἐκ τῆς ἀφειτηρίας.

Ἐὰν αἱ παραινέσεις του χυθοῦν ἐκ τῆς καρδίας,

δεχθῆτέ τας, πισεύσατε, γενναῖαι θὲ νὰ εἶναι·
ἐὰν δὲ εἶναι γέννημα τῆς κεφαλῆς ἐκεῖναι,
δεχθῆτέ τας, φρονήσεως θὰ φέρωσι τὸν τύπον.

ΝΕΟΚΛΗΣ. Πολλὰ καὶ ἐρχόμενοι ἀπὸ μακρὰν μᾶς εἶπον.
ἐν ὑπολήψει καὶ τιμῇ πῶς ἔς· εἰς Γερμανίαν,
εἰς ἀρετὴν πῶς ἠύξησε καὶ εἰς φιλοσοφίαν.

ΚΑΛΛΙΚΕΑΣ (ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Χροναίτην).

Αὐτὸς ποῦ τῶρα ὁμιλεῖ εἰξεύρεις ποῖος εἶναι;

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ (παρουσιάζων τὸν Νεοκλῆν εἰς τὸν Καλλικεάν).

Εἶναι ὁ Φαίδων Νεοκλῆς, πατρίς του αἰ Ἀθῆναι·
ὡς ἐκ τῶν πρώτων φίλων μου τὸν συνιστῶ ὡς φίλον.

ΝΕΟΚΛΗΣ (δίδων τὴν χειρὰ του εἰς τὸν Καλλικεάν.)

Πολῖται πλέον πόλεων δὲν εἴμεθ' ἀντιζήλων.

Ἴσα δεινὰ καὶ ἄλυσις αἰχμαλωσίας ἴση
τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν διήλλαξαν τὰ μίση.

Ἡ δυστυχία τοῦ; δεσμοὺς συσφίγγει τῆς φιλίας.

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ (ἐξακολουθῶν πρὸς τὸν Καλλικεάν καὶ παρουσιάζων
τὸν Δ. Χλωρόν, τὸν Φ. Ἰπτότην καὶ ἄλλους)

Ἐκ τῆς Ἡπείρου φίλοι μας καὶ ἐκ τῆς Θεσσαλίας.

ΚΑΛΛΙΚΕΑΣ (πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας).

Τῆς ὀρεινῆς Ἡπείρου σας τί γίνεται ὁ λέων; (1)

Ἡμεῖς ἐπὶ τὰ ὄρη μας καὶ εἰς μυχοὺς σπηλαίων
ἀκόμη ποῦ σωζόμεθα, ἀκτῆμονες ἐν γένει
τυράννουσ δὲν φοβούμεθα. Ὁ πλοῦτος ποῦ μᾶς μένει,
ἢ ἀνεξαρτησία μας κ' ἢ σφαῖρα ἢ πυρίνη,
σπανίως τῶν τυράννων μας τὴν ὄρεξιν ἐκίνει.

(1) Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς τῶν Ἰωαννίνων.

ΧΟΡΟΣ. Οἱ βράχοι κ' ἢ ἀνδρεία σας εἶν' ἔδικός σας θώραξ,
 ἀλλὰ ἡμεῖς, τὰ σπλάγχνα μας κατασπαράττει κόραξ.
 Ἡ ἄρπυια, ἣτις ροφᾷ τὸν ἄθλιόν μας τόπον,
 αἵματα θέλει νὰ τραφῇ καὶ πτώματα ἀνθρώπων,
 θέλει χρυσὸν νὰ κυλισθῇ καὶ δάκρυα νὰ πίη.
 Ὁ στεναγμὸς εἰς ὄλων μας τὰ στήθη ἀναβρῦει,
 πλὴν περιστέλλεται ἐντὸς τοῦ ἔρκους τῶν ὀδόντων·
 δίδουν πολλοὶ τὴν κεφαλὴν τιμὴν τῶν στεναγμῶν των.
 Ὁ πλοῦτος εἶναι κίνδυνος, εἶν' ἔγκλημα ἢ φήμη,
 καὶ σκόλοψ ἢ ἐπιρροή καὶ τόλμ' ἢ ἐπιστήμη,
 καὶ εἰς πολλοὺς τὰ βάσανα ἢ ἀτιμὸς ἀγχόνη
 τὴν κτῆσιν προτερήματος ἢ ἀρετῆς πληρῶνει.
 Ὁ ἐνδεὴς τὸν ἄρτον κλῶν τροφῆς ἐπιουσίου,
 τὸν ἀφαιρεῖ τοῦ στόματος τοῦ κλαίοντος παιδίου,
 καὶ τοῦ τυράννου δι' αὐτοῦ τὴν ἀπλησίαν τρέφει.
 Δακρύνοντας πρὸς οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς του στρέφει·
 δὲν προσκαλεῖ τὸν κεραυνὸν ὁποῦ κωφὸν ἤξεύρει,
 ἀλλ' εἰς τὸν θάνατον ζητεῖ διεκφυγὴν νὰ εὔρη.
 Τὸ αἶμα καταπόρφυρον τὴν λιμνὴν ἡμῶν βάφει·
 τοὺς λόφους μας λευκαίνουσιν ὡς ποιμνία οἱ τάφοι·
 τοῦ πλοῦτου μας ὁ ἀπληστος σατράπης ἐκορέσθη,
 ἀλλὰ ἡ αἰμοβόρος του μανία δὲν ἐσβέσθη·
 εἰς τὴν ὄσμην τοῦ αἵματος σκιρτᾷ, καθῶς ὁ λέων·
 ὁ νοῦς του ἐφευρετικὸς εἰς εἶδη ποινῶν νέων,
 ἐξήντησε τὰς τρομερὰς βασιάνους τοῦ ταρτάρου,
 καὶ ἔνδον τῆς καρδίας του ἐξεῦρε τῆς βαρβάρου
 ἀγριωτέρας παρ' αὐτὰς καὶ ἀνοσιωτέρας·
 τοὺς μὲν δημίους καθιστᾷ τῶν τέκνων του, τὸ τέρας,
 τοὺς ἄλλους ῥίπτ' εἰς κάμινον κ' εἰς πίσσαν τοὺς ἐμβάπτει,

δι' ἄλλους σκάπτει εἰς τὴν γῆν καὶ ζωντανούς τοὺς
 [θάπτει,
 καὶ βλέπων ὀδυρόμενον τὸ θυμά του καὶ τρέμον,
 καγγάζει ὁ χαιρέκακος καὶ θηριώδης δαίμων.

ΕΥΑΝΘΟΠΟΥΛ. Μὴ εἶν' εὐδαιμονέστερα τὰ ἔδικά μας μέρη;
 Ποῖα καὶ πόσα ὁ λαὸς κ' ἔκει δὲν ὑποφέρει!
 Αἱ πόλεις μας ἐκάησαν, ἡ γῆ μας ἐξηράνθη,
 οἱ λόφοι μας παράγουσι τριβόλους, ὄχι ἄνθη·
 φυγόντες παρητήσαμεν εἰς ἔρπετὰ καὶ λύκους
 τοὺς κήπους, τὰς ἐπαύλεις μας, τοὺς πατρικούς μας
 [οἴκους·

ὁ γεωργὸς τὴν αὐλακα μὲ δάκρυα ποτίζει,
 καὶ καίει τοὺς ἀστάχους του ἀντὶ νὰ τοὺς θερρίζη.
 διότ' εἰς τοὺς τυράννους του τοὺς χρεωστεῖ, διότι
 εἰς τὴν πτωχὴν καλύβην του τὸ τέκνον του λιμῶνται·
 καὶ ὁ μὲ τοὺς ἰδρωτὰς του τὸν ἄρτον του κερδίζων,
 σταυρώνει τοὺς βραχίονας τὸν ἄρτον ἀτενίζων.

ΚΑΡΑΒΟΣ. Δὲν εἶναι ταῦτα χαρακτῆρ οὐδ' ἀρετὴ γενναίων.
 Δὲν γίνετ' εὐτυχέστερος ὁ ἀπρακτῶν καὶ κλαίων.
 Πρέπει ὁμοῦ μὲ τὰ δεινὰ καὶ ἡ ψυχὴ ν' αὐξάνη.
 Ἡ τύχη κεῖται ὑψηλά, ὅστις ὑψοῦται, φθάνει·
 ἀγώνων καὶ προσπαθειῶν εἶναι υἱὸς ὁ πλοῦτος.

ΕΥΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ (Πρὸς τὸν Χρονιατὴν)

Ἐπερηφάνως ὁμιλεῖ ὁ νησιώτης οὗτος

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ. Ἐπερηφάνως ὁμιλεῖ ἄλλ' ὁμιλεῖ δικαίως.
 Τὴν τυραννίαν ἔφυγεν ὁ κρατερός Ἐδραῖος,
 τὴν ἀνεξαρτησίαν του νὰ διασώσῃ θέλων,
 κ' ἐρρίφθη ὡς ναυάγιον γυμνὸς ἐπὶ σκοπέλων.

Ἐκεῖθεν περίξ του σκοπῶν τὸ κῆμα τῆς θαλάσσης,
 ἦσθάνθη θάρρος νὰ ριφθῆ εἰς τὸς ὑγρὰς ἐκτάσεις,
 κ' εἰς τὸν ἀφρὸν σωζόμενος ποῦ ἐλευθέρως πλέει,
 τῆς τρικυμίας τὴν πνοὴν μὲ τέρψεις ἀναπνέει,
 ἀγάλλεται τὸν ἀχανῆ ὠκεανὸν νὰ βλέπη,
 καὶ τοὺς καρποὺς τῆς τόλμης του εἰς ξένας ἀκτὰς

[δρέπει.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡ. ὦ τέκνα μου ! Ὁ Κύριος ἐπέτρεψεν ἐπίσης
 παντοῦ νὰ συμμεθέξωμεν δοκιμασίας ἴσης,
 τὰ κρίματά μας τιμωρῶν, κολάζων τὸν λαὸν του·
 καὶ ἀφ' ἡμῶν ἀπέστρεψε τὸ θεῖον πρόσωπόν του,
 ὡς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἀφῆκε εἰς τὸν Νεῖλον,
 τυράννου ὑποπόδιον κοῖ διούλον ἀλλοφύλων.
 Παντοῦ μετ' ἀγριότητος ὑβρίζειται μεγίστης
 ὁ ἐθνισμὸς μας, ἡ τιμὴ καὶ ἡ σεπτή μας πίστις·
 κατεσιγάσθη παντοχοῦ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου,
 ἡ φλόξ ἐγγίζει νὰ σβεσθῆ τοῦ θυσιαστηρίου,
 καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐγένετο δακρύων κολυμβήθρα.
 Ψυχὴν γενναίαν, τέκνα μου. Εἰς τὰ πικρά της ρεῖθρα
 ἂν ὅλοι ἐβαπτίσθητε, θαρρεῖτε, καρτερεῖτε.
 Ποῖος γνωρίζ' εἰς τοῦ Θεοῦ τὰ γότατα τί κεῖται ;
 Ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς ἐγκαρτερῶν λατρεύει
 τὴν χεῖρα τοῦ ἐκδικητοῦ Θεοῦ ποῦ τὸν παιδεύει·
 ἕως παρέλθη τοῦ θυμοῦ ἡ καταγιγίς προσμένει,
 καὶ μὲ ψυχὴν πιστεύουσαν τοὺς πόνους ὑπομένει·
 Τὰς ῥίζας ἢ ὑπομονὴ πικρὰς εἰς τὴν γῆν ἔχει,
 ἀλλ' ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν γλυκεῖς καρποὺς παρέχει...

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

ΚΥΨΕΛΙΔΑΙ
ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις πρώτη. — Σκηνή πρώτη.

Οικία Περιάνδρου. ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ, ΚΥΨΕΛΟΣ
καὶ ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ (εἰσερχόμενος εἰς τὴν σκηνὴν μετὰ τῶν τέκνων του.
Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του).

Θυσίαν εἰς τὸν Δία τὸν Ἐφέστιον.

(Πρὸς τοὺς υἱούς του).

Μετὰ μακρὰν σὰς στέρησιν ἢ πατρικὴ
σᾶς βλέπει πάλιν στέγη, κ' ἢ ἀγκάλῃ μου
σᾶς περιπτύσσει, τέκνα μου, μετὰ χαρᾶς.
Μοῖρα κακὴ πρὸ χρόνων ἐκ τῶν κόλπων μου
σᾶς ἤρπασε, καὶ ἔζων βίον ἄτεκνον·
ἀλλὰ ὁ ἀγαθὸς μου δαίμων σήμερον,
ὁ δαίμων τῆς πατρίδος τῆς ποθοῦσης σὰς
σᾶς ἐπανάγει οἴκαδε νεοθαλῆ
φυτά, μὲ τὴν σκιά σὰς τὴν ἀμφιλαφῆ
τὴν γῆν ἐκείνης νὰ σκιάσητε, κ' ἔμοῦ
τοῦ ἀπωρφανισμένου νὰ θερμάνητε
τὴν γηραιὰν καρδίαν, νὰ φαιδρύνητε
τὸν βίον τὸν μονήρη, καὶ τὴν σήμερον
σᾶς περιπτύσω τέλος εἰς τοὺς κόλπους μου,
πολύτιμοί μοι κορυφαί, παμπόθητοι
υἱοί μου! Τύχης τὰ ἀνθρώπινα τυφλῆς

Σιδέρη, Ἐκδοσις 4η 20/6/1924.

7

δὲν εἶναι ἔργον. Οἱ θεοὶ διέπουσι
τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. Ἥλιπσά ποτε
τὰ φέροντα χιτῶνα πρὶν μειράκια
νὰ ἐπανίδω νέους, ἐπιδέξια
φοροῦντας τὴν χλαμύδα τὴν ἐφηβικὴν,
τὴν κόμην πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα
προσενεγκόντας ἤδη, καὶ τὸ πρόσωπον
μ' ἄβρων γειεῖων στέφος καλλιπάρειον
ῥωαῖσμένους; Κύψελε, Λυκόφρον! Πλὴν
σεῖς σιωπᾶτε κατηφεῖς. Κατήφειαν
σας φέρει ἡ χαρὰ μου;

ΚΥΨΕΛΟΣ

Ὅχι, πάτερ μου.

Εἰς ὅσα εἶπες τίποτε ν' ἀποκριθῶ
δὲν ἔχω· διὰ τοῦτο σιωπῶ. Ἀλλὰ
ποσῶς δὲν εἶμαι κατηφής· αἰσθάνομαι
χαρὰν ἐξ ἐναντίας ὅτι οἱ θεοὶ
μ' ἐχάρισαν πατέρα σὲ τὸν πλούσιον
καὶ μέγαν τῆς Κορίνθου τύραννον.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ (καθ' ἑαυτόν). ὦ Ζεῦ!

—Καὶ σύ, υἱέ μου δευτερότοκε, ἀλλὰ
ἠγαπημέν' ἐξ ἴσου μὲ τὸν Κύψελον,
καὶ σὺ Λυκόφρον σιωπᾶς,

(Ὁ Λυκόφρον μένει σύννους καὶ σιωπηλός. Μετὰ μικρὰν παῦσιν).

Τὸ πρόσωπον,
τοὺς ὀφθαλμούς σου κᾶν, Λυκόφρον, πρὸς ἐμὲ
ποσῶς δὲν στρέφεις; Πλὴν εἰς μάτην, τέκνον μου,
υἱέ μου, ὦ Λυκόφρον!

ΛΥΚΟΦΡΩΝ (ριπτόμενος αἴφνης εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Περιάνδρου).

Πάτερ, πάτερ μου!

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Εἰπέ, εἰπέ μοι, λάλησον.

ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

᾽Ω διατί,

μ' ἄνθη ἐνῶ καὶ μὲ στεφάνους ἔστρωσε
τὸν δρόμον μου ἢ εὐτυχία, τρέμω μὴ
πατήσω εἰς ἀκάνθας ; Χρόνον ἔζησα
μακρὸν νομίζων ὅτι εἶμαι ὄρφανός,
καὶ βλέπων τοὺς ὀμήλικας νὰ ἔχωσι
πατέρα καὶ μητέρα τοὺς ἐφθόνουν, καὶ
τὴν τύχην ἐπεθύμουν τὴν βασιλικὴν
ν' ἀλλάξω μὲ τὴν τύχην των τὴν πένησσαν.
Ἐξαίφνης—ποία μου ἦ χαρά ! —μανθάνομεν
πῶς ἔχομεν πατέρα, ὅστις μᾶς καλεῖ.
Ἐκ τῆς χαρᾶς μεθύων ἔξω τῶν τειχῶν
τῆς Ἐπιδαύρου τρέχω μὲ τὸν ἀδελφόν,
καὶ σπεύδω πρὸς τὴν Κόρινθον. Μυριαχῶς
τὴν ὄψιν τοῦ πατρὸς ἢ φαντασία μου
ἀνέπλαττε, καὶ πτέρυγας γοργὰς πτηνοῦ,
μὴ ἔχων ἠδημόνουν. Τὸν τρισπόθητον
πατέρα τέλος βλέπω, καὶ—ὦ πάτερ μου,
ἀνοήσια παιδική ! Συγχώρησον
Ἡ μέθη τῆς χαρᾶς μὲ παραζάλισε.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Λυκόφρον, λυπηρός τις βλέπω, στοχασμὸς
τὸ πνεῦμά σου ταράττει. Τὴν καρδίαν σου
εἰς τὸν πατέρα ἀνοιξον. Τὰ τέκνα μου
ποθῶ νὰ βλέπω χαίροντα σήμερον,
καθὼς ἐγώ. Εἰπέ, τί ἔχεις ;

ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

Τίποτε.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Λυκόφρων !

ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

Πάτερ, σύγγνωθι τῆς δυστυχοῦς

καρδίας τοῦ υἱοῦ σου τ' ἀνεξήγητα
 αἰσθήματα. Ἄν ἀντὶ νὰ πάλλῃ ἐκ χαρᾶς
 ἀδημονεῖ καὶ θλίβεται ὡς εἰς εἰρκτὴν
 κλεισθεῖσα τὰ λαμπρὰ αὐτὰ ἀνάκτορα,
 καὶ τὸν ἀέρα πάλιν καὶ τὸν οὐρανὸν
 ζητεῖ τῆς Ἐπιδαύρου, πάτερ, σύγγνωθι.
 Αὐτὴ ἀκόμη νεαρὰ καὶ ἀπειρος.
 κ' ἡ χαρὰ βάρος μέγα καὶ ἀσύνηθες.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Τῇ ἀληθείᾳ, τέκνον μου, δὲν ἐννοῶ
 τοὺς μεμψιμοίρους λόγους σου. Ἄλλὰ καιρὸς
 ν' ἀναπαυθῆτε Ἡλθατε μακρὰν ὁδόν.

(Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του)

Εἰς τὸ λουτρὸν τοὺς ἡγεμόνας. Εἰς λαμπρὸν
 συμπόσιον προσμένει ὄλ' ἡ Κόρινθος
 νὰ ἴδῃ τοὺς υἱοὺς μου ἔπειτ'. Ἄγετε.
 καὶ σύ, Λυκόφρων φίλτατέ μου, πάραυτα
 θὰ ἴδῃς, ἂν του Περιάνδρου ἡ αὐτὴ
 εἰρκτή, ὡς λέγεις, εἶναι ἡ Μουσῶν ναός,
 τῶν θρόνων τῆς Ἑλλάδος ἐγκαλλώπισμα
 καὶ πρυτανεῖον τῶν σοφῶν της. Ἄγετε.

(Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Περιάνδρου ἐξάγουσι τὸν Κύφελον καὶ Λυκόφρονα.)

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Μ Ε Ρ Ο Π Η

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πράξις τρίτη. — Σκηνή τρίτη

ΑΙΠΥΤΟΣ, ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ, ΜΕΡΟΠΗ και ΕΥΡΥΜΕΔΗ

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ.

Χαῖρε, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Χαῖρε καὶ σύ, ὦ βασιλεῦ, καθὼς ἐγώ.

ΑΙΠΥΤΟΣ. (ἄνευ τῆς ἰκετηρίας δραμῶν πρὸς τὴν Μερόπην).

᾿Ω τῆς Μεσσήνης ἡ κλεινὴ βασίλισσα
καὶ ἄνασσα Μερόπη —,

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ (πρὸς ἑαυτόν). Ποῖον τόλμημα!

ΑΙΠΥΤΟΣ. ᾿Ω μήτηρ παμφιλτάτη τοῦ Αἰπύτου σύ!

ΜΕΡΟΠΗ. Θεοί, τί βλέπω:

(Πρὸς τὴν Εὐρυμέδην, ἀλλὰ χωρὶς νὰ στραφῆ πρὸς αὐτὴν
ὡς προσηλωμένη πρὸς τὸν Αἰπυτον, ἀποτεινομένη δὲ
πρὸς αὐτὴν μόνον διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς).

Εὐρυμέδη!

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Πόντια,

ὦ μήτηρ τοῦ Αἰπύτου, εἰς τοὺς πόδας σου
γονυκλιῆς προσπίπτων ἄφες ν' ἄσπασθῶ
καὶ μὲ θερμὰ νὰ καταβρέξω δάκρυα
τὴν σεβασμίαν ταύτην δεξιάν.

(πράττει ὁ, τι λέγει).

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ (καθ' ἑαυτόν).

Ἴδὲ

ὁ μιαρὸς τί δόλον ἐπενόησε!

ΜΕΡΟΠΗ.

(ἔχουσα ἤδη καὶ μέχρι τέλους τῆς σκηνῆς ταύτης
ἀναποσπᾶστος προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τῆς εἰς τὸν Αἰπυτον).

Τίς εἶσαι, νέε σύ, ὃ τὴν καρδίαν μου
ταράττων μέχρι τῶν ἐσχάτων της μυχῶν,
καὶ διὰ τῆς μορφῆς σου τῆς ἀπατηλῆς
τὰς φρένας καὶ τὴν ὄρασιν τῆς δυστυχοῦς
μητρὸς ἀποπλανῶν; Δὲν ἀποκρίνεσαι;
Τίς εἶσαι, σ' ἐρωτῶ, πῶς ὀνομάζεσαι;

ΑἰΠΥΤΟΣ. Ἐξ Αἰτωλίας εἶμαι ξένος νέηλυς,
καὶ Τηλεφόντης λέγομαι.

ΜΕΡΟΠΗ

Ποία φωνή!

τί πόνος, ποία συμπαθητικὴ μορφή!

(πρὸς τὴν Εὐρυμέδην, ἀλλ' ὅπως καὶ ἀνωτέρω.)

Τὸν ἤκουσας, τὸν βλέπεις, Εὐρυμέδη μου;

Ἴδέ, οἱ χαρακτηῆρες τοῦ προσώπου του
εἰς σὲ δὲν ἐνθυμίζουσι τὸν Κρυσφόντην;
τὸ βλέμμα του πρὸ πάντων—!

ΕὐΡΥΜΕΔΗ

Ποία πλάνη φεῦ!

ΜΕΡΟΠΗ. Ναί, ποία πλάνη! ποῖον ὄνειρον ψευδές,
ἀπατηλόν, ὦ Εὐρυμέδη, πλὴν τερπνόν!
—Ἐχεις μητέρα, ξένη;

ΑἰΠΥΤΟΣ.

Ἐχω, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Καὶ ζῆ ἀκόμ' ἡ μήτηρ σου;

ΑἰΠΥΤΟΣ

Ζῆ, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Εἰπέ μοι, ξένη, σ' ἀγαπᾷ, τὴν ἀγαπᾷ;

ΑἰΠΥΤΟΣ. Ναί, μ' ἀγαπᾷ, τὸ βλέπω, τὸ αἰσθάνομαι.
Κ' ἐγὼ— ὦ! ἂν ἐγὼ, θεοί, τὴν ἀγαπῶ!·
Διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου προσφιλέστερον
ὄν τῆς μητρὸς μου ταύτης καὶ γλυκύτερον
ὃ ἥλιος ἀκόμη δὲν ἐφώτισεν
ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἄνασσα. Ἡ θεά της

τόσον γλυκειά μ' εἶναι, τόσον προσφιλῆς,
ὥστε πρὸς πάντα ἐὰν ἔμελλον τυφλὸς
νὰ γίνω, ἵνα βλέπω τὴν μητέρα μου,
τυφλὸς νὰ εἶμαι ἐδεχόμενην πάντοτε
καὶ πρὸς τὸν κόσμον ὅλον τὸν ἐπίλοιπον,
καὶ ὀφθαλμοὺς νὰ ἔχω μόνον διὰ τὴν
μητέρα μου!

ΜΕΡΟΠΗ. Εὐδαῖμον μήτηρ!

ΕΥΡΥΜΕΔΗ. ὦ θεοί!

ΜΕΡΟΠΗ. Κ' ἐγὼ—μὲ βλέπεις, ξένε; —εἶχα καὶ ἐγὼ
υἶόν, ὅποιος σύ, τῆς ἡλικίας σου,
ἀλλ' ὄρφανὸν καὶ μόνον—ξένε, μ' ἐννοεῖς;
ναί, ὄρφανὸν καὶ μόνον, ξένον, ἔρημον.

ΕΥΡΥΜΕΔΗ. ὦ ἄνασσα Μερόπη!

ΜΕΡΟΠΗ. Εἶχον, ναί, κ' ἐγὼ

υἶόν. Ἄλλ' εἶσ' ἀκόμη νέος, ξένε, σύ,
οὐδ' ἔμαθες ἀκόμη τί σημαίνουν
αἱ λέξεις αὗται. Ὅχι, σὺ οὐδέποτε,
οὐδέποτε οἱ ἄνδρες σεῖς θὰ μάθῃτε
οὐδὲ θὰ αἰσθανθῆτε ποίαν ἔννοιαν
καὶ σημασίαν διὰ τὴν καρδίαν τῆς
μητρὸς ἢ λέξεις αὕτη ἔχει ἢ ἀπλῆ:
υἶός. —Πλὴν σὺ δακρύεις, σὺ μὲ ἐννοεῖς.
Καὶ ὅμως σὺ δὲν εἶσαι μήτηρ, ὡς ἐγὼ.

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ. Ταλαίπωρη Μερόπη!

ΕΥΡΥΜΕΔΗ. Σύνελθ' ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Διὰ νὰ μ' ἐννοήσης, ξένε, κάλλιον,
—διότι μ' ἐννοεῖς, διότ' ἢ θέα σου,
διότι ἢ ὠραία σου καὶ ἄδολος

αὐτὴ μορφὴ ἑλκύει τὴν καρδίαν μου
 καθὼς τοῦ κοιμωμένου Ἐνδυμίωτος
 ἢ ὄψις τῆς Σελήνης τ' ὄμμα τ' ἄγρυπνον—
 ναί, ἵνα μ' ἐννοήσης, ξένε, ἄκουσον.
 Δὲν εἶχον ἓνα μόνον, εἶχον τρεῖς υἱούς·
 ἀλλὰ τοὺς δύο, παῖδας ἔτι νεαρούς,
 μοι τοὺς ἐφόνευσαν. Κ' ἦλθον ἐδῶ ἐγώ,
 καὶ εἶδον κείμενα ἐδῶ χαμαί,
 εἰς ταῦτα τῆς Μεσσήνης τὰ ἀνάκτορα,
 τὰ νεαρά των σώματα ἀγνώριστα,
 κρουρηγμένα, αἱματόφυρτα, ἐγώ,
 ὦ ξένε, μ' ἐννοεῖς ; Ἐγὼ ἢ μήτηρ των !
 Τὸν τρίτον μου υἱόν, παιδίον νήπιον,
 ψελλίζον μόλις, χεῖρες εὐσπλαγχοὶ μακρὰν
 κ' ἐκτὸς τῆς Μεσσηνίας τὸν διέσωσαν.
 Ὁ ὀρφανὸς υἱός μου οὗτος καὶ φυγὰς,
 τὸ μόνον ἦτο τέκνον μου, μὲ ἐννοεῖς ;
 ἦτο τὸ πᾶν, ὃ κόσμος ὅλος δι' ἐμέ,
 Ἐγὼ, μὲ βλέπεις ; εἶμαι ἢ βασίλισσα
 ἐδῶ τῆς Μεσσηνίας τὴν βασιλικὴν
 πλὴν ἀλουργίδα ταύτην, τὸ διάδημα,
 τὸν θρόνον τῆς Μεσσήνης, σύμπαντας ὁμοῦ
 τοὺς θρόνους καὶ τὰς χώρας τῶν Ἡρακλειδῶν
 ἤθελον δώσῃ, ξένε, εἰς ἀντάλλαγμα
 μιᾶς ἡμέρας τοῦ υἱοῦ μου. Μ' ἐννοεῖς ;
 Πλὴν τὸν υἱόν μου τοῦτον, πλὴν τὸ τέκνον μου
 τὸ μόνον τοῦτο, ξένε, τὸ ἐφόνευσαν.
 Τί ; τρέμεις ἐκ τῆς φρίκης ;

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Παῦσον, πρὸς θεῶν,

βασίλισσα.

ΜΕΡΟΠΗ.

Ναὶ τρέμε ἐκ τῆς φρίκης σὺ,
 παιδίον. Σὺ δὲν εἶσαι μήτηρ. Ἄλλ' ἐγὼ —
 Ἐγὼ δὲν τρέμω. Μ' ἔλειψεν ἡ δύναμις
 τοῦ τρόμου καὶ τῆς φρίκης.

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Παῦσον, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ.

Ἄλλ' ὄχι, καὶ εἰς σὲ θὰ λείψ' ἡ δύναμις
 τοῦ τρόμου καὶ τῆς φρίκης καὶ τῆς νέας σου
 ζωῆς θὰ σταματήσῃ ἡ ἐνέργεια,
 ὅταν ἀκούσῃς, ὅτι τὸν ἀνόσιον
 καὶ μιαρὸν κακοῦργον, τὸν ἀπάνθρωπον
 φονέα τοῦ υἱοῦ μου,

(Ὁ Αἰπυτος ὑποχωρεῖ ἔντρομος πρὸς τὸν βωμόν).

εἰς τὸν οἶκόν του

φιλοξενεῖ, γνωρίζεις τίς; ὦ! μάντευσον!

Ὁ σύζυγός μου.

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ.

Ἄνασσα!

ΜΕΡΟΠΗ.

Ὁ βασιλεὺς

ὁ Πολυφόντης.

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ.

Ὅχι, δὲν φιλοξενεῖ

ὁ οἶκος τοῦ συζύγου σου καὶ ἄνακτος
 τὸν δολοφόνον τοῦ υἱοῦ σου, ἄνασσα,
 ἀλλὰ τοῦ ἱεσίου τῶν Ἡρακλειδῶν
 Διὸς ὁ χῶρος οὗτος καὶ ὁ ἱερὸς
 ἔδω βωμός, εἰς δὲν ἰκέτης; ὁ φονεὺς
 κατέφυγε, παρέχει σκέπην, ἄσυλον
 καὶ προστασίαν.

ΜΕΡΟΠΗ.

Ποῦ; Ἐδῶ; Τίς εἶναι; Τίς;

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ. Ὁ ξένος οὗτος
ΜΕΡΟΠΗ.
ΕΥΡΥΜΕΔΗ.

Εὐρυμέδη— ;

Ναί, αὐτὸς

ὁ Αἰτωλός.

ΜΕΡΟΠΗ.

ὦ! ποία, θεοί, τύφλωσις!

Ὁ ξένος οὗτος ἢ ἄσπις, ἢ ἔχιδνα ;

(Ὅρμᾶ καὶ θέλει ν' ἀρπάσῃ τὸ ξίφος τοῦ Πολυφόντου, ὅστις ἐμποδίζει αὐτήν. Ὅρμᾶ ἔπειτα πρὸς τὸν βωμόν, ὃν ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἐναγκαλισθῆ ὁ Αἴπυτος, ἀλλ' ὁ Πολυφόντης ἔρχεται καὶ ἐκεῖ καὶ τὴν ἐμποδίζει).

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ. Τί μελετᾷς, παράφρον ; Ποῦ, ὦ πάντολμε, ποῦ προχωρεῖς ἐνταῦθα ; Εἶναι ὁ βωμὸς

Διὸς τοῦ ἱεσίου καὶ ξενίου τῶν

Ἑρακλειδῶν, διὰ τοὺς ξένους ἄσυλον

καὶ τοὺς ἰκέτας. Εἶναι, γύναι, ἱερὰ

ἢ κεφαλὴ τοῦ ξένου καὶ ἰκέτου μου.

Ὅπισ', ὀπίσω, βέβηλε. Φρουροί, ἐδῶ

ταχθῆτε πέριξ.

(Οἱ δορυφόροι περικυκλοῦσι τὸν βωμόν).

ΜΕΡΟΠΗ

ὦ θεοὶ αἰώνιοι !

τί βλέπω ; τί δὲν εἶναι τῶν αἰσθήσεων

ἀπάτη τοῦτο ; ὦ, ποῖος ἀνόσιος,

αἰσχρὸς τῶν θείων νόμων ἐμπαιγμός ! Ἴδου

λοιπόν, τὸ προσωπεῖον πλέον ἔπεσε,

καὶ τοῦ υἱοῦ μου τὸν φονέ' ἀναφανδὸν

ὁ τῆς Μεσσήνης προστατεύει βασιλεὺς

καὶ τρυφερὸς καὶ φίλτατός μου σύζυγος.

Ἄλλ' ὄχι, Πολυφόντα, ὄχι, πρόμαχε

τῆς εὐσεβείας κ' ὑπουργὲ τῆς Θέμιδος !

Ἐὰν δι' Ἑρακλείδην εἶναι ἱερὰ

ἢ κεφαλὴ τοῦ ξένου καὶ ἰκέτου του,

πολὺ ἱερωτέρα εἶνε δι' ἔμὲ
 ἢ κεφαλὴ ἐκείνου, ὅστις ἔβαψε
 τὸς χεῖράς του εἰς αἷμα Ἑρακλείδου, εἰς
 τὸ αἷμα τοῦ υἱοῦ μου. Ναί, τὴν κεφαλὴν
 τοῦ μιανοῦ κακούργου ἀφιέρωσα
 εἰς τὸς θεὰς τοῦ σκότους, αἵτινες γοργαί
 καὶ παρὰ πόδας τοὺς φονεῖς διώκουσι,
 τὸ αἷμα ἐκδικοῦνται. Κ' ἐκ τοῦ Ἄδου ἂν
 αἱ Ἑρινύες καὶ τῆς γῆς ἐξέλειψαν,
 διὰ τὸν δολοφόνον τοῦ Αἰπύτου μου
 θὰ εὐρεθῆ, ὦ Πολυφόντα, Ἑρινύς.
 [Ἐξέρχεται ἡ Μερόπη καὶ μετ' αὐτῆς ἡ Εὐρυμέδμη].

.....

Σκηνὴ ἑβδόμη.

Ὁ Αἰπυτός κοιμᾶται εἰς τὸ κρηπίδωμα τοῦ βωμοῦ.

ΜΕΡΟΠΗ καὶ κατόπιν κρυφίως ΕΥΡΥΜΕΔΗ καὶ ΛΥΚΟΡΤΑΣ.

ΜΕΡΟΠΗ [ἐλθοῦσα καὶ κατασκοπεύουσα τὸν Αἰπυτον].

Ἐδῶ κοιμᾶται—μόνος.

(Περιβλέπουσα).

Εἰς τὴν αἴθουσαν

οὐδεὶς φυλάττει πλέον. Σπεύσωμεν· καιρὸς·

[Ἐλθοῦσα ἐμπρὸς τοῦ ἀγάλματος τοῦ Διός].

— ὦ ἰκετήσιε καὶ ξένιε σὺ Ζεῦ,

τὴν θεῖαν ἐπικαλοῦμαι ἄρωγῆν,

ἢ τοὺς θεσμούς σου ἔὰν παραβαίνω νῦν,

τὸ αἷμα ἐκδικοῦσα τοῦ υἱοῦ μου, ὦ!

ὁ κεραυνός σου ἄς μὲ κατακαύσῃ, Ζεῦ,

πλὴν τὴν γλυκεῖαν ἄφες με ἐκδίκησιν
νὰ ἀπολαύσω ταύτην.

(Καταβάσα εἰς τὸ προσκήνιον).

— Σεῖς δέ, ὦ σεμνά

ὀνόματα τοῦ σκότους, καταχθόνια
θεαί, ὦ Ἑρινύες, σεῖς τὴν χεῖρά μου,
σᾶς ἱκετεύω, σεῖς καθοδηγήσατε.

(Ἐλθοῦσα ὑπεράνω τοῦ Αἰπύτου καὶ ὑψώσασα ἐπ' αὐτὸν τὸ ἐγχειρίδιον).

Σκιὰ παρωργισμένη τοῦ Αἰπύτου μου,
τὸ θῦμα δέξαι τὸ ἐκδικητήριον.

ΛΥΚΟΡΤΑΣ (δραμῶν καὶ παρεμβὰς μεταξὺ τοῦ Αἰπύτου καὶ τῆς Μερόπης)

Μερόπη, στάσου.

ΜΕΡΟΠΗ

Γέρον, τί ἀποτολμᾷς;

Ὅπίσω!

(Ὁ Αἰπυτος ἐγείρεται ἐντρομος).

ΛΥΚΟΡΤΑΣ.

Μῆτερ τάλαινα, τί ἔμελλες

ἔδῶ νὰ πράξῃς;

ΜΕΡΟΠΗ.

Τὸν υἱόν μου ἔμελλον

νὰ ἐκδικήσω.

ΛΥΚΟΡΤΑΣ.

Νὰ φονεύσῃς ἔμελλες;

ΜΕΡΟΠΗ. Τί λέγεις, ὦ Λυκόρτα;

Αἰπύτος. (παρατηρήσας τὸν Λυκόρταν). Πάτερ μου;

(παρατηρήσας τὴν Μερόπην)

Θεοί!

ΛΥΚΟΡΤΑΣ. Ἡ μήτηρ σου Μερόπη, εἶναι, Αἰπυτε.

(Ἐκ τῆς χειρὸς τῆς Μερόπης ἐκπίπτει τὸ ἐγχειρίδιον).

ΜΕΡΟΠΗ. Σκληροῦ ὄνειρου ὀπτασία δὲν πλανᾷ

τὴν ὄρασίν μου, ὦ θεοὶ αἰώνιοι;

ΛΥΚΟΡΤΑΣ. Τοὺς ὀφθαλμούς σου ὄνειρον, μὰ τοὺς θεοὺς

τοὺς ἀθανάτους, ἄνασσα, δὲν ἀπατᾷ.

Εἶν' ὁ υἱός σου οὗτος, εἶν' ὁ Αἰπυτος.

ΜΕΡΟΠΗ Ἡ μάντις μου καρδιά δὲν ἐψεύδετο
λοιπόν ! ὦ τρισολβία τῆς μητρὸς στιγμῆ !
ὦ τέκνον, ὦ υἱέ μου !

ΑΙΠΥΤΟΣ. Μῆτερ, μῆτερ μου !
(Ρίπτονται εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων).

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Φ Α Υ Σ Τ Α

ΤΡΑΓΩΔΙΑ Εἰς ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πράξις πρώτη—Σκηνὴ Ε'.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ἰ, ΑΒΛΑΒΙΟΣ

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. ὦ; δι' ἐνὸς ἢ ῥώμη ὄλη στόματος
σὲ μακαρίζει καὶ θαυμάζει, Κύριε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Παράδοξον !

ΑΒΛΑΒΙΟΣ Οὐδόλωσ. Πότε ἄλλοτε
ὑπῆρξε τόσον μέγα, τόσον ἀχανὲς
τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων ; Πότε ἄλλοτε
διηρημένον τοῦτο εἰς τεμάχια
πλειότερα, εἰς κράτος πάλιν ἓν, ὡς πρὶν,
ἀλλὰ ἀρρήκτως, ὅπως πρὶν οὐδέποτε,
νὰ συνενώση νοῦς καὶ χεῖρ κατώρθωσε
θνητοῦ θαυμασιώτερον, θειότερον ;
Τίς ν' ἀριθμῆση δύναται τὰ τρόπαια,
τὴν νικηφόρον ὅσα ἐσημείωσαν
πορείαν σου διὰ τῆς οἰκουμένης ; Τίς
τὰς δάφνας, μ' ὅσας καθ' ἑκάστην δρέπουσα

1) Κωνσταντῖνος ὁ μέγας.

νωπάς, πρὶν ἔτι μαρανθῶσιν αἱ προτοῦ,
 μόλις νὰ στρώνῃ ἔφθανε τὸν δρόμον σου
 ἢ Νίκη, πρὸ ποδῶν σου τρέχουσα γοργή;
 Τὰ χρονικά τῆς Ῥώμης βριθοῖσι νικῶν,
 κ' ἡ πόλις τῶν Καισάρων εἶδε πρότερον
 ἑκατοντάκις τῶν αὐτοκρατόρων της
 τοὺς ἀετοὺς ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τῆς γῆς
 πρὸς τοὺς ἑπτὰ της λόφους ἐπιστρέφοντας
 δαφνοστεφεῖς. Πλὴν πότε τόσας ἔδρευσε
 Ῥωμαῖος δάφνας, ὄχι μόνον Γερμανοὺς
 νικῶν καὶ Γάλλους, ὄχι τρέπων ἄτακτα
 βαρβάρων στίφη, ἀλλ' ἐμπείρους στρατηγούς,
 αὐτοὺς τοὺς χθῆς καὶ πρῶην αὐτοκράτορας,
 οἵτινες σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα ἕκαστος
 ἐράτουν, κ' ἐναντίον ρωμαϊκᾶς
 ὠδήγουν λεγεῶνας, τὸν Μαξέντιον,
 τὸν Μαξιμιανὸν καὶ τὸν Δικίνιον;
 Μόλις παρῆλθεν ἤδη δεκαετηρίς,
 ἀφότου αἴφνης; χεῖμαρρος ἐξ Ἄλπεων
 καταρρυσὶς τὴν Ῥώμην περιέζωσας
 καὶ ἀναρπάσας αἴφνης; ἐξηφάνισας
 τοῦ Μαξεντίου τὰς δυνάμεις, καὶ αὐτὸν
 καὶ τὴν κολοσσιαίαν τυραννίαν του.
 Σκιρτῶσα ἐκ χαρᾶς εἰς τὰς ἀγκάλας της
 σ' ἐδέχθ' ἢ Ῥώμη τότε τὸν σωτήρᾶ της·
 ἀλλ' ἀπιστοῦντες πρὸς τὸ ἔργον τοῦ θνητοῦ,
 ὡς θεῖον θαῦμα οἱ λαοὶ ἐπίστευσαν
 τὴν νίκην σου ἐκείνην τότε, λέγοντες
 ὄτ' εἰς τὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ σταιρὸν ἰδῶν

καὶ τὰς μυστηριώδεις πέριξ του
 «Χριστός, ἐν τούτῳ νίκα», εἰς τὸ λάβαρον
 τὰς λέξεις ταύτας ἔγραψας καὶ τὸν σταυρόν,
 καὶ ὅτι δι' αὐτῶν ἐθανματούργησας
 • Εἰς τὴν Μελβίαν γέφυραν τὴν νίκην σου.
 Τόσον ὁ κόσμος ἐξεπλάγη. Τί παράδοξον
 λοιπόν, τὸν Κωνσταντῖνον ἐὰν ἔχουσα
 ἢ Ῥώμ᾽ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς σήμερον
 εἰκοσαετηρίδα ἑορτάζοντα,
 πλήρη τοιούτων θαυμασιῶν ἀληθῶς
 καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δύναμιν
 καὶ ἔννοιαν κατορθωμάτων καὶ νικῶν,
 σὲ μακαρίζει καὶ θαυμάζει;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Εὖγε! Ἄ,

μὰ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ μὰ τὸν Ἰησοῦν
 ὁ πανηγυρικός σου ἀριστούργημα
 τῆς τέχνης ἦτο, ἄξιος Κικέρωνος.
 Εἰς τὸ θυμιατόν σου μόνον ἔρριψας
 τὸν λίβανον πολὺ ἀφθόνως, ἀφειδῶς.
 Πλὴν ματαιολογοῦμεν ἐν οὐ δέοντι.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Εἰς τοὺς θεοὺς ὁμνύω, ὅτι, Κύριε,
 εἰλικρινῶς, ἀδόλως σοὶ ἐλάλησα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Τότε θαυμάζω τὰς πληροφορίας σου.

Ἔως προχθὲς ἀκόμη σὺ μοὶ ἔλεγες,
 ὅτι ὁ κόσμος ὅλος καὶ ἔκτος κ' ἐντὸς
 τῆς Ῥώμης ἐν θαυμάζει μόνον πρόσωπον
 καὶ μακαρίζει, τὸν υἱόν μου Κρίσπον.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ.

Ναί.

ἀλλ' ὡς υἱόν σου μᾶλλον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἄ, λανθάνεσαι

μεγάλως ὄχι ὡς υἷόν μου οὐδάμῳς·
 ὡς νέον εὐπροσήγορον κ' ἐπαγωγόν,
 ὡς ἱκανὸν ν' ἀνοίξῃ κ' εἰς τὸν ἔσχατον
 τοῦ ὄχλου τὴν καρδίαν καὶ τὴν χεῖρά του
 ὡς ἄδολον, ἀνδρεῖον καὶ ἠρωϊκόν,
 ὡς Κρίσπον. Τὸν λαόν, ὡς βλέπω, φίλε μου,
 δὲν ἔμαθες καλῶς ἀκόμη οὐδὲ σύ,
 ὁ τόσον σοφὸς ἄλλως καὶ πολύπειρος.
 Δὲν ἔχει κρίσιν ὁ λαός, δὲν ἔχει νοῦν.
 τὴν ὄψιν μόνον βλέπει κ' ἐπιφάνειαν,
 καὶ κρίνει μὲ τὴν ὄρασιν, ὄχι τὸν νοῦν.
 Τὸ κάλλος κ' ἠ νεότης, νὰ τὸ εἶδωλο,
 παντὸς λαοῦ, τὸ κάλλος δέλεαρ γλυκὺ
 τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς ἠ νεότης δέλεαρ
 τῆς φαντασίας. Ποίαν ἔχομεν τροφήν
 διὰ τὴν φαντασίαν ἢ τὴν ὄρασιν
 ἡμεῖς τοῦ ὄχλου, σὺ κ' ἐγώ, Ἄβλάβιε;
 Καμμίαν. Μόνον φόβον δύναται
 εἰς τὸν λαὸν τὸ γῆρας νὰ ἐμπνεύσῃ, φεῦ,
 ἐνῶ μυρίας ἔξαστράπτει φαεινὰς
 ἐλπίδας μόνη βλέμματος ἀκτῖς
 νεανικοῦ. Τὸ γῆρας ἥλιος
 πρὸς δύσιν κλίνων, ὅστις ἐν ὑπόσχεται,
 τὴν νύκτα μόνον τὴν ψυχρὰν καὶ ζοφερὰν
 Ἄλλ' ἠ νεότης εἶνε ῥοδοδάκτυλος
 Ἡῶς, φοροῦσα ἐπὶ τοῦ μετώπου της
 τοῦ κάλλους τὸν ἀδάμαντα τὸν φαεινόν,
 τῆς Ἀφροδίτης τ' ἄστρον, ἥτις εὐελπίς

προάγγελος ἡμέρας, φῶς ὑπόσχεται
καὶ λάμπειν κ' εὐτυχίαν. Τούτου ἔνεκα
λατρεύει τὸν υἱὸν μου Κρίσπον ὁ λαός·

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Καὶ τούτου ἴσως ἔνεκα, ὦ Κύριε,
ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἔνεκα τῶν ἀρετῶν,
αἵτινες καθιστῶσιν αὐτὸν ἄξιον
διάδοχόν σου. Δὲν λατρεύει ὁ λαὸς
ὡς νέον τὸν υἱὸν σου καὶ ὡς εὐειδῆ,
ἀλλ' ὡς τὸν τροπαιοῦχον καὶ δαφνοστεφῆ
τῆς Χαλκηδόνος νικητῆν, ὦ; τὸν —

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἄρκεϊ.

Εἰς τ' ἄκρον τῆς γωνίας καὶ ἀριστερᾶ
τῆς Ἱερᾶς Ὀδοῦ, ἦν διεβαίνομεν
ἐκ τοῦ Καπιτωλίου ἐπιστρέφοντες,
ὄκτω ἢ δέκα νέους παρετήρησα
ἰδιοτρόπως συνηγμένους. Τούτων εἷς
μὲ ἔδακτυλοδείκτει, καὶ στρεφόμενος
πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐγέλα συγκαγχάζοντας
ἀναφανδὸν ἢ κύπτοντας τὸ πρόσωπον
εἰς τ' ἄκρον τῆς τηβέννου των. Μ' ἐνέπαιζον.
Τοὺς εἶδες;

ΑΒΛΑΒΙΟΣ.

Ὅχι· ἀλλὰ ἕως αὔριον

θὰ ἔχης τὰ ὀνόματά των, Κύριε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Θὰ εἶναι συνομόται πάντως, ἴσως δὲ
καὶ φίλοι τοῦ υἱοῦ μου.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ.

Ἄποτρόπαιον!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Καὶ λίαν ἀλλὰ ὄχι καὶ παράδοξον.

Αἶ, γηραιέ μου φίλε, συναναστροφαί

κακαὶ κ' ἐλπίδες κεφαλῆς νεανικῆς

Σιδέρη, Ἀνθολογία, ἔκδοσις 4η 20/6/1924

8

εἰς τὴν ἐσχάτην δύνανται ἀπόνοιαν
 τὸν ἄνθρωπον νὰ σπρώξουν. Πρὶν ἠθέλησας
 τὸν πανηγυρικὸν του νὰ μοι εἴπης, ὡς ἂν εἶ
 τὰς ἀρετάς του καὶ τὰ κατορθώματα
 ἐγὼ ἠγνόουν. Τί λοιπὸν ἐνόμισες;
 δὲν εἶμ' ἐγὼ πατὴρ του, δὲν τὸν ἀγαπῶ;
 Καὶ τίς τὸν Κρίσπον ἐνδοξον κατέστησε,
 τίς ἄλλος παρ' ἐμέ, ὅστις νεώτατον
 ἀκόμη τόσον ὕψωσα, φερόμενος
 ἀπερισκέπτως, ὡς ἐπέισθην πρὸ πολλοῦ,
 τοποθετήσας οὕτως, ὥστε νὰ φανοῦν
 αἱ ἀρεταί του καὶ νὰ δοξασθῇ αὐτός;
 Τίς εἰς τὸν θρόνον Καίσαρος τὸν ὕψωσε,
 νεώτατον ἀκόμη, δίδων εἰς αὐτὸν
 τὰ δευτερεῖα τῆς αὐτοκρατορικῆς
 ἀρχῆς τοιουτοτρόπως, τίς εἶ μὴ ἐγὼ;
 Ἄλλ' εἶναι νέος ἀπερίσκεπτος πολὺ,
 κ' ἢ πρόωρος ἀρχή του μόνον μ' ἔπαρσιν
 ἐπλήρωσε καὶ τῦφον τὴν καρδίαν του,
 καὶ μὲ φιλοδοξίαν ἀσυμβίβαστον,
 Ἄβλάβιέ μου, μὲ τὴν ἡλικίαν του.
 Διόφει τὴν Γαλλίαν ὡς ἀπόλυτος
 σχεδὸν μονάρχης· ἀλλ' ἐρώτα με καὶ πῶς;
 Τοιουτοτρόπως, ὥστε ὁ λαὸς αὐτῆς
 ἐλάτρευε τὸν ὅμοιόν του καίσαρα!
 Ὅλιγοι εἶναι, ὡς ὁ Κρίσπος, καίσαρες,
 καὶ οἱ λαοί, ὡς ἵπποι ἀχαλίνωτοι
 ἀφηνιῶντες, θὰ διασπαράξωσι
 τὸ κράτος, ὅπερ μόλις διὰ σιδηρᾶς

χειρὸς νὰ συνενώσω μετὰ ποταμούς
κατῶρθωσα αἱμάτων. Ἄνεκάλεσα
τὸν Κρίσπον ἐκ Γαλλίας καὶ διώρισα
τὸν Κωνσταντῖνον. Εἶναι παῖς ἀκόμη, ναί,
ἀλλὰ καπνοὺς δὲν ἔχει, καὶ θὰ κυβερνᾷ
ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἄλλων. Ἐπειτα
τὸ ἤθελε, νὰ σ' εἶπω τὴν ἀλήθειαν
κ' ἡ μήτηρ του, ἡ Φαῦστα. Τί δὲ γίνεται ;
Ἄντι ὁ Κρίσπος τὴν φιλοδοξίαν του
νὰ καταστείλῃ καὶ νὰ μείνῃ ἡσυχος,
ζητεῖ ἀρχήν, ἣν μὴ λαβὼν ὀργίζεται
καὶ μανιώδης εἰς τοὺς κόλπους ῥίπτεται
τῶν δυσηρεστημένων καὶ συνωμοτῶν.
Γνωρίζεις κάλλιόν μου σύ, Ἄβλάβιε,
ὅτι ἡ Ῥώμη εἶναι τὸ παγκόσμιον
κακοηθείας πάσης καὶ διαφθορᾶς
φυτώριον ὁμοῦ καὶ καταγώγιον,
καὶ ὅτι συνωμότας ἢ νὰ τρέφῃ ἢ
νὰ προστατεύῃ ἡ πατρις δὲν ἔπαυσε
ποτιὲ τοῦ Κατιλίνα.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ.

Ἄληθέστατον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Αἶ, Κρίσπε, Κρίσπε ! — Ἄκουσον, Ἄβλάβιε.

Τὸ πρὸ πολλοῦ κλεισμένον τῶν καταδοτῶν
δὲν ἔπρεπε ν' ἀνοιξῶ πάλιν στάδιον·
πλὴν τί νὰ κάμω; Ἄνεκοίνωσας παντοῦ
τὸ περὶ τούτων εἰδικὸν διάταγμα ;

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Πρὸς ἡμερῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Καὶ πάλιν γράψε, Ὑπαρχε.

Δικαιοσύνη αὐστηρὰ θ' ἀποδοθῇ

ἀνεξαιρέτως κατὰ πάντων· μ' ἔννοεῖς ;
 Ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου, εἶπεν ὁ Χριστός,
 σὲ σκανδαλίζη, ἔκβαλέ τον. Οἱ Θεοὶ
 ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης νὰ μὲ σώσωσιν,
 ἀλλ' ἐν ἀνάγκῃ θὰ τὸ πρόξω. Ὑπαγε.
 (Ὁ Ἀβλάβιος ἐξέρχεται).

Σκηνὴ Ε'.

(Προβαίνει ἐκ τῶν ἀριστερῶν παρασκηνίων ἡ Ἑλένη προπεμπομένη
 ὑπὸ τῆς περι οὐτὴν αὐλικῆς θεραπείας.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΛΕΝΗ

ΕΛΕΝΗ. Υἱέ μου Κωνσταντίνε !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Χαῖρε, μῆτέρ μου !

(Ὁ Κωνσταντῖνος ἀσπάζεται τὴν Ἑλένην καὶ ὁδηγεῖ αὐτὴν εἰς ἕξ ἀρι-
 στερῶν αὐτοῦ θρόνον).

Λυποῦμαι ὅτι ἔνεκεν ἀσχολιῶν
 σπουδαίων δὲν εἰσῆλθον εἰς τὴν τελετὴν
 τῆς ἐκκλησίας.

ΕΛΕΝΗ.

Ἐπρεπε, χριστιανὸς
 ἀφοῦ, υἱέ μου, εἶσαι εὐσεβέστατος,
 καὶ τὴν ἅγιαν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ
 τοσοῦτον ἐβοήθησας κ' ἐσιήριξας,
 ἔπρεπε νὰ εἰσέλθης, ὅτε μάλιστα
 κ' ἡ ἑορτὴ σου τὸ ἀπῆται σήμερον,
 νὰ προσκυνήσῃς τὸν σταυρὸν τὸν τίμιον,
 καὶ νὰ σὲ εὐλογήσῃ ὁ Ἐπίσκοπος.
 Πλὴν δὲν πειράζει ἔνεκα τῶν ἄλλων σου
 καλῶν καὶ θεαρέστων ἔργων ὁ Θεὸς
 θὰ παραβλέψῃ ταύτην σου τὴν ἔλλειψιν.

Σκηνή ΣΤ'

(Προβαίνει ἐκ τῶν δεξιῶν παρασκηνίων ἡ Φαῦστα μετὰ τῆς περι-
αυτὴν θεραπείας).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΦΑΥΣΤΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Χαῖρε, φιλιάτη Φαῦστα !

ΦΑΥΣΤΑ.

Χαῖρε, Κύριε !

Πολλὰ τὰ ἔτη, Κωνσταντίνε, σ' εὐχομαι
καὶ ὑγιῆ καὶ εὐτυχῆ καὶ ἔνδοξα
ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ κόσμου, πρὸς θάνατον
μνήμην καὶ δόξαν σοῦ τε καὶ τοῦ οἴκου σου
καὶ πρὸς χαρὰν μου.

(Ὁ Κωνσταντῖνος ἀσπάζεται αὐτὴν καὶ ὀδηγεῖ πρὸς τὸν διξιοθέν
αὐτοῦ θρόνον).

ΕΛΕΝΗ

Πλήρης; εἶναι σήμερον,
Θεέ μου, ἡ χαρὰ μου. ὦ; ὁ Συμεὼν
κ' ἐγὼ νὰ εἶπω δικαιῶμαι σήμερον·
Νῦν ἀπολύεις, Δεσποτα, τὴν δούλην σου·
οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον τὸ σωτήριον,
τὴν δόξαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας σου
καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶδον τὸν σταυρὸν
ἐπὶ τοῦ θρόνου· εἶδον εἰς τὴν Νίκαιαν
τριακοσίους δέκα ὀκτὼ σοφοὺς
καὶ ἱεροῦ; πατέρας δογματίζοντας
περὶ τῆς ἄνω βασιλείας, πρῶτον δὲ
χριστιανὸν Ῥωμαῖον αὐτοκράτορα
τὸν Κωνσταντῖνον εἶδον τὸν υἱόν μου. Νῦν,
νῦν ἡ χαρὰ μου, τέκνον μου, πεπλήρωται·
νῦν τοῦ ὀνόματός σου πλήρης κ' ἔσαι!

ἄθάνυτος ἡ δόξα. Πλήν, ὦ φίλιτατε,
 υἱὲ καὶ κύριέ μου, ὅπως ἡ χαρὰ
 ἐμοῦ καὶ πάντων πλήρης, οὕτω σήμερον
 ἄς γίνῃ πλήρης κ' ἡ χαρὰ τοῦ οἴκου σου.
 Ὑπάρχει τις ἐνταῦθα, σὰρξ καὶ αἷμά σου,
 βαρύθυμος, ἐν ᾧ οἱ πάντες χαίρουσι,
 πενθῶν, ἐν ᾧ ὁ κόσμος ἔορτάζει πᾶς,
 ἐν παραβύσιφ καὶ γωνία ἑαυτὸν
 συστέλλων καὶ συγκρύπτων, ὅπου σήμερον
 σοβοῦσιν ἔλευθέρως καὶ οἱ δοῦλοί σου.
 Ὑπάρχει τις εἰς τῆς οἰκογενείας σου
 τὸν κύκλον τοῦτον εὐτυχῆ καὶ χαίροντα
 περίλυπος μακρόθεν ἀποβλέπων νῦν,
 διότι τὸν φραγμὸν τῆς δυσμενείας σου,
 φραγμὸν συκοφαντίας ἀποτρόπαιον,
 νὰ ὑπερβάλλῃ ὁ ἀθῶος δὲν τολμᾷ.
 Ἄς πέσῃ οὗτος ὁ φραγμὸς ὁ ἄδικος
 τῆς δυσμενείας σήμερον, υἱέ μου. Ναί,
 τῆς παγκοσμίου ἔορτις σου καὶ χαρᾶς
 καὶ χάριτος κ' εὐνοίας μία κἂν ἄκτις
 ἄς ἀνατείλῃ κ' εἰς αὐτοῦ τὸ πρόσωπον,
 Ἐὰν δὲ κ' ἔπταισέ τι, ἰῆς συγγνώμης σου
 μόνος αὐτὸς θὰ μένῃ ξένος σήμερον,
 ὁ Κρίσπος μόνον, ὁ υἱός σου ;
 (Δακρύει. Αἴφνης πρὸς τοὺς ἰδίους θεράποντας)

Εἶπατε

τὸν Καίσαρα νὰ ἔλθῃ.

(Οἱ θεράποντες ἐξέρχονται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Ταχέως πρὸς τοὺς θεράποντας, ἀπελθόντας ὁμως ἤδη)

Ὁμι !

ζητῶ ὡς χάριν καὶ γονυπετῆς ἐγὼ
 ἐν βλέμμα παρὰ τοῦ πατρός μου εὐμενές.
 Ἐν ρῆμ' ἀγάπης, μίαν λέξιν του στοργῆς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Αὐτὴ ἡ ἄσκεπτός μου σὲ διέφθειρεν
 ἀγάπη τόσον, Κρίσπε.

ΚΡΙΣΠΟΣ (Μεθ' ὁρμῆς ἐγειρόμενος)

Μὲ διέφθειρεν;

Ἴδου λοιπόν, ἐλύθη τὸ μυστήριον.

Γνωρίζω τώρα τῆς δυσαρρεσκείας σου
 τὸν λόγον. Διεφθάρην. Ποία, πάτερ μου,
 εἶν' ἡ διαφθορά μου;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τόπος καὶ καιρὸς

δὲν εἶν' ἐδῶ τοιαύτης ἐρωτήσεως.

ΚΡΙΣΠΟΣ Μὲ διαβιάλλουν, πάτερ, μὲ συκοφαντοῦν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σιώπα, Καῖσαρ.

ΚΡΙΣΠΟΣ (Ὁλονὲν ἐξαπτόμενος). Πάτερ, μὲ συκοφαντοῦν,
 ζητοῦν τὸν ὄλεθρόν μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Καῖσαρ, σιωπή!

ΚΡΙΣΠΟΣ (Μετὰ τολμηρᾶς ὁρμῆς).

Ποτὲ ἐνόσφ ζω· ὁ μόνος ὁ θάνατος
 τὸ στόμα μου ἄ; φράξῃ. Ἄλλ' ἐνόσφ ζω,
 θὰ κράζω: εἴμ' ἀθῶος, εἴμ' ἐνώπιον
 ἀνθρώπων καὶ θεῶν ἀθῶος. Ἐνοχον
 μὲ λέγει εἷς ὁ μόνος, μία γλῶσσα ἔνοχον
 μὲ λέγει ἰοβόλος, μία ἔχιδνα
 τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐφαρμάκευσε
 συκοφαντοῦσα τοῦ πατρός μου, καὶ αὐτὴν
 τὴν ἔχιδναν ὁ κόσμος τὴν γνωρίζει!

(Ταῦτα λέγων ρίπτει φλογερά βλέμματα πρὸς τὴν Φαῦσταν)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Ὁργίλος πρὸς τὸν Κρίσπον). Πῶς;

(Ἡ Φαῦστα κλονεῖται καὶ ἀναπίπτει ὀλιγοδρανῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου.
Ὁ Κωνσταντῖνος παρατηρήσας τοῦτο στρέφεται πρὸς αὐτήν).

τί ἔχεις, Φαῦστα;

ΚΡΙΣΠΟΣ ὦ! σεῖς, δίκαιοι θεοί!

τὴν δύναμίν σας βλέπω!!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρὸς τὸν Κρίσπον) Ἄσεβέστατε!

μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν μου! Φύγε, ὕπαγε!

(Καταπεταννύεται ἡ αὐλαία).

Ν. Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΛΟΥΚΑΣ ΝΟΤΑΡΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις Β — Σκηναὶ Γ' καὶ Δ'.

Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας φαίνεται πρὸς τὸ βάθος. Ἀπὸ τῆς μεγάλης κατὰ μέτωπον θύρας ἐξέρχονται ἄθροοι Τοῦρκοι μετ' αἰχμαλώτων... Ἐτέρωθεν μετ' ἀπείρου πολεμικῆς συνοδείας φαίνεται ἐρχόμενος ἔφιππος ὁ Μωάμεθ Β'... Ἐρχεται, ἐλεύθερος τὸ σῶμα καὶ ἡγεμονικός, ὁ Λουκάς Νοταρᾶς συνοδευόμενος ὑπὸ πλήθους Τούρκων ὀπλιτῶν.

ΕΙΣ τῶν παρισταμένων στρατιωτῶν προσελθὼν καὶ
γονυκλιτήσας ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ

Παδισάχ, ἰκέτιδας

τὰς χεῖράς μου ἐγείρω καὶ σου δέομαι

Ν' ἀκούσης.

ΜΩΑΜΕΘ

Λάλει

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Λέγω πῶς ἐφόνευσα

Ἐγὼ τὸν ἡγεμόνα τῶν ἀπίστων.

ΜΩΑΜΕΘ

Πῶς!

Ο ΣΤΡΑΤ.

Ἐνῶ τοῦ τείχους ἄνω συνεπλάκημεν,
 Καὶ ἄπιστοι καὶ Τοῦρκοι συνηρπάζοντο
 Εἰς κῦμα ὀλέθρου καὶ σφαγῆς,
 Αἴφνης ἐκεῖ ἐχθρὸν προσβλέπω πίστεως
 Παλαίοντα πρὸς Τοῦρκον· ἐν τῇ συμπλοκῇ
 Κατέπεσ' ἢ γλομύς, καὶ θώρακα χρυσοῦν
 Ἐπὶ τὰ στήθη τοῦ ἀπίστου ἔβλεπα
 Καὶ κόμην κάτω κυματίσασαν μακρὰν
 Καὶ βλέμμ' ἀτάραχον. Βαρὺς ἐφώρμησα
 Καὶ τὸν ἀντίπαλόν του Τοῦρκον πίπτοντα
 Ὁ Ἕλληνας ἡγεμὼν παρηκολούθησεν...
 Ὅπου αὐτὸν κατέκτεινα ἐλέγετο
 Πῶς τῶν ἀπίστων ἔμενεν ὁ ἡγεμὼν,
 Καὶ ὡς αὐτὸν οὐδένα συναπήνησα
 Ἦ εἶδα ἄλλον.

ΕΤΕΡΟΣ

τῶν στρατιωτῶν ἐλθὼν καὶ γονυκλιτήσας
 ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ.

Παδισάχ, προσέρχομαι

Κ' ἐγὼ νὰ εἶπω προσφιλῇ ἀλήθειαν.

Ἐγὼ ὁ πρῶτος εἶμαι τῶν στρατιωτῶν,

Ὅστις αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ἔκτεινα

Ἐπὶ τοῦ τείχους, ἀντικρὺ τοῦ θρόνου σου.

Τὰ τείχη ὅτε ὡς πτηνὰ ἀνέβημεν.

Οὐδὲν τὸν Κωνσταντῖνον μᾶς ἐπρόδιδε

Ποῦ ἢ σκηνή του κἄν καὶ οἱ περὶ αὐτόν.

Ὅρμῶντες ἐπ' ἀλλήλους Τοῦρκοι κ' Ἕλληνες

Ὄς μ' ἀνοικτὸς ἀγκάλας ἐρασταὶ θερμοί,
 Ἡμεῖς νικῶντες καὶ ἐκεῖνοι πίπτοντες
 Πρὸς ἐχθροῖς ὄλοι σὺμπυκνοὶ. Φωνὴν
 Ἐκεῖ ἀκούω αἴφνης : Σώζου Βασιλεῦ ! »
 — Τὴν γλῶσσαν τῶν ἀπίστων ἐννοῶ μαθὼν
 Παιδίον ἔτι εἰς Ἀδριανούπολιν. —
 Στρέφω· κ' ἐκεῖνος εἶπε : Σιτῆτε, φίλοι μου !
 Ἐκεῖνος ἦτο. Ὄμνησα καὶ ὄπισθεν
 Σφοδρὰν πλαγίαν σπάθην κατεβίβασα
 Ἐπάνω τοῦ αὐχένος. Ἐπεσε νεκρὸς.
 Ἡ ἐρχομένη πλήμμυθ' ἀνέβη
 Ἐκεῖθεν —

ΜΩΑΜΕΘ

Λόγοι μόνον, εἶνε μάταιοι

Ἀλήθειαν ἂν εἶπετε, ἀμφοτέροισιν
 Δραμόντες φέρετέ μου τάχιστα ἐδῶ
 Τοῦ ἡγεμόνος τὸν νεκρὸν.

(Οἱ στρατιῶται ἀνεγείρονται καὶ σπεύδουσι πρὸς τὸ διαταχθέν)

Ἡ εἶδησις

Αὐτὴ μὲ θλίβει πλέον ἴσως, Νοταρᾶ,
 Ἡ ὅσον χαίρω ὅτι σὺ κἂν ἔζησες,
 Ἄν εἶναι ἀληθὲς ὅτι νεκρὸς κατέπεσε.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Πολὺ πιστεύω εἰς τὸν οἶκτον τοῦ Θεοῦ
 Κ' ἐλπίζω ὅτι ζῶντα δὲν θά ἄφησεν
 Αὐτόν, νὰ ἴδῃ τὴν σκληρὰν ἀτίμως
 Τοιοῦτος αὐτοκράτωρ, πρόμαχος, πατήρ.
 Νὰ ἴδῃ τοῦ λαοῦ τοῦ ὄλου δούλωσιν
 Σφαγὴν, ἐρήμωσιν.

ΜΩΑΜΕΘ.

(ὁργίλως)

Σεῖς μόνοι πταίετε,

Ἄν Μουσουλμάν' ἀνὰ γενῆ, εἰς αἵματα

Νὰ βαπτισθῆ ἡ πόλις ἔπρεπεν· ἂν πῦρ,
 Ὡς τὸν χρυσόν, νὰ καθαγίσῃ τὴν ἐχθρὰν
 Εἰς φίλην καὶ ὑλήκοον. Προέτεινα
 Ἐγὼ τοσάκις εἰς ὑμᾶς νὰ παύσετε
 Ματαίως ἀνοβάλλοντες τὴν ἄλωσιν,
 Ματαίως ν' ἀγωνίζεσθε ἀπέλπιδες,
 Ματαίως τόσα πλούτη, μόχθους, αἵματα
 Νὰ σπείρετ' ἔσω τῶν τειχῶν μαχόμενοι.
 Ἐγὼ τοσάκις εἰς τὸν ἄνακτα ὑμῶν
 Παρήγγειλα, ἂν ἐλευθέρως μ' ἄφινε
 Τῆς πόλεως τὰς πύλας καὶ ἀπόλεμος
 Τοῦ Βυζαντίου ἐγινόμεν κύριος
 Χωρὶς σφαγῆς, πυρὸς καὶ ἀνδραποδισμοῦ,
 Χωρὶς φθορᾶς τινὸς καὶ ἀτιμώσεως,
 Χωρὶς ἐχθροὶ ἄλλήλους νὰ σπαράττωμεν,
 Τοσαύτας χώρας ἐλευθέρως ἔδιδον
 Ν' ἀνάσῃ φίλος εἰς ἐμὲ κ' ἐλεύθερος.
 Τοσάκις τόσα εἶπα κοὶ ἐμήνυσα !
 Σεῖς ὅμως πάντοτ' ὄλας τὰς προτάσεις μου
 Ἄγέρωχοι καὶ κοῦφοι ἐλακτίσατε.
 Λοιπὸν τίς πταίει ; Τίς τῶν δύο, Νοταρᾶ ;
 Μὴ τάχα ἐκερδίσατ' ἐπιμένοντες,
 Καὶ οὕτω διπλάσιαν λύσσαν νικητοῦ
 Κ' ἐκδίκησιν διπλῆν συνεπισύροντες ;
 Μὴ τάχα ἐκλείσθητε μαχόμενοι
 Ἄφρόνως ἔσω τῶν τειχῶν οἱ χίλιοι
 Καὶ δύο τρεῖς τοξόται τοὺς μυρῖους μου
 Καὶ ἑκατομμυρῖους μου ὀπλίτας ; Πῶς ;
 Εἰπέ με, λέγε, Νοταρᾶ !

ΝΟΤΑΡΑΣ.

ὦ βασιλεῦ,

Ἡ πόλις ἐὰν ἦτο εἰς τὰς χεῖράς μας,
 Ἄλλ' εἰς ἡμῶν τὰς χεῖρας δὲν ἀπέκειτο
 Αὐτῆς ἡ δούλωσις, ἡ τύχη ἡ πικρά·
 Κ' ἡμῶν ἐπάνω ἄλλος ἐβασίλευεν
 Ἐκεῖ, σιωπηλὸς Θεὸς καὶ δίκαιος.
 Καὶ οὗτος μόνος καὶ δυνάμενος
 Νὰ ἀπονείμῃ μόνος νίκην, ἄλωσιν·
 Ἡμεῖς ἀπλοῖ ἐδῶ φρουροὶ ἐτάχθημεν
 Τὴν πόλιν τοῦ Χριστοῦ νὰ προστασίωμεν
 Μέχρι θανάτου μόνον πέραν, ὕστερον
 Τὴν πόλιν ἂν ἐδίδω πᾶσαν εἰς ὑμᾶς
 Εἶν' αἱ βουλαὶ αὐτοῦ ἀνεξερεύνητοι.
 Ναί, ἀληθὲς ὁμοῦ τὴν Πελοπόννησον
 Μὲ ἄλλας χώρας ἐλευθέρως ἔδιδες,
 Μηνύων εἰς τὸν αὐτακράτορα ἡμῶν,
 Τῆς πόλεως τὰς κλεῖδας ἂν σοὶ ἔδιδεν·
 Τῆς πόλεως τὰς κλεῖδας, εἰς τὸν ἄνακτα
 Ὑπάρχει τούτου τιμιώτερον; Ὁ ἥλιος,
 Τὸ φῶς του ἂν ἠδύνατο ἀπεκδυθεῖς
 Νὰ δώσῃ, τί θὰ ἔμενεν; Ἡδύνατο
 Τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας τὰς ἀκτῖνάς του
 Ν' ἀπεκδυθῆ, καὶ πάποτε ἠδύνατο
 Τῆς πόλεως αὐτῆς ὁ Ἕλλην βασιλεὺς
 Τὰς κλεῖδας ζῶν νὰ παραδώσῃ εἰς ἐχθρούς;
 Ἡ οἰκουμένη τότε πᾶσα, πᾶς αἰῶν
 Αὐτὸν πῶς θὰ ἐκάλει; Μόνος βασιλεὺς
 εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μάρτυς γίνεται
 Ἐν τῇ εἰρήνῃ κι' ἤρω, εἰς τὸν κίνδυνον

Ἄλλάσσω τὴν πορφύραν μὲ τὸ αἷμά του.
 Καθὼς ἡ στήλη αὐτῆ ἢ μαρμάρινος
 Ὁ Ἕλλην θλάται, βασιλεῦ, δὲν κάμπτεται.
 Ὁ θάνατος ἂν ἀφανίζῃ σήμερον
 Ἡμᾶς, ἡμῶν τὰ τέκνα κἂν εἰς αὔριον
 Ἀγέρωχα παντοῦ νὰ ζῶσι δύνανται
 Ἐντίμων προπατόρων γόνου εὐγενεῖς·
 Ἄλλ' ὡς γονέως αἷμα μεταδίδεται
 Εἰς τοῦ υἱοῦ τὰς φλέβας, κ' εἰς τὰ μέτωπα
 Ἐγγόνων σώζεται τὸ στίγμα ἄσβεστον
 Τῆς ἀτιμίας τῶν πατέρων· ἕκαστος
 Υἱοὺς τοιούτους τότε θὰ λιθοβολῇ,
 Θὰ πτύῃ εἰς τὸ πρόσωπον, θὰ κλίνωσι
 Δουλοὶ αὐτοὶ τὴν κεφαλὴν καὶ ἄρωνοι,
 Οὐδὲ τὸ ὄμμα των ποτὲ θὰ ὑγρανθῇ,
 Οὐδὲ ποτὲ τὸ στήθος θ' ἀναπάλλεται
 Εἰς εὐκλεῶν προγόνων τὴν ἀνάμνησιν.
 Ὅπως τὸ κρίνον τοῦ ἀγροῦ μαραίνεται
 Ἄν παύσῃ ἐπιλάμπων ἄνω ἥλιος...
 Μὲ παραφέρει, βασιλεῦ, στοργῆ πατρὸς
 Ἀπάτριδος, κ' εἰς ὄνειρα ἀφίνομαι
 Μελλούσης εὐδοξίας τῶν υἱῶν μου... Φεῦ!
 Τοῦ δράκοντος ἐκείνου εἶμαι ὅμοιος,
 Τὰ κεκομμένα ὅστις σύρων μέλη του
 Ζητεῖ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ζωὴν...

ΜΩΑΜΕΘ.

Ζωὴν

Ὠραίαν καὶ εἰς σέ καὶ εἰς τὰ τέκνα σου
 Ἐγὼ δωροῖμαι, Νοταρᾶ. Τῆς πόλεως
 Αὐτῆς ἡμῶν σὲ καθιστῶ ὑπέρτατον

Καὶ κραταῖον καὶ παντεπόπτην ἔφορον.
 Τιμῆς κι' ἰσχύος ὄσης ἂν ἀπέλαυες
 Παρὰ τῷ βασιλεῖ σου, τούτων κρείττονα
 Εἰς σὲ θὰ δώσω κύριος ἀπόλυτος.
 Πλησίον μου τοιοῦτον θέλω σύμβουλον
 Ὡς σέ, τὴν πᾶσαν ἔχοντα τῆς πόλεως
 Φροντίδα καὶ ἀνόρθωσιν. Παρηγοροῦ
 Καὶ μὴ ἀθύμει.

ΕΙΣ (προάγγελος ἐλθὼν καὶ γονυκλιτήσας ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ)

Παδισάχ, εὐφρόσυνος
 Νὰ ἀναγγείλω φθάνω ὅτι τὸν νεκρὸν
 Τοῦ ἡγεμόνος τῶν ἀπίστων φέρουσιν.

ΜΩΑΜΕΘ (Πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν) Σιγή!

Ὁ ἡγεμὼν προσέρχει, ὁ ἀντίπαλος
 Ἐμοῦ. Εἶναι νεκρός. Τὰ χεῖλη κλείσατε,
 Ἄν ἀληθῆς αὐτός, καὶ χαιρετίσατε
 Μετ' ἀνδρικής καρδίας κ' ἐλεήμονος
 Τὸν ἡγεμόνα, ὅστις ἂν δὲν ἔζησε
 Νὰ ἀποθάνῃ κἂν ἐγνώριζεν!

οἱ ἀνωτέρω. Προσέρχονται μετὰ πλήθους πολλοῦ οἱ δύο ἐκεῖνοι
 στρατιῶται φέροντες ἐπὶ λογχῶν καὶ καταθέτοντες πρὸ τοῦ
 Μωάμεθ τὸν νεκρὸν τοῦ Αὐτοκράτορος

ΜΩΑΜΕΘ Ἴδέ,

Ὡ Νοταρά, καὶ λέγε μοι ἂν εἶν' αὐτός
 Ὁ ἡγεμὼν σοι

ΝΟΤΑΡΑΣ. (στραφεὶς καὶ προσιδῶν)

Οἴμοι, Κωνσταντῖνέ μου! —
 Αὐτός. Ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι, βασιλεῦ.

Αὐτός. Τὸ σῶμα τὸ βαρὺ κ' εὐρύτερον.
 Ἄναγνωρίζω τοῦτον ἀπὸ τὰς πολλὰς
 Αὐτὰς πληγὰς τοῦ στήθους, τοῦ προσώπου του.
 Ὁ τῶν Παλαιολόγων ὄλων ἄριστος,
 Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Δραγάσης, βασιλεῦ,
 εἶναι αὐτός.

ΕΙΣ

τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων γονυκλιτήσας

Παδισάχ, ἀνεύρομεν

Αὐτὸν ὑπὸ πολλὰ ἀπίστων πτώματα.
 Τὰ ἐρυθρὰ του μόλις τοῦτι σάνδαλα
 Μὲ τὸν χρυσαετὸν των διεκρίναμεν.
 Ἐκράτει ἔτι σπάθην εἰς τὴν χεῖρά του
 Κ' ἠτένιζεν ἐπάνω.

ΜΩΑΜΕΘ

Πρῶτος ἐπεσε!

ΝΟΤΑΡΑΣ

Καὶ τὸν Θεὸν ἐπεκαλεῖτο ἤλπιζεν...

ΜΩΑΜΕΘ

Ἦ τύχη, τύχη! — Τ' ἀνοιγμένα ὄμματα
 Αὐτὰ νὰ ὑπομείνω εἶν' ἀδύνατον...

(Πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν Τούρκους)

Ἐγὼ ἐπάνω ῥίπτω τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ
 Τὴν χλαῖνάν μου ὡς θώπευμα. Ὁ θάνατος
 εἶναι, πιστοί μου, κρυερός· ἀλλ' ἡ ζωὴ
 Ἐμὲ θερμαίνει, φλέγει... Εἰς τὸ σιηθός του
 (Ῥίπτει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τὴν χλαμύδα του καὶ θέτων
 ἑλαφρῶς τὸν πόδα ἐπ' αὐτοῦ)

Ἐγὼ τὸν πόδα θέτων, μόνος βασιλεύς,
 Αὐτὰ ἐδῶ προστάττω καὶ ἀκούσατε:

Ἡ κεφαλὴ του σήμερον τῆς πόλεως
 εἰς τὴν ὑψηλοτέραν στήλην θὰ σιηθῆ
 Μέχρι νυκτός, περιβλεπτος ἐκεῖ νεκρά.

Οἱ φίλοι του νὰ κλαίωσιν ἀπέλπιδες.
 Νὰ βλέπωσι καὶ οἱ πιστοὶ ν' ἀγάλλωνται.
 Ἄλλ' αὔριον τὴν κεφαλὴν του ἄχυρα
 Πληρώσας θέλω στείλῃ, ὡς τὸ κάλλιστον
 Τεκμήριον τῆς νίκης μου, εἰς τῶν Περσῶν
 Καὶ τῶν Ἀράβων τοὺς γενναίους ἀρχηγούς,
 Εἰς τῆς πατρῴας γῆς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν,
 Αὐτὰ ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ, φρονήσασα
 Ν' ἀντιπαλαίωσιν πρὸς ἐμέ.—Τὸ σῶμά του,
 Τὸ στήθος ὅμως βασιλέως ἀληθοῦς,
 Μὲ ὅλας τὰς τιμὰς καὶ τὰς λαμπρότητας,
 Μὲ πᾶσαν θέλω μουσικῆς ἀνάστασιν
 Νὰ τιμηθῇ, νὰ κηδευθῇ βασιλικῶς,
 Κ' ἢ γῆ νὰ ἴδῃ καὶ ν' ἀκούσῃ ἅπασα
 Ὅτι ἐκλείπ' ὑπὸ τὸ χῶμα, ἔσβυσεν
 Ὁ τελευταῖος τῶν Ἑλλήνων ἡγεμῶν.

Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις πρώτη—Σκηνὴ ΣΤ'.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ. (προσκυνῶν)

Τὴν βασιλείαν σου ὁ Θεὸς ὁ μέγας ἄς φυλάττῃ!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ. Ὁ Ἄθανάσιος!

(σπεύδει καὶ τὸν ἐναγκαλιέζεται)

Σιδέρη, Ἀνθολογία ἔκδοσις 4η 20/6/1924

9

- Ἄγιε καὶ ποθητὲ πατέρα,
τόσον καιρὸν σ' ἐζήτησα, σ' ἐκάλεσα—ποῦ ἦσουν ;
- ΑΘΑΝ. Καὶ τί μὲ θέλεις, βασιλιᾷ ; Προσεύχομαι γιὰ σένα
μακράν σου.
- ΝΙΚΗΦ. Ἄλλὰ σὲ ἤθελα πλησίον μου νὰ σ' ἔχω.
- ΑΘΑΝ. Τ' ὄνειρο ἐκεῖνο πέρασε.
- ΝΙΚΗΦ. Τὰ λόγια σου ἔχουν πίκρα.
Τὴν παλαιὰ λησμόνησες φιλία ; Τὴν ζωὴ μας
στοῦ στρατοπέδου τὴ σκηνή, σταῖς φάραγγες τοῦ Ταύρου,
στὴν Κιλικία τὴ μακρινή, στῆς Κρήτης τὰ λαγκαδία,
ποῦ μὲ τὸ ξίφος στὸ πλευρὸ καὶ τοὺς ἐχθροὺς τριγύρω
ἐμελετούσαμε μαζὶ τὰ ἱερὰ βιβλία ;
Τὰ οὐράνια τὰ λόγια σου, τῆς πίστεώς σου ἡ φλόγα
καὶ τῆς ἀγγελοφόρητης ψυχῆς σου ἡ γοητεία
μ' ἐμάγευαν, μ' ἀνάρπαζαν σὲ ὑπερκόσμιες σφαῖρες,
σὲ κόσμους ἀγιότητος.—Τὰ ἔχεις λησμονήσῃ ;
- ΑΘΑΝ. Τότε ἦσουν ἄλλος. Ὁ τραχὺς ἦσουν στρατιώτης,
ὁ ἀσκητής, ποῦ ἐφλόγιζαν τὴν ἄδολη ψυχὴ σου
ἅγιοι πόθοι.—Σήμερον τὸ ταπεινὸ μου ράσο
μὲ τὴν αὐτοκρατορικὴ πορφύρα δὲν ταιριάζει.
- ΝΙΚΗΦ. Ἐνα πανάγιο σύμβολο τὸ ράσον ἀδελφώνει
μὲ τὴν πορφύραν : ὁ Σταυρός ! Ἀπόστολός του ἂν εἶσαι,
μήπως κ' ἐγὼ δὲν ἔμεινα πιστὸς του στρατιώτης
- ΑΘΑΝ. Ἀθέτησες τὸ λόγο σου καὶ τὴν ὑπόσχεσί σου.
Ὅταν ἀπ' τοὺς Σαρακηνοὺς ἐλύτρωσες τὴν Κρήτη,
ἀπὸ τὰ πλούσια λάφυρα μοῦ ἔδωκες καὶ μοῦ εἶπες:
« Πήγαινε ἀμέσως, πήγαινε νὰ κτίσῃς στ' Ἅγιον Ὅρος
τὴν ἡσυχὴ κ' ἐρημικὴ φωλιὰ τῆς προσευχῆς μας,
γιατ' ἦλθε ἡ ὥρα κ' ἡ στιγμή μαζὶ σου ν' ἀσκητέψω ».

Καὶ μὲ μιὰν ἄδολη χαρὰν ἐπῆγα στ' Ἅγιον Ὄρος
καὶ μὲ λαχτάραν ἔκτισα τὴ Λαύρα τὴν Ἁγίαν.

Ἄλλ' ἔξαφνα ὁ θεοσεβῆς ἐκεῖνος στρατηλάτης,
ὁ ἀσκητής, ἐφόρσε βασιλικὴ κορῶνα!

ὦ! πῶς σὲ ἀπεπλάνησεν ἡ λάμψις ἡ ματαία
τοῦ κόσμου, κ' ἐπροτίμησες τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ του
ἀπ' τὸ οὐράνιο βύθισμα στὰ κάλλη τῆς λατρείας!

ΝΙΚΗΦ. Δὲν μ' ἐπλάνεσαν τ' ἀγαθὰ τὰ πρόσκαιρα τοῦ κόσμου.

Ἐχθρὸς τῆς ἐκκλησίας μας, τοῦ κράτους μας προδότης
θὰ ἦμουν, ἂν στὸ ἀπόκοσμο κελλί μου ἀναπαύομουν,
ἐνῶ τριγύρω κίνδυνοι μᾶς περιζώνουν μύριοι.

καὶ τόσες βάρβαρες φυλὲς σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι
μ' ἄγρια λαχτάρα στρέφουνε τὸ βάσκανό των μάτι
κατὰ τὴν θεοφρούρητὴ καὶ ζηλεμένη Πόλι!

Μὴν παύσης τῆς θρησκείας μας τὸ πῦρ ν' ἀναδαυλίξης.
Μὲ τὰ χρυσᾶ τὰ λόγια σου τὰ πνεύματα κατῆχει.

Ἐργάζου γιὰ τὴ δόξα της.— Ἐγὼ μὲ τὸ σπαθί μου,
τὴν θεία βασιλεία της στὸν κόσμο θὰ ξαπλώσω.

Τοῦ Κωνσταντίνου τὸ ἄπειρον βασίλειον θ' ἀναστήσω.
Τὸν τάφο τὸν Πανάγιο θὰ τὸν ἐλευθερώσω,
ποῦ χρόνια τὸν κατέχουνε, τὸν βεβηλώνουν χρόνια
οἱ ἄπιστοι Σαρακηνοί.

ΑΘΑΝ. (Μετὰ θερμότητος)

ὦ! ἂν γι' ἀγάπη τοῦ Σταυροῦ, γι' ἀγάπη αὐτῆς τῆς Πόλης
τὸν θρόνο ἐπροτίμησες ἀπ' τὸ σεμνὸ κελλί σου,
ἀλλὰ τὴν ἐθεμέλιωσες τὴ δόξα σου στὸ κρίμα.

Ὁ θρόνος, ὅτου κάθεται, στὴν γενεὰν ἀνήκει
τοῦ Ῥωμανοῦ. Κι' ὠρκίσθηκες ὄρκους φρικτοὺς μιὰ μέρα
ἀρπακτικὰ τὰ χέρια σου σ' αὐτὸν νὰ μὴν ἀπλώσῃς!

ΝΙΚΗΦ. (ἐν ταραχῇ).

Ὅχι, δὲν τοὺς λησμόνησα τοὺς ὄρκους μου ἐκείνους·
 Οὐδέποτε μ' ἐφλόγισεν ἡ ἄνομη λαχτᾶρα
 ἅπ' τὰ παιδιὰ τοῦ Ρωμανοῦ τὸν θρόνον των ν' ἀρπάξω.

ΑΘΑΝ. Ἄν ὠμιλοῦσαν οἱ βουβοὶ τοῦ παλατιοῦ σου τοῖχοι,
 Θὰ μαρτυροῦσαν πράγματα, ποῦ ὀρθὸς τῆς κεφαλῆς σου
 αἱ τρίχες θὰ ἐσηκῶνοντο.

ΝΙΚΗΦ. Μὰ καὶ θὰ μολογοῦσαν,
 ὅτι σ' αὐτὸν ἐκάθισαν τὸν θρόνον βασιλιάδες,
 ποῦ εἶχαν ἀσάλευτη ψυχὴ τῆς ἀρετῆς τὸ βάθρον,
 ἅγιοι θεοφοβούμενοι, κ' εἶχαν ἀγάπη μόνη
 τὸ κράτος, μόνην ἔχθραν των καὶ μῖσος τοὺς ἐχθρούς του.

ΑΘΑΝ. Ἄφοῦ τὸν θρόνον ἔκλεξες, δὲν μ' ἀπομένει πλέον
 παρὰ μὲ πόνο καὶ στοργὴ νὰ σοῦ φωνάξω: Ἄγρῦπνα!
 Ἦλθα σταῖς ἀπροσπέλαστες τοῦ θρόνου σου βαθμίδες,
 ποῦ τόσα πάθη κρύβονται, τόσα φωλεύουν φίδια,
 ποῦ σκύβουν δούλων μέτωπα καὶ χαμερπῶν κολάκων,
 ἦλθα ἄφοβα κ' ἐλεύθερα νὰ σοῦ φωνάξω: Ἄγρῦπνα!
 Καὶ τώρα φεύγω, βασιλιᾶ.

ΝΙΚΗΦ. Μὴ φεύγης! Στάσου ἀκόμα!

Μεῖνε κοντά μου σύμβουλος, πνευματικὸς μου μεῖνε.

ΑΘΑΝ. Πνευματικὸ καὶ σύμβουλο θὰ μ' ἔχῃς στ' Ἄγιον Ὅρος.

ΝΙΚΗΦ. Ἄλλ' εἶναι ἡ ἀγιοσύνη σου περὶ χρήσιμη ἐδῶ κάτω,
 ἐδῶ ποῦ πάθη πύρινα σιὰ στήθη ἀντιπалаίου
 καὶ συγκλονίζεται ἡ καρδιὰ κι' ὁ νοῦς μας σκοτεινιάζει,
 Μεῖνε καὶ δός μας φῶτισιν ἅπ' τὸ περίσσιο φῶς σου.
 Ἡ ἀγγελικὴ γαλήνη σου θὰ φέρνῃ τὴν εἰρήνη
 στὴν ταραγμένη μας ψυχὴ.

ΑΘΑΝ.

Ζητεῖς ψυχῆς γαλήνη

κι' ἀκόμα τὴν ἀμαρτωλὴν ἀνέχεσαι πορφύρα;
 Εἶναι στενὴ γιὰ τὸ πλατὺ κ' ἐλεύθερό σου στῆθος.
 Δὲν ἔχεις τόση δύναμι νὰ τὴν ἀποτινάξεις;
 Παράτησέ την. Δόσε τὴν στοὺς Πορφυρογεννήτους.
 Σὺ μέγας εἶσαι, βασιλιά, καὶ δίχως τὴν πορφύρα.
 Γι' αὐτὴν δὲν ἐγεννήθηκες. — Ἔλα στὸ Ἅγιον Ὅρος,
 ποῦ ἀνθοβολοῦν τῆς πίστεως τὰ ῥόδα καὶ τὰ κρίνα
 καὶ μέσ' τὴν ἀσυντάρακτη γαλήνη εὐωδιάζουν.
 Μαζὶ μὲ τὸ ψιθύρισμα τὸ μυστικὸ τῆς Πλάσης
 θὰ σμίγουν οἱ ψαλμοὶ μας

καὶ μὲ τὸ φῶς τὸ ἀθάνατο ποῦ στὰ οὐράνια τρέχει
 στὸν Πλάστη θ' ἀνεβαίν' ἡ προσευχή μας!

Ἐκεῖ ἔναι ἡ βιαιότητα σου, ἀπάνω ἀπὸ τὸν κόσμον!

λαμπρότερη ἀπ' τῆς γῆς τοὺς θρόνους.

Δὲν ἔχει ἀνάγκη ὁ Σταυρὸς ἀπ' τὸ βαρὺ σου ξίφος·
 ἡ ἀγγελικὴ του δύναμις καὶ τὸ γλυκύ του πνεῦμα
 τῆς οἰκουμένης ταῖς καρδιαῖς θὲ νὰ ταῖς ὑποτάξῃ.
 Θὲ νὰ χαθοῦν βασιλεία, θὰ συντριφθοῦνε θρόνοι,
 ἀλλ' ὁ Σταυρὸς ἀθάνατος τὸ κράτος του θ' ἀπλώνῃ.

ΝΙΚΗΦ. (ἐν ἐκστάσει)

Μὲ συναρπάζ' ἡ γλῶσσά σου στὸ μαγικὸ τῆς ῥεῦμα.

ὦ! νὰ μὴν εἶμ' ἐλεύθερος νὰ σὲ ἀκολουθήσω
 εὐθύς, χωρὶς ἀναβολή!

ΑΘΑΝ.

Κανεῖς δὲν σ' ἐμποδίζει.

Στὸν βασιλιᾶ Βασίλειον, τοῦ Ῥωμανοῦ τὸ τέκνον,

ἃς εἶναι καὶ ἀνήλικος, παράδος τὴν κορῶνα,

(ὁ Νικηφόρος ὀπισθοχωρεῖ συνοφρευόμενος)

κ' ἔλα μαζί μου νὰ ὑψωθῆς στὸ θρόνον ποῦ σοῦ ἀνήκει,

Καὶ μὴν ἀργῆς ἄλλ' ἄκουσε. Ἄν ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη
 ἢ ἀνταριασμένη σου ψυχὴ ζητήσῃ τῆς θρησκείας
 τὸ στήριγμα, τὸν Γαβριήλ, τὸν θεῖον ὑμνογράφον,
 ἀπ' τοῦ Στουδίτου τὴν μονὴ προσκάλεσε.
 (Ὁ Νικηφόρος ἵσταται ἀλλόφρων).

Σέ ἀφίνω.

ΝΙΚΗΦ. (ὡς ἀνανήφων ἀτενίζει τὸν Ἀθανάσιον καὶ εἶτα τὸν ἐναγκαλίζεται).

Ὁ ἄγγελος προσηγάμενος μου φεύγει, θαρρῶ, μ' ἐσένα.

ΑΘΑΝ. (ἐκτείνων εἰς αὐτὸν ἐν εἶδει εὐλογίας τὰς χεῖρας).

Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ κ' ἡ φώτισις μαζί σου!
 (Ἐξέρχεται).

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Φ Α Ι Δ Ρ Α

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

Πρᾶξις τρίτη—Σκηνὴ 5'.

ΘΗΣΕΥΣ, ΑΓΓΕΛΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἐφυγεν ἀπὸ σένα ἐξωρισμένος.

Κ' ἐμεῖς, μὲ δακρυσμένα μάτια,
 μὲ τὴν καρδιὰ κομμάτια,
 τὸν συνωδεύαμεν. Ἐκεῖνος λυπημένος,
 ἐγύρισε τὰ βουρκωμένα μάτια
 καὶ ἀποχαιρέτησε μὲ πόνο τὰ παλάτια,
 πού τὰ μικρά του χρόνια εἶχε περάσει.
 Ἀποχαιρέτησε βουνὰ καὶ δάση
 καὶ τίς πηγὰς τίς κρυσταλλένιες,
 πού δίχως ταπεινὲς σιὸ πνεῦμά του ἔννοιες,

μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ καθαρῆ σὰν τὰ νερά,
 συχνὰ τὰ χεῖλη ἔδρῶσιζε τὰ φλογερά.
 Τὰ δάκρυα μᾶς τύφλωσαν τὰ μάτια.
 Λύπη καὶ καρτερία ἀδελφωμένες
 στ' ὥραϊο πρόσωπό του ἦταν χυμένες.
 Ἐχάιδεψε τ' ἀγαπημένα του ἄτια
 καὶ στ' ἄρμα ἐτήδησε. Γιαλό, γιαλό
 ἀργοκυλοῦσε. Ἦταν τὸ στόμα του σιωπηλό,
 καὶ μελαγχολικὰ γερμένο τὸ κεφάλι.
 Ἐξαφνα μιὰ τρομακτικὴ βοή
 ἔσεισε πέρα ὧ; πέρα τ' ἀκρογιαλὶ
 Ἀπὸ τὸ φόβο μᾶς ἐκόπηκ' ἡ πνοή.
 Ἔτρεμαν τ' ἄλογα. Μόλις τὰ συγκρατοῦσε,
 καθησυχαστικὰ τοὺς ὠμιλοῦσε,
 μόνος ἀτάραχος, γενναῖος,
 ὁ πολυθρήνητος, ἠρωϊκός σου νέος.
 Τότε στὰ πέλαγα μακριά,
 ἐφάνη κ' ἔτρεχε πρὸς τὴ στεριά
 κῆμα πελώριο μ' ἀφρούς καὶ μουγκρητά.
 Δὲν τρέχει, ἀλλὰ πετᾷ.
 Τέρας φρικτὸ μέγ' ἀπ' τὸ κῆμα ἐφάνη
 καὶ στ' ἀκρογιαλὶ φθάνει.
 Ἀπὸ τὸ στόμα χύνει φλόγες καὶ καπνοὺς
 καὶ μὲ τὰ βογκητά του σεῖ τοὺς οὐρανοὺς.
 Παγώσαμε. Τὰ γόνατα παραλυμένα.
 Τ' ἄτια περὶτρομ' ἀφηνιασμένα,
 τ' ἄρμα τὸ σύρνουνε πρὸς τοὺς κρημνοὺς.
 Πνιγμένοι στοὺς καπνοὺς πού σκοτεινιάζαν τὸν ἄερα,
 χαμένοι ἀπὸ τρομάρα καὶ φοβέρα,

δὲν εἶδαμε πότε τὸ τέρος ἀνελήφθη,
οὔτε καὶ τὸν Ἴππόλυτον πῶς ἐσυντρίφθη.
Στοὺς στεναγμούς του ἐτρέξαμεν—ὦ σπαραγμός
καρδιάς καὶ θρήνος κι' ὄδυρός!
Κομμάτια τ' ἄρμα καὶ στὰ θρύμματά του
θαμμένο τὸ κορμὶ τοῦ ἀρματηλάτου·
τὸ εὐγενικὸ κεφάλι μέσα στὸ αἷμα·
μισοσβυσμένο τὸ λαμπρὸ του βλέμμα.
Τὸν φέρνουνε. Μέσ' στὸ θανάτου τὸν ἀγῶνα
μᾶς εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια μόνα :

«Στό δυστυχῆ μου τὸ νεκρὸ
ζητῶ ἓνα δάκρυ τοῦ πατέρα μου πικρό»,
(Δείχνει τὴ συνοδεία, ποῦ φέρνει τὸν Ἴππόλυτο)
Ἴδου τὸν τώρα—ἓνα φορτίο θλιβερό.
Σ' αὐτὸ τὸ γυιό σου δὲν θ' ἀναγνωρίσης.
Τοῦ κάκου θεν' ἀναζητήσης
μέσ' στὸ κορμιοῦ του τὸ σωρὸ
τὴ λεβεντιά του καὶ τὴ χάρι
ποῦ ἦταν τοῦ κόσμου τὸ καμάρι.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ;

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΥΡΙΟΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ
(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... Ἀπὸ μακρόθεν μ' ἔλεγεν ὁ γέρων ὁ πατήρ μου,
Τέκνον μου, μάθε γράμματα, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς·
Βλέπεις τὸν δεῖνα, τέκνον μου ; πεζὸς ἐπεριπάτει·
Καὶ τώρα, βλέπεις, γέγονεν χρυσοφτερνιστηράτος,
Ἄλογοτριπλοντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.
Αὐτός, ὅταν ἐμάθανεν, ὑπόδησιν οὐκ εἶχεν·
Καὶ τώρα, βλέπεις τον, φορεῖ τὰ μακρημίτηκά του.
Αὐτὸς μικρὸς οὐδέν ἶδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλι,
Καὶ τώρα λουτρακίζεται τρίτον τὴν ἑβδομάδα.
Ὁ κόρφος του βουρβούριζεν ψύρας ἀμυγδαλάτας,
Καὶ τώρα τὰ ὑτέρπυγα γέμει τὰ Μανολάτα.
Καβάδυν εἶχεν στούπινον τζαντζαλοφορεμένον,
Καὶ φόρην το μονάλλαγος χειμὸν καὶ καλοκαίριν,
Καὶ τώρα, βλέπεις γέγονεν λαμπροπουκαμισάτος,
Παραγεμιστοτράχηλος καὶ μορφοπροσωπάτος·
Αὐτὸς ὅταν ἐμάθανεν ποτὲ δὲν ἐκτενίσθην,
Καὶ τώρα καλοχένιστος καὶ μαυροτριχαράτος.
Καὶ πείσθητι γεροντικοῖς καὶ πατρικοῖς μου λόγοις·
Καὶ μάθε τὰ Γραμματικά, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς.
Ἄν γὰρ πεισθῇς ταῖς συμβουλαῖς καὶ τοῖς διδάγμασί μου,
Σὺ μὲν λοιπὸν νὰ τιμηθῇς, μεγάλως εὐτυχῆσεις·

Ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα σου κἄν ἐν τοῖς τελευτοῖς μου,
 Νὰ θρέψῃς ἀδύνατον καὶ νὰ γεροβοσκήσῃς.
 Ὡς δ' ἤκουσα τοῦ γέροντος, Δέσποτα τοῦ πατρός μου
 (Τοῖς γὰρ γονεῦσι πείθεσθαι φησὶ τὸ θεῖον γράμμα),
 Ἔμαθα τὰ Γραμματικά, πλὴν μετὰ κόπου πόσου!
 Ἀφοῦ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
 Ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψωμὶν καὶ κύταλον καὶ ψίχαν·
 Καὶ διὰ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν,
 Ὑβρίζω τὴν Γραμματικὴν, καὶ κλαίγω καὶ φωνάζω·
 Ἀνάθεμα τὰ γράμματα! Χριστέ, καὶ ποῦ τὰ θέλει!
 Ἀνάθεμαν καὶ τὸν καιρὸν, κ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
 Ὅπου μὲ παρεδώκασιν εἰς τὸ σχολίον ἔμεναν!
 Τάχα νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπεκεῖνα·
 Ἄν μ' ἔλειπαν τὰ γράμματα καὶ μάθανα τεχνίτης,
 Ἄπ' αὐτοὺς ὁποῦ κάμνουσιν τὰ κλαποτὰ καὶ ζουῖσιν
 Νᾶμαθα τέχνην κλαποτὴν καὶ νᾶζουν μετ' ἐκείνην·
 Μὲ ταύτην γὰρ τὴν κλαποτὴν τὴν περισσορεμένην,
 Νὰ ἄνοιγα τὸ ἀρμάριν μου, νὰ τόβρισκα γεμῶτον
 Ψωμὶν κρασὶν πληθυντικόν, καὶ θυνομαγερίαν,
 Καὶ παλαμιδοκόμματα, καὶ τζύρους καὶ σκομπρία,
 Παροῦ ὅτι τῶρ' ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὄλους,
 Καὶ βλέπω χαρτοσάκουλα γεμᾶτα τὰ χαρτία.
 Ἀνοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νᾶβρω ψωμὶν κομμάτιν,
 Καὶ βρίσκω χαρτοσάκουλον ἄλλο μικροτερίτζιν.
 Γυρεύω τοῦ κελίου μου ταις τέσσαρες γωνίαις,
 Καὶ βρίσκω σαρακιαιρικὰ πολλὰ πολλὰ χαρτία.
 Ἀπλώνω στὸ περσίκιν μου, γυρεύω τὸ πουγγίν μου,
 Διὰ στάμενα τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία·
 Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὄλας ψηλαφήσω,

Ίσταμαι τότε κατηφής καὶ ἀπομεριμνημένος·
 Λιγοψυχῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας·
 Καὶ διὰ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν,
 Ἄρνοῦμαι τὸ Γραμματικά, τὰ κλαποτὰ προκρίνω.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Α. ΚΟΡΑΗ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΝ
 (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

Στίχοι, γραφή καὶ διδαχὴ, καὶ παραινέσεως λόγοι
 ἔξ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ μακαριωτάτου
 πρὸς τὸν τοῦ πρίγκητος υἱὸν Καίσαρος Βρυεννίου,
 εἰς φρόνησιν καὶ παιδείυσιν, εἰς λόγων εὐκοσμίαν.

Πρὸ πάντων ἔχε τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον εἰς τὸν νοῦν σου,
 καὶ πρόσεχ', ὅτι τὰ κρυπτά γινώσκει τῶν ἀνθρώπων,
 ἐλέγχει δὲ τοὺς λογισμούς, δικάζει καὶ τὰς πράξεις,
 καὶ φανεροῦνει τὰ κρυπτά καὶ τοὺς κακοὺς κολάζει,
 τοὺς δὲ καλοὺς εὐεργετῆ καὶ φίλους ὀνομάζει·
 εἰς τοῦτον μόνον ἔλπιζε κι' εἰς ἄλλον μὴ ἐλπίζης!
 Λέγει γάρ τις τῶν προφητῶν ἐκείνων τῶν ἁγίων·
 εἴ τις εἰς Θεὸν ἤλπισεν, ποτὲ οὐ κατασχύνθη·
 Ἄλλος δὲ πάλιν θαυμαστός προφήτης λέγει τοῦτο·
 εἴ τις ἀνθρώπον θαυρεῖ κ' εἰς ἀνθρώπον ἐλπίζει,
 ἐπικατάρατός ἐστιν μᾶλλον κι' ἀπελπισμένος.

Ὡσάν ἰδῆς τὸν φίλον σου, παιδί μου, πρὸς ἑσένα,
 οὕτως ἄς εἶσαι πρὸς αὐτόν, κι' οὐ μὴ σὲ λείψῃ φίλος.
 Ὅποτεν θέλῃς κτήσασθαι μετὰ τινος φιλίαν,
 πολυπραγμόνει, μάνθανε, ψηλάφα, κατερώτα
 τὴν γνώμην καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν προαίρεσίν του
 μᾶλλον ἢν εἶχε πρὸ ἑσοῦ φίλον καὶ πῶς τὸν εἶχε,
 καὶ ποταπὴν ὑπόληψιν ἔδειξε πρὸς ἐκεῖνον.
 Κι' ἂν μάθῃς, ὅτι καθαρὰν ἐφύλαξεν ἀγάπην,
 τότε ἀναγκαλίσου τον καὶ δέξου τον ὡς φίλον,
 εἰ δ' εἰς τὸν πρῶτον ἔσφαλεν κι' εὐκ ἔστρεψεν ὡς φίλον,
 φεῦγε, ὅσον τὸ δύνασαι, ἀποχωρίσου ἀπ' αὐτοῦ.

Μὴ κάμῃς φίλους σύντομα καὶ πάλιν τοὺς ἀφήσῃς·
 ὥσπερ γὰρ ἓνι συχαντὸν τὸ νὰ μὴ ἔχῃς φίλους,
 οὕτως ἓνι ὑπόψογον συχνὰ νὰ κάμῃς φίλους
 νὰ τοὺς ἀφίνης σύντομα καὶ νὰ γυρεύῃς ἄλλους.
 ἔνεκεν τούτου πρόσεχε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει.
 καὶ τότε γύρευε καλῶς νὰ κάμῃς τὴν φιλίαν.
 Ἄφ' ὅτου φθάσῃς κι' εὖρης τὸν ἐκεῖνόν σου τὸν φίλον,
 τότε προχείρου μετ' αὐτόν μετὰ πολλῆς ἀγάπης.
 Ἄς εἶσαι τότε ἐλεύθερος, ἄς εἶσαι ἀφιερωμένος·
 καὶ φρόντιζε τοῦ φίλου σου μετὰ πολλῆς ἀγάπης
 παρὰ τὴν θεραπείαν σου καὶ τὴν ἀνάπαυσίν σου.
 Καλὴ καὶ πρώτη δοκιμὴ τοῦ φίλου ἓνι τοῦτο,
 ἂν κάποτε κι' ὁ φίλος σου σ' ἀνάγκην βοηθῇ σε
 ἂν ἔχῃς καὶ περιστάσιν καὶ συγκακοπαθῇ σε.
 Ἄν ἴδῃς καὶ τὸν φίλον σου καὶ χεῖρῃ τίποτέ σου,
 μὴ καρτερέσῃς νὰ τὸ εἰπῇ μηδὲ νὰ τὸ ζητήσῃ,
 ἀλλ' ἀπ' ἐντεῦθεν πρόλαβε καὶ δός του μοναχός σου,

—νά τοῦ τὸ δώσης, νὰ χαρῆ, οὐχὶ δι' ἀτιμίαν.
 Ἐκείνους ἔχε μετὰ σέ, ἀγάπα κι' ἀποδέχου,
 ὅπου πολλὰ συνθλίβονται μετὰ τῶν δυστυχούντων,
 ἀλλὰ καὶ μᾶλλον χαίρονται μετὰ τῶν εὐτυχούντων.

Ὅταν σ' ἐπέλθῃ χαρωπὸν, μὴ τὸ κενοδοξίης,
 καὶ ὅταν σ' ἔλθῃ λυπηρόν, μὴ σὲ νικήσῃ ἢ θλίψις·
 τὸν δὲ σκοπὸν τῆς λύπης σου μηδὲν τὸν φανερώσης,
 ἵνα μὴ χαίρωνται οἱ ἐχθροὶ κ' οἱ φίλοι σου λυποῦνται.
 Ὅπου τὴν θλίψιν μοναχὴν οὐ δύναται φυλάξει,
 πῶς νὰ φυλάξῃ θησαυρὸν ἢ τίποτ' ἄλλο πρᾶγμα ;
 Ἀπόφευγε τὰς ταραχάς, φεῦγε καὶ τοὺς κινδύνους·
 εἰ δὲ συμβῆ σε ἐμπλακῆς εἰς κίνδυνον πολλάκις,
 ὡς ἄνδρας ἀγωνίστησε νὰ ζήσης, ν' ἀποθάνῃς—
 πάντες γὰρ ἀποθνήσκομεν κἂν οὕτως, κἂν ἀλλέως—
 καλὸν καὶ ὑπερένδοξον τὸν ἔπαινον κερδάνῃς.

ὦς θέλεις νᾶχουν, τέκνον μου, πάντες σ' οἱ κρείττονές σου,
 οὕτως καὶ τοὺς ἐλάττονας τίμα καὶ πρόσεχέ τους.
 Φεῦγε τοὺς κολακεύοντας ἀπὸ κακοπραγίας,
 ἀγάπα δὲ τοὺς λέγοντας ὀρθὰ ἀκολακεύτως.
 Ἀγάπα καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ τίμα κι' ἀσχολοῦ τους,
 ὅτι ὁ νόμος λέγει το, ἢ φύσις ἀπαιτεῖ το.
 Ἄν γὰρ οὐκ ἔχῃς εἰς αὐτοὺς ἀγάπην, ὡς ἀρμόζει,
 ξένος οὐ μὴ σ' ἐμπιστευθῆ, καὶ εἶσαι ὑβρισμένος.
 Θέλε τοὺς ὄντας μετὰ σέ, ἀγάπα κι' ἀποδέχου,
 κάλλιον νὰ σ' ἐντρέπωνται παροῦ νὰ σὲ φοβοῦνται·
 γεννᾶ γὰρ σέβας ἢ ἐντροπή, ὁ φόβος ἔχει μῖσος.

Λόγους κακούς μηδὲν λαλήσῃς μηδὲ ἀκούειν θέλῃς.
 ὅπου γὰρ θέλει πάντοτε ἀκούειν αἰσχροὺς λόγους,
 λέγειν αἰσχρὰ οὐκ ἐντρέπεται, καὶ πράττειν οὐ φοβεῖται.
 Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ ΑΛΕΞΙΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ
 (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... Εἴ τις οὐκ εἶδε ξενιτειάν κ' εἰς ξένα οὐκ ἑδάρην,
 ἄς βλέπῃ κ' ἄς προσέχεται ξένον μὴν ὄνειδισθ.
 Ἡ ξενιτεῖα κ' ὁ θάνατος ἀδέλφια λογοῦνται.
 ὁ θάνατος ὡσάν ἐλθῆ στὸν ταπεινὸν τὸν ξένον,
 εὐθύς τὸν κάμνει ταπεινόν, τὴν φρόνησίν του χάνει.
 Ὅλοι τὸν λέουν «συνέφερε. ἔλα στὸν λογισμὸν σου
 Συνέφερε καὶ σύντυχε· τί ἔχεις, ξένε, πέ το».
 Κ' ἐκεῖνον τὸν ἐπέτρωσάν τῆς ξενιτειᾶς αἱ λύπαις.
 Γλῶσσα δὲν ἔχει νὰ τὸ πῆ, χεῖλη νὰ ἴμολογήσῃ,
 μόνον βογγᾷ ὁ ἴλεεινὸς καὶ συχνοαστενάζει.
 Ἔχουσι κρῖμα περισσὸν καὶ ἁμαρτιαῖς μεγάλαις
 ὁποῦ καταδικάζουσι τοὺς ξένους εἰς τὰ ξένα,
 τοὺς μοναχοὺς, τοὺς ὄρφανούς, τοὺς πολυπικραμένους.
 Ἡ τύχη τους τὰ ἔγραψεν ὄντως τὰ τὰ παθαίνουν,
 τοὺς πόνους νᾶχουν σύντροφον, τὰ δάκρυα γειτόνους,
 καὶ τὰ ἀναστενάγματα ὡς πρῶτα ἑξαδέλφια,
 αὐτὰ νὰ ἔχουν πάντοτε, ποσῶς νὰ μὴν τοὺς λείπουν,
 νὰ γέμουσιν τὰ χεῖλη τους τὸ ἄδολον φαρμάκι,
 καὶ νὰ τὸ καταπίνουσιν οἱ κακομοιριασμένοι,
 καὶ νὰ τοὺς σφάζῃ πάντοτε εἰς ὅλα τους τὰ μέλη.

Χείλη δὲν ἔχουν νὰ τὸ* ποῦν τὸ πρᾶγμα νὰ θαρρέσουν,
 καὶ κλίνουν τὰ κεφάλια τους, στέκουν πάντα θλιμμένοι.
 Ξένος οὐκ ἔχει γνώριμον, ξένος οὐκ' ἔχει φίλον,
 οὐκ ἔχει παρηγόρησιν ὁ ξένος εἰς τὰ ξένα·
 μόνος του πίνει τὸ πικρὸν, μόνος του τὸ φαρμάκι,
 καὶ μοναχὸς ψυχομαχεῖ ὁ κακομοιριασμένος.
 Στὴν γῆν τὴν κρύαν κείτεται χωρὶς κανένα στρῶμα,
 καὶ τὸ κεφάλιν του γυμνὸν χωρὶς προσκεφαλάδι.
 Οἱ ἄγγελοι διατρέχουσιν νὰ πάρουν τὴν ψυχὴν του,
 καὶ τὴν ψυχὴν του ἐπαίρουνσιν, κι' ὁ ξένος ἀπομένει
 χωρὶς κανέναν ἐδικὸν διὰ νὰ τὸν κερδέσῃ.
 Στέκουν πολλοὶ καὶ βλέπουν τον, κανεὶς δὲν ἐσιμώνει·
 μόνον ἂν τύχῃ ἄνθρωπος στὰ ξένα παιδευμένος,
 ἐπαίρνει, ὑπάγει, θάφτει τον μὲ τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον.
 Εἰ δὲ μὴ, οὕτως κείτεται δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.
 Καὶ ἂν λάχῃ καὶ εὐρεθῇ ἐκεῖ πλησίον τράφος,
 συρνάμενον τὸν παίρουνσιν καὶ μέσα τὸν γκρεμνίζουν,
 κι' ἀφίνουν τον ἐλεεινὸν καὶ πάγουν τὴν ὁδὸν τους.
 Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ

Ο ΕΛΕΦΑΣ
 (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... Τότε ἔλθων ὁ ἔλεφας ἐστάθη εἰς τὸ μέσον
 καὶ ταῦτα προσεφθέγγετο πρὸς τὴν κοινότητα ὅλην·
 « Ὡσπερ τις πύργος ἀσφαλῆς καὶ καταχωρωμένος,
 φρούριον ἀπολέμητον καὶ δυνατὸν εἰς ἄκρον

1) «Διήγησις παιδιόφραστος τῶν τετραπόδων ζώων.»
 Σιδεῖρη, Ἀνθολογία, ἔκδοσις 4η 20/6/1924

οὕτως ὑπάρχω καὶ ἐγώ, σφόδρα στερεωμένος·
 ἐπάνω μου γὰρ κτίζουσιν κάστρη μὲ τὰ σανίδια,
 καὶ ξυλοπύργους δυνατοὺς πολλὰ ὠχυρωμένους,
 καὶ στήκουσιν οἱ ἄνθρωποι μέσα ἀρματωμένοι
 καὶ πολεμοῦσιν ἰσχυρῶς πάντας τοὺς ἐναντίους,
 καὶ πάντας καταβάλλουν τοὺς, πάντας καταπονοῦν τοὺς.

Ἄκόμη τὰ ὀστέα μου ποιοῦν μεγάλας χρείας,
 βασιλικά κλινάρια, πατριαρχῶν σελλία,
 καὶ δοκανίκια γλυπτὰ, τορνοεμφωλευμένα,
 καθίσματα βασιλικά, θρανία δεσποτῆτα·

κρατοῦν τα οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ μητροπολίται
 καὶ οἱ μεγαλοηγούμενοι μὲ τὰς μακρὰς γενειάδας·
 ἀκόμη καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πραγματευτάδες
 ἔχουσιν τα παιγνίδια καὶ αὐτοὶ τορνευμένα·
 ταβλία καὶ ζατρίκια καὶ ὅσα τὰ τοιαῦτα.

Ποιοῦν μαχαιρομάνικα μεγάλων μαχαιρίων,
 ὁμοίως καὶ εἰς τὰ μικρὰ ὠραιωμένα σφόδρα·
 κτένια ἔμορφα πολλὰ, τὰ δένουν μὲ χρυσάφιν,
 ἀκόμη μὲ ἀσήμιον σμαραγδοπλουμισμένα,
 καὶ ἔχουν τα οἱ ἀρχόντισσαις καὶ γραίαις καὶ μεσόγραις·
 ἀλλ' ἔχουσιν καὶ κάτοπτρα ἃ λέγονται καθρέπται,
 καὶ βλέπουσι τὸν ἴσκιό τους αἱ νέαις κοπελούδαις».

Ὡς ἤκουσεν ἡ μαῖμου ἑλέφαντος τοὺς λόγους—
 ὅλοι γὰρ ἐσυντύχασιν καὶ ὅλοι γὰρ ἀπεῖπον,
 οὐδένας δὲ ἀπόμεινεν, μόνον αὐτὴ καὶ μόνη·
 ἐκρύπτετο δ' ὡς πονηρὰ μέσον τῶν τετραπόδων—
 ἐπήδησεν δὲ καὶ αὐτὴ κ' ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
 καὶ ταῦτα ἀπεφθέγγετο καὶ τὸν ἑλέφαν λέγει·

«Ἦλθες καὶ σύ, μακρῦμυτε, μετὰ τῆς προμυτίδος,

νὰ καυχισθῆς, νὰ ἐπαρθῆς, παράσημον τῶν ζῶων ;
 Ἔξω ἀπὸ τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας εἶσαι.
 καβούρου τάξιν κέκτησαι μεγαλοχαχανάτου,
 ἔχεις ἄλλοῦ τὸ στόμα σου κι' ἄλλοῦ τὴν προमुτίδαν,
 ἄλλοῦ συνάγεις βρώματα καὶ ἄλλαχοῦ τὰ τρώγεις.
 Λοξόποδε, παράσημε καὶ κάθαγμα τῶν ζῶων,
 δίχα γονάτων γέγονας καὶ δίχα ἁρμονίας,
 καὶ στέκεις μονοστέλεχος νύκταν τε καὶ ἡμέραν,
 καὶ οὐ πίπτεις ν' ἀναπαυθῆς καθῶς ; τὰ ἄλλα ζῶα,
 οὔτε ἀνάπασιν μικρὰν ἔχεις ὡσὰν οἱ πάντες·
 ἀλλ' ὅταν θέλῃς νὰ ὑπνῆς ἰστέκεσαι ὀλόρθος
 καὶ ἀκουμπίζεις εἰς δενδρὸν ἢ εἰς μεγάλην πέτραν,
 καὶ μετὰ φόβου στέκεσαι καὶ τρέμεις καὶ κοιμᾶσαι·
 καὶ ἂν νυστάξῃς πάμπολλα καὶ κοιμηθῆς βαρέα,
 ἄλλοι σ' ἐσὲν κακότυχον, πῶς θέλεις ἐξεστρέψει,
 νὰ γείρης ἔξανάσκελα, νὰ πέσῃς ἄνω κάτω.
 οἱ πόδες σου νὰ σιέκονται ἀπάνω ὡσπερ ξύλα.
 ποσῶς δὲ νὰ μὴ δύνασαι διὰ νὰ ἡγεθῆς ὀλόρθος,
 καὶ ἔρχονται οἱ ἄνθρωποι ὀποῦ σὲ κυνηγοῦσιν,
 εὐρίσκουν καὶ σκοτώνουν σὲ καὶ καταλύουσίν σε,
 ὡς ἀνανδρον, ὡς ἀσθενήν, μὴ ἔχοντα τι δρᾶσαι.
 Καὶ σὺ ληρεῖς μὲ τὰς πολλὰς τὰς ψεματολογίας,
 πῶς εἶσαι ζῶον μέγιστον, πάνυ ἀνδρειωμένον.
 Πολλάκις δὲ οἱ ἄνθρωποι ποιοῦν καὶ ἄλλας πράξεις
 καὶ τέχνας ; ἄλλας, ἄτυχε, πῶς νὰ σὲ καταλύσουν,
 καὶ οὔτε ὑπνον θεωρεῖς νύκταν τε καὶ ἡμέραν·
 ἀξινογλύφουν τὰ δενδρά ἢ προιονοκοποῦν τα,
 καὶ ἀποκόπτουν τα λοιπὸν εἰς ἄκρον νὰ κοποῦσιν,
 καὶ πᾶς ἐκεῖ νὰ κοιμηθῆς, ἐκεῖ καὶ νὰ ἴκουμπήσῃς·

τὸ δένδρον πίπτει, κρούει σε καὶ εἰς τὴν γῆν σὲ βάνει,
σκοτώνουν σε, ὡς εἵπομεν, καὶ παίρνουν τὰ ὀστέα σου.
Αὐτὰ γὰρ εἶναι τὰ καλὰ καὶ τ' ἀγαθὰ τὰ ἔχεις».

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΔΟΥ⁽¹⁾
(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

...Καὶ φάνη μου, ἐγκρεμνίστηκα οτῆς μαύρης γῆς τὸν πάτο
καὶ βούλησα καὶ διάβηκα στὸν ἄδην ἀποκάτω,
κ' ἤυρα ταῖς πόρταις σφαλισταῖς καὶ τὰ κλειδιὰ παρμένα,
καὶ μετὰ μαῦρα φλάμπουρά ἀπ' ἔξω τεντωμένα,
κ' εἶδα τὸν Χάρον κ' ἔμπαινε κ' ἔβγαινε θυμωμένα.
Σὰν μακελλάρης καὶ φονιάς τὰ χέρια ματωμένος,
μαῦρον ἐκαβαλλίκευεν, ἐβάσταν καὶ γεράκιν,
καὶ κράτειεν εἰς τὴν χειρὰν του σαγίτταν καὶ τοξάκιν,
κ' εἶχεν θωριὰν ἀγριόθωρην, μαύρην καὶ ἀλλοτριωμένην,
κ' ἦ φορεσιά του χάλκινη καὶ καταματωμένη.
Τὸ δεῖν τον ἐφοβήθηκα κ' εἶπ' «ἄς διαγύρω πίσω,
κι ἄς κάμω τρόπον κι' ὀρδινιὰ τὴν στρατὰν νὰ γυρίσω.
Τίς ξεύρει πῶς νὰ τοῦ φανῆ, μήπως διὰ μὲν μανήση
καὶ μὲ θυμὸν καὶ χόλητα ἀπάνω μου κινήση.
καὶ πῆ μου τ' ἠθέλες ἐδῶ; Τί ἀπόκρισιν νὰ δώσω
καὶ ἦντα πρόφασιν νὰ βρῶ τὸν ἄδην νὰ μερώσω;

1) «Ῥίμα θρηνητικῆ^ς εἰς τὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον Ἄδην.»

Λοιπὸν δι' αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν ἐσπούδασα νὰ στρέψω
 κι' ὄμπρὸς ὀπίσω νὰ στραφῶ, νὰ πάγω νὰ μισέψω
 εἰς μῖον τὴν πόρταν ἔρραζα κ' ἠῦρά την σφαλισμένη,
 περατωμένην δυνατὰ καὶ κατακλειδωμένη.
 κι' ὄμπρὸς στὴν πόρταν ἦτονε εἰς τὸ μπασεβγασίδιν
 ὄφιν τρικεφαλόστομος, δεμένος μ' ἄλυσίδι,
 κι' ὡσὰν πορτάρης ἔβλεπε πόρταις κι' αὐλαῖς ὀμάδι,
 μήπως καὶ λάθῃ τον τινὰς κ' ἔβγῃ ἀπὸ τὸν ἄδην.
 Καὶ τὸ στραφῆν καὶ τὸ νὰ ἰδῆ, ἐταύρισε τὸ φίδι,
 καὶ σὰν τὸν σκύλον ἔσυρε νὰ κόψῃ τ' ἄλυσίδι,
 κ' ἔδρασε νᾶρθῃ ἀπάνω μου νὰ φθάσῃ νὰ μὲ πνίξῃ,
 ὡσὰν θεριὸ ὀποῦ 'τονε ὡς γιὰ νὰ μὲ ξεσκίση·
 τῶναν του στόμα ἔβγαινε φωτιάν, καπνὸν κι' ἀπύριν,
 τᾶλλον φαρμάκιν ἔγεμε τῆς πόρτας τὸ προθύριν,
 καὶ τᾶλλον αἷμαν ἔρρεγεν κι' ἀκνίδα μὲ τὸν βρῶμο·
 ἔποιεν ὄχληταν πολλὴν καὶ σίγησιν καὶ τρέμο,
 κι' ὁ ἄδης ἐταράχθηκεν κ' οἱ πόρταις ἐσαβόξαν,
 κι' ἀπὸ τὸν φόβον τὸν πολὺν τὰ μέλη μου ἐτρομάξαν.
 Κι' ἀκούει ὁ Χάρος τὴν ὄχλησιν ὀποῦ 'χεν ὁ πορτάρης
 κι' ἦρθε στὴν πόρταν τρέχοντας στὸν μαῦρον καβαλλάρης,
 κι' ἀπὸ μακροῦς ἐφώναξεν «ποιὸς ἐκ τὸν ἄδῃ ἔβγαίνει
 καὶ ποιὸς τοῦ Χάρου τὴν αὐλὴν ἀποτρομᾷ κι' ἐμπαίνει;»

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΙΚΑΤΟΡΟΣ

ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ ἈΣΜΑ

Ὁ καιρός, ἀδελφοί, τῆς ἐλευθερίας φθάνει,
 Καὶ τὸ Ἔθνος ἡμῶν τὰς δυνάμεις του λαμβάνει
 Γενναῖοι Ῥουμελιῶται
 Μωραῖται καὶ Νησιῶται,
 Τὸ αἷμα τῶν τυράννων χύστε ποταμηδόν.

Μὴ φοβεῖσθε, Γραικοί, ὅτι εἶσθε τάχα ὀλίγοι·
 Ἡ Εὐρώπη, ἰδοὺ, τὰς ἀγκάλας της ἀνοίγει.
 Ὁ τύραννος κλονεῖται,
 Τὴν πτῶσίν του φοβεῖται.
 Ὁ ζῆλος τῆς πατρίδος ἄς λάμπ᾽ εἰς τὰς ψυχάς.

Μὴ φοβεῖσθε, Γραικοί, τοὺς λαοὺς τοὺς τρισαρβάρους.
 Εἶναι ὄχλος πολὺς δίχως τόλμης τε καὶ θάρρους.
 Εἰς φάλαγγας ταχθῆτε,
 Γενναίως πολεμεῖτε,
 Τὸ αἷμα τῶν τυράννων νὰ τρέξῃ πρὸ ποδῶν.

Ἡ ἀθλία Ἑλλάς εἰς βαρὺν ζυγὸν στενάζει·
 Τοὺς πιστοῖς της υἱοὺς εἰς βοήθειάν της κράζει.
 Ἀλύσεις νὰ συντρίψουν,
 Δεσμά της νὰ ἀπορρίψουν,
 Καὶ τρόπαια θριαμβοῦ νὰ στήσουν κατ' ἐχθρῶν.

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

Ἡ γλυκυτάτη Ἄνοιξι
 Μὲ τ' ἄνθια στολισμένη,
 Ῥοδοστεφανωμένη
 Τῇ γῆ γλυκοτηράει.

Κ' ἢ γῆ τῇ χλόῃ ἐντύνεται,
 Τὰ δάση της ἰσκιώνουν,
 Τὰ κρύα χιόνια λιώνουν,
 Ὁ οὐρανὸς γελάει.

Τὰ λουλουδάκια βάφονται,
 Τὰ πλάγια χρωματίζουν,
 Κ' ἠδονικαῖς φωτίζουν
 Οἱ δροσεραὶς αὐγαῖς.

Στὸ ἀγκαθερὸ τριαντάφυλλο
 Γλυκολαλάει τ' ἀηδόνι,
 Τὸ ξένο χελιδόνι
 Ταιριάζει τῇ φωλιά.

Στοὺς κάμπους πλούσια κι' ἄκοπα
 Σὲ πράσινα λιβάδια
 Τὰ ζωντανὰ κοπάδια
 Βελάζουν καὶ πηδᾶν,

Κι' ὁ νιὸς βοσκός, χαρούμενος.
 Φυσῶντας τῇ φλογέρα,
 Γιεμίζει τὸν ἄερα
 Μὲ τραγουδιῶν φωναῖς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ

ΕΡΩΤΑΣ ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ

Μιὰν ὃ Ἔρωτας μικρὴ
 σαΐτίτσα του πικρῆ,
 Σκουριασμένη στὴ φαρέτρα,
 Τὴν ἐβγάνει σιγανό,
 Καὶ τὴν πιάνει, κι' ἀρχινᾷ
 Καὶ τὴν τρίβ' εἰς μιὰ πέτρα.

Τρῖβε, τρῖβε βιαστικά,
 Τὸν γλυστράει ἐξαφνικά
 Ἄπ' τὴν πέτρα, κακῆ τύχη,
 Καὶ τὸν βρῖσκει καὶ τὸν ξεῖ
 Ἴοια ἴσια μεταξὺ
 Στοῦ δακτύλου του τὸ νύχι.

—Ὦχ! φωνάζει, νὰ χαθῆς!
 Καὶ τὸ δάχτυλό του εὐθὺς
 Μέσ' τὸ στόμα του τὸ βάζει.
 Τὸ δαγκάνει, τὸ φυσάει,
 Ἄπ' τοὺς πόνους του λυσσάει
 Καὶ πικραῖς φωναῖς ἐβγάζει,

Ἡ μητέρα του τ' ἀκούει,
 Τ' ἀπαλά της στήθη κρούει:
 —Τ' εἶν', παιδάκι μου, φωνάζει,
 Τ' εἶναι τούτη ἡ φωνή;
 Ποῦ τ' ἀγόρι μου πονεῖ;
 Ποιὸς τ' ἀγόρι μ' τὸ πειράζει;

— Ἄ! νενέ, τὴν λέει, γλυκειά!
 Μιά σαίτα μου κακιὰ
 Μὲ ἀγκύλωσε—νὰ σκάση!—
 Καὶ ἡ ἀγκύλωματιὰ
 Μὲ φλογίζει σὰν φωτιά,
 Καὶ...καὶ...καὶ...θὲ νὰ μὲ χάση.

Τότ' αὐτὴ χαμογελᾷ,
 Καὶ τὸν λέγει :— Ἴδὲ καλά,
 Μάθε, τέκνον μοι, καὶ μόνος,
 Πόσον, πόσον εἶν' κακός,
 Καὶ πικρὸς καὶ καυστικὸς
 Τῆς σαίτας σου ὁ πόνος.

ΑΘ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟΝ

Χαῖρε Αὔσονία, χαῖρε
 Καὶ σὺ Ἄλβιων, χαιρέτωσαν
 Τὰ ἔνδοξα Παρίσια
 Ὅραία καὶ μόνη ἡ Ζάκυνθος μὲ κυριεύει.

Τῆς Ζακύνθου τὰ δάση
 Καὶ τὰ βουνὰ σκιώδη,
 Ἦκουον ποτὲ σημαίνοντα
 Τὰ θεῖα τῆς Ἀριτέμιδος
 Ἄργυρᾶ τόξα

Καὶ σήμερον τὰ δένδρα,
 Καὶ τὰς πηγὰς σεβάζονται
 Δροσερὰς οἱ ποιμένες·
 Αὐτοῦ πλανῶνται ἀκόμα
 Αἱ Νηρηίδες.

Τὸ κῦμα τὸ ἰόνιον πρῶτον·
 Ἐφίλησε τὸ σῶμα,
 Πρῶτοι ἰόνιοι Ζέφυροι
 Ἐθώπευσαν τὸ στήθος
 Τῆς Κυθερείας.

Καὶ ὅταν τὸ ἑσπέριον ἄστρον·
 Ὁ οὐρανὸς ἀνάπη,
 Καὶ πλέωσι γέμοντα ἔρωτος
 Κοὶ φωνῶν μουσικῶν
 Θαλάσσια ξύλα,

Φιλεῖ τὸ ἴδιον κῦμα,
 Οἱ αὐτοὶ θωπεύουν Ζέφυροι
 Τὸ σῶμα καὶ τὸ στήθος
 Τῶν λαμπρῶν Ζακυνθίων
 Ἄνθος παρθένων.

Μοσχοβολαεὶ τὸ κλίμα σου,
 ὦ φιλότατη πατρίς μου,
 Καὶ πλουτίζει τὸ πέλαγος
 Ἀπὸ τὴν εὐωδίαν
 Τῶν χρυσῶν κίτρων.

Σταφυλοφόρους ῥίζας,
 Ἐλαφρά, καθαρὰ,
 Διαφανῆ τὰ σύννεφα
 Ὁ βασιλεὺς σοῦ ἐχάρισε
 Τῶν Ἀθανάτων.

Ἡ λαμπὰς ἡ αἰώνιος
 Σοῦ βρέχει τὴν ἡμέραν
 Τοὺς καρπούς, καὶ τὰ δάκρυα
 Γίνονται τῆς νυκτὸς
 Εἰς ἔσέ κρίνα.

Δὲν ἔμεινεν, ἐὰν ἔπεσε
 Ποτὲ εἰς τὸ πρόσωπόν σου,
 Ἡ χιῶν· δὲν ἔμάρανε
 Ποτὲ ὁ θερμὸς Κύων
 Τὰ σμάραγδά σου.

Εἶσαι εὐτυχής· καὶ πλέον
 Σὲ λέγω εὐτυχεστέραν,
 Ὅτι σὺ δὲν ἐγνώρισας
 Ποτὲ τὴν σκληρὰν μάλιστα
 Ἐχθρῶν, τυράννων.

Ἄς μὴ μοῦ δώση ἡ μοῖρά μου
 Εἰς ξένην γῆν τὸν τάφον·
 Εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος
 Μόνον ὅταν κοιμώμεθα
 Εἰς τὴν πατρίδα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ·

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΛΟΧΟΝ

Ἄς μὴ βρέξῃ ποτὲ
 Τὸ σύννεφον, καὶ ὁ ἄνεμος
 Σκληρὸς ἄς μὴ σκορπίσῃ
 Τὸ χῶμα τὸ μακάριον
 Ποῦ σᾶς σκεπάζει.

Ἄς τὸ δροσίῳ πάντοτε
 Μὲ τ' ἀργυρᾷ τῆς δάκρυα
 Ἡ ῥοδόπεπλος κόρη.
 Καὶ αὐτοῦ ἄς ξεφυτρῶνουν·
 Αἰώνια τ' ἄνθη.

Σᾶς ἄρπαξεν ἡ τύχη
 Τὴν νικητήριον δάφνην.
 Καὶ ἀπὸ μυρτιᾶν σᾶς ἔπλεξε
 Καὶ πένθιμον κυπάρισσον
 Στέφανον ἄλλον.

Ἄλλ' ἂν τις ἀποθάνῃ
 Διὰ τὴν πατρίδα, ἡ μύρτος
 εἶναι φύλλον ἀτίμητον,
 Καὶ καλὰ τὰ κλαδιὰ
 Τῆς κυπαρίσσου.

Ἕλληνες, τῆς πατρίδος
 Καὶ τῶν προγόνων ἄξιοι·
 Ἕλληνες σεῖς, πῶς ἤθελεν
 Ἀπὸ σᾶς προκριθῆ
 Ἄδοξος τάφος;

Ὁ γέρον χρόνος φθονερός,
 Καὶ τῶν ἔργων ἐχθρὸς
 Καὶ πάσης μνήμης, ἔρπεται,
 Περιτρέχει τὴν θάλασσαν
 Καὶ τὴν γῆν ὅλην.

Ἀπὸ τὴν στάμναν χύνει
 Τὰ θεύματα τῆς λήθης,
 Καὶ τὰ πάντα ἀφανίζει·
 Χάνονται αἱ πόλεις, χάνονται
 Βασίλεια, κ' ἔθνη.

Ἄλλ' ὅταν πλησιάσῃ
 Τὴν γῆν, ὅπου σᾶς ἔχει,
 Θέλει ἀλλάξῃ τὸν δρόμον του
 Ὁ Χρόνος, τὸ θαυμάσιον
 Χῶμα σεβάζων.

Αὐτοῦ, ἀφοῦ τὴν ἀρχαίαν
 Πορφυρίδα καὶ σκῆπτρον
 Δώσωμεν τῆς Ἑλλάδος,
 Θέλει φέρει τὰ τέκνα της
 Πᾶσα μητέρα

Καὶ δακρυρέουσα θέλει
 Τὴν ἱερὰν φιλήσει
 Κόνιν, καὶ εἶπει: —τὸν ἔνδοξον
 Λόγον, τέκνα, μιμήθητε,
 Λόγον Ἡρώων!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
 Τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
 Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
 Ποῦ μὲ βία μετράει τὴν γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
 Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
 Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
 Χαῖρε, ὦ! χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Ἐκεῖ μέσα ἑκατοικοῦσες,
 Πικραμένη, ἐντροπαλή,
 Κ' ἓνα στόμα ἀκαρτεροῦσες
 Ἔλα. πάλι, νὰ σοῦ πῆ.

Ἄργιε νᾶλθῃ ἐκείνη ἡ μέρα,
 Κι' ἦταν ὅλα σιωπηλά,
 Γιατὶ τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα,
 Καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

Δυστυχής! παραγορία
 Μόνη σοῦ ἔμενε νὰ λές :
 Περρασμένα μεγαλεῖα,
 Καὶ διηγῶντάς τα νὰ κλαῖς.

Καὶ ἀκαρτέρει, καὶ ἀκαρτέρει
 Φιλελεύθερη λαλιά,
 Ἐνα ἐκτύπαε τ' ἄλλο χέρι
 Ἄπὸ τὴν ἀπελπισιά,

Κ' ἔλεες : πότε, ἄ! πότε βγάνω
 Τὸ κεφάλι ἀπ' τὸ ἔρημιαίς ;
 Καὶ ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω!
 Κλόψαις, ἄλυσσες, φωναίς.

Τότε ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
 Μέσ' στὰ κλάυματα θολό,
 Καὶ εἰς τὸ ῥοῦχο σου ἔσταζ' αἷμα,
 Πλῆθος αἷμα ἑλληνικό.

Μὲ τὰ ῥοῦχα αἵματωμένα
 Ἐέρω ὅτι ἔβγαινες κρυφά,
 Νὰ γυρεύης εἰς τὰ ξένα
 Ἄλλα χέρια δυνατά.

Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
 Ἐξανάλθες μοναχὴ·
 Δὲν εἶν' εὐκόλες οἱ θύραις,
 Ἄν ἡ χρεῖα ταῖς κουρταλῆ.

Ἄλλος σοῦ ἔκλαψε εἰς τὰ στήθια,
 Ἄλλ' ἀνάσασιν καμμιά·
 Ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια,
 Καὶ σὲ γέλασε φρικτά.

Ἄλλοι, ὦϊμέ! στή συμφορά σου
 Ὅπου ἔχαιροντο πολύ:
 Σύρε ναῦρης τὰ παιδιά σου,
 — Σύρε, ἔλεγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδάρι,
 Καὶ ὀλογλήγορα πατεῖ
 Ἦ τὴν πέτρα ἢ τὸ χορτάρι,
 Ποῦ τὴν δόξα σου θρηνεῖ

Ταπεινότατη σοῦ γέρνει
 Ἦ τρισάθλια κεφαλή,
 Σὰν φτωχοῦ ποῦ θυροδέρνει,
 Κ' εἶναι βάρος του ἡ ζωή.

Ναί· ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
 Κάθε τέκνο σου μὲ ὄρμη,
 Ποῦ ἀκατάπαυστα γυρεύει
 Ἦ τὴ νίκη, ἢ τὴ θανή.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
 Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά.
 Καὶ ἴσ' ἀνδρειωμένη,
 Χαῖρε, ὦ! χαῖρε, Ἐλευθεριά!

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

Ἡ Αὐγοῦλα ποῦ νᾶναι;
 Κοντεύει τὸ βράδυ,
 Ποῦ μαῦρο σκοτάδι
 Ξαπλώνει στὴ γῆ.

Πηγαίνει ἐκεῖ ποῦναι
 Ψηλὸ κυπαρίσσι,
 Πηγαίνει στὴ βρύσι·
 Δὲν εἶναι οὐδ' ἐκεῖ.

Στάλῳνι, στᾶμπέλι,
 Στὸ δρόμο κυττάζει,
 Καὶ τέλος φωνάζει·
 — Αὐγοῦλα μου, Αὐγῆ!

— Αὐγῆ μου! συχνότατα
 τοῦ βγῆκε ἀπ' τὰ στήθη,
 Καί: Αὐγῆ μου, ἀπεκρίθη
 Μία ἄλλη φωνή.

Πῶς εἶν' τῆς Αὐγούλας
 Ὁ ἄνθος ἐστοχάσθη,
 Καὶ πρόθυμα ἐβιάσθη
 Κατὰ τὴν Αὐγῆ.

Ἐτοῦτα λαλῶντας,
 Κοντά της πηγαίνει·
 Ἡ Αὐγοῦλα σωπαίνει,
 Καὶ δὲν τοῦ μιλεῖ.

Προσκέφαλο κόκκινο
 Τῆς κεῖται ἀποκάτου
 Κρεββάτι θανάτου
 Στενὸ καὶ πικρὸ·

Θανάτου στεφάνι
 Τριγύρου στὴν κόμη·
 Εἶν' ὁμορφη ἀκόμη
 Στὴν ὄψι πολύ.

Ὁ ἄγγελος ἴσως,
 Ποῦ παίρνει τὸ μίλημα,
 Τῆς πῆρε μὲ φίλημα
 Γλυκὸ τὴν ψυχή.

Γιατὶ ἔχει χαμόγελο
 Ἀκόμη στὸ στόμα
 Ποῦ λὲς καὶ στὸ χῶμα
 Δὲν πρέπει νὰ μπῆ.

Δὲν εἶν' πεθαμένη·
 Τὴν ὄψι τηρᾶτε·
 Κοιμᾶται, κοιμᾶται,
 Εἰς ὕπνο βαθύ.

Ἐγύρευε ἀνήσυχος,
 Ὡσὰν περιστέρι,
 Γιὰ ναῦρη τὸ ταῖρι,
 Καὶ δὲν τοῦ βολεῖ.

Καὶ τρέχει καὶ τρέχει
 Παντοῦ νὰ κυττάξῃ,

Καὶ δίχως νὰ κράξῃ
Δὲν μνήσκει στιγμῆ.

Στὸ μάτι μακρόθεν
Ὁ τοῖχος ἀσπρίζει,
Καὶ γύρω του ἀνθίζει,
Ἡ δάφνη, ἡ μυρτιά.

Ἄλλὰ ἄνανθη κλαίει,
Ὁμπρὸς εἰς τὴ θύρα,
Τοῦ ἀνθρώπου τὴ μοῖρα
Κλωνόγυρτη ἐτιά.

Τὴν εἶδε προβαίνοντας
Στὴ μέση, κ' ἐφώναξε·
— Δὺγοῦλα μου, ἐτρόμαξε :
Ὁ Ἄνθος σου πολὺ.

Ἀνήσυχου ὄνειρου
Τρομάρα, μαυρίλα,
Στὰ χέρια, στὰ χεῖλα,
Τὰ χρώματα σβεῖ.

Τὴ γύρευε τόσο,
Καὶ τέλος τὴν βρῖσκει
Ἀκίνητος μνήσκει
Γιὰ νὰ τὴ θωρῆ.

Τῆς παίρνει μὲ χέρι
Ἄργὸ τὸ στεφάνι,
Τὸ βάνει, τὸ βγάνει
Ἄπ' τὴν κεφαλή.

— Ἡμέρα βραδυάζει
 Αὐγοῦλα, πηγαίνω·
 Κοντά σου πεθαίνω
 Ἄν μείνω μ' ἐσέ·

Αὐγοῦλα, ἂν δὲν ἔλθης,
 Για πάντα σὲ ἀρνιοῦμαι·
 Φοβοῦμαι, φοβοῦμαι,
 Μὴν ἔβγουν νεκροί.

Αὐγοῦλα, για ξύπνα,
 Για ξύπνα, κι' ἂν λάχη
 Καὶ σ' εὔρουν μονάχη,
 Πεθαίνεις καὶ σύ.

Ἡ Αὐγοῦλα κοιμᾶται,
 Ἀλήθεια σοῦ λέω·
 Μὴν κλαῖς, γιατί κλαίω,
 Μανοῦλα κι' ἐγώ.

Ἴδου τὸ στεφάνι
 Μὴ γέρνης στὴν ἄλλη
 Μεριὰ τὸ κεφάλι,
 Τὰ μάτια μὴν κλειῆς.

Στάφινω στά γόνατα,
 Κι' ἀκόμη ἂν ἀργήτη
 Ἡ Αὐγὴ νὰ ξυπνήση,
 Ἐμὲ τὸ φορεῖς.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομηνοῦσε
 τῆς αὐγῆς τὸ δροσάτο ὕστερο ἀστέρι
 Σύγνεφο, ταχύ, δὲν ἐπερνοῦσε
 Τ' οὐρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη.
 Καὶ ἀπὸ κεῖ κινημένο ἀργοφυσοῦσε
 Τόσο γλυκὸ στὸ πρόσωπο τ' ἀέρι,
 Ποῦ λὲς καὶ λέει μέσ' τῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα:
 Γλυκειὰ ἢ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος μαυρίλα.

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις,
 Ὅλοι, μικροὶ, μεγάλοι ἐτοιμασθῆτε·
 Μέσα σταῖς ἐκκλησίαις ταῖς δαφνοφόραις
 Μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς; συμμαζωχθῆτε·
 Ἄνοιξετε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις·
 Ἐμπροστὰ στοὺς Ἁγίους, καὶ φιληθῆτε,
 Φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
 Πέστε **Χριστὸς ἀνέστη**, ἔχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι,
 Καὶ βρέφη ὄρατα στήν ἀγκαλιὰ οἱ μαννάδες·
 Γλυκόφωνα, κυττῶντας ταῖς ζωγραφι-
 σμένες εἰκόνες, ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες·
 Λάμπει τὸ ἀσῆμι λάμπει τὸ χρυσάφι
 Ἄπὸ τὸ φῶς ποῦ χύνουνε οἱ λαμπάδες·
 Κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' ἁγιοκέρι
 Ὅπου κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

ΔΙΟΙΝΥΣΙΟΣ ΣΟΔΩΜΟΣ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Τοῦ πατέρα σου, ὅταν ἔλθης
 Δὲν θὰ ἰδῆς παρὰ τὸν τάφο·
 Εἶμαι ὀμπρός του, καὶ σοῦ γράφω,
 Μέρα πρώτη τοῦ Μαΐου.

Θὰ σκορπίσουμε τὸ Μάη
 Πάνου σι' ἄκακα τὰ στήθη,
 Γιατὶ ἀπόψε ἀπεκοιμήθη
 Εἰς τὸν ὕπνο τοῦ Χριστοῦ.

Ἦταν ἤσυχος κι' ἀκίνητος
 Ὡς τὴν ὕστερη τὴν ὥρα,
 Καθὼς φαίνεται καὶ τώρα
 Ποὺ τὸν ἀφίσε ἡ ψυχὴ.

Μόνον, μιὰ στιγμή πρὶν φύγῃ
 Τ' οὐρανοῦ κατὰ τὰ μέρη,
 Ἄργοκίνησε τὸ χέρι,
 Ἴσως γιὰ νὰ σ' εὐχηθῇ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Εἰς τὴν λίμνη κυματοῦσε μὴν ἀνέφελη νυχτιά,
 Ἦ πολὺπαθη καρδιά του κ' ἐποθοῦσε μοναξιά.
 Σιγὰ φλοίσβιζε τὸ κῦμα στὸ μονόξυλον ἔμπρός,
 Τὸ πανάκι μου φυσοῦσεν ἀεράκης στεριανός.
 Δὲν ἀκούετο ἄλλος κρότος ἀπ' τὸν κρότον τῶν ψαριῶν,
 Ὅταν, ἔξαφνα πηδῶντας, ἐβουτοῦσαν στὸν βυθόν.
 Ἐξανοίγοντο μακρόθεν τῶν ψαράδων οἱ πυρραῖς,
 Φαίνοντ' ὄλαις ἀπ' τὸ μάκρος πῶς κινοῦντο μοναχαῖς,
 Κ' ἐσχημάτιζαν ἔμπρός μου τόξον ὄλο φωτεινό.
 Σὰν τῆς θάλασσης πλανῆται περπατοῦσαν σιτὸ νερό.
 Ἀνεφαίνονταν σποράδην τ' ἀστερέωτα νησιά,
 Λὲς κ' ἐβγῆκαν ὑγρά τότε ἀπὸ τ' ἄβαθα νερά.
 Πάμπολλα θαλασσοπούλια, κουρνιασμένα ἔδῶ κ' ἐκεῖ,
 Εἶχαν φύλακας τὰ σκότη καὶ τὰ κύματα στρωμνῆ·
 Τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὸς Πάτρας εἶχε ἀρχίσῃ τὸ βουνό
 Ν' ἀναβαίνῃ ἀγάλια ἀγάλια τὸν καθάριον οὐρανό,
 Κ' ἡ ἀχτινά του στὸ κῦμα ἔλαφρὰ νὰ κολυμπᾷ,
 Κι' ὀλογάλανο τὸ κῦμα νὰ τὴν βλέπῃ, νὰ γελᾷ,
 Μὲ τὴ λάμψι ἐφάνῃ τότε κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
 Μιὰ ψηλὴ καὶ μαυροφόρα σὰν τὸν ἴσκιον ἔλαφρὰ.
 Μισοκρύβετο ἡ μορφὴ της σὲ μιὰ σκέπη μελανή,
 Σὰν ὀλόφωτος κομήτης στὴν νεφέλῃ τὴ λεπτή·
 Καί, στὴ λάμψι γυρισμένη, ἄρχισε νὰ τραγουδῆ
 Μὲ τὴν αὔρα, μὲ τὸ κῦμα, τὴν ἀκόλουθην ᾠδή :
 « Ὁχρὸ καὶ ἄστατο φεγγάρι, ποῦ τὴ μαύρη φέγγεις γῆ,
 »Κι' ὀποῦ μοιάξεις μέσ' τὰ σκότη μιὰ λαμπάδα νεκρική !

- » Ἀρχινᾶς, φωτογεννιέσαι, κ' εἰς τοὺς κόλπους τοῦ φωτός
 » Ἀπ' ὀλίγο ὀλίγο αὐξάνεις, ὦ; ποῦ γίνεσ' ὄλο φῶς·
 » Καὶ φῶς ὄλον ἀφοῦ γένης, συχνὰ σύγνεφον πυκνὸν
 » Ἐάφνω σκάνεται, σ' ἀρπάζει ἀπ' τὰ μάτια τῶν θνητῶν.
 » Κι' ὁ σκληρότατος ὁ Χάρος ἔρχετ' ὄλωσ ἀφανής,
 » Καὶ συχνότατ' ἀφανίζει τὸ γλυκὸ ἄνθος τῆς ζωῆς».

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

- Εἰς τὸν γέρον Ὀλυμπόν μας, κοντὰ σ' ἓνα κυπαρίσσι
 Ἐνας γέρον Ρουμελιώτης
 Μὲ τοὺς φίλους του τὸ βράδυ κάθισε νὰ τραγουδήσῃ :
 — Τῆς πατρίδος στρατιώτης,
 Ἐπτὰ, ἔλεγ', ἑπτὰ χρόνους μὲ καρδιὰ πάντοτε νέα
 Βάσταξα καὶ στὸ Δερβένι καὶ στὸν κάμπο τῆ σημαία.
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας ;
 Ἐνθυμᾶσθε, τοῦ Χουρσίτη αἱ τριάντα χιλιάδες
 Μιὰ μιὰ ὄλαις διαλεκταῖς
 Ὅταν γέμισαν τοῦ Ἄργους ταῖς μεγάλαις πεδιάδαῖς
 Μ' ἀστραπαῖς καὶ μὲ βρονταῖς,
 Ἐνθυμᾶσθε μὲ τί θάρρος ἐπιασθήκαμε στὰ χέρια
 Μὲ δρεπάνια, μὲ κοντάρια καὶ μὲ ξύλ' ἀντὶ μαχαίρια ;
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε τῶν Σκοδριάνων σὺν μᾶ; πλάκωσε τὸ πλῆθος
 Πῶς εὐθύς στὸ Καρπενῆσι
 Ἔτρεξεν ὁ Μπότσαρης μας, καὶ μὲ τ' ἀκριβὸ τοῦ σιῆθος
 Πρόφθασε νὰ τοὺς σκορπίσῃ ;
 Ἐνθυμᾶσθε τῆς πληγῆς τοῦ πῶς μᾶ; ἔκρυπτε τὸ αἷμα ;
 Τί καρδιά μᾶς ἔδιδ' ὄλου; μὲ τὸ ὕστερό τοῦ βλέμμα ;
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε ἀπ' τοὺς Τούρκους σὺν σκεπάσθησαν οἱ λόγγοι
 Τῆς ἀνδρείας Ῥούμελῆς μας
 Καὶ βαστοῦσεν ὁ Ἀράπης σφαλιστοὺς στὸ Μεσολόγγι
 Τὰ παιδιά μας, τοὺς γονεῖς μας ;
 Ἐνθυμᾶσθε, μέσ' στὰ μάτια τῆς σκληρᾶς Εὐρώπης ὅλης
 Πῶς ἀνέβηκεν ὡς τᾶ ττρα τοῦ Μεσολογγιοῦ ἡ πόλις ;
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε, ὁ Καραϊσκό; μὲ τριακόσιους διαλεκτοὺς τοῦ
 Ὅταν ἦλθε στὰς Ἀθήνας,
 Πῶς τοῦ Κιουταχῆ ἐχάθη κ' ἡ ἀνδρεία του κ' ὁ νοῦς του;
 Δὲν ἐπέρασ' ἓνας μῆνας,
 Καὶ ἡ Ῥούμελη σηκώθη κ' ἔγιν' ὅλη ἓνα σῶμα,
 Κ' ἐκοκκίνισ' ἀπὸ αἷμα τῆς Ἀράχωβας τὸ χῶμα ;
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Χωρὶς πόλεις, χωρὶς κάστρα, ξεσχισμένοι, πεινασμένοι
καὶ μὲ διψασμένο στόμα,
Νεκρωμένοι ἀπ' τὸν τῦφο, ἀπ' τὰ βόλτια πληγωμένοι
Καὶ χλωμοὶ ὡσάν τὸ σῶμα
Εἰς τὸν οὐρανὸ τὰ μάτια εἶχαμ' ὅλοι γυρισμένα,
Πλὴν ποτὲ εἰς τοὺς τυράννους δὲν ἐκλίναμεν αὐχένα...,
Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας ;
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Εἰς τὸν Μιαοῦλῆν

Δὲν ἀπέθανεν, ὁπότεν ἔκαιεν εἰς τὴν Μεθώνῃν
Ἐνα στόλον μετὰ κρότου,
Καὶ δὲν ἔλαβε τὴν τέφραν τῆς πυρᾶς, λευκὴν σινδόνην,
Οὐδ' ὡς ξυλοκράβατόν του στέλεχος ἑνὸς δικρότου.
Ἄλλ' εἰς τὴν ἐσχάτην ὥραν πόσῃν ἔδειξεν ἀνδρείαν!
Πρὸς τὸν θάνατον ἐστράφη,
Καὶ τοῦ Χάρωνος τὸ πλοῖον εἶδε μ' ὄσῃν ἀφοβίαν
Ἐβλεπεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἐχθρῶν τὰ πυκνὰ σκάφη.
Τὸν ἀγαπητὸν Μονάρχη, εἰς τὰ ἔσχατά του πλέον,
Μὲ καρδίας εἶδε πόνον,
Τοὺς υἱοὺς του καὶ τὸ ἔθνος τοῦ ἐσύστησεν ἐκπνέων
Καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν χεῖρα ἥτις ἔπλασε τὸν θρόνον.

Εἰς τὸς Πάτρας, ὅταν πρώτην ναυμαχίαν ἐπεχείρει
 Φοβερὰν κατὰ συστάδην,
 Καὶ μετέβαλλον αἱ βόμβαι τοῦ πολεμικοῦ Ταχίρη
 Τὴν αὐγὴν εἰς νύκτα μαύρην καὶ τὸν οὐρανὸν εἰς Ἄδην,

Ἄντεστάθῃ αὐτὸς μόνος καὶ μ' ἐν σκάφος εἰς τρεῖς στόλους,

Κ' εἰς δειλὸς φωνὰς μὴ κλίνων,

Καὶ μὲ χάλκινον τρομβόνι ἀπειλῶν τοὺς φίλους ὅλους
 Καὶ μὲ χεῖρα ῥωμαλέαν τὸ πηδάλιον εὐθύνων.

Τώρα κεῖται. . . Γεγραμμένοι πόσαι ἡμιθέου πράξεις

Εἰς τὸ μέγα μέτωπόν του !

ὦ ἐχθρέ ! χωρὶς νὰ τρέμῃς, τώρα μόνον νὰ κυττάξῃς,

Τώρα μόνον κατὰ πρῶτον, δύνασαι τὸ πρόσωπόν του !

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ

— Ἐχετε γειά, ψηλὰ βουνὰ καὶ κρυσταλλένιαις βρύσαις,
 Χαράματα μὲ ταῖς δροσαῖς, νύχταις μὲ τὸ φεγγάρι,
 Καὶ σεῖς, μαῦρα κλεφτόπουλα, ποῦ τὴν Τουρκιὰ ἐτρόμαξε·
 Ἄρρώστια δὲν μ' ἐπλάκωσε καὶ πηγαίνω νὰ πεθάνω·
 Κι' ἂν πάρῃ βόλι τὸ κορμί, πάλ' ἡ ψυχὴ ἀπομένει·
 Μαῦρο πουλάκι θὰ γενῶ, μαῦρο χελιδονάκι,
 Νάλθῶ τὸ γλυκοχάραμα νὰ ἰδῶ ποῦ πολεμᾶτε·
 Καὶ σὰ σκολάση ὁ πόλεμος, κ' ἔβγη τᾶχνὸ φεγγάρι,
 Πάλι θὲ νάλθω νὰ σταθῶ σ' ἓνα κυπαρισσάκι,
 Τὰ λίγα τὰ κλεφτόπουλα ποῦ βρῶ στὴ γῆ νὰ κλάψω·

Μέσα στῆς νύχτας τὴν ἔρημιά, στὸν ὕπνο τοῦ κοιμῶνται,
 Ν' ἀκούσουν οἱ μαννάδες τους νὰ τὰ μυρολογήσουν·
 — Γιὰ ἰδὲς τὴ θύρα τοῦ Πασσᾶ καὶ πᾶψε τὸ τραγοῦδι, —
 Ἔχετε γειὰ ψηλὰ βουνά, τρεχούμενα ποτάμια·
 Ἀδέρφια, νὰ μὲ θάψετε σὲ μιὰ ψηλὴ ῥαχοῦλα,
 Ν' ἀκούω τ' ἀηδόνια πῶρχονται καὶ φέρνουν τὸν Ἀπρίλη·
 Κι' ὅταν ἀπ' τὴν Ἀγιά Σοφιά, τὸ μέγα μοναστήρι,
 Ἐβγουν τὰ μοσκολίβανα μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη,
 Λευκὸ πουλάκι θὰ γενῶ στὴν Πόλι νὰ πετάξω

ΙΟΥΛΙΟΣ ΤΥΠΑΛΛΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΩΝΙΑΝ

Τίς τὴν ψυχὴν μου θὰ ἡμερώσῃ ;
 Τίς εἰς τὸν πόθον μου θέλει δώσει
 Πτερὰ Ζεφύρου ;
 Τίς εἰς τοὺς τόπους θέλει μὲ φέρει
 Ὅπου ὁ Μέλῃς στυλπνὸς μαρμαίρει
 Ὡς πλάξ ἀργύρου ;

Ἐκεῖ γλυκεῖαι πνέουσιν αὔραι,
 Καὶ εἰς τὸ κῆμα δονοῦνται μαῦραι
 Σκιαὶ πλατάνων.
 Ἐκεῖ εὐώδης θάλλει μυρσίνη,
 Ἐκεῖ τὰ πάντα τέρψις, γαλήνη,
 Πλὴν τῶν τυράννων !

Ἡ τυραννία τὴν φρίκη σπεῖρει
 Καὶ τῆς ὠραίας φύσεως φθείρει
 Τὴν ἁρμονίαν.

Αὐτὴ μαραίνει τὰ κάλλιστ' ἄνθη,
 Καὶ ἡ πνοὴ τῆς κατελυμάνθη
 Τὴν Ἴωνίαν.

Ἄλλ' ἂν τὰ κάλλη τῆς λαΐλαψ τύπη,
 Ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀνακύπτει
 Πλέον ὠραία,

Κ' εἰς τὴν γλυκεῖαν μορφὴν τῆς ἔτι
 Τὸ δουλικόν τῆς πένθος προσθέτει
 Θέλητρα νέα.

Οὕτως εἰς ῥόδον πίπτει βαρεῖα
 Ἡ ὀλολύζουσα τρικυμία
 μὲ ὄμβρου σάλον

Πλὴν εἰς τὴν τόσην ἀνεμοζάλην
 Ὑπερηφάνως ἐγείρει πάλιν
 Μέτωπον θάλλον!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ

ΤΟ ΣΤΕΡΕΩΜΑ

Εὐφραίνου, ὦ ψυχὴ μου, τῆς κτίσεως τὰ κάλλη
 Ἡ γῆ θαυμάτων πλήρης ἐνώπιόν σου θάλλει·
 Κι' ἂν τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἐπὶ μικρὸν τὰ κρύψη,
 Πληθὺς θαυμάτων νέων γεννᾶται εἰς τὰ ὕψη.

Γλυκεῖα νηνεμία! νυκτερινὴ γαλήνη!
 Στιλπνὴ, ἀκτινοβόλος, μηνοειδῆς σελήνη
 Λάμπει ἐπὶ αἰθέρος εἰς δρόσον λελουσμένου,
 Ὡς κόσμημα ἄδαμάντων εἰς μέτωπον παρθένου.

Ἡ πόλις ὄλη κεῖται ὡς ἄνθρωπος ὑπνώτων.
 Κανένα δὲν ἀκούεις εἰς τὸν ἄερα κρότον
 Ὡς πλᾶξ χρυσοῦ ἀπέφθου τὸ πέλαγος μαρμαῖρον
 Ἄντανακλᾷ τὴν λάμπην ἐκάστου τῶν ἀστέρων.

Γλαυκόν, γλυκύ γελόεν τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα,
 Νέφος οὐδὲν σκιάζει τὸ καθαρὸν του δῶμα
 Καὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐνάστρου ὀροφῆς του
 Ἡ δόξι διαλάμπει κι' ἡ χάρις τοῦ Ὑψίστου!

Ὁ μέγας Γαλαξίας ὡς ἄν πλατεῖα ζώνη
 Ἐκ πέρατος εἰς πέρας τοὺς οὐρανοὺς κυκλώνει,
 Σπόρος πυκνὸς καὶ ἄστρων φυταλιὰ μεγάλη
 Ἐξ ἧς ὁ Πλάστης κόσμους διηνεκῶς ἐκβάλλει.

Μακρὰν τῶν ἄλλων ἄστρων, δειλαὶ ὡς πελειάδες,
 Ὀδεύουν κατὰ νόνας αἱ ἄσπιλοι Πλειάδες,
 Ἀχώριστοι παρθένοι μὲ συστολὴν μεγάλην
 Ὅμοῦ συνανατέλλουν, καὶ δύουν ὁμοῦ πάλιν.

Ὁ εὐζωνος Ὡρίων νυκτιπολεῖ κατόπιν,
 Ἀργυροῆλου ξίφους χρυσοῦν βαστάζων κόπην,
 Ἀγρυπνος στρατιώτης καὶ φύλαξ πιστός, μένων
 Ἐνθα ὁ ἀρχηγός του τὸν ἔχει τεταγμένον.

Ἐδῶ σμαράγδου δίκην ἐν ἄστρῳν πρασινίζει,
 Ἐκεῖ ἐρυθρὸν ἄλλο ὡς ἄνθρωπῳ σελαγίζει,
 Καὶ ὅλα ὁμοῦ λάμπουν ἀτάκτως ἐσπαρμένα,
 Ποῦ μὲν πυκνὰ ὡς ἄμμος, ποῦ δὲ ἀραιωμένα.

ὦ οὐρανέ, ὦ κάλλος αἰώνιον, ἀρχαῖον.
 Δείποτε νεάζον, αἰείποτε ἀκμαῖον,
 Ὁ τύπος τῶν δακτύλων τοῦ Πλάστου εἰς σέ μόνον
 Ἀνέπαφος τηρεῖται δ' ὄλων τῶν αἰώνων.

Ποτὲ τὸ κρύσταλλόν σου τὸ διαυγὲς ἔκεινο
 Μ' ἀναπνοὴν ὁ σκώληξ ἐγὼ δὲν θὰ μολύνω·
 Οὐδὲ κανεῖς μονάρχη;, ὅστις τὴν γῆν ἐκπλήσσει,
 Δὲν θέλει ἔν σου ἄστρον μικρὸν μετατοπίσει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ

ΚΟΡΩΝΑ ΚΑΙ ΣΠΑΘΙ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Δὲν μετριοῦνται οἱ ἀρματωμένοι,
 Οὐδὲ τ' ἄλογα ἐκεῖ κάτω·
 Ὁ Μεχμέτης ποῦ προβαίνει
 Καὶ τὴν Πόλι τριγυρνᾷ,
 Στέλλει μήνυμα θανάτου :

« Ἡ τὴν μάχη ἢ τὰ κλειδιά. »

— Εἰς τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου
 Σᾶς προσμένω, Τοῦρκοι, ἐλάτε,
 Βροντερὴ τοῦ Κωνσταντίνου
 Ἀποκρίνεται ἡ φωνή,
 Ταῖς φοβέrais δὲν φοβᾶται
 Ὅποιος ζώνεται σπαθί.—

Καὶ μιὰ αὐγὴ γλυκοχαράζει
 Ὅταν γύρου ἡ Πόλι σειέται,
 Καὶ κραυγὴ μιὰ μόνη βγάζει

Τὸ στρατόπεδο τοῦ ἔλθρου,
 Ποῦ τρεμουλιαστὴ σκορπιέται
 Εἰς τοὺς θόλους τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ ἂν τὸ φρόύριο χύνει κάτου
 Πέτραις, βέλη· φλόγες, πίσσα,
 Τὸ χαλάζι τοῦ θανάτου
 Τοὺς ἀπίστους δὲν κρατεῖ.
 Ἐνεβαίνουνε μὲ λύσσα
 Εἰς τὰ τείχη μαζωχοί,

Εἰς τοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη,
 Πρώτη θέσι τοῦ κινδύνου.
 Κάνουν στὸ χαντάκι σκύλοι
 Τὰ κουφάρια τους βουνό·
 Τὸ σπαθὶ τοῦ Κωνσταντίνου
 Πάντα ἀπὸ εἴματα ζεστό,

Δυὸ φορὲς τοῦ Μιουσουλμάνου,
 Διώχει ἐκεῖθε τὴν μανία,
 Ἦτον ὅμως ἐκεῖ ἐπάνου
 Πικρὴ ἀπόφασι γραφτὴ,
 Στὴν Ἀγία μας Σοφία
 Μιναρὲς νὰ σηκωθῆ.

Ἦ δειλοί, ποῦ παραιτεῖτε
 Τὴν σκηνὴ τὴ μυρωμένη
 Τῆς τιμῆς γιὰ νὰ σφαχθῆτε
 Σὰν ἄρνιὰ στὸ μακελειό,
 Πίσω ἐλάτε ! σὰς προσμένει
 Τίμιος θάνατος ἐδῶ

Μόνος τότε, τὸ λιοντάρι,
 ῥίχνει μάτι βουρκωμένο
 Στὸ ἱερὸ Προσκυνητᾶρι
 Πῶδειχνεν ἀπὸ μακρὰ
 Τον σταυρὸ του ἀνιψωμένο
 Γιὰ τὴν ὕστερη φορὰ.

Προσκυνῶ σάν Ἀγιαστήριο
 Τὴ σκηνὴ τὴ δ' ξασμένη,
 Ποῦ τὸ αἶμά του εἶν' μυστήριο
 Ὡς τὴν ὕστερη σταξιά·
 Προσκυνῶ τὴν τιμημένη
 Τῆς δουλείας ξαγορά.

Ἄψυχο νεκρὸ τὸν γδίνει
 Ἡ Τουρκία, καὶ τὴ στολή του,
 Πῶ ἦταν ὄλη ἀετωμένη,
 Τὴν εὗρηκε μοναχὰ
 Δὲν εὗρέθη τὸ σπινθὶ τοῦ
 Καὶ ἡ κορώνα πουθενά.

Τὸ ΣΠΑΘΙ τὸ κρύψιν μοῖραις
 Εἰς τὸν Ἰλιπὸ βκέτ' ἀερά,
 Τὴν ΚΟΡΩΝΑ ἐσὺ τὴν πῆρες,
 Ταξίαρχη τῆς οὐρανοῦ,
 Για νὰ ζώσης μιαν ἡμέρα
 Το κεφάλι ἑνὸς ΞΑΝΘΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Υ Π Α Τ Ι Α

Παρθένε, ἥτις εἰς πτυχήν τῆς εὐσεβοῦς σου χλαίνης
 Τὸν τύμβον ἀπεκάλυψας ποτὲ τῶν ἀθανάτων,
 Ἰέρεια μελωδικῆ θρησκείας διωγμένης,
 Ἄγνη καὶ τελευταία ἀκτίς εἰς τὰ οὐράνια των.

ὦ! χαῖρε! σὲ ἀσπάζομαι, ὦ πότνια! Σὲ εἶδον
 Ὅτ' ἔσεισε τὸν Ὀλυμπον ἡ βία καταγίδων·
 Σὲ εἶδον, ὡς ἡ εὐσεβῆς; ἐκείνη Ἀντιγόνη,
 Τὸν γηραιὸν Οἰδίποδα ν' ἀκολουθήσης μόνη.

Ὁχρὰ ὑπὸ τὰς ἱερὰς στοὰς παρισταμένη,
 Πυθία εἰς τὸν τρίποδα τὸν μαντικὸν δεσμία,
 Σὺ ἦσο, κ' εἰς τὸ στήθος σου ἡ τῶν θεῶν χορεία
 Συνέπαλλεν, ὑπὸ λαῶν θνητῶν προδιδομένη.

Παρερχομένη ἔβλεπεσ αὐτοὺς ἐτι πυρίνης
 Νεφέλης καὶ σ' ἐνέπλησσον ἀγάπης καὶ σοφίας,
 Κ' ἐιστατικῆ σὲ ἤκουσεν ἡ γῆ νὰ διαχύνης,
 ὦς ἀττικῆ τις μέλισσα, τὰς θείας μελωδίας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΕΠΑΙΤΗΣ

Ἄνεμος πνέει ψυχρὸς χειμῶνος,
 Καὶ ἤδη στρῶμα παχὺ χιόνος
 Τὴν γῆν καλύπτει.
 εἶναι κλεισμένη πᾶσα οἰκία
 εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἡ ἔστια
 Σπινθῆρας ῥίπτει

Ἐπαίτης ἴσταται πρὸ τῆς θύρας
 Κ' ἐξ ἡμιθραύστου ἐκχέει λύρας
 Ὀδὰς γλυκείας.
 Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἰν' ἐσβρασμένοι,
 Καὶ ὅμως ἔτι ἐντὸς τῶν μένει
 Πῦρ εὐφυίας.

« Ἀνοίξατέ μου, ἀνοίξατέ μου !
 « Αἱ χεῖρες ἤδη αἶ γηραιαί μου
 « Παγώνουν, φίλοι !
 « Σχεδὸν ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ μου,
 « Καὶ παγωμένη φεύγ' ἡ πνοή μου
 « Ἀπὸ τὰ χεῖλη.

« Ἄσυλόν δότε μου στιγμιαῖον,
 « Καὶ θὰ σᾶς εἴπω ᾄσμα ὥραϊον.
 « Στέγασμα μόνον
 « Μ' ἄρκει καὶ ἄρτου μικρὸν ψιχίον,
 « Ἀφοῦ διάγω πεινῶν τὸν βίον
 « Καὶ ζῶ παγώνων.

«Ναί ! θὰ σᾶς ψάλω ἄσμα ὠραῖον,
 » Ἔργ' ἀθανάτων καὶ ἡμιθέων,
 « Ἡ καὶ ἀνθρώπων·
 « Ἐπη θὰ εἶπω μαχῶν ὀργίλα,
 « Θα περιγράψω ἦθη ποικίλα
 « Ποικίλων τόπων.

«Θὰ ἀπαιριθμήσω στρατὸν ἡρώων
 « Ἀπανταχόθεν δραμόντ' ἀθρόον
 « Πρὸς τὸν ἀγῶνα,
 « Ὅπου ὑπῆρξε πρὶτὲ ἡ Τροία,
 « Καὶ ὅπου σήμερον τὰ θηρία
 « Πλανῶνται μόνα.

«Θὰ περιγράψω τοῦ Ἀχιλλέως
 « Τὰς πράξεις, ὅσα, θνητὸς καὶ νέος,
 « Ἔπραξε θεῖα·
 « Πῶς ἠγωνίσθη ὡς οὐδείς ἄλλος
 « Εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν τὸ κάλλος
 « Ὑπῆρξ' αἰτία.

« Πῶς τῆς Ἰθάκης ὁ ἀναξ γέρων
 « Πρὸς μακρὰς χώρας τὸ βῆμα φέρων,
 « Ἀπεπλανήθη·
 « Ἐκεῖ δὲ πόσας ἤκουσε γλώσσας,
 « Κ' ἐθνῶν σωρείας εἶδεν ὀπόσας
 « Κ' ἔμαθεν ἦθη.

«'Αλλά ἢ θύελλα ἐπαυξάνει,
 «Καὶ νὰ μὲ σώσῃ οὐδείς ἐφάνη.
 «Οἱ ἐνοικοῦντες,
 «Θερμοί, παγώνοντα λησμονοῦσι
 «Καὶ τὸν ἐπαίτην περιφρονοῦσι,
 «Αὐτοὶ πλουτοῦντες.

« Στενάζων ἔξωθεν καὶ δακρύων,
 «'Ακούω ἰᾶσματα τῶν ὀργίων
 «Νὰ ἀντηχῶσι·
 «'Εγὼ μαραίνομ', ἐκεῖνοι θάλλουν,
 «Θρήνους ἐκχύνω, ἐκεῖνοι ψάλλουν,
 «Θνήσκω, καὶ ζῶσι·

«'Ανοίξατέ μου ! τυφλὸς καὶ γέρον,
 «Βῆμα κλονούμενον περιφέρων
 «Τοσοῦτον χρόνον,
 «Παντοῦ εὐρίσκω σκληρὰς καρδίας
 «Παντοῦ βασάνους καὶ κακονχίας,
 «Παντοῦ τὸν πόνον.

«Πλανῶμαι πάντοτε συναθροίζων
 «Γνώσεις καὶ ἅμα διασκορπίζων
 «Τὰ ἄσματά μου·
 «'Αλλ' οὐδ' ἢ μνήμη μου κἄν θὰ ζήσῃ.
 «Κ' ἢ πλάξ τοῦ τάφου μου θὰ ἐγκλείσῃ
 «Καὶ τ' ὄνομά μου.

« Ἐν μέσῳ τόσων δεινῶν καὶ πόνων·
 « Μὲ παρηγόρουν ἐλπίδες μόνον
 « Ἀθανασίως.
 « Γενεὰς ἄλλας δικαιοτέρας
 « Ἦλπισα μάτην· ἰδοὺ τὸ πέρας
 « Ζωῆς ἀθλίας.

« Ἡ ὥρα ἔφθασε τοῦ θανάτου,
 « Ἐνῶ εἰς ὄνειρα ἀθανάτου
 « Ἐπλεον κλέους,
 « Καὶ μόλις σύρων ἀσθενὲς σῶμα,
 « Ἦλπιζον, ἄφρων ἐγώ! ἀκόμα
 « Καιροὺς ὄραιοις...»

Ἄλλ' αἴφνης ἔπαυσε ἡ ψῆδὴ του,
 Κι' ἡ λύρα ἔπεσε τοῦ πρεσβύτου,
 Κτῆμα ἀρχαῖον·
 Ὁ τελευταῖος δὲ ταύτης στόνος
 Μὲ τὴν ἐσχάτην πνοήν του μόνος
 Ἐμίχθη κλαίων.

Καὶ μὲ χιόνος τὸ πρῶν στρωῶμα
 Ποιμὴν τις εὔρε γέροντος πτωμα·
 Κεκαλυμμένον.
 Ἐκράτει ἔτι παρὰ τὴν χεῖρα
 Λύραν, κ' εἰς ταύτην « Ὀμήρου λύρα»
 Ἦτο γραμμένον.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΕΝΕΤΙΑΝ

1

Τὸ ἔδαφος τῆς πρόφης σου δεσποίνης
 Πατεῖς, ὦ Ἕλλην, τὸ λιθοστρωμένον
 Κ' ἐκ τῆς μελαίνης γόνδολας ἐμβαίνων,
 Δὲν σ' ἔρχεται τὸ γόνυ σου νὰ κλίνης ;

Ἦ δὲν τηρεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης
 Τὸ ἦθος πλέον τὸ ταπεινωμένον,
 Ἄλλ' ἴσως ἀπὸ στόμα ὠργισμένον
 Καὶ σκόμματα χαιρέκακα ἐκχύνεις ;

Μή, μή ! ἀλλ' εὐγνωμόνως ἐνθυμήσου,
 Πῶς ὄτε ἦν εἰς σκότος ρυθισμένη,
 Ἐδῶθεν φῶς ἐδέχετο ἡ πατρίς σου,

Καὶ ἀπὸ σιγηλά ἐδῶ τεμένη
 Αἰῶνας τρεῖς ἢ νοερά τροφή σου
 Σ' ἐδίδετο καλῶς ἐσκευασμένη.

2

Παράθυρα κλειστὰ τῶν παλατίων,
 Εἰπέτε μ' εἰν ἀλήθεια ἢ μῦθος,
 Πῶς πρόφης ἐξ ὑμῶν χαρίεν πλήθος
 Ἐπρόβαλλε προσώπων γυναικείων

Καὶ ἔβλεπε στρατοὺς τῶν ἐγχωρίων,
 Πῶς νικηταὶ μ' ἀγέρωχον τὸ ἦθος

Ἐπέστρεφον, κ' ἐκόμπαζεν ὁ λίθος
Ἕπὸ ποδῶν πατούμενος ἀνδρείων ; . . .

Ἴστοι μεταλλοστήρικτοι μεγάλοι
Μὲ τὰς τριπλᾶς ἐπάνωθεν σημαίας
Τῆς Κύπρου καὶ τῆς Κρήτης καὶ Μωρέως,

Λαλεῖτε ! ἢ αἰδῶς σᾶς καταβάλλει
Ἐνῶ υἷὸν ἐλευθερίας νέας
Τὸν Ἕλληνα μὲ βλέπετε ; βεβαίως !

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

Ο ΒΡΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΜΑ

« Μέριασε, βράχε, νὰ διαβῶ » τὸ κῦμ' ἀνδρειωμένο
Λέγει στὴν πέτρα τοῦ γυαλοῦ θολό, μελανιασμένο,
» Μέριασε μέσ' στὰ στήθη μου ποῦσαν νεκρὰ καὶ κρῦα
» Μαῦρος βοριάς ἐφόλιασε καὶ μαύρη τρικυμία.
» Ἄφρους δὲν ἔχω γι' ἄρματα, κούφια βοή γι' ἀντάρα,
» Ἐχὼ ποτάμι αἵματα, μὲ θέρειψε ἡ κατάρα
» Τοῦ κόσμου ποῦ βαρέθηκε τοῦ κόσμου ποῦπε τώρα,
» Βράχε θὰ πέσης, ἔφτασεν ἡ φοβερὴ σου ὥρα.
» Ὅταν ἐρχόμουνα σιγά, δειλό, παραδαρμένο
» Καὶ σῶγλυφα καὶ σῶπλενα τὰ πόδια δουλωμένο,
» Περήφανα μ' ἐκύτταζες καὶ φώναζες τοῦ κόσμου,
» Νὰ ἰδῆ τὴν καταφρόνησι ποῦ πάθαινε ὁ ἀφρός μου.

»Κι' ἄντις ἐγὼ κρυφὰ κρυφά, ἐκεῖ ποῦ σ' ἐφιλοῦσα
 »Μέρα καὶ νύχτα σ' ἔσκαφτα, τῆ σάρκα σου ἔδαγκοῦσα
 »Καὶ τὴν πληγὴ ποῦ σ' ἄνοιγα, τὸ λάκκο ποῦθε κάμω,
 »Μὲ φύκη τὸν ἐπλάκωνα, τὸν ἔκρυβα στὸν ἄμμο.
 »Σκῦψε νὰ ἰδῆς τῆ ῥίζα σου στῆς θάλασσας τὰ βύθη,
 »Ἐὰ θεμέλιά σου τᾶφαγα, σ' ἔκαμά κουφαλίθι.
 »Μέριασε, βράχε, νὰ διαβῶ· Τοῦ δούλου τὸ ποδάρι
 »Θὰ σὲ πατήση στὸ λαιμό... Ἐξύπνησε λιοντάρι».

Ὁ βράχος ἐκοιμώτουνε. Στὴν καταχνιὰ κρυμμένος,
 Ἄναίσθητος σοῦ φαίνεται, νεκρός, σαβανωμένος.
 Τοῦ φώτιζαν τὸ μέτωπο, σχισμένο ἀπὸ ῥυτίδες,
 Τοῦ φεγγαριοῦ ποῦταν χλωμό, μισόσβυσταις ἀχτίδες.
 Ὀλόγυρά του ὄνειρατα, κατάραις ἀνεμίζουν,
 Καὶ στὸν ἀνεμοστρόβιλο φαντάσματα ἀρμενίζουν,
 Καθῶς ἀνεμοδέρνουνε καὶ φτεροθορυβοῦνε
 Τῆ δυσωδία τοῦ νεκροῦ τὰ ὄρνια ἂν μυριστοῦνε.

Τὸ μούγκρισμα τοῦ κύματος, τὴν ἄσπλαχνη φοβέρα
 Χίλιαις φοραὶς τὴν ἄκουσεν ὁ βράχος στὸν αἰθέρα
 Ν' ἀντιβοᾷ τρομαχτικὰ χωρὶς κἂν νὰ ξυπνήση
 Καὶ σήμερ' ἀνατρίχιασε, λὲς θὰ λιγοψυχῆση.

Κῦμα, τί θέλεις ἀπὸ μὲ καὶ τί μὲ φοβερίζεις;
 »Ποιὸς εἶσαι σὺ κ' ἐτόλμησες ἀντὶ νὰ μὲ δροσίζης,
 »Ἀντὶ μὲ τὸ τραγοῖδί σου τὸν ὕπνο μου νὰ εὐφραίνης
 »Καὶ μὲ τὰ κρῦα σου νερὰ τῆ φτέρνα μου νὰ πλένης,
 »Ἐμπρός μου στέκεις φοβερό μ' ἀφροὺς στεφανωμένο,
 »Ὅποιος κι' ἂν εἶσαι μάθετο, εὐκόλα δὲν πεθαίνω».

- α — Βράχε, μὲ λένε ἐκδίκησι. Μ' ἐπότισεν ὁ χρόνος
 » Χολὴ καὶ καταφρόνεσι. Μ' ἀνέθρεψεν ὁ πόνος.
 » Ἦμωνα δάκρυ μιὰ φορὰ καὶ τώρα κύτταξέ με
 » Ἐγινα θάλασσα πλατειά, πέτε προσκύνησέ με.
 » Ἐδῶ μέσα στὰ σπλάχνα μου βλέπεις δὲν ἔχω φύκη,
 » Σέρνω ἓνα σύγνεφο ψυχαίς, ἔρμιὰ καὶ καταδίκη.
 » Εὐπνήσε τώρα σὲ ζητοῦν τοῦ ἄδη μου τ' ἀχνάρια...
 » Μ' ἔκαμες ξυλοκρέβατο... Μὲ φόρτωσες κουφάρια...
 » Σὲ ξένους μ' ἔρριξες γιαλοῦς... Τὸ ψυχομάχημά μου
 » Τὸ περιγέλασαν πολλοὶ καὶ τὰ παθήματά μου
 » Τὰ φαρμακέψανε κρυφὰ μὲ τὴν ἐλεημοσύνη.
 » Μέριασε, βράχε νὰ διαβῶ, ἐπέρασε ἡ γαλήνη,
 » Καταποτήρης εἶμ' ἐγώ, ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς σου,
 » Γίγαντας στέκω ἔμπρός σου».

Ὁ βράχος ἐβουβάθηκε. Τὸ κῆμα στὴν ὁρμὴ του
 Ἐκαταπόντισε μὲ μιᾶς τὸ κούφιο τὸ κορμί του.
 Χάνεται μέσ' στὴν ἄβυσσο, τρίβεται, σβύεται, λυώνει
 Σὰν νᾶταν ἀπὸ χιόνι.
 Ἐπάνωθὲ τοῦ ἐβόγγυξε γιὰ λίγο ἀγριωμένη
 Ἡ θάλασσα κ' ἐκλείστηκε. Τώρα δὲν ἀπομένει
 Στὸν τόπο ποῦταν τὸ στοιχειὸ κανεῖς παρὰ τὸ κῆμα,
 Ποῦ παίζει γαλανόλευκο ἐπάνω ἀπὸ τὸ μνήμα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΗΣ

ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΕΝΟ ΔΕΝΤΡΟ

Δέντρο πῶς κοίτεσαι νεκρὸ στὸν ἄμμο τοῦ γιαλοῦ μου ;
 Ποιὸ χέρι σὲ ξερρίζωσε, ποιὰ δύναμι σ' ἐπῆρε
 Ἄπὸ τῆ ῥάχη τοῦ βουνοῦ καὶ σ' ἔρριξε στὸ κῦμα ;....
 Ἐσένα τὰ γεράματα δὲν σ' εἶχαν σαρκώση,
 Στὰ ἀτάραγα κλωνάρια σου ἑκατοστάδαις χρόνοι
 Χωρὶς νὰ τὰ λυγίσουνε, ἔστεκα^ν σωριασμένοι.
 Στῆ σιδερένια φλοῦδά σου, χωρὶς νὰ τήνε γδάρη
 Τοῦ λόγγου τ' ἀγριοδάμαλο τὰ κέρατα ἐτροχοῦσε.
 Πές μου, ποῦ κοίτεσαι νεκρὸ, ῥουπάκι, στὸ γιαλό μου ;»

— Κατέβαινε ὀλοφούσκωτο προχτὲς τὸ Δημοσάρι
 Μουγκρίζοντας στὸ διάβα του, σὰν νὰ ζητοῦσε ἀμάχη.
 Δὲν τὸ βαστοῦσαν ῥιζιμιὰ, δὲν τὸ κρατοῦσαν φράχταις,
 Στὸ πέρασμά του ἐγέρονε σὰν νὰ τὸ προσκυνοῦσαν
 Οἱ σχίνοι, τ'ἀγριοπρίναρα. Τὸ κῦμα στὸ θυμὸ του
 Ἐρροβολοῦσε πάντα ἐμποός, θεότυφλο, ὠργισμένο,
 Καὶ πέφτει κατακέφαλα μ' ὄλη του τὴν ἀνδρεία του,
 Γιὰ νὰ ρουφήξῃ ἓνα κοντρί ποῦ τ'ὠφραζε τὸ δρόμο.
 Ἔστεκα ἐγὼ κ' ἐκύνταζα κι' ἀπ' τῆ βουβὴ τὴν πέτρα,
 Ἄκουσα τότε μιὰ φωνὴ σὰν ν'ἀβγαίνει ἀπ' τὸν ἄδη.

» Πέρανα, ποτάμι, μέριασε, σύρε νὰ σκιάζῃς ἄλλους,
 » Ἐμὲ μ' ἐπάτητε βαρὺ ποδάρι ἀνδρειωμένου,
 » Μ' ἐστοίχειωσε τὸ αἷμά του, κ' εἶμαι θεμελιωμένο,
 » Γιὰ νὰ φωνάζω ἀνάθεμα σ' ἐκείνους ποῦ προδίνουν.
 » Εἶμαι τ' Ἀργύρη τὸ κοντρί, εἶμαι τ' Ἀργύρη ὁ τάφος.— »
 Τὸ κῦμα ἀναστηλώθηκε, ἀφρομανάει, θεριεύει.

Τότε μὲ μιᾶς ἐψήλωσε κι' ἡ πέτρα τὸ κεφάλι
 Καὶ στὸν πλατὺν τὸν ὄμῳ της τ' ἀγιόκλημα ἀνθισμένο
 Ἐαπλώθηκε σὰν νᾶτανε τοῦ σκοτωμένου ἡ χήτη.
 Ὀλόγυρά του οἱ μυρτιαῖς γοργὰ συμπυκνωθῆκαν,
 Σφιχτὰ τὴν ἐπερίπλεξαν κ' ἐφάνηκε ὁ Ἀργύρης
 Ὀλόρθος τῆ φλοκάτη του σὰν νὰ φοροῦσε ἀκόμα.
 Φεύγουν μὲ τρόμο τὰ νερά. Τοῦ πεθαμένου ὁ ἴσκιος
 Τὰ κυνηγάει καὶ τὰ πατεῖ. Τὸ χνῶτό του τὰ σχίζει.
 Ἀρμένιζε τὸ φάντασμα. Τὰ νεκρολίβανά του
 Τᾶχει φτερούγια στὰ πλευρὰ κι' ἀνεμοδέρνει χάρος.
 Ἔτρεμε ἡ γῆ στὴ ρίζα μου, μ' ἐπλάκωσε ἡ θολοῦρα,
 Μ' ἀγκάλιασεν ὁ χαλασιός, μ' ἐσύντριψε, μ' ἐπῆρε
 Καὶ τώρα σέρνομαι νεκρό... Τήσαξε, μὲ γνωρίζεις ; ..
 Θυμαῖσαι ποῦρθεσ μιὰ φορὰ μὲ τὰ λαγωνικά σου
 Κ' ἐπλάγιασες στὸν ἴσκιό μου ; Ἐγὼ μὲ τὰ κλωνάρια
 Σ' ἐσκέπασα στὸν ὕπνο σου καὶ σὺ μὲ τὸ λεπίδι
 Ἐχάραξες στὴ φλοῦδά μου, πρὶν φηγητ' ὄνομά σου.
 Ἡ μοῖρα μᾶς ἀδέρφωσε, ξερορίζωμένο τώρα
 Γυρεύω τόπο νὰ ταφῶ... Σ' ἀγάπησα . μὲ θέλεις ;...

—Μεῖνε, σὲ θέλω, δέντρο μου... Σαν ἔρθῃ καὶ γιὰ μένα
 Ἡ ὥρα ἡ ἀναπόφευκτη ὅπου σὲ συνεπῆρε,
 Θὰ πῶ μέσ' στὰ σανίδια σου νὰ κλείσουν τὸ κορμί μου
 Καὶ τ' ὄνομα ποῦ φύλαξες στὴ φλοῦδά σου γραμμένο,
 Ἄν θὰ τὸ φάγ' ἡ μαύρη γῆ, θέλω μὲ σὲ νὰ λυώσῃ.
 Μεῖνε, σὲ θέλω, δέντρο μου, στὸν τάφο συντροφιά μου.
 Ὅποιος κι' ἂν σ' ἔστειλε σ' ἐμέ, ῥουπάκι, καλῶς ἦρθες...

Ἔστεκ' ἀκίνητος ἐκ·ἱ, θωροῶντας ξαπλωμένο
 Τὸ δέντρο τὸ περήφανο ποῦ μ' ὕχε στεῖλ' ἢ μοῖρα,
 Καὶ χίλιοι μύθοι στοχασμοὶ σκληρὰ μ' ἐμ' ιουτυεῦαν.
 Θυμήθηκα τὴ νιότη μου ὅταν μέσ' στὴν καρδιά μου
 Ἐφύτρων' ἄδολη ἢ χαρὰ μὲ φτερωταῖς ἐλπίδαῖς...

Ξέγνοιαστη τότε ἀνέμιζε, σὰν νᾶτανε ξηφτέρη,
 Ἀκαταδάμιστη ἢ ψυχή, κ' ἔπερνε γιὰ λιμέρι
 Ποτε τα πεῦνα τοῦ βουνοῦ, πότε τὰ κυπαρίσσια
 Καὶ πότε ἐφώλιαζε κρυφὰ μέσα στὰ ῥημοκκλήσια,
 Κ' ἐγύρνε φαντάσματα. Μονάχη, ἀπισσιαμένη,
 Εὔρισκ' ἐκεῖ παρηγοριά. Τὴν νύχτα οἱ πεθαμένοι
 Τὴν ἔταιρναν πνευματικὸ κ' ἐκείνη γιὰ λουλούδια
 Τοὺς ἔρριχνε μνημόσυνα, τοὺς ἔδινε τραγούδια.

Πόσαις φοραῖς καθήμενος στὸ βράχο μοναχός μου
 Ἔβλεπα νᾶρχεται νεκρὸ τὸ μούγκρισμα τοῦ κόσμου
 Να ξ ψυχὰ στὰ πόδια μου, σὰν τον ἀφρὸ σιγάρι,
 Καὶ πόσαις ἀμετραις φοραῖς, μ' ἀντάρα, μ' ἀγριοκαῖρι,
 Ἐκρύφθηκα στὴν λαγκυδία καὶ μεσα στα πλατάνια
 Ἔνοιωθα ἀπόκρυφη χιρὰ, ἔνοιωθα περηφάνια
 Πιστεύοντας οἷ' ἦμ' ἴνα θερῶ μὲ τα θερῖα,
 Ἀνήμερο, ἀνυπόταχτο κ' ἐγὼ σὰν τα στοιχ-ῖα...
 Τα δέντρα ἐρίζαν καταγῆς, γυρτὰ, ξερριζωμένα,
 Τὰ νυχτοπούλια ἐτικούζανε τριγύρω μου αγριωμένα,
 Κι' ἐγὼ μ' ἔνα τουφέκι
 Ἐπίστευα πῶς ἦμουνα βρονιτὴ κ' ἀτροπελέκι..

Πικραῖς ποῦν' οἱ ἐνθύμησαι !.. Τότε τὸ μέτωπό μου,
 Πλατύς, καθάριος οὐρανός, δὲν τῶχαν ἀυλακώση
 Τοῦ χρόνου τὰ ξεσχίσματα, οἱ πόθοι, τὰ φαρμάκια
 Σὰν πύργος ἔστικε ψηλὸ κ' ἐπάνω του ἐφωλιάζαν
 Χιλιάδες ὄνειρα χρυσᾶ, λὲς κ' ἦταν χηλιδόνια
 Κ' ἐφύγαν μὲ τὴν ἀνοιξι, τὰ σκόρπισε ὁ χειμῶνας.
 Τώρα τὸ σκέπασαν μὲ μιᾶς οἱ καταχνιαῖς τοῦ κόσμου,
 Συγνέφιασε, σκοτιδίασε καὶ ῥαγισμένη πλάκα
 Κατάμεσα στοῦ κεφαλιοῦ τᾶψυχο μοναστήρι,
 Στεῖρο ξαπλώνεται, βουβό, τοῦ λογισμοῦ μου τάφος...
 Τί κρίμα τόσο γρήγορα νὰ φεύγουνε τὰ νιάτα !
 Ὅποιος κ' ἂν σ' ἔστειλε σ' ἐμέ, ῥουπάκι, καλῶς ἦρθες.

Ὅταν κ' ἐσὺ τὸ δύστυχο, χλωρὸ καὶ στολισμένο
 Ἐσήκωνες μεσουρανίς τ' ἀλύγιστα κλωνάρια,
 Βελάζοντας στὸν ἴσκιό σου ἔτρεχε τὸ κοπάδι·
 Ὁ πιστικὸς χαρούμενος σ' ἀγάπηε σὰν πατέρα·
 Χήραις γρηναῖς, πανόρφανες καὶ ξετραχηλισμέναις
 Σοῦ ἐπαίρναν τ' ἀντιρρήματα, ὡσὰν ἐλεημοσύνη,
 Κι' ὅταν τὰ ῥίχναν στὴ φωτιά κι' ὀλόγυρα στὰ θράκια
 Μὲ τὸ φτωχὸ προσάναμμα τὴ νήστεια ἀποκοιμοῦσαν,
 Τότε σ' εὐχολογούσανε κ' ἐλέγαν στὴ Παρθένο
 Νὰ σοῦ στοιχειώνη τὰ κλαριά, νὰ σου χαρίζη χρόνια...
 Τώρα νεκρὸ στὸν ἄμμο μου θὰ σὲ θυμοῦνται τάχα ;...

Ἐμαραθῆκανε γιὰ μᾶς τοῦ κόσμου οἱ πρασινάδες.
 Ἐσένα σ' ἐξερρίζωσε τὸ κύμα στὴν ὀργή του,
 Ἐμὲ μοῦ τρώγουν τὴν καρδιά ἀχόρταγαις ἐλπίδες.

Νάξερεις πῶς ταις ἔτρεφα ! Καὶ τώρα μία μία
 Μαραίνονται καὶ πέφτουνε σὰ φύλλα τὸ χειμῶνα.
 Πλάστη μεγαλοδύναμη ! Σπλαχνίσου με τὴν ὥρα
 Ποῦ θάρθη ὁ Χάρος νὰ μ' εὐρῆ, καὶ πρὶν σβυστῆ τὸ φῶς μου
 Στείλῃ μου πάλαι νὰ τὰ ἰδῶ μ' ὅλη τὴν ὁμορφιά τους
 Τῆς νιότης μου τὰ ὄνειρατα ! Ἄφες τα νὰ φορέσουν
 Τὰ ροδοκάλια τῆς αὐγῆς καὶ στὸ προσκέφαλό μου
 Νάρθουν νὰ μὲ θαντίσουνε χτυπῶντας τὰ φτερούγια
 Μὲ πάχνη ἀπὸ τὸν Κίσαβο... Πατέρα, στείλε μού τα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΗΣ

ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ

Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐξεφύτρωσ' ἓνα ῥόδο·
 Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐμαράθηκε τὸ ῥόδο·

Γιὰ μιὰν ἀνοιξὶ μονάχα στὰ περήφανα κλαριά του
 Ἐτραγούδησε τ' ἀηδόνι, ἔκαμε καὶ τὴ φωλιά του...
 Σὰν ἡ ἀνοιξὶ γυρίσῃ καὶ τ' ἀηδόνι σὰ γυρίσῃ,
 Τὴ φωλιά του ποῦ θὰ στήσῃ ;...

Ὅταν ἔβγαινε ἡ σελήνη, ὅταν ἔβγαιναν τ' ἀστέρια,
 Μὲ ἀγάπη τὸ ἐθωροῦσαν, τοῦ ἀπλώνανε τὰ χέρια,
 Σὰν νὰ ἠθέλαν ἐκεῖ ἐπάνω νὰ τὸ πάρουν τὸ καυμένο,
 Ἐλεγαν πῶς εἶν' ἀδέρφι, ἔλεγαν πῶς πλανημένο
 Τ' οὐρανοῦ τὸ μονοπάτι τ' ὄρφανὸ θὰ εἶχε χάσῃ.
 Ὡχ ἀστέρια ! Ὡχ ἀστέρια ! γρήγορα ποῦ θὰ σὰς φθάσῃ !

Κάποιοι ποῦ ἄκουσαν τ' ἀηδόνι στὸ κλαρί του νὰ λαλή,
Εἶπαν δὲν εἶναι τραγοῦδι, μοιρολόγι εἶν' ἐκεῖ...
Κι' ὅσοι εἶδαν τὰς ἀκτῖνας τῶν ἀστέρων τ' οὐρανοῦ
Νὰ γελοῦν, νὰ παιγνιδίζουν μὲ τὰ φύλλα τοῦ ὄρφανοῦ
Εἶπανε τὰ φῶτα ἐκεῖνα ἄχ! δὲν εἶναι τῆς χαρᾶς,
Εἶπαν ὅτι εἶναι τὰ φῶτα νεκρικῆς κεροδοσοᾶς.

Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἔξεφύτρωσ' ἓνα ῥόδο·
Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐμαράθηκε τὸ ῥόδο.

Μὴν ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ὁ βριῶς ὁ παγωμένος
Καὶ σὰν εἶδε τέτοιο ῥόδο ὁ σκληρὸς ἐρωτημένος
Ἄραξε τὴ μυρωδιά του
Καὶ τὴν πῆρε στὰ φτερά του ;...

Τόσον εἶναι μαραμμένο καὶ τὰ φύλλα του ἔχει ἀχνὰ
Ἄποῦ λὲς ὅτι γιὰ χρόνους τῆς αὐγούλας ἢ δροσὰ
Δὲν τὸ ἐδρόσισε τὸ μαῦρο. Τόσον εἶναι πικραμένο
Ἄποῦ λὲς ὅτι ἐπάνω σὲ κορμὶ σαβανωμένο
Κάποιο χέρι τὸ εἶχε στήση
Νεκρικὰ νὰ τὸ στολίσῃ

Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἔξεφύτρωσ' ἓνα ῥόδο·
Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα πῶς ἐμάθηκε τὸ ῥόδο ;

Δὲν τὸ ξεύρω !... Κάποιος εἶπε ὅτι ἐπὲς τὸ βράδῳ βράδῳ
Εἶδε κάποιονε νὰ φεύγῃ σὰν καπνὸς μὲ τὸν ἀγέρα.
Τ' ἄλογό του ἦτον μαῦρο σὰν τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι
Κ' ἔλαφρὸ σὰν τὸν αἰθέρα·
Εἷς τὸ χέρι του ἐβαστοῦσε, ἀχαμνὸ ξεγυμνωμένο
Ἐνα ῥόδο μαρομμένο.

Ὅταν ἔφευγε ἀκολουθῶντας τοῦ πελάου τὴν ἄκρη ἄκρη,
 "Ἀχ! δὲν ἔχυν" ἕνα δάκρυ,
 Μόνον ἔλεγε στὸ κῦμα, ποῦ τὸν βλέπει καὶ τραβιέται:
 «Κύματά μου εἰπέτε, εἰπέτε,
 «Δὲν εἶν' ὄμορφο τὸ ῥόδο;» Μόνον λέγει στὸ χορτάρι
 Ποῦ ἀποκάτω ἀπ' τὸ ποδάρι
 Τοῦ ἀλόγου του πεθαίνει: «Δὲν εἶμ' ἄξιος κ' ἐγὼ
 Τέτοιο ῥόδο νὰ φορῶ;»
 Τέτοια ῥόδα καὶ τοῦ Χάρου κάνουν ὄμορφα τὰ στήθια.
 Εἶν' ἀλήθεια, εἶν' ἀλήθεια!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΗΣ

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἄπο τ' Ἄργος ξεκινάει,
 Πρὶν ἢ αὐγὴ τ' ἀστέρια σβύσῃ,
 Κόσμος ἄπειρος, ποῦ πάει
 Στὸ Ναὸ νὰ προσκυνήσῃ.
 Μύρια ζῶα ποδοβολοῦνε·
 Τρέχουν ἄμαξαις πολλαῖς,
 Καὶ τὴν Ἥρα ὑμολογοῦνε
 Ἄναρίθμηταις φωναῖς.

Οὔτε γέρος, ποῦ στὴν κλίνη
 ἔχει μῆναις παραδείρη,
 Οὔτε ἀνήλικος ἀφίνει
 Τῆς Θεᾶς τὸ πανηγύρι.

Σιδέρη, Ἄνθολογία, ἐκδ. 4η 20/6/1924.

13

Πῶς ἀκόμα ἐκεῖθε λείπει;
 Στοῦ σπιτιοῦ της τὴν αὐλή
 Ἡ τρισέβαστη Κυδίπη
 Τί ζητάει; τί καρτερεῖ;

Εἶχε σύναυγα προστάξη,
 Πρὶν κανεῖς τὸν δρόμον πάρη,
 Νὰ τῆς φέρουν γιὰ τ' ἀμάξι
 Ἐνα κάτασπρο ζευγάρι·
 Ἄλλ' οἱ ταῦροι θὰ βοσκοῦσαν
 Σὲ λιβάδια μακρινά.
 Καὶ θλιμμένη τὴ θωροῦσαν
 δυὸ φιλόστοργα παιδιά.

Δὲν ἐστάθηκαν πολληώρα
 Σὲ μιὰν ἄνεργη ἀπορία·
 Νά! τ' ἀμάξι ἀπὸ τὴ χώρα
 Βγαίνει, χύνεται μὲ βία·
 Δίχως πούλετα νὰ μείνη,
 Μὲ ἀκατάπαυτην ὁρμή,
 Δρόμο παίρνει, δρόμο ἀφίνει,
 Καὶ περνάει σὰν ἀστραπή.

Ἄγχαλὰ καὶ τόσοι κρότοι
 Γύρω ἤχοῦνε σταις πεδιάδες,
 Τ' ἀκοῦν πῶρχεται κ' οἱ πρῶτοι
 Κ' οἱ στερνοὶ προσκυνητάδες·

Σταματοῦν τὸ βλέμμα φέρουν
 Ὅθι πρέπει νὰ φανῆ·
 Νάτο! οἱ νέοι τ' ἀμάξι σέρνουν,
 Κ' εἶνε ἡ μάννα τους ἐκεῖ.

Ζήτω ἀμέτρητα βοτῆζουν,
 Ἐνωμένα στὸν ἀέρα
 Μὲ φωναῖς, ποῦ μακαρίζουν
 Τὴν καλότυχη μητέρα·
 Καί, ὡς περνοῦν τὰ παλληκάρια,
 Στὰ ἰδρωμένα τους μαλλιά
 Πέφτουν πράσινα κλωνάρια
 Ἀπὸ δάφνη καὶ μυρτιά.

Μέσ' στὴ μέση ἀπὸ τὸ πλῆθος
 Ἡ Κυδίπη κατεβαίνει,
 Μὲ τὸν Ὀλυμπο στὸ στῆθος.
 Μὲ τὴν ὄψι δακρυσμένη·
 Δὲν ἀργεῖ· στὸ μέρος πάει
 Ποῦ λατρεύεται ἡ Θεά·
 Λίγα λούλουδα σκορπάει
 Καὶ προσεύχεται θερμά.

—Μὴν ἰδῆς καθόλου ἐκείνο
 Ποῦ τολμάω νὰ δώσω τώρα·
 Ὅσα κλάϊματα ἐγὼ χύνω
 Δέξου, ἀντὶς ἀπ' ἄλλα δῶρα·

Σ' ἐξορκίζω! κάμε ὦ Θεία,
 Στὰ παιδιά μου νὰ δοθῇ
 Ἡ καλλίτερη εὐτυχία
 Ὅπου βρίσκεται στὴ γῆ.—

Πῶς δεότουνε! μὲ πόση
 Τῆς ψυχῆς οὐράνια πύρα
 Καὶ τὰ μάτια εἶχε σηκώση
 Καὶ τὸ νοῦ κατὰ τὴν Ἥρα.
 Ἔκαμ' ἔπειτα νὰ φύγη,
 Καί, γυρνῶντας ταπεινά,
 Τα δύο τέκνα της ξανοίγει
 Χάμου ἀκίνητα—νεκρά!

ΠΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΑΛΗΠΑΣΑ

Εἶν' ἄγρια νύχτα! Σκάφτοντας ἐδῶ στὸν ἔρμο τόπο,
 Τοῦ κάκου ἀφίνετε, παιδιά, τὸν ὕπνο γιὰ τὸν κόπο.
 Πιστέψτετέ μου· ἀκούσετε τὸ γέρο ποῦ σᾶς κρένει·
 Οἱ θησαυροὶ τ' Ἀλήπασα δὲν εἶν' ἐδῶ θαμμένοι.
 Σᾶς λέω μεγάλο μυστικό· μοῦ τῶπε μίαν ἡμέρα
 Ἐνας φτωχὸς καλόγερος, ποῦ κατοικοῦσε πέρα·
 Ἄγια ψυχὴ, ποῦ διάβαζε σὲ ἀθάνατα βιβλία
 Πολλὰ τ' ἀνθρώπου ἀπόκρυφα, πολλὰ μυστήρια θεῶν...
 Ἦμουν ἀγῶρι σὰν ἐσᾶς, κ' ἐπῆα νὰ τοῦ μιλήσω,
 Τ' ἄδικο βιὸ ποῦ βρίσκεται ποθῶντας νὰ γνωρίσω.

Ὁ σεβαστὸς — ἀδιάκοπα στή μνήμη μου τὸν ἔχω —
 Σὰν εἶπε πῶς κολάζομαι τὶ μάταια νὰ ξετρέχω,
 Μακρὰ θυμοῦμαι πῶρριξε τὸ βλέμμα του τριγύρου
 Στὰ περιγιάλια, στὰ βουνά, στὰ δάση τῆς Ἡπείρου,
 Καὶ θλιβερὰ τὰ μάτια του γυρνῶντας καὶ σ' ἐμένα,
 Κατόπιν ἀρχίνησε νὰ πῆ μὲ χεῖλη πυρωμένα :
 — Μῦθος δὲν εἶναι· ὁ τύραννος ἀμέτρητο λογάρι
 Ἔθαψε κάπου, τρέμοντας μήπως ἔχθρὸς τὸ πάρη.
 Μόν' ἢ κατὰρα τοῦ Θεοῦ τ' ἀστροπελέκι ἀνάφτει
 Καὶ τὰ κρυμμένα πλούτη του λαβρίζει καὶ ξεθάφτει.
 Μὲ μίας παντοῦ στήν Ἡπειρο, σὰ φύλλα μαραμμένα.
 Σφοδρὸς ἀνεμοστρόβιλος πετάει τ' ἀσβολωμένα.
 Ἄχ ! δὲ θὰ πάρουν τὴ μορφή καὶ τὸ λαμπρὸ τους χρῶμα
 Ὅσο τρεμάμενος ῥαγιαῖς θὰ τὰ μολύνῃ ἀκόμα,
 Ἄλλ' ὡς βροντήσῃ ἐπάνω τους ἐλεύθερο ποδᾶρι,
 Ἐδῶ θὰ γένουν μάλαμα κ' ἐκεῖ μοργαριτάρι.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΓΡΥΛΛΟΣ

(Μ Υ Θ Ο Σ)

Εἶπε μιὰ νύχτα ὁ Τζιτζίκας τοῦ Γρύλλου :
 — Δὲν πᾶς καὶ σύ, καϋμένε, νὰ ἡσυχάσης,
 Ποῦ ὄλοι κοιμῶνται, κ' εἶσαι σὺ μονάχος
 Ὅπου περνᾶς τὴ νύχτα τραγουδῶντας ;
 Ἄσωτε, ἄσώτου τέκνο, ποῦ ἄσωτεύεις
 Ἐναν πολύτιμο καιρό, ποῦ ἐμπόριες
 Νὰ τὸν οἰκονομᾶς γιὰ νὰ κοιμᾶσαι ;

— Ναί, λέει ὁ Γρούλλος, ἴσια κουβεντιάζεις.
 Λές τὴν ἀλήθεια καὶ θαυμάζω μόνο
 Πῶς, Τζίτζικας ἐσύ, μιλεῖς γιὰ γνῶσι,
 Γιὰ οἰκονομία καιροῦ, καὶ γιὰ ἥσυχία !
 Δὲν εἶσαι σύ, ποῦ, ὀλομερὶς στὸν ἴσκιο
 Ἐνὸς πράσινου δέντρου, τριζονίζεις
 Τραγουδία βαρετὰ καὶ δίχως τέλος ;
 Καὶ κουφαίνεις τοὺς κάμπους ; καὶ ἀλαλιάζεις
 Τοὺς ἐργάτας ποὺ κάνουν τὴ δουλιά τους ;
 Κ' ἐσπατάλησες πάντα τὸν καιρό σου
 Τραγουδῶντας ἀμέριμνα ὄλη ἡμέρα ;
 Πῶς ἦλθες τώρα ἀπάνου ὄχ τὸ κλαρί σου
 Νὰ διδάξης σ' ἐμᾶς σιωπή, ἥσυχία,
 Οἰκονομία καιροῦ, φρόνησι, γνῶσι ;
 ὦ Τζίτζικά μου ! καὶ συμπάθησέ με,
 Συμπάθησέ με, σ' τὸ λέω πάλε μά...
 Θέλεις ν' ἀχῆς δικαίωμα νὰ ὀρμηνεύης ;
 Κάνε σὺ πρῶτος ὅσα συμβουλεύεις.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΕΙΔΟΝ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΜΑΣ

Εἶδον τὸν Πατριάρχην μας κ' ἐγὼ κ' ἐγὼ ἀκόμα·
 Εἶδον τὸ ἐμπνευσμένο του καὶ φωτοβόλον ὄμμα,
 Μυστηριῶδες κ' ἐμπλεον σιωπηλῶν ἐλπίδων·
 Τὸ ἔρημον διάβημα τοῦ Κωνσταντίνου εἶδον
 Εἰς Πατριάρχου κεφαλὴν, καὶ ῥάσον τὴν πορφύραν,
 Ἦν ἀπὸ μαύρην ἔσωσεν ἡ Ἐκκλησία μοῖραν !

Ποίαν ἤσθάνθην οὐρανέ, θλίψιν, χαράν, ἐλπίδα,
 Ὅποταν εἰς τὸν θρόνον του τὸν Πατριάρχην εἶδα!
 Οἴμοι· σταυρὸς ὁ θρόνος ἐπάδυνος μ' ἐφάνη,
 Καὶ τὸ διάδημα πικρὰ ἐξ ἀκανθῶν στεφάνη,
 Πλὴν κ' αἴγλην ἀναστάσεως μ' ἐφαίνετο ἀκόμα
 Πῶς ἔβλεπον εἰς τὸ βαθὺ καὶ φλογερὸν του ὄμμα....

Τὴν δεξιάν του εὐλαβῶς ἠσπάσθην κλίνων γόνυ,
 Ἦτις ἐκ τάφου Λάζαρον — λαὸν ἐγείρει μόνη,
 Κ' ἐκτεινομέν' εἰς πλούσια ἱκετικῶς ταμεῖα,
 Ἐγείρει μέγαρα πτωχῶν, σχολάς, νοσοκομεῖα.
 Ἄβρον ὠσφράνθην ἄρωμα, εὐεργεσίας μύρα,
 Φιλήσας ἔνθους τὴν σεπτὴν τοῦ Πατριάρχου χεῖρα.

Εὐλογημένη δις καὶ τρις ἡ χεῖρ, ἣτις στηρίζει
 Τὸν ἀσθενῆ κ' εἰς ἄστεγον στέγην θερμὴν χαρίζει·
 Εὐλογημένον τὸ ῥόμμα του τὸ κλαῖον ὑπὲρ ἄλλων,
 Ἦ ἔνθεος καρδιά του, τὸ στήθος του τὸ πάλλον...
 Τὸ στόμα, ὄπερ μειδιᾷ εἰς ἔρημον παιδίον,
 Καὶ ὁ ἀκοίμητος Ποιμὴν τῶν ὄρφανῶν ποιμνίων!

Σύναζε, σύναζε, Ποιμὴν, τὰ ποιμνία τὰ πλάνα,
 Καὶ πότιζε τα νάματα ζωῆς κ' ἐλπίδος μάνα.
 Ἄγρύπνει· ἔχε ἀνοικτὸν τὸ πατρικόν σου ὄμμα·
 Ὁ κίνδυνος δὲν ἔφυγεν, ἐπηύξησεν ἀκόμα.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΤΑΦΟΣ ΠΡΟΔΟΤΟΥ

Μέσα σ' ἓνα κοιμητῆρι ψάλλαν τὰ πουλιά
 Σὲ κιτριαῖς, σὲ κυπαρίσσια, σὲ χλωραῖς μυρτιαῖς·
 Ἄνθιζε σὲ κάθε μνήμα μιὰ τριανταφυλλιὰ
 Καὶ σταῖς πράσιναις τ' ἀγέρι ἔπαιζε ἰτιαῖς.
 Τὸ θαρροῦσες περιβόλι, ὄχι Χάρου γῆ,
 Κ' ἔλεγες, ἔδῳ θὰ πέσω καὶ θὰ κοιμηθῶ.
 Χαμογέλαε τ' Ἀπρίλη δροσερῆ αὐγῆ
 Κ' οἱ σταυροὶ μὸσχοβολοῦσαν μέσα στὸν ἀνθό,
 Μέσα στὸν ἀνθό.

Ἄχ, τοὺς τάφους κείνους ὅλους ἄγιαζε σταυρὸς
 Κ' ἔλουζαν δροσιᾶς διαμάντια, δάκρυα τῆς αὐγῆς,
 Καὶ μονάχος ἓνας τάφος, τάφος θλιβερός,
 Μακρὰ ἔμεν' ἀπ' ὅλους σὲ μιὰν ἄκρη γῆς.
 Μοναχός, λησμονημένος καὶ χωρὶς σταυρὸ,
 Δίχως ἓνα λουλουδάκι καὶ δροσιᾶς φιλί,
 Βρίσκονταν μὲ διψασμένο χῶμα καὶ ξερό,
 Καὶ κανένα δὲν λαλοῦσε καὶ σ' αὐτὸν πουλί,
 Καὶ σ' αὐτὸν πουλί.

Κι' ἀναστέναξε τὸ μνήμα κ' εἶπε τάρφανὸ
 Σὲ πουλάκι, ποῦ τοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ γλυκὰ
 Ἐνανούριζε τὸν ὕπνο τὸν παντοινό :
 — Ἐλα καὶ σ' ἐμέ, πουλί μου, ψάλε σπλαχνικὰ
 Στὸν ταλαίπωρο νεκρὸ μου τὸν ἁμαρτωλό·
 Ὁ καλὸς Θεὸς σου ἴσως τὸν εὐσπλαχνισθῆ,
 Ἄν, πουλάκι, τραγουδήσης καὶ σ' αὐτόν, καλό,
 Κ' ἴσως τὸ μεγάλο κρῖμα τοῦ συχωρεθῆ
 Τοῦ συχωρεθῆ.

Κι' ἀποκρίθηκε, πετῶντας τὸ πουλί, σκληρά :

— Σὲ προδότου ποτὲ τάφο δὲν λαλεῖ πουλί. —

Κι' ἀναστέναξε τὸ μνήμα δεύτερη φορά.

— Εὖσπλαχνίσου με, δροσιά μου, εἶπε, σὺ καλή.

“Ὅ,τι πέφτει ἀπὸ πάνω εἶναι σπλαχνικό . . .

Καὶ αὐτὸ τὸ ἀστροπελέκι, δῶρο τ' οὐρανοῦ !

Μ' ἔκαψεν ἡ ἀμαρτία, σβύσε τὸ κακὸ

Καὶ δροσοῦλα καὶ γιὰ μένα τὸ φτωχὸ φανοῦ,

Τὸ φτωχὸ φανοῦ.

Κι' ἀπ' τὴν πέτρα τοῦ Μαιούλη κείνη μὲ ὀργή

Ἐποκρίθηκε μ' ἀνθρώπου ἄσπλαχνη λαλιά :

Ἡ δροσιά ποτὲ δὲν πέφτει σὲ προδότου γῆ. —

Καὶ τὸ μνήμα λέγει τότε σὲ τριανταφυλλιά :

— Ἐλα κόρη τοῦ Ἀπρίλη, τ' ἀηδονιοῦ φίλι,

Δόσε ῥόδο στὸ νεκρὸ μου νὰ τὸ μυρισθῆ. —

Κι' ἀπ' τὸν τάφο τοῦ Τζαβέλλα κείνη τοῦ μιλεῖ :

— Σὲ προδότου ποιεῖ χῶμα ῥόδο δὲν ἀνθεῖ,

Ῥόδο δὲν ἀνθεῖ —

Σώπασε τὸ μαῦρο μνήμα, κ' ὕστερα δειλὰ

Καὶ στὸν ἥλιο ποῦ ἀκτίνα ἔριχνε χρυσοῦ,

— “Ἦλιε, εἶπε, ποῦ τὸ φῶς σου πανταχοῦ γελᾷ,

Ζέστανε τὰ κολασμένα κόκκαλά μου ἐσύ.

“Αχ ζεσταίνει καὶ τὸ φίδι μία σου ματιά.

Ζέστανε κι' ὄχιὰ θαμμένη μ' ἓνα σου φίλι. —

Κι' ἀπ' τοῦ Σούτσου μία ἀκτίνα εἶπε στὴν ἰτιά :

— Σὲ προδότου γῆ ὁ ἥλιος δὲν φωτοβολεῖ,

Δὲν φωτοβολεῖ. —

Και τὸ μνήμ' ἀπελπισμένο, στὸ σιωπηλὸ
 Φώναξε νεκρὸ του : — Κἀὶν, δύστυχε φονιά,
 Ἄπ' τὰ σωθηκά μου ἔβγα, πέσε στὸ γιालό·
 Μιὰ δὲν βρῖσκει ὁ προδότης νὰ κρυφθῆ γωνιά. —
 Καὶ φωνάξανε κ' οἱ ἄλλοι τάφοι μὲ αὐτό·
 — Δὲν τὸν θέλομε κοντά μας ! — Κι' ἀναστεναγμοὶ
 Ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ μνήμα κι' ἄγριο γογγυτό,
 Κ' ἔδερνε Θεοῦ κατάρρα ἄλυωτο κορμί,
 Ἄλυωτο κορμί·

Δὲν ἤξέρω πῶς κεῖ κάτω βρέθηκα . . . Σταυρὸ
 Μὲ καρδιά θλιμμένη πῆρα ἀπ' τὴν ἐκκλησιά
 Καὶ τὸν δύστυχον ἐκεῖνον σκέπασα νεκρό.
 Παρευθὺς τὸ μνήμα τότε τῶλουμε δροσιά,
 Ῥόδα τῶρραναν καὶ ἥλιος τῶβλεπε λαμπρός.
 Τὸ πουλάκι τοῦ τραγούδα σὲ χλωρὸ κλαρί
 Κι' ἀναγάλλιαζε στὸ μνήμα μέσα ὁ νεκρός . . .
 Ὁ Σταυρὸς καὶ τὸν πρυδότη τότε συγχωρεῖ.
 Τόνη συγχωρεῖ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ·

Η ΠΑΤΡΙΣ ΜΟΥ

Εἰς τὴν ἀκτὴν μας, ἦτις στενάζει,
 Διατί κάθεσαι μακρὰς ὥρας ;
 Θερμὸν τὸ δάκρυ σου τί σταλάζει ;
 Πῶς σου τὸ βλέμμα θολὸν θανμάζει
 Τὰς πολυθρέμμονας ἡμῶν χώρας ;
 — Βαρυαλήσας τὴν γῆν σας εἶδα

Νὰ κοσμῆ νόμος καὶ φιλεργία.
 Ζῆτε εἰς ὄλβον καὶ εἰς ἐλπίδα,
 Ἦν ὑποθάλλει ἐλευθερία.
 Ἐδῶ δὲν ἔχω ἐγὼ πατρίδα.

— Καὶ ποῦ καὶ ποία εἶν' ἡ πατρίς σου;

— Εἶν' ἡ τοῦ ἔαρος ἐρωμένη,
 Ὁ τόπος εἶνε τοῦ παραδείσου.
 Ὅπου εἶν' ἄγγελοι αἱ παρθένοι,
 Ὅπου γελῶσι μορφαὶ Ναρκίσσου.

— Καὶ τ' ὄνομά της; — Τὴν γῆν ἐρώτα·

Τὸ ὄνομά της πατρίς ἠρώων.
 Δὸς ἀναδοῦσα τῆς ψυχῆς φῶτα·
 Δόξης καὶ φήμης ναὸς τὰ πρῶτα.
 Κοιλὰς δὲ ἤδη κλαυθμῶν καὶ γόων.

— Καὶ ἡ πατρίς σου τί πάσχει; — Ὅσα

Οὐδὲ προφέρει ἀνθρώπου γλῶσσα.
 Γὺν τὰ ἐντόσθια τῆ σπαράττει.
 Ἡρώϊς μάχεται· πλὴν τῆ σφαττει
 Ὅσα της τέκνα θύματα τόσα·

— Τί δι' ἀγωνίζεται ἡ πατρίς σου;

— Εἰς πᾶν βουνό της, εἰς πάντα βράχον,
 Δυναστῶν ἀφροντὶς καὶ συμμάχων,
 Ἀγῶνος πάλην ἦρεν ἀνίσου,
 Σημαίαν ἦρε τυραννομάχον.

— Τίνες οἱ σύμμαχοι τοῦ δυνάστου;

— Εἰσὶν ὁμόθρησκοὶ τῶν θυμάτων,

Ἄλλὰ δημίους ἐκτελεστάς του
 Τοὺς μισθοῦ, φόρον παρ' αὐτῶν πράττων.
 Καὶ συνειδήσεως καὶ αἱμάτων.

- Καὶ ἦ πατρίς σου εἰς τί ἐλπίζει;
 — Εἰς τὸν Παντόπτην, ὅστις τὰ πλήθη,
 Ὅστις τὰς τύχαις αὐτῶν ὀρίζει·
 Εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τὰ στήθη.
 Ἄ ὁ ἐχθρὸς της κι' αὐτὴ γνωρίζει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΚΑΙΡΟΣ

- Τώρα γύρω στή φωτιά
 Ποῦ καθήμεθα παιδιά μου,
 Νὰ ἦ ὥρα μιὰ ματιὰ
 Νὰ γυρίσω στὰ παλιά μου,
 Ἄλλη μιὰ νὰ θυμηθῶ
 Τοῦ παλιοῦ καιροῦ τὴ χάρι
 Καὶ νὰ τὴ διηγηθῶ·
- Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.
- Δὲν εἶν', ὄχι, ὑπερβολή,
 Εἶχαμ' εὐμορφιές καὶ κάλλη
 Καὶ μᾶς πήγαινε πολὺ
 Ἡ μιμπίλα καὶ τὸ σάλι.
 Ἦσαν ὅλοι μὲ μυαλό,
 Μὲ τιμὴ τὸ παλληκάρι,
 Τὸ κορίτσι ντροπαλό·
- Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

Τις βραδυνές πολιτικά
 Δὲ γνωρίζαμ' ἑμείς πρῶτα,
 Οὔτε πιάνα φορτικά,
 Οὔτε τσάϊ μὲ μπισκότα·
 Δυὸ λογάκια ξυπνητά,
 Λίγο πνεῦμ' ἀπ' τὸ Φανάρι
 Καὶ δυὸ κάστανα ψητά·
 — Συναξάρι, γιαγιάκούλα μ', συναξάρι.

Εἶχαμεν οἱ πρωτινοὶ
 Καὶ δασκάλους ξακουσμένους,
 Ἦσαν λίγοι, μὰ τρανοί,
 Κ' ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ Γένους·
 Γράμματα χριστιανικά,
 Γράψιμο μαργαριτάρι,
 Καὶ γερὰ ἑλληνικά.
 — Συναξάρι, γιαγιάκούλα μ', συναξάρι.

Καὶ μεγάλοι καὶ μικροὶ
 Εἶχαν τότε μιὰ φροντίδα,
 Ν' ἀναστήσουν τὴ νεκρή,
 Τὴ μεγάλη μὴς πατρίδα.
 Μιὰ λαχτάρα μοναχὴ,
 Ποιὸ παιδὶ νά πρωτολάβῃ
 Τῆς μητέρας τὴν εὐχή.
 Συναξάρι, γιαγιάκούλα μ', συναξάρι.

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
 Τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ
 Καὶ στῆς θάλασσας τὰ φίδια
 Τὰ μικράτα του περνᾷ
 Ὅ βοριάς δὲν τρομάζει,
 Οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
 Οὔτε χιόν', οὔτε χαλάζι,
 Οὔτε κύματα πλατειά.
 Στῆ δουλιὰ πουρνὸ καὶ βράδου
 Μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρὸ
 Ξεροτρῶγει παξιμάδι,
 Πίν' ἀκάθαρτο νερό.
 Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρει
 Ἄνεβαίνει στὰ πανιά
 Καὶ μὲ ῥόζους εἰς τὸ χέρι
 Λύνει δένει τὰ σχοινιά.
 Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
 Τὸ φυλάει μαναχὴ
 Τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα,
 Τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή,
 Ποῦ ἐλπίζει παλληκᾶρι
 Νὰ τὸν δῆ καμμιά φορὰ,
 Νὰ τὸν ποῦν μικρὸν Κανάρη
 Μέσ' στάθανάτα Ψαρά.

 ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

Νεκρανθέμων εὐχρόους θυσάνους.
 Κόραι, πλέξατε, τῆς Μυτιλήνης!
 Κλάδους καύσατ' εὐώδους μυρσίνης,
 Καὶ ἀνθέων ἐπάνω στεφάνους
 Τῆς ἐσχάτης τῆς ῥίψατε κλίνης.

Τῆς Λευκάδος ποιῆ τὸ μοιραῖον
 Ἄκρωτήριον κόρη λευχείμων
 Κατεσκόπει ἀπὸ τῶν ἐρήμων
 Καὶ δυσβάτων τῆς νήσου ὄρεων
 Μὲ δακρῦβρεκτον ὄμμα ἢ τλήμων.

Εἰς τὴν κόμην τῆς στέφος ἐφόρει
 Ἢ νεᾶνις αὐτῇ νεκρανθέμων·
 Μὲ τὴν κόμην ὑπὸ τῶν ἀνέμων
 Λελυμένην ἀφῆκε τὰ ὄρη,
 Καὶ μὲ βῆμα κατήρχετο τρέμον.

Δὲν ἐξέφραζε θλίψιν τὸ βλέμμα
 Τῆς παρθέν' οὐδ' ἀκμάζοντα πόνον
 Τῆς καρδίας. Ἐν δάκρυ τῆς μόνον
 Φαιινόν, καταπίπτον ἠρέμα,
 Ἦτο δεῖγμα κρυφῶν παραπόνων.

Εἰς τὴν χεῖρά της λύραν ἐκράτει·
 Εἰς τὸ κῦμα τὴν λύραν τῆς ῥίπτει.
 Πρὸς τὸ κῦμα τὸ σῶμά της κύπτει,
 Μὲ τὰς χεῖρας τὴν ὄψιν τῆς φράττει,
 «Κῦμα, δέξαι με!» λέγει καὶ πίπτει.

Ἡ ἀθλία εὐθὺς κατεπόθη
 Εἰς τὰ κύματα. Φλοῖσβος προσκαίρων
 Εἰς ἠκούσθ' εἰς ἐκείνο τὸ μέρος·
 Κ' οἱ θερμοὶ τῆς ἐοβέσθησαν πόθοι,
 Καὶ μ' αὐτοὺς συνεσβέσθη ὁ ἔρωσ·

Νεκρανθέμων εὐχρόους θυσάνους,
 Κόραι, πλέξατε, τῆς Μυτιλήνης !
 Κλάδους καύσαι' εὐώδους μυρσίνης,
 Καὶ ἀνθεων ἐπάνω στεφάνους
 Τῆς ἐσχάτης τῆς ῥίψατε κλίνης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝ

ΑΣΜΑ ΠΑΡΟΙΝΙΟΝ

Τί ἐγίνατε Ἀθῆναι ;
 Ποῦ αἱ δάφναι, αἱ μυρσίνας
 Τῶν παιδρῶν ἑορτῶν ;

Ποῦ τὰ Παναθήναιά σου ;
 Τοῦ εὐθύμου των θιάσου
 Ποῦ τὸ πλῆθος τὸ σκιρτῶν ;

Ἡ ψυχρά των μόνον—οἴμοι !
 Ἡ ψυχρά των μένει μνήμη.

Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα σῖνον·
 Λήθην θέλω λήθην, πίνων !

Τί ἐκάμετε τὸν θεῖον
 Ὅμιλον τῶν Ὀλυμπίων ;
 Ποῦ ὁ Ζεὺς, ἢ Ἡρα ποῦ ;
 Ποῦ τὸ ἄλλο πλῆθος ὄλον ;
 Ποῦ λατρεύει ὁ Ἀπόλλων,
 Ἡ Κυθήρη τοῦ λοιποῦ ;
 Φεῦ τὰ θεῖά των τεμένη
 Βεβηλοῖ θρησκεία ξένη !
 Κίρνα Γλαῦκε κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !

Ποῦ αἱ πάλαι πανηγύρεις,
 Οἱ ἀγῶνες σου οἱ πλήρεις
 Εὐσωμάτων παλαισῶν ;
 Ποῦ οἱ κλάδοι τῆς ἐλαίας,
 Ὁ Ἰέρων, ὁ Πυθίας,
 Ἡ πλειὰς τῶν δικαστῶν ;
 Τώρα λιτανείας μόνον
 Ἔχομεν ἀντι ἀγῶνων . . .

Κίρνα Γλαῦκε κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην πίνων !

Ποῦ αἱ κόραι τῆς Κορίνθου,
 Μὲ στεφάνους ὑακίνθου
 Καὶ ναρκίσσων νεαρῶν ;
 Μὲ τὸ μέλανόν των ὄμμα,
 Μὲ τὸ λιγυρόν των σῶμα,
 Πὲ τὸν εὐχαριν χορόν ;

Ποῦ ἔν ἔλαφρόν των φάσμα
 Ἐν τοῦ φάσματός των ἄσμα ;
 Κίρνα Γλαῦκε κίρνα οἶνον.
 Λήθην θέλω, λήθην πίνων !
 Ἔστω φάσμα, ἔστω πλάνη !
 Τὴν ψυχὴν μου νὰ θερμάνῃ
 Μιά σου σκιά ἄρκεϊ·
 Μία τοῦ ποτέ σου κλέους,
 ὦ πατρὶς τοῦ Περικλέους,
 Ἐν σου ὄνειρον γλυκύ !
 Φεῦ ! ὁ ὕπνος σας, Ἀθῆναι,
 Δίχως καὶ ὄνειρων εἶναι !
 Κίρνα Γλαῦκε, κίρνα οἶνον
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !
 Ἐρημοὶ τοῦ Ἀκαδήμου
 Εἶν' οἱ κῆποι, καὶ τοῦ Δήμου
 Ἐρημος ἡ ἀγορά.
 Ἐρημώθη ἡ Ποικίλη,
 Καὶ ἡ Πινύξ ῥητόρων χεῖλη
 Δὲν ἀκούει ἡχηρά !
 Ἔχασε τὸν Δημοσθένη·
 Τώρα τίς τὴν ἀναβαίνει ;
 Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !
 Ἐβωβάθη τοῦ Δισχύλου
 Ἡ σκηνή, φαίδροῦ ὀμίλου
 Τέμενος ποτὲ μεστόν,

Κ' εἰς τὴν γῆν τῶν Σοφοκλέων
 Σμῆνος μάχετ' ἱερέων
 Κατὰ σμήνους σοφιστῶν.

Ὅστις φεῦ! καὶ ἄν νικήσῃ,
 Ἢ Ἑλλάς δὲν θ' ἀναζήσῃ!

Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων!

Φεῦ! τοῦ Κέκροπος ἡ πόλις
 Οὐδ' ἐν ἴχνος ἔχει μόλις
 Τοῦ ποτέ της τοῦ κλεινοῦ·

Καὶ τοῦ Πλάτωνος ἡ χώρα
 Δούλους τρέφει μόνον τώρα
 Τοῦ Ἰουστινιανοῦ!

ὦ! εἰς ταύτην τὴν ἀγέλην
 Εἰς δὲν ζῆ, εἰς μόνος Ἑλληγν! . . .

Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Εὔρηκα τὴν λήθην πίνων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Τίς πνοή, παιδροί μου ξένοι, τὴν ἐρήμην μου θυρίδα
 Νὰ κοσμήσετε σᾶς στέλλει μὲ τ' ὠραῖόν σας πτερὸν;
 Τίς σᾶς ἔστειλ' εὐθυμίαν νὰ μοῦ φέρετε κ' ἐλπίδα;
 Τίς τὸν οἶκόν μου σᾶς εἶπε, κ' ἦλθετε χαρᾶς χορὸν
 Νὰ μοῦ ψάλητε, πτηνά;

Μὴ δὲν εἶδετε πῶς ἔχουν αἱ θυρίδες μου χιόνα,
 Πῶς ἐθάμβωσ' ἡ θερμὴ μου τὰς ὑέλους των πνοή ;
 Κ' ἐνομίσατε ἀνθοῦντα ὄρι θὰ εὐρῆτε κλῶνα,
 "Ὅρι τοῦ φυλλώματός του θὰ συμψάλλη ἡ θροή.
 Μὲ τὸ ἄσμα σας, πτηνά ;

"Ἡ μὴ βίαιος σᾶς φέρη νότος ἀπὸ ἄλλας χώρας,
 Καὶ τὸ ἄσυλον ποθεῖτε φιλοξένου ὄροφης ;
 "Ἡ πωλεῖτε τὴν ᾠδὴν σας ἀντὶ θάλπους μιᾶς ὄρας,
 "Ἡ μοῦ φέρει" εὐθυμίαν εἰς ἀντάλλαγμα τροφῆς,
 "Ὡ πεινῶντά μου πτηνά ;

"Ἐλθετε νὰ σᾶς θερμάνω εἰς νεανικὰς ἀγκάλας,
 Εἰς καρδίαν, ἥτις πάλλει ἔτ' ὑπὸ τὸν παγετόν.
 "Ὅπως σεῖς, ἐξόριστοί μου, εἴμ' ἐξόριστος ὁ τάλας,
 Τὴν χαρὰν, ἣν τιν' ἀφῆκα, μάτην κύκλω μου ζητῶν,
 "Ὡς τὸ θάλπος σεῖς, πτηνά.

"Ὡ ! εἰς τὸ ὄμμα σας ἡλίου θὰ εὐρῶ παιδροῦ ἀκτίνα.
 Εἰς τὸ ῥάμφος σας θ' ἀντλήσω ἄρωμα πατρίδας γῆς,
 Θὰ φιλήσω τὰ πτερά σας καὶ θὰ εὐρῶ κ' εἰς ἐκεῖνα
 Δρόσου κἄν σταγόνα μίαν, δάκρυ ἀττικῆς οὐγῆς !
 Καλῶς ἤλθετε, πτηνά !

"Ὡ ! εἰπέτε μοι, ὠραῖοι τῆς πατρίδος ταχυδρομοί·
 Λάμπ' εἰς γαλανὸν ὁ Φοῖβος, ὅπως πάντοτε, οὐρανόν ;
 Προεδρεύει τῶν χορῶν σας λάλος ἀηδὼν ἀκόμη,
 Ψάλλει ἔτ' ὑπὸ τὴν χλόην τ' ἄσμα τὸ νυκτερινόν
 Γρυῖλος εὐθυμος, πτηνά ;

Σπινθηρίζουν τ' ἄστρο' ἀκόμη, ὅπως θρύμματ' ἀδαμάντων ;
 "Ραῖνουν αἱ πορτοκαλλέαι μ' ἄνθη των τοὺς ἐραστάς ;
 "Ὅσοι ὄρκους ψιθυρίζουν ὑπὸ τὴν πιστὴν σκιάν των ;
 Εἶν' ἡ φύσις, ὅπως ἦτο, νυμφικὴ, παιδρὰ παστάς ;
 "Ὡ εἰπέτε μου, πτηνά !

Ναί, . . . ὦ ! ναί· καλὰ τὸ λέγει τὸ διπλοῦν κελάδημά σας·
 Τὸ προδίδει ὁ μικρὸς σας σπινθηρίζων ὀφθαλμός,
 Κ' εἰς τοῦ στήθους μου τὰ βάθη, σύμφωνος πρὸς τὰς φωνάς σας,
 Μυστικὴ φωνὴ τις ἄλλο, ζωηρὸς χαρᾶς παλμός,
 Μοὶ τὸ βεβαιοῖ, πτηνά !

Πλήν. . . εἰπέτε μου, πτηνά μου· οἱ εὐδαίμονες ἐκεῖνοι,
 Οὓς σιγὰ ἀποκοιμίζει ἡ ζωὴ, τροφὸς καλὴ,
 Ἐνθυμοῦνται, ἂν καὶ ἄλλος ἔζη πρὶν μαζί των, χύνει
 Στόνον ἓνα ἢ ψυχὴ των, δάκρυ τ' ὄμμα των θολοῖ
 Εἰς τὴν μνήμην μου, πτηνά ;

Ἡ ἐσβέοθη τ' ὄνομά μου τῶν βημάτων μου ὀπίσω,
 Ὡς τοῦ πλοίου μου ἡ αὐλαξ, ὅπερ μ' ἔσυρε μακράν ;
 Ἡ εἰς τὴν πατρίαν γῆν μου ἐπιστρέφων θ' ἀπαντήσω
 Ἄγνωστος γνωστούς, καὶ ζῶσα ἡ ἀγάπη μου νεκράν
 Τὴν ἀγάπην των, πτηνά ;

Μὴ σιγαῖτε τὴν σιγὴν σας ὦ ! ἐμάντευσα, πτηνά μου·
 Εἰς τῶν φίλων μου τὰ στήθη ἡ ἀγάπη των δὲν ζῆ !
 Εἰς τῶν φίλων μου τὰ χεῖλη ἐμυράνθη τ' ὄνομά μου,
 Κ' ἐμαράνθ' εἰς τὰς ψυχὰς των καὶ ἡ μνήμη μου μαζί.
 Μ' ἔλησμόνησαν, πτηνά !

Ἄς μὲ λησμονοῦν ! Ἄν ὅμως πάλιν, ξένοι μου, σᾶς φέρῃ
 Εἰς τῆς Ἀττικῆς τὰ νέφη παγεροῦ βορρᾶ πνοῆ,
 Εἶπατ' ὅτι δι' ἐκείνους σᾶς ἠρώτων, ὅτι σπαίρει
 Ἡ ψυχὴ μου, ὅτι μ' εἶναι ἡ ἀγάπη των ζωὴ,
 Ὅπως [σεῖς χαρὰ, πτηνά.

Εἶπατέ τους, ὅτι βλέπω εἰς τὰ πνίγοντά με νέφη
 Τοῦ πατρίου οὐρανοῦ μου τὴν σινδόνην τὴν γλαυκὴν,
 Ὅτι μί' ἀκτὶς ἡλίου φανταστοῦ ἐδῶ μὲ τρέφει,
 Ὅτι ζῶ εἰς τὴν ὁμίχλην, ἀναπνέων ἀττικὴν
 Ζεφυρίτιδα, πτηνά!

Εἶπατέ τους. . . πλὴν, πτηνά μου, ἂν ἀντὶ νὰ τοὺς εἰλήτῃς
 Ὅλ' αὐτά, εἰς τὰ φαιά σας μ' ἐλαμβάνετε πτερά,
 Καὶ μ' ἐφέρει' ἐκεῖ κάτω παροδίτην παρεδίται. . .
 — Πλὴν πετάτε· φεῦ! ἢ πτέρυξ σᾶς διώκει τοῦ βορρᾶ. . .
 — Κατευόδιον, πτηνά.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΟ

Ἡ πλακωμένη μου καρδιά ποθεῖ τὴν ἡσυχία,
 Καθὼς γυρεύει τῆε δροσιά τοῦ ἴσκιου ὁ ταξιδιώτης
 Ποῦ ἀνήφορος τὸν κούρασε κ' ἥλιος τὸν φλογίζει.
 Καρδιά μου, ἔρημη καρδιά, γιατί μοῦ καῖς τὰ στήθια ;
 Γλυκειά 'ναι ἀπόψε ἡ βραδυά, — ἡ φύσις ἡσυχάζει,
 Καὶ ἡσυχὴ καὶ σιωπηλὴ καὶ μισοφωτισμένη,
 Λὲς καὶ δὲν ξεύρει τί θὰ πῆ καὶ μὸς καὶ δυστυχία.
 Σ' αὐτὴν τὴν μυστικὴ χαρὰ, τὴ γενικὴ γαλήνη,
 Γλυκειά ποῦ εἶναι ἡ βραδυά, ἀφοῦ κρυφθῆ ὁ ἥλιος !
 Ὡρα πολλὴ τὸν ἔβλαπεν στὴν γῆ νὰ καταβαίνη
 Καὶ σύννεφα ὀλόχρυσά νὰ σέρνη συνοδία.
 Κι' ἀφοῦ ἐκρύφθη λαμπρὸς ὀπίσω ἀπὸ τὴν ῥάχη,
 Τὰ σύννεφα ἐκύτταζα, νὰ χάνουν λίγο, λίγο
 Τὴν κοκκινόχρυσή θωριά, τὴν θεία φορεσιά των.

Καὶ τώρα, σκόρπια καὶ βαρειά, μὲ σπλάγγνα μαυρισμένα,
 Ἄργα πρὸς τὴν Ἀνατολὴ τὰ διώχνει τ' ἀγεράκι.

Ἄχ, ἔτσι μ' ἄργὰ βήματα μὲ μάτια θολωμένα,
 Γυρίζουν μελαγχολικοὶ καὶ μαυροφορεμένοι
 Ἐκεῖνοι ποὺ συνώδευσαν στὴν ὕστερή του κλίνη
 Τὸν φίλο, ποῦ ἐφώτιζε μ' ἀγάπη ταῖς καρδιαῖς των.

Σεῖς, ταξειδιῶται τ' οὐρανοῦ, στὰ μαῦρα φορεμένοι,
 Μὴ θλίβεσθε· τὸ εὖσπλαγχο ἀγέρι σᾶς πηγαίνει
 Ἐκεῖ, ἀπὸ ὅπου τὴν αὐγὴ ὁ ἥλιος θ' ἀνατείλη.
 Ὡ σύννεφα, τὸν φίλο σας, σεῖς θὰ τὸν ξαναἰδῆτε !

Γλυκειά ἔναι ἀπόψε ἢ βραδυά, κ' ἡ φύσις ἡσυχάζει,
 Κανένα ἦχο δὲν ἀκοῦς· μηδὲ βοσκοῦ φλογέρα.
 Μηδὲ κελάδημα πουλιοῦ ἢ βέλασμα προβάτου,
 Μηδὲ στὰ φύλλα δὲν ἀκοῦς τὸ χάϊδευμα τοῦ ἀγέρα.
 Μόλις στὴν τριανταφυλλιά, τὴν μυριοανθισμένη,
 Τὰ δροσερὰ τριαντάφυλλα σειοῦνται ἀγάλι ἀγάλι,
 Σὰν τὸ στηθάκι τοῦ παιδιοῦ π' ἀνεβοκατεβαίνει
 Ὅταν κοιμᾶται ξένοιαστο στὴν μητρικὴν ἀγκάλη.

Ἄπανεμιὰ καὶ σιωπὴ βαθειά, καὶ φῶς ὀλίγο,
 Ὅσον νὰ βλέπης μοναχὰ τὸ σκότος ποὺ πηκταίνει.
 Ὁρα γλυκειά, γιὰ συλλογαῖς εὐτυχισμέναις ὦρα !
 Τώρα, πλαταίνει ἀπ' τὴ χαρὰ τοῦ εὐτυχοῦς τὸ στηθός,
 Γιατὶ ὁ νοῦς του σ' ὄνειρα τοῦ μέλλοντος πλανᾶται.
 Ἄχ, κ' ἡ καρδιὰ τοῦ δυστυχοῦς σκιριτᾷ γιὰ εὐτυχία,
 Καὶ τὴν πλακώνει πιὸ βαρὺ τῆς συμφορᾶς τὸ χέρι !
 Ἄπανεμιὰ, καὶ σιωπὴ βαθειά.

Νά—τί καμπάνα

Ἦχολογεῖ ἀπὸ μακρὰ στὸν ἤσυχον ἀέρα ;
 Μήπως γιὰ θάνατο κτυπᾷ, ἢ γιὰ χαρὰ σημαίνει ,
 Ἀπόψε Σαββατόβραδο, κι' ἀπὸ τὴν ἐκκλησία
 Σημαίνει γιὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέρα ἢ καμπάνα.

ὦ χωρικοί, σπογγίσετε ἀπὸ τὸ μέτωπό σας
 Τὸν ἴδρωτα ποῦ ἄγιασεν ἕξ ἡμερῶν σας κόπος.
 Αὐριον εἶναι Κυριακή, χαρᾶς κι' ἀγάπης μέρα !
 Εὐτυχισμένοι χωρικοί, πλαγιᾶστε, κοιμηθῆτε,
 Καὶ θᾶλθουν ὄνειρα γλυκὰ στὸν ἤσυχό σας ὕπνο.
 Καὶ αὐριο, ποῦ πρωί, καλόκαρδοι, ἀθῶοι,
 Μὲ τὴν γυναῖκα στὸ πλευρό, τὸ τέκνο στὴν ἀγκάλη,
 Πηγαίνετε στὴν ἐκκλησιὰ γιὰ νὰ λειτουργηθῆτε.
 Κι' ἀνάμεσά σας ἕξαφνα ἂν ἔλθῃ ἓνας ξένος,
 Ἐρημος, μόνος, σκυθρωπός, μὲ μάτια ἀγρυπνισμένα,
 Μή, χωρικοί, τὴν κεφαλὴ γυρίστε νὰ τὸν δῆτε.
 Ἀφῆτέ τον σὰν καταχνιά, σὰν ἴσκιος νὰ περάσῃ.

Εὐτυχισμένοι χωρικοί, πλαγιᾶστε, κοιμηθῆτε !

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ

Ο ΝΑΥΤΗΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ

Στὴ μέση τοῦ πελάγου μέσ' στὰ κύματα,
 Ἀνάμεσα Σκηναρί καὶ Κεφαλιονιά,
 Καράβι πλουμισμένο ἑταξίδευε.
 Τ' ἀέρι τοῦ χαϊδεύει τὰ λευκὰ πανιά,
 Τὰ κύματα φιλοῦν γλυκὰ τὴν πρύμνη του,

Δελφίνια στὰ πλευρά του τρέχουν κολυμβοῦν,
 Κ' ἔμπρός του νὰ περάσουνε φυσσομανοῦν.
 Τοὺς ναύτας ἀπεκοίμησεν ἡ γαληνιά,
 Καὶ μόν' ἀπὰ στὴν πλώρη ἕνας ἔμεινε,
 Παιδὶ χαριτωμένο εἴκοσι χρονῶν.
 Τὰ μάτια του σφρογγίζει, κ' «ἔγια μόλα γιά,
 Ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα», φώναζε.

Στὴν ἔρημη τὴν τόση κι' ἄκρα σιωπῇ
 Ὁ υἱὸς ἀκολουθοῦσε τὸ τραγοῦδι του.

— «Γλυκό μ' ἀέρι φύτα στ' ἄσπρα μας πανιά,
 Νὰ πάρω, κ' ἐγὼ ἀέρα, λίγη ἀνάσασι!
 Περάσαν ἔξη μῆνες κ' ἔβαρέθηκα
 Ὡσὰν φιλακισμένος στὴν Κεφαλλονιά,
 Μὰ φύσητε Μαῖστρος κ' ἔσαρπάραιμε
 Λιβαθιναῖς κοπέλαις σὰς ἀφίνω γειά».

.....
 Κ' ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα, φώναζε!
 Γλυκό μου φύσ' ἀέρι στ' ἄσπρα μας πανιά
 Ὅγλήγωρα νὰ πᾶμε στὸ Κατάστενο,
 Νὰ ἰδῶ πάλαι τὴν Πόλι τὴν ἐττάλοφη,
 Καὶ τὰ ψηλὰ τζαμιά, τοὺς μιναρέδες της!
 Νὰ κάμω τὸ σταυρό μου στὴν ἀγιά Σοφιά,
 Ποῦ οἱ Τοῦοκοι μᾶς τὴν ἔκαμαν τώρα τζαμί,
 Καὶ τότε, δροσοκόρφη, διές, μωρὴ νοτιά,
 Μὴ μᾶς ἀφήσης ἔξω μέσ' στὰ ῥέματα!
 Φύσα νὰ μᾶς περάσης στ' Ἄρναούτκιό,
 Ποῦ κάθοντ' οἱ κοκῶναις καὶ μᾶς καρτεροῦν
 Σὲ μαλακὰ μεντέρια καὶ μετοξωτά.

Εὐθύς π' ὁ Καπιτάνιος πῆ ν' ἀράξουμε,
 "Οποιον πρωτούρω τότες, ὅποιον κατῆῃ,
 "Ἐλα, θὰ τοῦ φωνάξω, ἔλα πάρε με,
 Καὶ στῆς κοκώνας Φρόσωσ πᾶμε τὸ χωριό,
 "Ἐκεῖ πῶχουν πασσάδες κιόσκια δλόχρυσα,
 Κι' ὅσα κ' ἂν ἔχω γρόσια νὰ τα, πάρε τα,
 'Ἐγὼ δὲν θὲ ν' ἀφήσω τὸ σεργιάνι μου,
 Κ' οἱ ναύταις κι' οἱ νοστρόμοι ἄς φωνάζουνε !
 Καράβιά 'ναι γεμάτο τὸ Κατάστενο
 Π' ὄχ τὰ πολλὰ κατάρτια μοιάζει καλαμιαίς.

Κ' «ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα» φώναζε,
 »Γλυκό μου φύσ' ἄερί στᾶσπρα μας πανιά
 Μὴ χειμωνιάσωμε στὴ Μαύρη Θάλασσα.
 Κυρά μ' ἀπὸ τὸ Δία δός τους φώτισι
 Στὸν Δούναβι μὴν τύχη καὶ τραβήξουμε.
 Καταραμένος νᾶσαι, μαῦρε ποταμέ,
 Ποῦ μ' ἔκαμαν κομμάτια τὰ κουνούπια σου,
 Καὶ σέρνοντας γεντέκι ἔκαμπούριασα.
 Δὲν θέλω 'γὼ ταξίδια μέσ' σταῖς Καλαμιαίς,
 Δὲν θέλω γιά συντρόφους βρωμοβάτραχους,
 'Ἐγὼ ποῦ μὲ δελφίνια ἔταξίδεψα,
 Τί πέλαγο σκαμμένο χωρὶς κύματα !
 Παιδιά, κι' ἄς πᾶν νὰ θίχνουν ταῖς βαρκούλαις τους,
 Οἱ πλύστραις γιά νὰ πλένουν τὰ κουρέλια τους.

.....
 Κι' «ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα» φώναζε,
 Κ' ἐφούσκωνε τ' ἄερί τᾶσπρα τους πανιά,
 Καὶ τὰ πανιά, γιά μόλα ἐγλυκότριζαν,

Κ' ἐκύλα τὸ καράβι στὸν κατήφορο,
 Ὡς πούλθαν στὸ Τσαρίγο. τὸ κατόξερο.
 Ἐφθασαν καὶ στὴ Σύρα, φεύγουν κι' ἀπ' ἐκεῖ,
 Καὶ μέσ' σταὶς πέντε φθάνουνε στὰ Ψωμαθιά,
 Κ' ἐμβῆκαν μέσ' στὴν Πόλι τὴν ἐξάκουστη,
 Ὅπου κρυμμέναις στέκουν στὰ κάφασια τους
 Χιλιάδες τουρκοπούλαις κρινοδάκτυλαις
 Σὰν πέρδικες κλεισμένες σὲ χρυσᾶ κλουβιά.
 Πλὴν μιὰ περνοῦσε μέρα κι' ἄλλη πλάκωνε,
 Κ' ἕνας τελειώνει μῆνας κι' ἄλλος ἀρχινᾷ.
 Κι' ὥστ' ἀπὸ ταὶς Κοκῶναις νὰ λευθερωθοῦν,
 Κι' ὥστε ν' ἀποφορτώσουν στὴν Ἀζοφική,
 Ἐφθασε κι' ὁ Νοέβρης κ' ἐχειμῶνιασε,
 Κι' ἄρχισε νὰ βογκᾷ ἡ Μαύρη θάλασσα.
 Ὅξ' ἀπὸ τὸ μπουγόξι μίλλια εἴκοσι,
 Ὅπότεν ἐκατέβαιναν στὸ γυρισμό,
 Τοὺς ἔπιασε μεγάλη τρομερὴ χιονιά.
 Ἀπάνουθέ τους μαῦρα κι' ἄγρια σύννεφα
 Ἀνεβοκατεβαίνουν καὶ μαλώνουνε.
 Τὸν οὐρανὸ δὲν βλέπουν, γῆ δὲν τὴν θεωροῦν,
 Μ' ἀξιό 'ταν τὸ καράβι κι' ἀξια πάλευε,
 Καὶ λυσσασμένα ἀφρίζουν κύματ' ἄπειρα,
 Ὡς ποῦρτε φοβερὸς ἀνεμορροῦφουλας
 Καὶ τὰ πανιὰ κομμάτια καταξέσχισε
 Γυρίζει τότε πλώρη, παραδίνεται,
 Κι' ὅπου τὸ σπρώχνουν πάει τ' ἄγρια κύματα,
 Σὰν σκλάβος ὅπ' ἐπιάσθηκε στὸν πόλεμον
 Καὶ οἱ νικηταὶ τὸν φέρνουνε στὸν θάνατον.
 Βουβὸς ὁ Καπετάνιος τὴν μαπαρέτα του

Συχνά, συχνά τὴν ρίχτει καὶ τὴν ἐρωτᾷ,
 Κ' ἐκεῖνη στερνὰ δίνει μαύρη ἀπόκρισι·
 Κυττάζει τὸν νοστρόμο, τὸ γραμματικὸ
 Κ' οἱ δύο τοὺς ἀπολένο·ν μαῦροι κι' ἄλαλοι...

— «Κυρά μ' ἀπὸ τὸν Δία, ἄχ τὴν μάννα μου
 Λυπήσου ποῦ μ' ἐγέννησε μοναχογιό,
 Λυπήσου, Βαγγελίστρα, καὶ μιὰν ἀδερφή
 Ποῦ καρτερεῖ νὰ πάω νύφη νὰ γενῆ».
 Στὴν πλώρη ἀκουμπισμένο ἔτσι δέεται
 Μὲ δακρυσμένα μάτια τὸ ναυτόπουλο.

Σὲ λίγο ὁ Καπετάνιος σχίζει καὶ πετᾷ
 Στὸ πέλαγο τὴ χάρτα, καὶ σνενάζοντας,
 «Ὁϊμὲ παιδιά, φωνάζει, ἔχαθήκαμε·
 »Σταῖς ἀμμουδιαῖς ταῖς Στριγγλαῖς ἐξεπέσαμε!»
 Κι' ἀμέσως τὸ καράβι νὰ καὶ σταματᾷ.
 Κι' ἀπάνουθ' ἐξοὐ τοῦ κῆμα πέρασ' ἄγριο!
 Τότε τὸ μαῦρο γέρνει στῶνα τοῦ πλευρῶ
 Σὰν νᾶταν πληγωμένο θεριὸ θάλασσας.
 Τὰ δύο του τὰ κατάρτια τρέμουν, σπαρταροῦν,
 Καὶ τὴν ψηλὴ κορφὴ τοὺς τὴν περήφανη
 Τὴν δέρνει, τὴν ὑβρίζει κῆμα βάρβαρο!
 Κ' οἱ ναῦταις μας ποῦ νᾶναι, ποῦν' οἱ δύστυχοι;
 Τοὺς σάρωσαν, τοὺς πῆραν ἄγρια κύματα,
 Καὶ πρῶτο πρῶτο πῆραν τὸ ναυτάκι μας!
 Χρόνους τὸ καρτερεῖ μάννα κι' ἀδερφή,
 Μήδ' ἀδερφή τὸ εἶδε, μήδ' ἢ μάννα του,
 Μήτε στὸ λείψινό του μαύραις ἔκλαψαν...

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ὡ Μωϋσῆ, συγκίνησις ὅποια σὲ κατεῖχε
 Ὅποταν ἐφαντάζεσο τὸν ἄνθρωπον τὸν πρῶτον ;
 Αἱ τύχ' ἐκεῖναι τοῦ Ἀδάμ ἦσαν αἱ σαὶ αἱ τύχαι,
 Καὶ ἦσο σὺ ὁ ἀληθὴς πατὴρ τῶν πεπτωκότων.

Ἦτο μικρά, πολὺ μικρά ἡ ἀνθρωπότης πᾶσα,
 Καὶ σὺ δὲν ἦο ὡς αὐτῆς ἡ φύσις ἡ χυδαία·
 Καὶ ἡ ψυχὴ σου πρὸς καιρὸν τοῦ κόσμου ἀποπιᾶσα·
 Ἐξήγησε μυστήρια μελαμβαθῆ, ἀρχαῖα.

Δὲν ἦσο πλέον ἄνθρωπος ὁπόταν εἰς τὸ πνεῦμα·
 Ἐκνοφόμεῖς τὸν Θεὸν ἐν τῇ δημιουργίᾳ.
 Καὶ ἦσο μέγας ὡς Θεὸς ὁπόταν μ' ἐν του νεῦμα
 Ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ μηδενος ἡ φύσις ἡ ἀγία.

Ὡ Μωϋσῆ, ἐπέσαμεν· μᾶς ἔρριψας σὺ μόνος,
 Μᾶς κατηράσθης, κ' ἕκαστος τοῦ κόσμου διαβαίνων·
 Περιπλανᾷτ' ἐν τῇ ὁδῷ τῇ καλουμένῃ πόνος,
 Καὶ καταρᾶται ἑαυτὸν τὸν θάνατον προσμένων.

Καὶ θνήσκων, ὧ; ἀνάθεμα προσθέτει λίθον ἕνα·
 Τοῦ τάφου του τὸ μάρμαρο εἰς τὸ ἀνάθεμά σου.
 Ὡ Μωϋσῆ, ἰδὲ ἐκεῖ ὅσα ἔσκορπισμένα·
 Προσμένουσιν ἀνάστασιν, λατρεύουν τ' ὄνομά σου.

Δὲν ἔχει, ὄχι, αὔριον, δὲν ἔχει ἡ νύξ ἐκείνη.
 Καὶ ἀ· αἰωνιότητα μᾶς ὑπεσχέθης, οἶδας ;
 Εἰν' αἰωνία δι' ἡμᾶς ἡ τοῦ θανάτου κλίνη.
 Ἄλ! ἐκοιμήθησαν αὐτοὶ τοῦλάχιστον μ' ἐλπίδας,

Τί δι' ἡμᾶς πρέθεσας τὴν φύσιν ταύτην πᾶσαν ;
 Εἶρον, ἰδὲ τὰ ἄνθη σου, στολίζουσιν ἐν πτῶμα·
 Τὸ δένδρον διὰ φέρετρον δεικνύεται ἀκμάσαν,
 Ἐ γῆ, ὡς τὸ παγκόσμιον τῶν ἐκ θνησκόντων στρῶμα.

Κ' ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος περᾶ ὡς κῦμα ἐπὶ κῦμα,
 Ἡ φύσις ἢ ὑποτελῆς; ὑπάρχει ἀκεραία·
 Εἷς λίθος πάλιν ἐξ αὐτῆς; τεθεῖς ἐπὶ τὸ μνήμα
 Διαιωνίζει παρ' ἡμῖν τὸν μέγαν βασιλέα.

Ποῦ ἡ ἀθανασία σου ; οὐδ' ἴχνος πλέον μένει,
 Ἐκ τῆς πλασάσης; τὸν Θεὸν παλάμης σου κοιμᾶσαι·
 Ὑπνον βαθύν· βιθύτατον τὸν ὕπνον σου εὐφραίνει
 Ἄν μυριάδες γενεῶν σὲ ἐξυμνοῦσι πᾶσαι ;

Τὸν ὕπνον σου πανόμοιον κοιμᾶται καὶ ὁ Νέζων.
 Τῆς ἱστορίας ἂν βαρὺ ἀκούεται τὸ βῆμα,
 Ἄφ' ὅτου εἰς τὸν θάνατον κατεβυθίσθη σπαίρων,
 Δὲν ἔχει ὁ νεκρὸς ἠχώ, κ' εἶναι κωφὸν τὸ μνήμα.

Δ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ

Ὁ ἥλιος ἐκ τῆς θαλάσσης
 Ὑγρὸς ἀκόμη ἀνατέλλει,
 Κ' εἰς τὰς ἀπέναντι ἐκτάσεις
 Ὡς ῥόδων φαίνεται νεφέλη.

Ἡ λάμψις του, δειλὴ εἰσέτι,
 Τὸς ἄκρας λείχει τῶν ὀρέων·

Ζωὴν εἰς τὴν ζωὴν προσθέτει
Καὶ ἀνελίσσει κόσμον νέον.

— Ἡ φύσις ἐκοιμᾶτο πᾶσα —
Ἐγείρει ὄρη καὶ κοιλάδας,
Καὶ καταβᾶσα, καταβᾶσα
Ζωογονεῖ τὰς πεδιάδας.

ὦ ἔφορε τῆς οἰκουμένης,
Λαμπρὸς καὶ διὰ τοῦτο μόνος
Ἄνὰ τὸ ἄπειρον προβαίνεις ;
Βαδίζων ἄνω τοῦ αἰῶνος !

Φεῦ ! πόσας, Ἥλιε, καρδίας
Ἀπέλπιδας, ὠχρὰς φωτίζεις !
Τί ὠφελεῖ ἀκτὶς εὐδίας
Εἰς τὸ κενόν, εἰς ὃ βαδίζεις ;

Τὸ σκότος ἂν πρὸ σοῦ ἐχάθη,
Πλὴν τῆς ψυχῆς τὸ σκότος μένει
Εἰς τοῦ ὠκεανοῦ τὰ βάθη
Ἡ λάμψις σου δὲν καταβαίνει.

Ὡς νύμφην βίου τερπνοτάτου
Τὸ πᾶν μὲ καλλονὴν στολίζεις·
Ἄλλ' εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου
Τὴν νύμφην τάχιστα λακτίζεις.

Λαμπρὸς ἐκεῖ ἐπικηδεῖα
Τῆς γῆς ἐκάστοτε θνησκούσης,
Προβαίνεις ἐν πομπῇ βραδείᾳ,
Γελῶν πρὸ τελετῆς θρηνούσης.

Ναί, Ἥλιε, γελᾷς, δὲν κλαίεις·
 Εἰς ὄμμα χαῖρον ἢ δακρῦον
 Ὅμοίαν λάμπιν διαχέεις,
 Φωτίζων θάνατον καὶ βίον.

Τοῦ οὐρανοῦ εἶν' αἰωνίως
 Γλαυκὸν καὶ διαιγὲς τὸ ὄμμα·
 Ὁ ἄπειρος τοῦ πλάστου βίος
 Εἰς τὸ γλαυκὸν δηλοῦται χρῶμα.

Καὶ ἂν ἐνίοτε κοσμεῖται
 Μὲ νέφη καὶ μὲ τρικυμῖαν·
 Ἡ γῆ τὰ νέφη τῷ δωρεῖται
 Φορεῖ τῆς γῆς τὴν βλασφημίαν.

Τί ἢ ἀκτίς σου κατοπτεῦει
 Εἰς τῶν Θερμοπυλῶν τὸ χῶμα ;
 Τὸν Λεωνίδα ἀνιχνεύει ;
 Ζητεῖ τοὺς μαχητὰς ἀκόμα ;

Ἄλλ' ἔκριψε μετὰ πικρίας
 Καὶ τὸ στενὸν ὃ ῥοῦς τῶν χρόνων.
 Μὲ τὴν σιγὴν τῆς ἐρημίας
 Ἐνοῦται ἢ ἀκτίς σου μόνον.

Καὶ μὲ τὴν μνήμην συναντᾶται,
 Ἦτις ἐκείνους ἐξυμνοῦσα,
 Μὲ βῆμα ἑλαφρὸν πλανᾶται
 Τίμβρους καὶ λίθους κατοικοῦσα.

Εἰς λείψανα τῆς Καρχηδόνας
 Εἶδες τὸν Μάριον σιγῶντα,

Μόνον· ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνος
Φεῦ! ἀνεπὶ λει παρελθόντα.

Ἐρείπιον τῆς δόξης ἦτο
Καθήμενον ἐπ' ἐρειπίων·
Τίς οἶδε τί διενοεῖτο
Ὁ Ἥλιος ὁ καταδύων;

Σὺ παρευρέθης ὅτε σύρων
Ὁ Κάτων ξίφος αὐτοκτόνον
Ἀπέσθησε τὸ λᾶν οἰκτίρων,
Τὴν ἀρετὴν αὐτὴν πληγῶνων.

Εἷς μόνον, ὁ Ναυῆ, σὲ εἶπε,
Στῆθι! τὴν νίκην νὰ ταχύνης.
Πλὴν πόσαι βλασφημοῦσαι λύπαι
Σ' εἶπον σποδὸς καὶ νύξ νὰ γίνης!

Ναί, νύξ, τὸ φῶς εἶν' εἰρωνεία,
Ὅπου κυλίνονται ὀδύναι.
Νύξ βαθυτάτη καὶ σκοτία
Ὁ οὐρανὸς τοῦ πόνου εἶναι.

Σὺ τὰ μυστήρια γνωρίζεις
Τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου μόνον.
Τὸ βλέμμα σου καταβιθίζεις
Ἐπὶ τοῦ κόσμου πρὸ αἰῶνων.

Καὶ εἶδες νὰ πετᾷ ἔμπρός σου
Ὡς τι πανόραμα ταχέως
Τὸ κάλλος μεγαλείου τόσου,
Ὁ κόσμος ἅπας ὁ ἀοχαῖος.

Καὶ ἦτο κόσμος νεανίας,
Γελῶν καὶ σύντονος κ' ἐλπίζων,
Καὶ παίζων μὲ τὰς δυστυχίας,
Μὲ ἄνθη τὴν ζωὴν στολιζών·

Χρυσοῦς αἰὼν, ὡς ἡ ἀκτίς σου,
Εἰς ἕαρ θάλλον ἐπλανᾶτο·

Ἦδεν ἐπάνω τῆς ἀβύσσου
Καὶ μ' ὄνειρα ἀπεκοιμᾶτο.

Τὰ πάντα ἔτρεψεν ὁ χρόνος·

Αἱ γενεαὶ περῶσι πᾶσαι·

Ἄλλ' ἀναλλοίωτος σὺ μόνος

Ἐπὶ τὴν κόνην των πλανᾶσαι.

Καὶ ὄμως, Ἥλιε, ποῦ τείνει,

Ποῦ ἡ μακρὰ αὐτῆ πορεία ;

Οὐδ' ἴχνος ὄπισθεν ἀφίνει.

Τὸ φῶς διώκει ἡ σκοτία.

Σὲ τέρπει ὁ μακρὸς σου βίος ;

Ἀπήνησας τὴν εὐτυχίαν,

Διότι βαίνεις αἰωνίως,

Ἐγὼ ἡμεῖς ἡμέραν μόνον μέν ;

Πρὸς τί ὁ Πλάστης διασπάσας

Τὸ ἀχανὲς τοῦ χάους στήθος,

Τὰς πλάσεις ἤγειρεν ἀπάσας

Ἀπὸ τὸ νεκρικόν των βῦθος ;

Τίς οἶδεν, Ἥλιε, τὸ μέλλον.

Σὺ εἰς τοῦ Γολγοθᾶ τὸ χῶμα

Είδες τὸν Ἄνθρωπον ἄγγέλων
Χορὸς σ' ἐθάμβωσε τὸ ὄμμα.

Προχώραί τὴν πιστὴν πορείαν·
Ἐμπρός, ἢ δύσιν σὲ προσμένει·
Ὅδὸν βαδίζομεν ὁμοίαν
Δύσιν καὶ μνήμα πέραν χαίνει·

Ἄλλὰ δὲν εἶναι αἰωνία,
Δὲν εἶναι θάνατος ἢ δύσιν·
Τίς οἶδεν, ἂν ὡς ἡ πρωία,
Δὲν θ' ἀνατείλωμεν ἐπισης·

Δ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Α'

ὦ τάφε, εἰς τὰ στήθη σου ἐνέκυψα μ' ἐλπίδα
Καὶ ἤκουσ' ἄπειρον σιγὴν καὶ ἡσυχίαν εἶδα,
Κ' ἐπόθησα νὰ κοιμηθῶ αὐτοῦ εἰς τὴν γαλήνην,
ὦς τραυματίας μαχητῆς εἰς μητρικὴν του κλίνην·
Ἐλθέ, ψυχῇ, καὶ ἄγωμεν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα...
— Δεσμῶτις εἶναι ἡ ψυχῇ καὶ φυλακὴ τὸ σῶμα.

Β'

Εἶδα τὸν κόσμον. Ἐρρευσεν ἔμπρός μου θολωμένος,
ὦς τοῦ χειμῶνος ποταμὸς πρὸ τῶν ποδῶν ποιμένος.
Καὶ εἶδα ψεύδη, δάκρυα καὶ τοὺς ἀφροὺς ἐλπίδα.
Τί ἄλλο; Μάτην ἔρριψα τὸ βλέμμα μου βολίδα
Καὶ μὲ τὸν νοῦν ἐσκόπευσα τὰ βάρη τῶν κυμάτων,

Ἐκεῖ τὸ πᾶν μυστήριον... σιγὴ ἢ λαλιά των.
 Φεῦ! πόσον νήπιοι εἴμεθα καὶ πρὸς ἀλλήλους ξένοι!
 Ἐὰν τὸ χεῖλος προσγεῖ, κρυπτὴ καρδιά μένει·
 Τὸ πλάσμα, ἀλλ' οὐδέποτε τὸν Πλάστην θεωροῦμεν.
 Καὶ ἂν βλέπωμεν προσκῆνια, τὸ ἔνδον ἀγνοοῦμεν.
 Μάτην τὸν νοῦν μου εἶσινα εἰς χώραν θεῶν φώτων,
 Κ' ἠρώτησα τὸ ἄπειρον καὶ ἰᾶστρα ἀνηρώτων,
 Ὅποιος εἶμαι καὶ πρὸς τί ὁ κόσμος ὅλος εἶναι,
 Καὶ διαιρέσεις καὶ κλαυθμοί, καταστροφὴ, ὀδύνη.
 Ἐν «διατί;» ὁ βίος μου ὑπῆρξεν, ἀπεκρίθη
 Ὁ θάνατος καὶ ἡ σιγὴ, τὸ σκότος καὶ ἡ λήθη...
 Σύννοος ποτὲ ἠτένισα τὸν ἀδελφόν μου, θέλων
 Νὰ ἐννοήσω κἂν αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὸ μέλλον,
 Κ' ἐκεῖνος; μὲ ἀντέβλεψε μὲ ἀποροῦντος ἦθος,
 Καὶ δὲν ἦ ἰθάνθη ἀδελφὸς τοῦ ἀδελφοῦ τὸ σιῆθος!

Γ'

Κ' ἐγὼ ἐπόθησα ἄλλοτε πολέμων μέθην πίνων,
 Εἰς πυραμίδας ν' ἀναβῶ πτωμάτων ἀνθρωπίνων,
 Νὰ γίνω μέγας, ἄπειρος καὶ βασιλεὺς τοῦ κόσμου.
 Ἄλλ' οἴμοι! αἴφνης ἔπεσε μακρὰν ὁ ὀφθαλμὸς μου,
 Κ' εἰς νῆπον εἶδεν ἔρημον τὸν Προμηθεά Γάλλον...
 Καὶ πάλιν εἶπον ἄλλοτε μὲ σιῆθος ἀναπάλλον,
 Μὲ ποιητοῦ διάνοιαν κ' ἐν λαμπροτάτῃ φήμῃ
 Νὰ ἐξεθάμβουν τὴν δειλὴν ὑφήλιον· ἀλλ' οἴμοι!
 Πάλιν σιγὴ ἐπέρχεται, κί' ἂν θεῖοι οἱ παιᾶνες...
 Τί τόσαι ἄπληστοι ἀπήλαυσαν Τιτᾶνες,
 Κ' ἰ ποῖον δὲν παρέσυρε τὸ ρεῦμα τοῦ θανάτου,
 Ἡ ποῖον δὲν ἐσκέπασε τὸ μαῦρον κάλυμμα του;

ὦ κόσμε, σκότος καὶ βαθὺ μυστήριον ποῦ εἶσαι !
 Κ' ἐν τούτοις τόσον φωτεινὸς σύ, ἦλιε, κινεῖσαι . . .

Δ'.

Καὶ τέλος εὗρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου — ν' ἀποθάνω .
 Καθὼς κοιμίζετ' ἔντρομον ὅταν μικρὸν παιδίον
 Προσβλέπη μορμολύκειον τῆς κλίνης του ἐπάνω,
 Φεύγω τὸν κόσμον ἔμφροβος τὰ ὄμματά μου κλείων .

ὦ τάφῃ ! . . . ἡ δευτέρα μου καὶ ἄφρευκτος κοιτίς μου,
 Θὰ εὔρω εἰς τὰ στήθη σου τὸ πλάσμα τῶν ὀνείρων,
 Τὸν φωτεινὸν καὶ ἤρεμον λιμένα τῆς ζωῆς μου,
 Τὸ γέρας τοῦ ἀγῶνος μου ; ἢ μή τι πλάνης χεῖρον ,

ὦ τάφῃ ! εἰς τὰ σκότη σου τὸ αὐχητηρὰ καὶ κρύα,
 Εἰς τὸν στενὸν κοιτῶνα σου, τὸ σῶμα πίπτον ὅπου
 Εἰς τοὺς σκώληκας ἐκλύεται τοῦ ἀτυχοῦς ἀνθρώπου
 Ἄπλουται — ἢ — ζωὴ θεῶν, — λαμπρὰ Ἀθανασία ;

Καὶ πῶς αὐτὸς ὁ θάνατος τ' ἀθάνατον ἐγκλείει ;
 ἔχει τὴν νύκτα μέτωπον καὶ τὴν πρωτὰν στήθη ;
 Ὅμιλει μου, ὁμίλει μου ! . . . Πλὴν τότε ἀπεκρίθη :
 Καὶ τίς Οἰδίπους σ' ἔλυσεν, ὦ τάφῃ, τίς σὲ λύει ;

Εἶσαι — νὰ ἦσο ! — ἀτερπῆς θυρὶς τῶν δύο κόσμων,
 Σκληρὸν κλωβίον βόμβυκος ἔνθα τὸ σῶμα μένει
 Καὶ ἡ ψυχὴ ἐξέροχεται χουσιῇ μετηλλαγμένη,
 Πετῶσ' εἰς τ' ἄστρα χρυσαλλίς μέσῳ ἀνθῶν εὐδύσμων ;

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

Α'.

Η ΜΑΝΝΑ

Φουρτούνιασεν ἡ θάλασσα καὶ βουρκωθῆκαν τὰ βουνά,
 Εἶναι βουβὰ τ' ἀηδόνια μας καὶ τὰ οὐράνια σκοτεινά,
 Καὶ ἡ δόλια μου ματιὰ θολή.
 Παιδί μου, ὦρα σου καλή !

Εἶν' ἡ καρδιά μου κρύσταλλο καὶ τὸ κορμί μου παγωνιά !
 Σαλεύει ὁ νοῦς μου σὰν δενδρί ποῦ στέκει ἀντίκρου στὸ χιονιᾶ,
 Καὶ εἶναι ξέβαθο πολύ,
 Παιδί μου, ὦρα σου καλή !

Βοῖζει τὸ κεφάλι μου, σὰν τοῦ χειμάρρου τὴ βοή!
 Ξηράθηκαν τὰ χεῖλη μου, καὶ μοῦ ἐκόπηκ' ἡ πνοή,
 Σ' αὐτὸ τὸ ὕστερο φιλί,
 Παιδί μου, ὦρα σου καλή !

Νὰ σὲ παιδέψ' ὁ Πλάστης μου, καταραμένη ξενητεία !
 Μᾶς παίρνεις τὰ παιδάκια μας καὶ μᾶς ἀφίνεις στὴ φωτιά,
 Καὶ πίνουμε τόση χολή,
 Ὅταν τὰ λέμ' «ὦρα καλή !»

Β'.

ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ

Φυσᾶ βορειᾶς, φυσᾶ θρακιᾶς, γεννιέται μπόρα φοβερή !
 Μὲ παίρνουν, μάννα, σὰν φτερό, σὰν πεταλοῦδα τρυφερή !
 Καὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατηθῶ,
 Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχεῖά, σηκώνουν κῦμα βροντερό !
 Θαρρεῖς ἀνάλωσεν ἡ γῆ, καὶ τρέχ' ἡ στράτα σὰν νερό,
 Καὶ ἄγὼ τὸ κῦμα τὰ κλουθῶ.
 Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Ὅσαις γλυκάδαις καὶ χαραῖς, μᾶς περιχύνει ὁ ἐρχομός,
 Τόσαις πικράδαις καὶ χολαῖς μᾶς δίνει ὁ μαῦρος χωρισμός !
 ὦχ ! Ἄς ἠμπόργα νὰ σταθῶ...
 Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Πλάκωσε γύρω καταχνιά, κ' ἦθε στὰ χεῖλη μου ἡ ψυχὴ !
 Δός με τὴν ἄγια σου δεξιὰ, δός με συντρόφισσαν εὐχή,
 Νὰ μὲ φυλάγῃ μὴ χαθῶ,
 Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

— Βιθειὰ τὸν ἔκρουσαν στὴ γῆ
 Οἱ παλαιοὶ Ἑβραῖοι
 Τὸν τίμιον Σταυρό.
 Τοῦ Ἐσταυρωμένου ἡ προσταγὴ
 Στὸν ὕπνο μου μὲ λέει
 Νὰ πάγω νὰ τὸν βρῶ.

Ἔτσι ἡ Ἑλένη διαλαλεῖ,
 Τοῦ Κωνσταντίνου μάννα,
 Βασίλισσ' ἀκουστή.

Στὴν Ἰουδαία προσκαλεῖ
 Τὸν κάθε μεγιστᾶνα
 Ὁ βασιλεὺς κι' αὐτή.

Ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἕναν καιρὸ
 Σάρκα θνητὴν ἐνδύθη
 Γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανοὺς
 Κι' ἀπέθανεν εἰς τὸ Σταυρὸ
 Κ' ἐτάφη κι' ἀναστήθη
 Καὶ πᾶ στοὺς Οὐρανοὺς.

Εἰν' ὁ Χριστὸς ποῦ βοηθᾷ !
 Τὰ κάτεργα σκορῶστε
 Γιὰ τὴν Ἱερουσαλήμ !
 Σκάψτε ψηλὰ στὸ Γολγοθᾶ,
 Τὰ χόματα σηκῶστε,
 Τὴν κόπρο τὴν πολλή.

Κ' ὅποιος τὸν εὖρη τὸ Σταυρό,
 Τὸν φέρη μέσ στὴν Πόλι,
 Μέσ' στοὺς Ἁγίους περνᾷ,
 Γιατὶ θεὸ ναῦρη θησαυρό,
 Ποῦ σκέπει ἀπὸ τὸ βόλι
 Κι' ἀπὸ τὸν Σατανᾶ.

Σκάφτουνε μιά, σκάφτουνε δύο,
 Σκάφτουν πολλαὶς ἡμέραις
 Μὲ τ' ἀργυρᾶ τσαπιά. —
 Ὡ νὰ χαθοῦν νὰ μὴν τοὺς διῶ !
 Τὸν σκέπασαν μὲ λέραις. —
 Ποῦ νὰ τὸν εὖρης πειὰ !

Μὰ 'κεῖ ποῦ σκάπτουν σκυθροπά·
 Ἐν ἄρωμα σκορπιέται,
 Μοσχοβολᾷ γλυκά.
 Μέσ' ἀπ' τὸ χῶμα τὸ σκορπᾷ
 Μιὰ λουλουδιὰ ποῦ σειέται
 Μὲ τ' ἄνθη τὰ λευκά.

Τρέχει ἡ Ἑλένη μὲ καρδιά,
 Σκάπτει σ' αὐτὸ τὸν τόπο
 Τὸ χέρι της τ' ἄβρο.
 Σκάπτει κοντὰ στὴ λουλουδιὰ—
 Δὲν ἔχασε τὸν κόπο—
 Εὐρῆσε τὸ Σταυρό!

— Σηκώσετέ τον ἀψηλά!
 Τὸν ἤϋρα, μὲ ἀνήκει,
 Βαθειὰ τὸν προσκυνῶ!
 Τὸ φῶς του μᾶς χαμογελᾷ,
 Σὰν λάβαρο, σὰν νίκη,
 Ἄπὸ τὸν οὐρανό!

Μὰ καὶ τὸ λούλουδο στὴ γῆ
 Νὰ σέβεσθε μαζί του
 Ποῦ ἀξιώθηκα νὰ βροῶ
 Ἄπ' τὸν Παράδεισο ἔχει βγῆ,
 Μὲ τὴ γλυκειὰ πνοή του
 Νὰ ῥίινη τὸ Σταυρό.—

Ἐκτοτε μένει σεβαστὸ
 Τὸ πράσινο βλάσταρι
 Μὲ τ' ἄνθος τὸ λευκό.
 Τοὺς ἁγιασμοὺς κάμνουν μ' αὐτό,
 Τὸ παίρνουν γι' ἅγια χάρι,
 Τὸ λὲν βασιλικό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

 Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Θεὰ τοῦ πόνου, ταπεινὴ περνᾷς τὰ μονοπάτια
 Ποῦ φέρουν στ' ἄχαρα λημέρια,
 Κ' ἔχεις πλουσία τὴν καρδιά καὶ πρόθυμα τὰ χέρια
 Καὶ ἀγγέλου ἀγαθότητα στὰ σπλαχνικά σου μάτια.

Εἶσαι ἢ πλουσιώτερη τῆς γῆς, Ἐλεημοσύνη,
 Κι' ὅταν ἀκόμα φτωχικὰ τὸ χέρι σου χαρίζῃ.
 Δὲν εἶναι πλούσιος κανεὶς γιὰ ὅσα θησαυρίζει,
 Ἄλλὰ γιὰ ὅσα μὲ χαρὰ καὶ μὲ ἀγάπη δίνει.

Διαβαίνεις κι' ὁ ἀγέρας σου παρηγοριὰ σκορπίζει,
 Λουλούδια ὀλόγυρά σου σπέρνεις·
 Δίνεις χαρὰ καὶ ἀνάστασι, καὶ γιὰ μισθὸ σσου παίρνεις.
 Δάκρυ ποῦ σὰν ἁγίασμα τὰ χέρια σου ὀρνίτσει.

Λάμπει ἢ ἐλπίδα, ἅμα φανῆς, σὲ μάτι ἀπελπισμένο,
 Τὸ κλάμα γίνεται τραγοῦδι,
 Καὶ ἡ ζωὴ ποῦ κοίτεται σὰ δέντρο μαραμμένο,
 Νοιώθει κοντὰ σου ἀνοιξί, πετᾷ γιὰ σὲ λουλοῦδι.

Μέσ' στήν καλύβη τοῦ φτωχοῦ, τὴν πιὸ σκοτεινιασμένη
 Τὸ φωτεινὸ σου θρόνο στήνεις,
 Κ' ἡ ὄψι σου φεγγοβολᾷ σὰν ἄστρο τῆς γαλήνης,
 Λαμπρότερη μέσ' τὴν καρδιά τὴν πιὸ δυστυχισμένη

Κρύβεσαι, ἀλλ' ἡ χάρι σου σὲ μύριες ὄψεις λάμπει,
 Σ' ἀμέτρηταις καρδιαῖς μυρίζει,
 Σὰν λούλουδο ποῦ ταπεινὸ βαθειὰ στά χόρτα ἀνθίζει,
 Μὰ στὸ γλυκὸ του ἀνάσαμα μυροβολοῦν οἱ κάμποι.

Τὴ δύναμί σου, ὦ θεά, τὴ μαγεμένη, οὐράνια
 Δὲν κτίζεις σὺ μὲ περηφάνεια
 Ἐπάνω εἰς τὰ μάταια τοῦ κόσμου μεγαλεῖα.
 Τὴν θεμελιώνεις στὴν εὐχὴ καὶ εἰς τὴν εὐλογία.

Οἱ πειὸ ἀδύνατοι τῆς γῆς ἰδοὺ ἡ δύναμί σου !
 Χήραις, παιδάκια ὠρφανεμένα,
 Ποῦ τὰ γλυκαίνει ὡσὰν τὸ φῶς ἡ μητρικὴ στοργή σου,
 Σηκώνουνε τὸ θρόνο σου σὲ χέρια εὐλογημένα.

Ἐλεημοσύνη, ταπεινὴ περνᾷς τὴν οἰκουμένη,
 Κ' ἐνῶ τὸ γόνυ ἔμπρός σου κλίνει
 Καὶ μ' εὐλογίαις καὶ μ' εὐχαῖς καὶ δάκρυα σὲ ῥαίνει,
 Σὺ γονατίζεις σπλαχνικὴ στῆς συμφορᾷς τὴν κλίνη.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Μέσ' στὰ βουνά βασίλευες, σὲ βάθη καταχθόνια
 Ἐρρίζωνες καὶ φέριευες· σ' ἔχει ποίση χρόνια
 Αἶμα τοῦ κλέφτη ἀδάμαστον, αἶμα φωτιὰ γεμάτο,
 Τοῦ ἀρματωλοῦ ποῦ σύρθηκε στὸν ἴκιο σου ἀποκάτω
 Καὶ λαβωμένος κάθησε στερνὰ νὰ τραγουδήσῃ
 Στῆ λεβεντιὰ ν' ἀφήσῃ γειὰ, ν' ἀφήσῃ γειὰ στὴ φύσι.

Καὶ ψήλωνες καὶ ξίπλωνες καὶ φούντωνες. Στὸ ἀγέρι,
 Ποῦ ἐρχόταν ἀπ' τὰ δύστυχα καὶ σπλαβωμένα μέρη
 Καὶ στὰ φτερά του σοῦφερονε τὸ στεναγμὸ καὶ θρήνο,
 Στ' ἀγέρι ἐκεῖνο εὐώδιαζεν ἓνα οὐράνιο κρίνο.
 Καὶ μιὰ ἀρμονία ἀσύλληπτη στὸν ἄπειρον αἰθέρα
 Γλυκύτατα χυνότανε σὰν νᾶλεγε «Καρτέρα!»

Καὶ τὰ κλαδιά σου ἐτρέμανε καὶ σάλευαν τὰ φύλλα,
 Σὴν νὰ παιρονοῦσε μυστικὴ στὴν Πλάσι ἀνατριχίλα,
 Κι' ἀπὸ ψηλὰ μουρμούριζες στὸν κλέφτη ποῦ ἀκουμποῦσε
 Στῆ ῥίζα σου καὶ μὲ πικρὸ τραγοῦδι ξεψυχοῦσε,
 Ἄπο ψηλὰ μουρμούριζες μέσ' στὴ φοριχτὴ φοβέρα :
 «Καρτέρα!»

᾽Ω, τί στιγμή ἐδικήτρια, ποῦ ἡ μοῖρα κρυφοπλέκει,
 Ποῦ στὸν κορμὸ σου ἐδούπησε τὸ κοφτερὸ πελέκι
 Κι' ἀπὸ βουνήσιο γίγαντα πελάου θεοῖδ' σὲ κάνει !
 Κι' ἀντὶ τ' ὦραῖο καὶ πράσινο τῶν φύλλων σου στεφάνι
 Τοῦ Γένους τὸ ἱερώτερο κειμήλιο σὲ στολίζει
 Καὶ στ' ἀνεμοδαρμένα σου κατάρτια κυματίζει,

Κ' αίσθάνεται τὸν πειρὸ ψηλὸ ποῦ σ' ἔχει λάχνη κλῆρο :
 "Οτι βισιῶς σιὰ σπλάγχνα σου τοῦ Γένους τ' ἅγιο μύρο.
 Τοὺς πόθους του καὶ τὴν ψυχὴν, τὴν τύχη του κ' ἔλπιδα
 Καὶ τὴν ὦ εἰρεμένη του μεγαλή του πατριδα !
 Καὶ σὺ ποῦ χρόνια πάλινες καὶ μὲ βοριᾶ καὶ νότο,
 Σὺ τῶν πολέμων ἀψηφᾶς τὴ ζάλη καὶ τὸν κρότο.

Τοῦ ναύτη ἢ πολεμόχαρη κραυγὴ σὲ ἤλεκτριζει,
 Κάθε μαδέρῃ σου σκιρτᾶ στο βῆμά του καὶ τρίζει,
 Κι' ὄλη ἡ ὄρη, ποῦ σιὰ βουνά σ' ἔχουν βαθειὰ ποτίση.
 Τοῦ ἀρωματολοῦ τὰ αἷιατα, τὰ φλογερὰ του μίση,
 Ἡ δίψα του γιὰ ἐκδίκεσι, κ' ἡ φλόγα κ' ἡ μυνία,
 Ποῦ μεσα σου ζωνιάνευαν στὴ μυστικὴ ἐρημία

Τώρα σιὰ ματια ἰστροφτουνε τῆς ἄγριας τῆς Γοργόνας,
 Ποῦ φύλλικας σιὴν πλώτη σου στους φουβερούς ἀγῶνας,
 Φρίκη σκροτᾶ στὸν τύραννο καὶ θάνατο καὶ τρόμο,
 Καὶ σι ὦ θριάμβου ἔχουσαι τὸν πύρινο τὸν δρόμο,
 Καὶ πνίγεις, καίεις, γύρω σου συντρίμματι σωροίεις !

Καὶ τ' ὄκειο ποῦ ἀνέβινε σὴν φλογερὴ ἰεστία
 "Απὸ χιλιάδε μάστουρα, καὶ σὴν μίαν ἄγνη ἀλία
 Σιὰ φύλλα σου ψιθύριζε, τ' ἀγνάνειψ νὰ βγαίνει
 "Απ' τὴ μεγάλη θύλισια τὴν ἀστρατοκαίενη.
 Μιννε τιμῆς καὶ λευθεριᾶς, σκιαβιᾶ αἰώνιο μνημα,
 Τὰ ὄρη τ' ὦ εἰρεύθησαν — τό γέννησε το κῆμο !

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΔΕΓΓΙΟΣ.

ΤΙ ΚΟΣΜΟΣ!

Θεέ μου, τί κόσμος! ... πολλάκις τὸ εἶπα...
 Μοῦ πίνει τὸ αἷμα κι' ὁ ψύλλος κ' ἡ σκνίπα·
 Καὶ ὅμως δὲν ἔχω ποτέ μου τὸ θάρρος
 Νὰ ρίψω μακρὰν μου τοῦ βίου τὸ βάρος.

Τὸ εἶπα... ἢ πλήξις τὴν·πλήξιν μοῦ φέρεi...
 Δὲν θέλω θυέλλας, ἀνοίξεις, χειμῶνας...
 Σὰν ἔλθουν οἱ πάγοι, ζητῶ καλοκαίρι·
 Σὰν ἔλθῃ καὶ τοῦτο, ζητῶ τοὺς χειμῶνας.

Στὸ χάος τὸ πρῶτον τὸ Σύμπαν ἄς πέσῃ
 Κ' ἔν ἄλλο ἄ; γίνῃ καθὼς μοῦ ἄρέσει.
 Ἄλλ' ὅμως συστρέφω κι' αὐτὸ ἀνωκάτω.
 Καὶ δεῦτερον, τρίτον καὶ τέταρτον πλάττω.

Ὅπότεν δὲ κόσμους συνθέσω πολλοὺς
 Γιὰ μένα τελείους, γιὰ μένα καλοὺς,
 Κ' ἐκεῖνοι μὲ πλήττουν, κι' αὐτοὺς ἀνατρέπω,
 Καὶ φθάνω καὶ πάλιν εἰς τοῦτον ποῦ βλέπω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ

Μιὰ φορὰ καὶ κ' ἕναν καιρὸ, σὲ χρόνια περασμένα,
 Ἔνας μεταμῆς, παιδάκια μου, ἐξοῦσε σὰν κ' ἐμένα.
 Κι' αὐτὸς ἐπῆρε μιὰ μαμὰ καθὼς καὶ τὴν μαμὰ σας
 Καὶ τρία ἔκαναν παιδιὰ ποῦ εἶχαν τ' ὄνομά σας.

Καὶ ὁ μπαμπᾶς ἀπέθανε μὲ δίχως διαθήκη
 Καὶ τὰ παιδιὰ του ἔψαχναν νὰ εὔρουν χαρτζιλίκι.
 Ἄλλὰ δὲν ἦσαν τίποτε παρὰ χαρτιά γραμμένα,
 Ἐφημερίδες μπόλικες, μια κάλπικη δραχμή,
 Κ' ἓνα σταυρό, καθὼς αὐτὸν ποῦ ἔδωσε σ' ἔμένα
 Ὁ κύριος πρωθυπουργὸς γιὰ δόξα καὶ τιμῆ.

Καὶ τὰ παιδιὰ μεγάλωσαν σιγὰ σιγὰ κ' ἐκεῖνα
 Κ' ἐγνώρισαν τοὺς Ἕλληνας, τὸν κόσμο, τὴν Ἀθήνα,
 Μὰ εἶδαν πῶς κοπάνιζιν καβουρδιστὸν ἀέρα
 Καὶ τότε πειὰ ἐνόησαν πῶς εἶχανε πατέρα,
 Ποῦ ἦταν τὸ κεφάλι του γεμᾶτο ἀπὸ πίτερα
 Κ' ἐπέρασαν αὐτοὶ καλὰ κ' ἐμεῖς πολὺ καλλίτερα.

Θέλετε κ' ἐπιμύθιον, παιδιὰ μου, νὰ σᾶς πῶ ; ...
 Λυποῦμαι που σᾶς γέννησα, γιατί σᾶς ἀγαπῶ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ

Σύ, τῆς καρδιάς κρυφὸ μαργαριτάρι.
 Καὶ τῆς ζωῆς σεμνὸ προσκυνητάρι,
 Ὅπου ἔχτισεν ὁ ἄνθρωπος στὴ γῆ,
 Ὅταν σ' αὐτὴ τὴν ἔρημην ἤθελε πλάσι,
 Ἄντὶ γιὰ τὴν Ἑδὲμ ὅπου εἶχε χάση,
 Τὴ θεϊκὴ νὰ μαλακώσῃ ὀργή.

Ἄπαρτο κάστρο, ποῦ ποτὲ δὲν μπαίνει
Καὶ πάντα ἀπὸ τῆ θύρα σου ἔξω μένει

Ἐχθρα, κακία καὶ προδοσιὰ κρυφῆ.
Ποῦ αἰώνια τῆς ἀγάπης τὴν λαμπάδα
Κρατεῖ ἀναμμένην ἄγρυπνη τριάδα:
Πατέρας καὶ Μητέρα κι' Ἀδελφοί,

ὦ σπίτι μας καλὸ καὶ τιμημένο,
Χίλιαι φοραὶς ἅς εἶσαι εὐλογημένο,
Καὶ τοῦ Θεοῦ μας πάντοτε ἡ ματιὰ
Τὰδέλφια μου νὰ ῥίχνῃ μ' εὐλογία,
Καὶ νὰ μυρώνῃ ἀδιάκοπα μὲ ὄγεια
Τὰ τίμια τῶν γονέων μου γηρατειά.

Σὺ μ' ἔμαθες τὸν Πλάστη νὰ πιστεύω,
Καὶ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα νὰ λατρεύω,
Ἐσὺ καὶ τὴ Φιλία νὰ λαχταρῶ·
Σὺ κρύβεις μέσ' στὸ λατρευτὸ σου χεῖριο,
Τὸ φῶς καὶ τῆς Ἀγάπης τὸ μυστήριο,
Ποῦ μὲ κερνᾷ τῆς Δήθης τὸ νερό.

Πόσαις φοραὶς μέσ' στῆς καρδιάς τὰ βάθθη,
Σὰν ἔννοιωσα τοῦ κόσμου τᾶγρια πάθη,
Ποῦ οἱ τρικυμῖαις μᾶς φέρουν τῆς ζωῆς,
Σὰν ἔμπαινα μέσ' στὴν καλὴ σου θύρα
Μ' ἐγιάτρευες ἀμέσως μὲ τὰ μύρα
Μιᾶς τρισευλογημένης σου πνοῆς!

Πόσαις φοραῖς μέσ' στὴ θερμῇ σου ἀγκάλῃ,
 Ὕστερ' ἀπ' τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πάλῃ,
 Γαλήνη εὗρηκα καὶ παρηγοριά,
 Γιατὶ στὸ στῆθος μέσα μὲ φωτίζεις
 Καὶ κάλλιο τὴν ψυχὴ μου ἐσὺ γνωρίζεις
 Ἐξὸ τῆς γῆς τ' ἀνθρώπινα θεριά!

Ἡ κάθε σου γωνιά κι' ἡ κάθε σου ἄκρη
 Ἀντιλαλεῖ τὸ γέλοιο μου ἢ τὸ δάκρυ,
 Χαρὰ τῶν τραγουδιῶν μου ἢ στεναγμό,
 Στὰς κάμαραίς σου μέσα καὶ στοὺς τοίχους
 Θωρῶ ὅλα τὰ ὄνειρά μου καὶ τοὺς στίχους,
 Τὸν πόνο, τὴν ἐλπίδα, τὸν καῦμό.

Καὶ τᾶψυχά σου ἀκόμα μὲ γνωρίζουν,
 Κι' ἀγάπης λόγια γύρω ψιθυρίζουν,
 Τραπέζι, εἰκονοστάσι καὶ σκαμνί·
 Χαμόγελο μοῦ δείχνει κάθε εἰκόνα.
 Τὴν ἀγκαλιὰ μοῦ ἀνοίγει ἡ πολυθρόνα,
 Ποῦ κάθονται οἱ γονεῖς μου οἱ σεμνοί.

Χαῖρε, ὦ χαῖρε σπῆτι τιμημένο,
 Χίλιαις φοραῖς ἄ; εἶσαι εὐλογημένο,
 Καὶ τοῦ Θεοῦ μας πάντοτε ἡ ματιὰ
 Τ' ἀδέρφι μου νὰ ραίνη μ' εὐλογία,
 Καὶ νὰ μυρῶση ἀδιάκοπα μὲ ὑγεία
 Τὰ τίμια τῶν γονιῶν μου γηρατειά!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

Σιδερέη, Ἀνθολογία· ἔκδοσις 4η 20/6/1924

16

ΣΤΑ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ

Ἐρημοκλῆσι γκαρδιακό,
 Στὸν τοῖχο ἐπάνω κρεμασμένο,
 Στὸ σπίτι μας τὸ πατρικό,
 Ποῦ πάντα φῶς εἰρηνικό
 Γύρω σκορπᾶς κ' εὐλογημένο.

ᾠ Παναγιά μου σπλαχνική,
 Ποῦ σ' ἔβλεπα σιὰ θῶά μου χρόνια
 Νὰ κετεβαίνης ἀπὸ κεῖ,
 Καὶ μὲ μίαν ὄψι θεϊκή
 Νὰ μοῦ χαμογελᾷς αἰώνια.

Ἰδές με ἔδῳ γονατιστό,
 Πῶς σκύβω ἔμπρός Σου τὸ κεφάλι!
 Γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸ Χριστὸ
 Στὸ σιῆθος τὸ λαχταριστὸ
 Νοιώθω τὴν πίστη μου καὶ πάλι.

Ἐκείνη ἢ φλόγα μου ἢ κρυφή,
 Ποῦ ἢ μάνα μου σὰν Ἑστιάδα
 Πάντα τῆς ἔδινε τροφή,
 Μπρὸς στὴν αἰθέριά Σου μορφὴ
 Μὲ καίει καὶ πάλι σὰν λαμπάδα.

Μὲ καίει, γιατί σὰν πετῶ
 Στὰ χρόνια μου τὰ περασμένα
 Καὶ τῆ ζωῆ μου μελετῶ,
 Ἀλήθειαν ὅπου κ' ἄν ζητῶ,
 Παντοῦ τὸ γυιό Σου θαῦρω ἢ Σένα.

Πιντοῦ τὴν ὄψι σου θωρεῖ
 Τᾶγρουπνο τῆς ψυχῆς μου μάτι,
 Πότε σὲ βλέπω σοβαρή,
 Κι' ἄλλοτε πάλι θλιβερή,
 Καὶ πάντα ὑπομονὴ γεμάτη.

Καὶ στὴ δική μου τῆ ζωῆ
 Καὶ στοῦ σπιτιοῦ τὴν ἱστορία,
 Ἡ μυρωμένη Σου πνοὴ
 Μᾶς χύνει βράδυ καὶ πρωτὶ
 Εἰρήνη, φῶς, παρηγορία.

Εἶδα μιὰ μόνη Σου ματιὰ
 Νὰ λύωσῃ τῆς ψυχῆς τὰ χιόνια,
 Καὶ τῆ γλυκειὰ Σου τῆ φωτιὰ
 Νὰ γιάνη τῆ λαβωματιὰ,
 Ποῦ ἀνοίγουν τῆς ζωῆς τὰ χρόνια.

Στῆς μάννας μου τὴν ἀγκαλιά,
 Καλὴ μου Παναγιά, Σὲ εἶδα,
 Καὶ στὰ θεομά της τὰ φιλιὰ
 Καὶ στοῦ πατέρα τὰ μαλλιὰ
 Νὰ χύνῃς κάποια ἀχνὴν ἀχτίδα.

Παντοῦ κ' αἰώνια Σὲ θωρῶ
 Νὰ τριγυρνᾷς ὀλόγυρά μου,
 Καὶ μὲ στεφάνι λαμπερὸ
 Μέσ' στῶν πνευμάτων τὸ χορὸ
 Νὰ μοῦ χρυσώνῃς τὰ ὄνειρά μου.

Σὲ εἶδα στὴ λύπη, στὴ χαρά,
 Νὰ κλαῖς καὶ νὰ γελᾷς ἔμπρός μου,
 Τῆς γῆς καὶ τοῦρανοῦ Κυρά,
 Μὰ ἔξω ἀπ' τὸ σπῖτι μιὰ φορὰ
 Δὲν σὲ εἶδα στὴν ψυχὴ τοῦ κόσμου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Εἶδα πῶς πέθανα καὶ πῶς βρέθηκα σὲ μιὰν ἄλλη
 Σφαῖρα ὠραιότερη, σὰν ὀλόδροση χρυσαυγὴ.
 Εἶχε ὄσους ἔχει κόσμους κ' ἡ γῆ μας κι' ὄσα ἔχει κάλλη.
 Ὅμως δὲν ἦταν, ἐκεῖνη, ἡ γῆ

Θύμιζε μόνο τὴ γῆ μας, ὅπως μιὰ θυγατέρα
 Δεκάξη χρόνων, μυριανθισμένη τριανταφυλλιά,
 Θαμπὰ θυμίζει τὴ μαραμμένη της μητέρα
 Μὲ τὰσπροπλούμισα τὰ μαλλιά.

Δὲν καταλάβαινα καμμιά θύμησι μέσ' στὸ νοῦ μου
 Ἄπὸ τὴν πρώτη μου τὴν πατρίδα καὶ τὴ ζωή.
 Κανείς ἀντίλαλος μέσ' στὰ βάθη τοῦ λογισμοῦ μου·
 Μέσ' στὴν καρδιά μου καμμιά βοή.

Ἄπὸ τοὺς ἔρωτας δὲν ἀπόμενε, οὔτε ἀπὸ μίση.
 Γλύκαις καὶ πίκραις, γνώμαις καὶ πλάναις, ἔγνοιαις, χαραῖς,
 Τὰ χωματένια φορέματά τους τᾶχαν ἀφήση,
 Πορφυροτύλιχταις, λαμπεραῖς.

Καὶ ἦταν ὠραῖα, κ' ὄχι σὰν ὄνειρα ποῦ διαβαίνουν,
 Ὅχι σὰν ἴσκιοι ποῦ μᾶς ξιπτάζουν· μὲ φτερωτὰ
 Ποῦ μᾶς ξεφεύγουν καὶ μὲ λιοπύρια ποῦ μᾶς μαραίνουν.
 Δὲν εἶχαν τίποτε ὅμοιο αὐτά.

Εἶχαν τᾶγνώριστο κάλλος πῶχει πλάσι παρθένα
 Ἄπ' τὰ πειράγματα τῶν ἀνθρώπων κι' ἀπ' τὸν καιρό,
 Καὶ σάμπως νὰ ἦταν κι' ἀπὸ τὴν Τέχνη ζωγραφισμένα
 Πάνω στὸ μάρμαρο τὸ σκληρό.

Τὴν Ὁμορφάδα μὲ σκῆπτρο ἀντίκρουζα νὰ διαβαίνη,
 Καὶ Νόμος ἦτανε καὶ βασίλισσα δυνατή,
 Καὶ σὰν τὸν Ἔρωτα μὲ σαΐταις ἀρματωμένη
 Ἐβλεπα ἔμπρός μου τὴν Ἀρετή.

Μέσ' τὸ κεφαλι μου ὁ νοῦς καὶ μέσα ἡ καρδιά στὰ στήθια
 Ὅλα στεφάνι δικαιοσύνης τρισφωτεινὸ
 Φοροῦσαν ὅλα, λογαριασμένα, γιοματ' ἀλήθεια.
 Ἴδιο μονάχα τὸν οὐρανό,

Ἴδιο μονάχα ἐκεῖνον ἔβλεπα, νύχτα μέρα,
 Κοσμοσπαρμένο καὶ μυριοπρόσωπο, ἄρμονικό,
 Μὲ αὐγούλαις, βράδνα, μεσημεριάσματα, τὸν αἰθέρα·
 Κάθε ἄστρο καὶ ἓνα του μυστικό.

Κι' ὅταν τᾶστέρινο Ἄπειρο πρόβαλλε, ἀπὸ τὸ χέρι
 Τῆς βουβῆς Νύχτας μὲ ἀργὴ φροντίδα ξεσκεπαστό,
 Μέσ' ἀπ' τὴν ἄγνωστη αὐτὴ πατρίδα στὰ οὐράνια μέρη
 Γύρευσα ἐν ἄστρο τρεμουλιαστό.

Γύρευα ἐν ἄστρο· κι' ὅταν ἀχνόλαμπρο τὸ θωροῦσα,
 Χώρια ἀπὸ τ' ἄλλα, κι' ὄλο μιὰ γλύκα νὰ λάμπη ἐκεῖ,
 Δάκρυζα, μ' ἔπιανε καρδιοχτύπι, τὸ λαχταροῦσα
 Μὲ μιὰ λαχτάρα θρησκευτικῆ.

Ὅχι σὰν ἄστρο τὰ μάτια τῷ βλεπαν τὰ δικά μου,
 Ὅχι σὰν κόσμος, κι' ὄχι σὰν ξένου φωτὸς πηγὴ,
 Μὰ σάμπως νὰ ἦσουν ἀστερωμέη ἐσὺ, καρδιά μου.
 Κ' ἐκεῖνο τᾶστρο λέγοταν Γῆ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Τ Ο Χ Ε Ρ Ι

Λάμπεις καθάριο μέτωπο, και διώχνεις τ' άγρια σκότη,
 Μάγουλα δροσοστάλαχτα μοσχοβολάτε νιότη,
 Στόμα, ποῦ στάζεις κάποτε στὸ μέλι τὸ φαρμάκι,
 Λαχταριστὲ χιονόλαιμε, κυματιστὸ κορμάκι.
 Κ' ἔσεῖς, μιλιά, ποῦ πιάνετε μὲ τὰ σγουρὰ πλεμάτια,
 Κ' ἔσεῖς ποῦ σαῖτεύετε τὰ ἐγκάρδια βάρη, μάτια!

Ἦραϊα, εἴστε, ὀλόλαμπρα, μὰ τὸ δικό μου ἀστέρι,
 Θεῖαις ὁμορφιαῖς δὲν εἴστε σεῖς, δὲν εἴστε· εἶν ἓνα χέρι!
 Χέρι ποῦ πότ' ἢ προκοπὴ καὶ πότ' ἢ ἐλεημοσύνη
 Τῶχουν ἢ μιὰ γιὰ νὰ βοηθᾷ, κ' ἢ ἄλλη γιὰ νὰ δίνη·
 Χέρι σὰ μάγισσας ῥαβδί, κάθε ποῦ ἔγγιξη ἀνθίζει,
 Καὶ γιὰ νὰ κάνη τὸ καλό, ἀκόμα κι' ἀσχημίζει!

Ἦ χέρι, τοῦ φτωχοῦ χαρὰ καὶ τοῦ σπιτιοῦ καμάρι,
 Ἀτίμητο, παρθενικό, κρυφὸ μαργαριτάρι,
 Μὴ φύγης ἀπὸ πάνω μου, μὴ λείψης ἀπὸ ἔμπρός μου
 Κ' ὁδῆγα τὸν ἀνήξερο στὴν ἐρημιὰ τοῦ κόσμου.
 Ἄστρο στοὺς Μάγους ἔδειξε τὸ δρόμο τοῦ Μεσσία·
 Ἦ χέρι, δεῖξε μου κ' ἔσὺ ποῦ κρύβει' ἢ Εὐτυχία!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΥΜΝΟΣ

Κι' ἄν δὲν εἶχε ἡ ζωὴ χίλια χρώματα
 Χίλια σχήματα, πρόσωπα, κάλλη,
 Κι' ἄν δὲν ἔλαμπε κ' ἔτσι ἡ ζωὴ,
 Στῆ ζωὴ θεῖα λαμπράδα, θεῖα κάλλη
 Τὰ δικά σας θὰ χύνανε χρώματα,
 Ἡ Δικὴ σας' ὦ μάτια, ζωή.

Μάτια τρίσβαθα, μάτια ἡλιογέννητα,
 Διαλαλεῖτε τοῦ ἡλιου τῆ δόξα
 Μὲ τῆ γλῶσσα τὴν ἄλλα ἔσεῖς,
 Ἐσεῖς εἶστε τᾶνθρώπου κι' ἡ δόξα
 Μάτια τρίσβαθα, μάτια ἡλιογέννητα,
 Τὰ πετράδια τᾶτίμητα ἔσεῖς

Μέσ' στὰ πάντα—ὁ σοφὸς τὸ διαλάλησε—
 Ἕνας εἶναι ναός, ἕνας μόνο.
 Καὶ τᾶνθρώπινο σῶμα εἶν' αὐτὸς
 Ἄγιο φῶς, ἔσεῖς φέγγετε μόνο,
 Τοῦ ναοῦ,—ὁ σοφὸς τὸ διαλάλησε—
 Φῶς ποῦ ἀνάφτει ὁ Θεός, πάντ' αὐτός.

Στῆς καρδιᾶς μας τὰ βάθη ἔσεῖς κάνετε
 Ὅ,τι κάνει στὴν ὄλη τὴν πλάσι,
 Ὅ,τι κάνει ὁ θεὸς τοῦ φωτός.
 Ὅλοπράσινη, ὀλόανθη πλάσι
 Τῆς καρδιᾶς μας τὰ βάθη τὰ κάνετε,
 Μάτια, ἀστέρουνται βρούσαις φωτός.

Ἄπο νύχτα δεμένη ἀξημέρωτη
 Μέσ' στὰ μάτια τῶν ἄλλων πλασμάτων
 Μιά θαμπή παραδέρνει ψυχή·
 Μιά φορὰ σὰν τῶν ἄλλων πλασμάτων,
 Ἄπο νύχτα δεμένη ἀξημέρωτη,
 Θαμποζοῖσε τ' ἀνθρώπου ἢ ψυχή.

Μά, νά! πρόβαλε μέρα ἀβασίλευτη·
 Μάτια ἀνθρώπινα, μέσα σας τώρα
 Ἄιτοβλέπει καθάρια ψυχή,
 Καθρεπτίζει τὴν ὄψι της τώρα,
 Ποῦ τῆς φέγγει μιὰ μέρα ἀβασίλευτη
 Σιτὴν αἰώνια τοῦ κόσμου ψυχή.

Ὁ θεὸς τοῦ φωτὸς ἦρθε κι' ἀνοιξε
 Τῶν πλασμάτων τὰ μάτια ἐδῶ πέρα,
 Μὰ παλάι του διάλεξ' ἐσαῶς.
 Ἄπο τᾶφταστα ὕψη ἐκεῖ πέρα
 Τῶν πλασμάτων τὰ μάτια ἦρθε κι' ἀνοιξε,
 Μὰ ἔχει θρόνον του μόνον ἐσαῶς.

Καὶ γιὰ τοῦτο σὰν ἥλιος φωτίζετε
 Καὶ σὰ θάλασσα τρέμετε, μάτια,
 Κι' εἶστε ὀλόβαθα σὰν οὐρανός,
 Σὰ φουρτοῦν' ἀγριεύετε, μάτια,
 Καὶ τοῦ νοῦ τὰ σκοτάδια φωτίζετε
 Καὶ τὸ γέλοιο σας εἶναι οὐρανός.

Ἐνα πνεῦμα, ποιὸς ξέρει! Ἐνας ἄγγελος
 Τῶν πνευμάτων τῇ χάρι σᾶς δίνει·
 Τίποτ' ἄλλο δὲν ἔχει στὴ γῆ
 Τάγαθὰ τὰ δικά σας· τὰ δίνει
 Ἐνα πνεῦμα, ποιὸς ξέρει! Ἐνας ἄγγελος...
 — Μάτια μου, εἶναι δική σας ἡ γῆ.

Εἶν' ὁ κόσμος δικός σας, ὦ μάτια μου,
 Ἀπλωθῆτε χαρῆτε τὸν κόσμο,
 Κάθε ὠραίαν ἀγκαλιάστε θωριά!
 Γιατὶ ἀπ' ὅλα τὰ ὠραῖα στὸν κόσμο
 Τ' ὁμορφώτερον ἓνα εἶναι, μάτια μου·
 Ἀρχή, τέλος, τοῦ ὠραίου ἢ θωριά!

Κάθε ὠραῖο εἶναι χνουδι εὐκολότριφτο,
 Τὸ φλογίζ' ἢ ἀγκαλιά, καὶ τὸ χέρι
 Τὸ ξεφτίζει, κι' αὐτὸ τὸ φιλι
 Ποῦ τὸ ὕγγίζει, βιραίνει σὰ χέρι.
 Κάθε ὠραῖο εἶνε χνουδι εὐκολότριφτο,
 Τοῦ ματιοῦ θέλει μόνο φιλί.

Μ' αὐτὸ μόνο ξανοίγω καὶ χαίρομαι
 Τοὺς κρυφούς θησαυρούς σας καὶ κόσμους,
 Πόθοι ἐλπίδες, ἀγάπαις χαραῖς·
 Βλέπω· ὀρίζω, σὰν ἄρχοντας κόσμους,
 Τοὺς κρατῶ μὲ τὰ μάτια, τοὺς χαίρομαι,
 Καὶ ποτὲ δὲν περνᾶν οἱ χαραῖς.

Σὰ βασίλεμα, σὰ γλυκοχάρομα,
 ὦ παρθένα, σὲ βλέπω. μὲ φτάνει,
 Τίποτ' ἄλλο ἀπὸ σὲ δὲ ζητῶ.
 Στῆς καρδιᾶς μου τ' ἀπόκρυφα φτάνει
 Ἄπ' τὰ μάτια μου σὰ γλυκοχάρομα
 Ὅ,τι μέσα στὰ μάτια ζητῶ.

Μάτια ἀθῶα καὶ μάτια πολύτροπα,
 Μάτια ξάστερα, μάτια ἀπὸ δάκρυα
 Θολωμένα, γλυκειὰ εἶν' ἡ ζωὴ!
 Κλαῖτε! θρέφεται, ἀνθίζει μὲ δάκρυα,
 Μάτια ἀθῶα καὶ μάτια πολύτροπα,
 Τ' ἀνεμόδαρτο δέντρο, ἡ ζωὴ.

Ἄλλὰ πρῶτα κι' ἀπ' ὅλα κυττᾶτε μας,
 Μάτια κάθε ψυχῆς π' ἀγαποῦμε!
 Τὴ δική σας δὲν κάνει ματιὰ
 Κανενὸς ἥλιου ἀχτίνα, κυττᾶτε μας,
 Ζοῦμε, σβύνομε, ἀνθοῦμε, ἀγαποῦμε
 Μὲ τὰ μάγια ποῦ κλεῖ μιὰ ματιὰ.

Καὶ τὸ φῶς τῶν ὀνείρων ἀνάφτετε
 Καὶ τὴ γῆ χρυσοδένετε πάντα
 Μὲ τ' ἀγνὰ τοῦ μεγάλου οὐρανοῦ,
 Καὶ σὰ σβυέστε, δὲ χάνεστε· πάντα
 Κι' ἄλλα μάτια ἀπ' τὸ φῶς σας ἀνάφτετε
 Κ' εἶστε ἀστέρια τ' ἀνθρώπου—οὐρανοῦ.

Κι' ἂν δὲν εἶχε ἡ ζωὴ χίλια χρώματα,
 Χίλια σχήματα,, πρόσωπα, κάλλη,
 Κι' ἂν δὲν ἔλαμπε κ' ἔτσι ἡ ζωὴ,
 Στὴ ζωὴ θεῖα λαμπρότη, θεῖα κάλλη
 Τὰ δικά σας θὰ χύνανε χρώματα,
 Ἐδική σας, ὦ μάτια, ζωὴ !

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΚΟΜΜΕΝΑ ΧΕΡΙΑ

. . . Καὶ στὸ ναὸ τῆς θεᾶς ἱκέτης ἔτρεξε
 Φεύγοντας τὴ φοβέρα τοῦ θανάτου.
 Τον εἶδαν· μόλις τὸ κατῶφλι ἐπάτησε
 Τὴ θύρα ἐσφάλησαν κατάστηθά του.

Τοὺς χαλκάδες τῆς θύρας, τρεμοδάχτυλα,
 Τ' ἀπελπισμένα χέρια του κρατοῦνε. . .
 Νὰ τὸν σκοτώσουν ἐκεῖ δὲν ξεθάρρεψαν,
 Νὰ τοῦ λύσουν τὰ χέρια δὲν μποροῦνε.

Τυφλωμένοι ἀπ' τὴν ἔχθρα—ὦ φρίκη—ἐχώρισαν
 Τὰ χέρια ἀπ' τὸ κορμί μὲ τὰ μαχαίρια·
 Κ' ἐπῆραν τὸ κορμί καὶ τὸ ἀποτέλειωσαν
 Κι' ἀπάμειναν κρεμασμένα τὰ χέρια.

Κρεμασμένα τὰ χέρια, ἄψυχα κι' ἄκορμα,
Μιά δύναμι θεϊκή τὰ ζωντανεύει.
Ποιός τολμᾷ νὰ τ' ἀγγίξῃ ; Σεισμοῦ τράνταγμα
Τὸ μαρμαρόχτιστο ναὸ σαλεύει.

Μὰ ὅταν ἦρθε τῆς ζωῆς του ἡ συντρόφισσα
Σέρνοντας τὰ παιδιὰ του — τὰ ποιδιὰ της,
Τὰ δυὸ χέρια ἀπ' τοὺς χαλκάδες ξελύθηκαν
Κ' ἔπεσαν ματωμένα στὴν ποδιά της.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

Τ Ο Ω Ρ Α Ι Ο

Τὰ συντριμμένα, τ' ἄμορφα ἀρχαῖα ἀγάλματα
Πῶς τὰ λυποῦμαι ! . . .
Μὴν ἀξιωθοῦν ὅμοια νὰ ἴδοῦν τὰ μάτια μας,
Ὅ,τι ἀγαποῦμε.

Τὸ κάθε ὄραϊο, μὲ μιᾶς, ἀέριο ἄς χάνεται,
Κι' ὄχι νὰ μένη
Σέρνοντας τὴ ζωὴ μισή, ἀρρωστιάρικη
Καὶ ντροπιασμένη.

Τὸ κάθε ὄραϊο ν' ἀφήῃ ὄραϊο στὰ μάτια μας
Τὸ πέρασμά του,
Κι' ὄραϊο νὰ ζῆ στῆς μνήμης τὰ Ἠλύσια
Τὸ φαντασμὰ του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Δ Ε Θ Ε Λ Ω

Δὲ θέλω τοῦ κισσοῦ τὸ πλάνο ψήλωμα
Σέ ξένα ἀναστυλώματα δεμένο.

Ἄς εἶμαι ἓνα καλάμι, ἓνα χαμοδέντρο·
Μὰ ὅσο ἀνεβαίνω, μόνος ν' ἀνεβαίνω.

Δὲ θέλω τοῦ γυαλιοῦ τὸ λαμπροφέγγισμα,
Ποῦ δείχνεται ἄστρο μὲ τοῦ ἡλίου τὴ χάρι.
Θέλω νὰ δίνω φῶς ἀπὸ τὴ φλόγα μου,
Κι' ἄς εἶμαι κ' ἓνα ταπεινὸ λυχνάρι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η Ε Λ Ι Α

Εὐλογιμένο νᾶναι, ἑλιά, τὸ χῶμα ποῦ σὲ τρέφει,
Κ' εὐλογιμένο τὸ νερὸ ποῦ πίνεις ἀπ' τὰ νέφη,
Κ' εὐλογημένος τρεῖς φοραῖς Αὐτὸς ποῦ σ' ἔχει στείλη
Γιὰ τὸ λυχνάρι τοῦ φτωχοῦ, γιὰ τ' ἄγιου τὸ καντηλι !
Δὲν εἶσαι σὺ περήφανη σὰν τ' ἄλλα καρποφόρα,
Ποῦ βιασιὰ, ἀνυπόμονα δὲν βλέπουνε τὴν ὥρα
Πότε μὲ τ' ἀνθολούλουδα τοὺς κλώνους νὰ σκεπᾶσουν
Καὶ μὲ μιὰ πρόσκαιρη ὁμορφιὰ τὰ μάτια νὰ ξιπᾶσουν.
Ἔσ' εἶσαι πάντα ταπεινή, πάντα δουλεύτρα σκύβεις,
Μ' ὅλα τὰ πλούτη ποῦ κρατεῖς, μ' ὅλο τὸ βίος ποῦ κρύβεις·

Γι' αὐτό, ἀπ' τὰ πρῶτα νιᾶτα σου ποῦ τὰ φιλοῦν οἱ ἀνέμοι
 Ὡς τὰ βαθειὰ γεράματα, ποῦ τὸ κορμί σου τρέμει
 Καὶ γέρνει κάθε σου κλαδί καὶ κάθε παρακλάδι,
 Μέσα στὸν κούφιο σου κορμὸ δὲν σοῦλειψε τὸ λάδι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ

Σπιθοβολοῦν τὰ πέταλα θραύοντας τὰ λιθάρια,
 Μὲ χάρι ἀνεμοδέρνεται ἡ χαίτη του ἡ σγουρή.
 Σάφνω στηλώνεται μὲ μιᾶς; στὰ πισινὰ ποδάρια
 Καὶ πέφτει αἵματοκύλιστο, ἀφρόπνιχτο, βαρὺ.

Σταλτὸ τὸ βόλι ἀπόμακρο τοῦ ἐπέρυσε τὰ στήθια
 Κι' ἐφώλιασε στὰ σπλάγχνα του. Κυλίνεται, σπαρταρᾷ,
 Στρέφει θολὰ τὰ μάτια του σὰν νὰ ζητῇ βοήθεια,
 Βλέπει τὸν καβαλάρη του νὰ λάμπη ἀπὸ χαρὰ.

Νᾶννοιωσε τάχα τὴ χαρὰ; Νᾶδε τὴ νίκη τάχα;
 Ποιὸς ξέρει!... Ἀνακλαρώθηκε καί, δίχως βογγητό,
 Ὁρθάνοιξε τὸ στόμα του, ἀνάσανε μονάχα
 Καὶ σιγαλὰ ἐξεψύχησε — καλότυχο κι' αὐτό!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Φιλάνια ἀπ' τὴν Ἀνατολὴ μᾶς ἔφερε τ' ἀγέρι
 Καὶ τὰ φιλάκια ἐφτέρωσαν — φιλιὶ καὶ περιστέρι·
 Κι' ἄπλωσεν ἡ Μαννοῦλά μας φιλόστοργη τὰ χέρια
 Κι' ἀγκάλιασεν ὅσα νηριὰ τόσα καὶ περιστέρια:

— Ἐγὼ θὰ στήσω γιὰ ὅλας χρυσὸ περιστριῶνα
 Ψηλὰ σὲ μιὰ θεόρατη κι' ἀπόκορη κολῶνα,
 Νὰ μὴ φοβᾶστε κυνηγὸ, νὰ μὴ σᾶς πιάνουν δίχτυα.
 Ὡ! δὲν τὰ λησμονῶ ποτὲ τὰ δάκρυα, τὰ ξενύχτια,
 Ὅσο σᾶς ἔννοιωθα ἢ φτωγὴ μέσα σὲ χέρια ξένα.
 Τί λέω σὲ χέρια; στὰ κλουβιά τὰ σιδεροπλεγμένα
 Ποῦ τὰ φτεροκοπούσατε μέ τρομαγμένα μάτια
 Μαδῶντας τοῖς φτεροῦγαις σας σι' ἀσύντριφτα πλεμάτια.
 Κ' ἐγὼ πονοῦσα κ' ἔλαιγα κ' ἔλεγα μοναχὴ μου:
 Δὲν θὰ βρεθῆ ἓνας δράκοντας νὰ πάρῃ ἀπ' τὴν ψυχὴ μου
 «Τὸν πόθο καὶ τὸν πόνο της νὰ διπλωδυναμώσῃ,
 Νὰ πάῃ ἐκεῖ ποῦ καρτεροῦν πόνοι καὶ πόθοι τόσοι;
 Καὶ βρέθηκεν ὁ δράκοντας κι' ἀπ' τὴν ψυχὴ μου ἐπῆρε
 Τὸν πόθο καὶ τὸν πόνο της, καὶ τοῦ εἶπα τότε: «Σῦρε!»
 Κ' ἦρθε, τὸ κῆμα σχίζοντας τοῦ Αἰγαίου μὲ τὴν ὀρμὴ του
 Κ' ἦταν καπνὸς ἢ ἀνάσα του καὶ φλόγα ἢ δυνάμι του·
 Κ' ἦρθε γοργὰ κ' ἐσύντριψε τ' ἀσύντριφτα τ' ἀτσάλια....

Ἀκούω πλατάγισμα φτερῶν ἢ φλοῖσβο ἀπ' ἀκρογιαλίας;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ

Τὸ λέει ὁ πετροκότσυφας στὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
 Τὸ λὲν στὰ πλάγια οἱ πέρδικες, στὴν ποταμιὰ τ' ἀηδόνια,
 Τὸ λὲν, στ' ἀμπέλια οἱ λυγεραῖς, τὸ λὲν μὲ χίλια γέλοια,
 Τὸ λέει κ' ἡ Γκόλφω ἢ ὁμορφη, τὸ λέει μὲ τὸ τραγοῦδι :

— Ἀμπέλι μου, πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμένο,
 Δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μπῶ νὰ σὲ τρυγήσω,
 Νὰ κάνω ἀθάνατο κρασί, μοσχοβολιὰ γιομαῦτο,
 Μέσ' στὰ κατώγεια στὰ βαθειὰ σὰν μόσκο νὰ τὸ κρύψω,
 Νὰ τὸ φυλάξω ὀλάκεραις χρονιαῖς, ἀκέρειους μῆνες,
 Ὡς ποῦ νάρθῃ μιὰν ἄνοιξι, νάρθῃ ἓνα καλοκαίρι,
 Νὰ γύρη ἀπὸ τὴ μακρινὴ τὴν ξενιτεῖα ὁ καλὸς μου,
 Νὰ κατεβῶ μέσ' στὴν αὐλή, νὰ πιάκω τ' ἄλογό του,
 Νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα,
 Νὰ τὸν κεράσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
 Τῆς ξενιτειᾶς τὰ βάσανα νὰ πᾶν, νὰ τὰ ξεχάσῃ.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ

« Ἀρχόντισσα Ροδίτισσα, πῶς μπῆκες ;
 Γυναῖκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία
 Ἐδῶθε ». « Ἐγὼ ἓνα ἀνίψι τὸν Εὐκλέα,
 Τρία ἐδέρφια, γυιό, πατέρα, Ὀλυμπιονίκαις.

Σιδέρη, Ἀνθολογία, ἔκδοσις 4η 20/6/1924

17

Νά μ' ἀφήσετε πρέπει, Ἑλλανοδίκαις,
 Κ' ἐγὼ νὰ καμαρώσω μέσ' στὰ ὠραῖα
 Κορμιά, ποῦ γιὰ τὸ ἀγρίλι τοῦ Ἡρακλέα
 Παλαίβουν, θυμιασταῖς ψυχαῖς ἀντρίκιαις.

Μὲ ταις ἄλλαις γυναῖκες δὲν εἶμαι ὁμοια·
 Στὸν αἰῶνα τὸ σὸί μου θὰ φαντάζῃ
 Μὲ τῆς ἀντριᾶς τ' ἀμάραντα προνόμια.

Μὲ μάλαμα γραμμένος τὸ δοξάζει
 Σὲ ἀστραφτερὸ κατεβαιτὸ μιρμύρου
 Ὑμνος χρυσὸς τοῦ ἀθιναίου Πινδάρου.

ΔΑΥΡΕΝΤΙΟΣ ΜΑΒΙΔΗΣ

Αἶμα!

Αἶμα τρισάγιο πόσο χύνεσαι,
 Κι' ἀκόμα τελειωμὸ δὲν ἔχεις!
 Ποτάμι θεριωμένο ἐγίνηκες
 Καὶ στὰ λαγκάδια τρέχεις, τρέχεις...

Ἐχεις πηγαῖς κορμιά, ποῦ κοίτονται
 Στὴν ἄγρια στρῶσι ξαπλωμένα.
 Καρδιαῖς, ποῦ μ' ἕνα βόλι ἐπάγωσαν,
 Κουφάρια στήθη τρυπημένα.

Ἐσὺ δὲν βγῆκες ἀπὸ σπῆλαιο,
 Τὰ σύννεφα δὲ σ' ἔχουν κάμη...

Στὰ στήθη τὰ γεμάτα ἔβραζες
Κι' ἐβούιζες γιὰ νὰ βγῆς ποτάμι !

Κι' ἀνήσυχο τὴ φλέβα ἐχτύπαγες
Καὶ τὸ παροῦτι ἔλαχταροῦσες,
Στὸ Χάρο ἐμπρὸς τὸ νιάτα ἔσπρωχνες
Θορα νὰ βγῆς κρυφοζητοῦσες.

Καὶ νά ! τὸ πυρωμένο σίδηρο,
Λαχτάρα σπέρνοντας καὶ τρόμο,
Τι παλληκάρια κάτω ξάπλωσε
Καὶ σοῦ ἄνοιξε ποτάμι δρόμο !

Στὸν ἔρχομό σου φεύγουν, χάνονται
Τοῦ λόγγου τὰ νερὰ σκιαγμένα,
Καὶ διψασμένα τ' ἀγριοχόρταρα
Πίνουν, χορταίνουν ἀπὸ σένα.

Κάθε σταλιά σου κατακόκκινη,
Ποῦ δάφναις πάει γιὰ νὰ φυτρώσῃ,
Πίσσα δὲν εἶναι μαῦρα δάκρυα,
Πόση δὲν εἶναι δόξα, πόση !

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η ΒΡΥΣΗ

I

Καίει ὁ ἥλιος καὶ δὲ σειέται
οὐδὲ φύλλο ἀπὸ τὰ δέντρα
κι' ὁ βοσκός, θαρρεῖς, βαριέται
νὰ σηκώσῃ τὴ βουκέντρα.

Δὲ χουγιάζει, δὲ σουρίζει
καὶ μονάχα τους τὰ κριάρια,
ποῦ ἢ δίψα τὰ θερίζει,
μὲ τὰ χίλια τους ποδάρια

πηλαλᾶνε· κι ὄλο βλέπουν
πότε μπρός τους θάντικρύση
ἀπ' τὶς λεῦκες ποῦ τὴ σκέπουν
τῆς Καλῆς Κερᾶς ἢ βρούση.

II

Ὅσο κορνιαχτὸ ἔχει ἡ στρατά
τὸν σηκώνουνε, καὶ μοιάζει
ὄσο πᾶνε—νά τα, νά τα!—
πῶς ξοπίσω τους βραδυάζει.

Τώρα φτάνουν—πόσα, πόσα!
κι ὄλο ἢ δίψα καὶ τὰ σφίγγει
ποῦ κολλάει ξερὴ τὴ γλῶσσα
στὸ στεγνὸ τους τὸ λαρύγγι.

Τὸ νερό. ποῦ αἰώνια βγαίνει,
κάθε δίψα τους θὰ σβύση·
τρέχουν, βρίσκουν στεριεμένη
τῆς Καλῆς Κερᾶς τὴ βρούση!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΥΠΝΟΣ

Έλα, ύπνε, κι πάρε με στην κλίνη,
 Ποῦ σῶμα και ψυχή σου παραδίνω.
 Κάμε, παρηγοριά μου, ν' ἀποπλύνη
 Ὁ μαῦρος πόνος, ποῦ στὰ στήθη κλείνω.

Μέσ' στὴ νεκρή, ποῦ σοῦ ζητῶ, γαλήνη
 Σάν νὰ μὲ πῆρε ὁ ἀδελφός σου ἄς γίνω,
 Κι' ἀπ' τὴ ζωή, ποῦ λαχταρῶ, ἄς μοῦ μείνη
 Τόση, ὅση ἀνασαίνει σ' ἕναν κρίνο.

Σ' ἕναν κρίνο λευκὸ σάν τὸ χαλάζι,
 Ποῦ ὅταν στὸ νέο τὸ φῶς π' ἀργοχαράζει
 Ἀναγαλιάζει ὁ οὐρανὸς κ' ἡ γῆ,

Μιὰ ψυχοῦλα θάρσῃ τὰ πέταλά του
 Ν' ἀνοίξῃ ἀκροφιλῶντας στὴν αὐγή,
 Μ' ἕναν κόμπο δροσιᾶς μέσ' τὴν καρδιά του.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΣ ΑΓΕΡΑΣ

Στὰ δέντρα, ἀγέρα, ποῦ ἔσμιγαν κ' ἐφύλαγαν κρυμμένο
 Τοῦ δάσους τὸ θεό,

Μ' ἀνοιξες πόρτες νὰ περνῶ και δρόμους νὰ διαβαίνω
 Στὸν ἅγιον του ναό.

Σ' ἀκούω νὰ τρέχῃς τὶς νυχτιᾶς στ' ἄτι σου καβαλλάρη—
Κάτω ἀπὸ τὰ κλαδιά,

Σ' ἀκούω στὸ μύλο νὰ ζητᾶς μιὰ λέξι νὰ τοῦ πάρῃς
'Ἀπ' τὴ νεκρὴ καρδιά.

Κι' ἔν, καβαλλάρη, κουραστῆς, δένεις στὸ δένδρο τ' ἄτι
κι' ἀποκριμιέσαι πλειά.

Τότε ὅσα δὲν μπορεῖς νὰ πῆς—κραυγὴ θυμὸς γεμάτη—
τ' ἀκούω στὴ σιγαλιά.

'Ακούω αὐτὴ τὴ σιγαλιά, τὸ φύλλο ποῦ πεθαίνει,
τοῦ ἐντόμου τὴ βοή,

Κι' ἴσως ν' ἀκούω τὴν ἄνοιξι στὸ δάσος νὰ ὑφαίνῃ
ἀνθὸς γιὰ τὴ ζωή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ:

ΔΥΣΝΟΗΤΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

(Ἐκ τοῦ Ἑρωτοκρίτου).

Σελ.	18	στ.	6	πασανεῖς=ἐκαστος.
»	»	»	12	ἐλάμπασινε=ἐλαμπαν.
»	»	»	14	ἀνιμένα=ἀνέμεναν.
»	»	»	18	γῆ=ἦ.
»	»	»	19	κιανένχ.=κανένα
»	19	»	10	τὸ ζημιὸ=ἀμέσως, εὐθύς.
»	»	»	18	ζαφειρομπάλασα = ζαφείριχ καὶ μπκλάσια. Σάπφειρον καὶ ρουδίγια.
»	»	»	24	δγιά=γιά, διά.
»	20	»	4	δχθριτα=ἐχθρα.
»	»	»	10	μαλιές=μάχαι.
»	»	»	11	κακοσύβαστος=δύσκολος ἄνθρωπος.
»	»	»	21	κατόπαρδος=γατόπαρδος, πάρδαλις.
»	»	»	24	μούρτζινα=μυροκόκκινα.
»	»	»	26	γλάκι=τρέξιμον.
»	»	»	27	βερτόνι=βέλος.
»	21	»	15	φαρὶν=ἕππος.
»	»	»	15	δμάδι=δμαδόν.
»	22	»	7	ζάλα=βήματα.
»	»	»	7	διῶμα=καμάρωμα.
»	»	»	23	ἀναθιβάνω=διηγούμαι, λέγω.
»	»	»	24	τσινιές=λακτίσματα.
»	23	»	20	ἀρίφνητος=ἀναρθμητος.
»	»	»	27	ἔτιοιο=τέτιοιο.
»	»	»	27	ἄξωμένο=ἄξιον.
»	24	»	2	τουνοῦ=τούτου.

Σελ.	24	στ.	2	διωματᾶρι=κομποῦ, χαριτωμένου.
»	»	»	3	ψυχᾶρι=λυχνοσθήστης (ἔντομον πετώμενον περὶ τὸν λύχνον).
»	»	»	5	μόδο=τρόπον.

(Ἐκ τῆς Ἑρωφίλης).

»	61	»	13	κομπώνομαι=ἀπατώμαι.
»	»	»	16	μπορεμένη=δυνατή.
»	»	»	17	κυροῦ=πατρός.
»	62	»	1	πλείσiais=ἀφθόνους.
»	»	»	11	ἀξιαζόμενη=ἀξία, ἱκανή.
»	»	»	13	ξόμπλι=παράδειγμα, πρότυπον.
»	63	»	9	πρικώτατο=πικρότατον.
»	»	»	11	ζημιό=εὐθύς.
»	»	»	18	πρικὺ=πικρόν.
»	64	»	1	ἀποκοτιᾶς=τόλμη, θάρρους.
»	65	»	7	μάνηταις=θυμούς.
»	»	»	10	τοῦ χρυσαφιοῦ ἀκριβιά=φιλαργυρία.
»	»	»	13	μαλλικίς=πολέμους, ἀγῶνας.

(Ἐκ τοῦ Γύπαρι).

»	66	»	3	ἀφτουμένο=ἀναμμένον.
»	67	»	17	λαγκά=λαγκάδια.
»	»	»	25	ἤμνογα=ὠρκιζόμην.
»	69	»	9	συναφορμάς μου=ἐξ αἰτίας μου.
»	70	»	3	πελελοῦς=μωρούς.
»	»	»	5	χοντρικῶν=ἀγροίκων.

(Ἐκ τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Θεοῦ Προδρόμου).

Σελ.	139	στ.	5	Ἄλογοιτριπλοντέλῆνος=τοῦ ἑποίου ὁ ἵππος ἔχει τριπλοῦν λωρίον εἰς τὸ στήθος.
------	-----	-----	---	---

- Σελ. 139 στ. 5 παχυμουλαράτος = καθήμενος επάνω
εις παχὺ μουλάριον.
- » » » 5 μακρομύτηκα = μακρομύτικα, υποδή-
ματα με μακρὰν μύτην.
- » » » 9 λουτρικίζεται=λούεται.
- » » » 10 βουρβούριζεν=γουργούριζεν, έβραζεν.
- » » » 10 άμυγδαλάτας=μεγάλας ως άμύγδαλα.
- » » » 11 υπέρπυρα=χρυσά νομίσματα.
- » » » 11 Μανολάτα=έχοντα τήν εικόνα του
Μανουήλ.
- » » » 12 καβάδιν=κάπαν.
- » » » 12 τζανιζαλοφορεμένον=παλαιόν, τριμ-
μένον.
- » » » 15 παραγεμιστοτράχηλος = έχων τόσον
παχὺν τράχηλον ως να ήτο παραγε-
μιστός.
- » 140 » 15 κλαποτά =κλαπωτά, συρματοκεντη-
μένα ένδύματα.
- » » » 17 περισσορεμένην=πιθανώς λάθος αντί
περισυρομένην, του συρμου.
- » » » 19 θυνομαγερίαν=θύνην μαγειρευμένην.
- » » » 23 άρκλαν=συρτάριον.
- » » » 25 μικροτερίζιν=μικρότερον.
- » » » 26 σαρακιάρικα=σαρακοφαγωμένα.
- » » » 27 περσίκιν=περσικόν βαλάντιον.
- » » » 28 σιτάμενα=νομίσματα (ιστάμενα δηλ.
ζυγίζόμενα).

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

- Σελ. 18 στ. 12 αντί έκαμπάσινε διόρθ. έλάμπασινε.
- » 139 » 11 » υπέρπυγα » υπέρπυρα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι 1824· ἀπέθανε 1876· Ἔργα ποιητικά : Στιχοурγήματα, Μνημόσυνα, Κυρά Φροσύνη, Ἀθανάσιος Διάκος, Φωτεινός.

Σπυρίδων Βασιλειάδης ἐγεννήθη ἐν Πάτραις 1845· ἀπέθανε 1876. Ἔργα δραματικά : Οἱ Καλλέργαι, Λουκάς Νοταρᾶς, Γαλάτεια, Σκύλλα κλπ. διάφορα ποιήματα εἰς τοὺς 3 τόμους Ἀττικῶν Νυκτῶν.

Δημήτριος Βερναρδάκης ἐγεννήθη ἐν Λέσβῳ 1835· ἀπέθανε 1907. Ἔργα δραματικά : Μαρία Δοξαπατρῆ, Κυψελίδα, Μερόπη, Φαῦστα, Ἀντιόπη, Νίκη-φόρος Φωκᾶς καὶ τινὰ ποιήματα.

Ἰωάννης Βηλαρᾶς ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις 1771· ἀπέθανε 1823. Ἔργα του : Βατραχομουμαχία, λυρικά καὶ σατυρικά ποιήματα καὶ μῦθοι.

Γεώργιος Βιζυηνός ἐγεννήθη ἐν Βιζύῳ τῆς Θράκης· ἀπέθανε 1896 Ἔργα ποιητικά : Ἀττίδες αὔραι.

Δημήτριος Βικέλας ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ 1835· ἀπέθανε 1907. Ἔργα ποιητικά : Στίχοι· δραματικά : ἔμμετροι μεταφράσεις Σαικσπῆρου.

Ἄγγελος Βλάχος ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις 1838· ἀπέθανε 1920. Ἔργα ποιητικά : Ἡώς, Φειδίας καὶ Περικλῆς, ἐκ τῶν Ἐνότων, μεταφρ. ἔμμετροι Λαμαρτίνου καὶ Χάινε· δραματικά :]Κωμῳδία καὶ πλεῖστοι μεταφράσεις ἀρχαίων ἑλληνικῶν καὶ ξένων δραμάτων καὶ κωμῳδιῶν.

Ἀλέξανδρος Βυζάντιος ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ 1841· ἀπέθανε 1898· Ἔργα : ὀλίγα ποιήματα περιληφθέντα εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν πεζῶν του ἔργων.

Δημήτριος Βυζάντιος ἀδελφός πρεσβύτερος τοῦ προλαβόντος, ἀποθανὼν νέος, ἔγραψε διάφορα ποιήματα.

Ἰωάννης Γρυπάρης ἐγεννήθη ἐν Σίφῳ 1872. Ἔργα ποιητικά : Σκαρβαλοὶ καὶ Τερρακότες· δραματικά : ἔμμετρος μετάφρασις τοῦ Αἰσχύλου.

Γεώργιος Δροσίνης ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1859. Ἔργα ποιητικά : Ἴστοι Ἀράχνης, Σταλακτίται, Εἰδύλλια, Ἀμάραντα, Γαλήνη, Φωτερὰ Σκοτάδια, Κλειστά Βλέφαρα.

Γεώργιος Ζαλοκώστας ἐγεννήθη ἐν Συρράκῃ τῆς Ἠπείρου τῷ 1805· ἀπέθανε 1858. Ἔργα ποιητικά : Ἄπαντα, ἐκδοθέντα μετὰ θάνατον.

Ἰωάννης Ζαμπέλιος ἐγεννήθη ἐν Δευκᾷ 1787· ἀπέθανε 1856. Ἔργα δραματικά : Τιμολέων, Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, Γεώργιος Καστριώτης κλπ.

Ἀνδρέας Κάλβος ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1795· ἀπέθανε 1867. Ἔργα ποιητικά : ἡ Δύρα.

Ἰωάννης Καρασούτσας ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τῷ 1824· ἀπέθανε 1873. Ἔργα ποιητικά : Δύρα, Μοῦσα θηλάζουσα, Ἐπιθιναί Μελέται, Ποιητικὸν Ἀπάνθισμα, Βάρβιτος, Κλεονίκη.

Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1106· ἀπέθανε 1142. Υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ.

Βιτσέντος Κορνάρος. Ἀγνωστα τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ Κρητὸς ποιητοῦ τοῦ Ἐρωτοκρίτου ἀκμάσαντος πιθανῶς κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος.

Στέφανος Κουμανούδης ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τῷ 1818· ἀπέθανε 1899. Ἔργα ποιητικά : Στρατὴς Καλοπύχειρος, καὶ ἕτερα ποιήματα εἰς περιοδικά.

Κώστας Κρυστάλλης ἐγεννήθη ἐν Συρράκῃ τῆς Ἠπείρου τῷ 1873· ἀπέθανε 1894. Ἔργα ποιητικά : Σκιαὶ τοῦ Ἄδου, ὁ Καλόγερος. Ἀγροτικά, ὁ τραγουδιστὴς τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς Στάνης.

Ἀνδρέας Λασκαράτος ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1821· ἀπέθανε 1901. Ἔργα ποιητικά : Στοιχορρήματα.

Δαυρεντίος Μιβίλλης ἐγεννήθη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1860· ἐφονεύθη μαχόμενος ἐν Ἠπείρῳ 1912. Ἔργα ποιητικά : Ἐξεδόθησαν εἰς ἓνα τόμον μετὰ τὸν θάνατόν του.

Γεράσιμος Μαυρογιάννης ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1823· ἀπέθανε 1905. Ἔργα ποιητικά : διάφορα ποιήματα εἰς περιοδικὰ καὶ μετάφρασις εἰδυλλίων τινῶν τοῦ Θεοκρίτου.

Γεράσιμος Μαρκόρας ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1826· ἀπέθανε 1910. Ἔργα ποιητικά : Ὀρκος, Μικρὰ ταξείδια.

Κωστῆς Παλαμᾶς ἐγεννήθη ἐν Μεσολογγίῳ τῷ 1859. Ἔργα ποιητικά : Τραγούδια τῆς πατρίδος μου, Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου, Τάφος, Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι, Ἀσάλευτη ζωὴ, ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου, ἡ φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ, Πολιτεία καὶ Μοναξιά, Βωμοί, Τὰ Πιράκκαιρα, Τὰ Δεκατετράστιχα δραματικά : Τρισσύγνη.

Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1838· ἀπέθανε 1895.

Ἔργα ποιητικά : Τὰ Ἄπαντα εἰς 3 τόμους καὶ Νέα ποιήματα μετὰ θάνατον.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου ἐγεννήθη ἐν Καρπενησίῳ τῷ 1877. Ἔργα ποιητικά : Πολεμικά Τραγούδια, Χελιδόνια.

Δημήτριος Παπαρηγόπουλος ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1845· ἀπέθανε 1875. Ἔργα ποιητικά· Στόνοι, Χελιδόνες, Ὁραφεύς, Πυγμαλίων.

Ἰωάννης Πικατόρος ἐγεννήθη ἐν Ρεθύμνῃ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 15ου ἢ τοῦ 16ου αἰῶνος.

Ἰωάννης Πολέμης ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1862. Ἔργα ποιητικά· Χειμώνανθοι, Ἀλάβαστρα, Καμψίλια, Ἐξωτικά, Τὸ Παλιὸ Βιολί, Πρῶτα Βήματα, Σπαρμένα μάρμαρα, Εἰρηνικά, Δραματικά· Τὸ Ὀνειρον, Τὸ Εἰκόνημα Στὴν Ἀκρὴ τοῦ Κρημνοῦ, Τὸ Στοίχημα, Τὸ Μαγεμένο ποτῆρι, Ὁ Βασιλιάς Ἀνήλιαγος, Ἡ Γυναίκα.

Λάμπρος Πορφύρας ἐγεννήθη ἐν Χίῳ τῷ 1879. Ἔργα ποιητικά· Σκιές.

Ἀριστομένης Προβελέγγος ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ τῷ 1850. Ἔργα ποιητικά· Θησεύς, Τὸ Μῆλον τῆς Ἐριδος, Ἀδάμ καὶ Εὔα, Ποιήματα, Νέα ποιήματα, Δραματικά· Ἡ κόρη τῆς Λήμνου, Ὁ Ρήγας, Ἐπιστροφή τοῦ Ἀσώτου, Νικηφόρος Φωκᾶς, Φιθρα, ἔμμετρος μετάφρασις τοῦ Φάουστ.

Θεόδωρος Πρόδρομος ἢ Πτωχοπρόδρομος ἤκμασε κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ 13ου αἰῶνος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἀλέξανδρος Ρ. Ραγκαβῆς ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1809, ἀπέθανε 1892. Ἔργα δραματικά· Οἱ Τριάκοντα, Δούκας, Φροσύνη, Ἡ παραμονὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, τοῦ Κουτρούλη ὁ Γάμος· μεταφράσεις ἔμμετροι ἀρχαίων ἑλληνικῶν δραμάτων καὶ ξένων· ποιητικά· πλεῖστα ποιήματα εἰς τοὺς τόμους τῶν Ἀπάντων, μετάφρ. τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντου παλ τῆς Ἐλευθερωθεσίης Ἱερουσαλὴμ τοῦ Τάσσου.

Ρήγας ὁ Φεραῖος ἐγεννήθη ἐν Βελεστίνῳ τῷ 1757· ἐθανατώθη τῷ 1798 στραγγαλισθεὶς ἐν τῇ εἰρκτῇ τοῦ Βελιγραδίου. Ἔργα ποιητικά· Θούρια καὶ ἄλλα ποιήματα.

Γακωβάκης Ρίζος Νερουλός ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1778· ἀπέθανε τῷ 1850. Ἔργα ποιητικά· Κούρκας, Ἀρπαγὴ καὶ διάφορα ποιήματα· δραματικά· ἡ κωμῳδία Κορακιστικά.

Διονύσιος Σολωμός ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ περὶ τὸ 1798· ἀπέθανε τῷ 1857. Ἀπαντα τὰ ποιητικά του ἔργα ἐξεδόθησαν μετὰ θάνατον.

Γεώργιος Σουρῆς ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ 1853· ἀπέθανε 1919. Ἔργα ποιητικά εἰς ἕξ τόμους· δραματικά· Χειραφέτησις, ἔμμετρος μετάφρ. τῶν Νεφελῶν τοῦ Ἀριστοφάνους.

Ἀλέξανδρος Σούτσος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1803· ἀπέθανε 1863. Ἔργα ποιητικά· Ὁ Περιπλανώμενος, Ἡ Τουρκομάχος Ἑλλάς, τὸ Πανόραμα, Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου κλπ. Κωμῳδία ὁ Ἄσωτος,

Παναγιώτης Σοῦτσος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1806. Ἔργα ποιητικά: Ἡ Κιθάρα· δραματικά: Ὁ Ὀβριπύρορ, Μασσίης, Εὐθύμορ Βλαχάδαρ, Ὁ Ἄγνωστορ.

Γεώργιορ Στρατήγηρ ἐγεννήθη ἐν Σπέτσαιρ τῷ 1860. Ἔργα ποιητικά: Ρόδα κκι Δάφναι, Ἔρωρ κκι ψυχή, Νέκ Ποιήματα, Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ, Τραγούδια τοῦ νησιοῦ, Τί λέν τὰ κύματα, δραματικά: Βασιλειορ ὁ Βουλγαροκτόνορ, Θεορχνώ, Ἀρχιλόγορ κκι ἔμμετροι μετὰφράσειρ ξένων δραμάτων.

Ἡλίορ Τανταλίδηρ ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1818· ἀπέθανε 1876. Ἔργα ποιητικά: Ἰδιωτικὰ στιχοργήματα, Ἄσματα.

Γούλιορ Τυπάλορ ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1814· ἀπέθανε 1883. Ἔργα ποιητικά· ποιήματα ἐγκαιροπαρομένηρ εἰρς περιοδικὰ κκι μετὰφρασειρ ἐκ τῆρ Ἐλευθερωθείρηρ Ἰερουσαλήμ τοῦ Τάξου.

Γεώργιορ Χορτάτηρ· ἐγεννήθη ἐν Ρεθύμνῃ τῆρ Κρήτηρ κκι ἤκμασε κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνορ κκι τῆρ ἀρχήρ τοῦ 17ου. Ἐγράφε τὸ δράμα Ἐρωφίλη.

Ἀθανάσιορ Χρηστοπούλορ ἐγεννήθη ἐν Καστορίᾳ τῷ 1772· ἀπέθανε 1847. Ἔργα ποιητικά: Τὰ Λυρικὰ· δραματικά: Ἀχιλλεύρ.

< Συμπλήρωμα ἑξῆρ >

